

De brief aan de Hebreëën

DE BRIEF AAN DE
HEBREEËN

**Een verklaring van deze brief
speciaal voor jou**

Rotsvast 9

Ger de Koning

uitgeverij
Daniël

© 2009 Uitgeverij Daniël, Zwolle

© 2015 gewijzigde uitgave Uitgeverij Daniël, Zwolle

Webwinkel: www.uitgeverijdaniel.nl

Bestellingen: info@uitgeverijdaniel.nl

ISBN 978-90-7971-805-4 (Paperback)

Niets uit deze uitgave mag – anders dan voor eigen gebruik – worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van 'Stichting Uitgeverij Daniël' of de auteur.

Voor gebruik van teksten uit de TELOS-vertaling is toestemming onder voorwaarde van de volgende duidelijke copyrightvermelding:

De bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan het Nieuwe Testament in de TELOS-vertaling. © Uitgeverij Jongbloed - Heerenveen. Alle rechten voorbehouden.

Voor gebruik van teksten uit de Herziene Statenvertaling is toestemming onder voorwaarde van de volgende duidelijke copyrightvermelding:

De bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © Stichting HSV 2010. Alle rechten voorbehouden, © Stichting HSV en Uitgeverij Jongbloed - Heerenveen.

Inhoud

Vooraf	8
Tekstgebruik	10
Vertalingen	10
Afkortingen bijbelboeken	11
Oude Testament	11
Nieuwe Testament	11
Haakjes	13
Oude Testament	13
Nieuwe Testament	13
De brief aan de Hebreëën	15
Inleiding	15
Hebreëën 1	20
Zevenvoudige heerlijkheid van Christus <i>verzen 1-3</i>	20
De Zoon ver boven de engelen (1) <i>verzen 4-5</i>	26
De Zoon ver boven de engelen (2) <i>verzen 6-14</i>	31
Hebreëën 2	37
Vasthouden aan het Woord <i>verzen 1-7</i>	37
Wij zien Jezus <i>verzen 8-12</i>	43
Aan de broeders gelijk geworden <i>verzen 13-18</i>	48
Hebreëën 3	53
De Apostel en Hogepriester, Jezus <i>verzen 1-6</i>	53
Vermaant elkaar elke dag <i>verzen 7-13</i>	58
Blijven vertrouwen tot het einde toe <i>verzen 14-19</i>	63
Hebreëën 4	68
De rust van God <i>verzen 1-11</i>	68
Drie 'hulpmiddelen' <i>verzen 12-16</i>	74

Hebreeën 5	80
Het hogepriesterschap van Aäron en Christus <i>verzen 1-7</i>	80
Melk en vast voedsel <i>verzen 8-14</i>	86
Hebreeën 6	91
Echt of schijn <i>verzen 1-8</i>	91
Gods belofte staat vast <i>verzen 9-20</i>	97
Hebreeën 7	103
Melchizédek <i>verzen 1-7</i>	103
Priesterschap van Levi en van Melchizédek <i>verzen 8-19</i>	109
Zo'n hogepriester paste ons <i>verzen 20-28</i>	115
Hebreeën 8	121
De hoofdzaak <i>verzen 1-5</i>	121
Het oude en het nieuwe verbond <i>verzen 6-13</i>	127
Hebreeën 9	133
Het aardse heiligdom <i>verzen 1-10</i>	133
Christus, Hogepriester en Middelaar <i>verzen 11-15</i>	139
Reiniging en verschijning <i>verzen 16-28</i>	144
Hebreeën 10	150
Ik kom om Uw wil te doen, o God <i>verzen 1-9</i>	150
Geheilgd door de wil van God <i>verzen 10-18</i>	156
Ingaan in het heiligdom <i>verzen 19-21</i>	162
Naderen tot God <i>verzen 22-27</i>	167
Hij Die komt, zal komen <i>verzen 28-39</i>	172
Hebreeën 11	178
Leven door geloof (I) <i>verzen 1-4</i>	178
Leven door geloof (II) <i>verzen 5-8</i>	183
Leven door geloof (III) <i>verzen 9-16</i>	189
Leven door geloof (IV) <i>verzen 17-23</i>	194
Leven door geloof (V) <i>verzen 24-30</i>	200
Leven door geloof (VI) <i>verzen 31-40</i>	205

Hebreeën 12	211
De overste Leidsman en Voleinder <i>verzen 1-4</i>	211
God handelt met zonen <i>verzen 5-11</i>	216
Jagen naar vrede en heiliging <i>verzen 12-21</i>	221
Genaderd tot betere dingen <i>verzen 22-29</i>	226
Hebreeën 13	232
Liefde en vertrouwen <i>verzen 1-6</i>	232
Uitgaan tot Hem <i>verzen 7-13</i>	238
Vermaningen, zegenwensen en groeten <i>verzen 14-25</i>	243
Rotsvast-serie	249
Andere publicaties	251

Vooraf

Beste vriend of vriendin,

Hierbij mag ik je het negende deel uit de Rotsvast-serie aanbieden.

Dit negende deel gaat over de *brief aan de Hebreëen*, een brief die nagenoeg zeker door Paulus is geschreven (zie de inleiding). Het is een brief met een speciaal karakter. Hij stelt op een bijzondere manier de Heer Jezus voor. Je zult Hem zien in Zijn heerlijkheid die al het geschapene ver te boven gaat en in een vernedering die dieper gaat dan enig mens ooit heeft meegemaakt.

Het speciale van de brief is eveneens dat de schrijver daarin de oudtestamentische eredienst uitlegt. Hij laat zien dat die hele eredienst vooruit wijst naar Christus en Zijn werk en de grootse resultaten daarvan.

Het is een enorm inspirerende brief voor het leven in geloof. Hoe verder je in je bestudering van deze brief vordert, des te meer zul je de vreugde van het christen zijn beleven.

Ik geef nog een paar praktische tips en verklaringen voor het gebruik van dit boek:

1. Zorg ervoor dat je een goede vertaling van de Bijbel gebruikt. In dit boek gebruik ik voor het Nieuwe Testament de zgn. herziene Voorhoeve-uitgave, ook wel TELOS-vertaling genoemd. Het is de beste vertaling van het Nieuwe Testament die ik ken. Het taalgebruik is aangepast aan deze tijd, zonder dat het tekortdoet aan de letterlijke vertaling vanuit het Grieks. Voor het Oude Testament raad ik je aan de Herziene Statenvertaling te gebruiken.

2. De bijbeltekst van het betreffende stukje uit de *brief aan de Hebreëen* is aan het begin van het stukje opgenomen. Toch raad ik je

aan om het aangegeven gedeelte ook in je eigen Bijbel te lezen. Ook voor alle tekstverwijzingen die in het stukje staan, is het belangrijk dat je die zelf in de Bijbel opzoekt.

3. Heel belangrijk is zelfdiscipline. Je zult bereid moeten zijn je een beetje in te spannen, er iets voor te doen (of te laten) om de Bijbel beter te leren kennen. Er zullen best wel eens momenten zijn dat je niet zoveel zin hebt om in je Bijbel te lezen. Neem je daarom voor om op de tijd die jij daarvoor het meest geschikt acht, iets uit de Bijbel te lezen, zin of geen zin.

Om je daarbij te helpen heb ik dit boek in eenenveertig stukjes verdeeld. Tevens heb ik met een 'V' gevolgd door het versnummer (dus bijvoorbeeld V2 is *vers* 2) aangegeven om welk vers uit het hoofdstuk het gaat. Lees elke dag één stukje. Als je dat doet, heb je in iets minder dan zes weken een goede indruk gekregen van deze schitterende brief.

De hele Bijbel is een schitterend boek. Het is mijn gebed dat ook jij daar steeds meer van overtuigd zult raken.

Ik wens je Gods zegen toe!

Middelburg, nieuwe versie 2016

© 0118 63 84 58

@ ger.de.koning@gmail.com

Tekstgebruik

Vertalingen

Alle tekstaanhalingen uit het Nieuwe Testament komen uit de herziene Voorhoeve-uitgave, ook wel TELOS-vertaling genoemd. Tenzij anders is vermeld, komen de tekstaanhalingen uit het Oude Testament uit de Herziene Statenvertaling (HSV).

Afkortingen bijbelboeken

Oude Testament

Thora

Gn - Genesis
Ex - Exodus
Lv - Leviticus
Nm - Numeri
Dt - Deuteronomium

Historische boeken

Jz - Jozua
Ri - Richteren
Ru - Ruth
1Sm - 1 Samuel
2Sm - 2 Samuel
1Kn - 1 Koningen
2Kn - 2 Koningen
1Kr - 1 Kronieken
2Kr - 2 Kronieken
Ea - Ezra
Ne - Nehemia
Es - Esther

Poëtische boeken

Jb - Job
Ps - Psalmen
Sp - Spreuken
Pr - Prediker
Hl - Hooglied

Profetische boeken

Js - Jesaja
Jr - Jeremia
Kl - Klaagliederen
Ez - Ezechiël
Dn - Daniël
Hs - Hosea
Jl - Joël
Am - Amos
Ob - Obadja
Jn - Jona
Mi - Micha
Na - Nahum
Hk - Habakuk
Zf - Zefanja
Hg - Haggai
Zc - Zacharia
Ml - Maleachi

Nieuwe Testament

Mt - Mattheüs
Mk - Markus
Lk - Lukas
Jh - Johannes
Hd - Handelingen
Rm - Romeinen
1Ko - 1 Korinthiërs
2Ko - 2 Korinthiërs
Gl - Galaten

Ef	-	Efeziärs	Hb	-	Hebreeën
Fp	-	Filippiärs	Jk	-	Jakobus
Ko	-	Kolossers	1Pt	-	1 Petrus
1Th	-	1 Thessalonikers	2Pt	-	2 Petrus
2Th	-	2 Thessalonikers	1Jh	-	1 Johannes
1Tm	-	1 Timotheüs	2Jh	-	2 Johannes
2Tm	-	2 Timotheüs	3Jh	-	3 Johannes
Tt	-	Titus	Jd	-	Judas
Fm	-	Filémon	Op	-	Openbaring

Haakjes

Oude Testament

In de bijbelgedeelten van het *Oude Testament* kunnen twee soorten haakjes voorkomen:

Ronde haakjes ()

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt. De woorden tussen ronde haakjes behoren tot de grondtekst.

Vierkante haakjes []

Deze haakjes staan om woorden die in de gedrukte uitgave van de Herziene Statenvertaling *cursief* staan. Omdat ik in dit boek de hele bijbeltekst cursief weergeef, maak ik gebruik van deze haakjes om deze woorden die cursief in de gedrukte uitgave staan te markeren. Deze haakjes geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands zijn ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken.

Nieuwe Testament

In de bijbelgedeelten van het *Nieuwe Testament* worden drie soorten haakjes gebruikt. Ik citeer wat hierover in het 'Voorwoord' van de TELOS-vertaling wordt gezegd:

'In de vertaling zijn drie soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ()

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een

soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt.

Vierkante haakjes []

Deze geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands moeten worden ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken; deze woorden moeten dus altijd gelezen worden. Met name het (bepaalde) lidwoord ontbreekt nogal eens in het Grieks, waar dat in het Nederlands wel noodzakelijk is; aangezien verschillende uitleggers van mening zijn dat het al of niet voorkomen van het lidwoord vaak van grote betekenis is, is ernaar gestreefd dit overal in de vertaling tussen haakjes te plaatsen waar het in de grondtekst ontbreekt.

Scherpe haakjes < >

Deze geven aan dat de ingesloten woorden in sommige handschriften wel en in andere niet voorkomen.'

De brief aan de Hebreëën

Inleiding

Deze brief is wel genoemd: De brief van de geopende hemelen. Je zult zien hoe terecht deze naam is. In de brief richt de schrijver je blik op een geopende hemel. En wat zie je daar, of beter, Wie zie je daar? Christus. Je krijgt in deze brief de Heer Jezus te zien in tal van heerlijkheden. Zowel in Zijn Persoon als in Zijn ambten (dat wil zeggen officiële functies) is een veelheid aan heerlijkheden aanwezig. Je zult er heerlijkheden van Hem zien als God en heerlijkheden die Hem sieren als Mens, want Hij is zowel volmaakt en waarachtig God als volmaakt en waarachtig Mens.

Hoewel de naam van de schrijver van deze brief niet wordt genoemd, pleit juist deze voorstelling van de Heer Jezus ervoor dat Paulus de schrijver ervan is. Als geen andere schrijver laat hij in al zijn brieven de heerlijkheid van de Heer Jezus als de verheerlijkte Mens zien, terwijl hij ook volkomen Zijn Godheid handhaaft. Hij noemt zichzelf niet als afzender, om alle aandacht alleen naar de Heer Jezus te laten uitgaan. Als hij zichzelf in de aanhef van de brief als apostel zou presenteren, zou hij toch ook de aandacht op zichzelf vestigen en dat is hier ongepast. De Heer Jezus wordt trouwens in deze brief Zelf als Apostel voorgesteld (*Hb 3:1*). Ook dat maakt het ongepast voor Paulus om zich zo voor te stellen. Ik zal in het vervolg dan ook zijn naam niet meer noemen en spreken over 'de schrijver'.

Er is nog een brief waar de schrijver zichzelf niet als afzender noemt en dat is de *eerste brief van Johannes*. De reden hiervoor is dezelfde als in deze brief. Ook in die brief is het de bedoeling van de Heilige Geest alle licht te laten vallen op de Heer Jezus.

De brief is geschreven aan de Hebreëën, dat wil zeggen aan Joden die de Heer Jezus als de Messias hebben aangenomen en in Hem zijn gaan geloven. Hun ongelovige volksgenoten zien in Hem een

misleider die terecht is gekruisigd. Voor hen heeft Hij afgedaan. Zij beschouwen de gelovige Joden als afvalligen die de godsdienst van de vaderen vaarwel hebben gezegd. Zij houden vast aan de uiterlijke tempeldienst en alle daarbij behorende offers en gebruiken. Tegelijk wordt hun haat tegen hun gelovig geworden volksgenoten openbaar.

Ook wijzen zij die gelovige volksgenoten op die zichtbare, tastbare tempeldienst en bespotten hen omdat die geloven in wat onzichtbaar en niet tastbaar is. Zij maken het de gelovige Joden moeilijk door hen te vervolgen en te bespotten. Daarom doet de schrijver van de brief – dat is in feite de Heilige Geest door de schrijver heen – zijn best om de gelovige Joden al de heerlijkheden van de Heer Jezus in de hemel voor te stellen. Ze zien Hem niet, maar daar is hun geloof niet armer om. Hun geloof is juist enorm veel rijker.

In de brief laat de schrijver zien dat de hele oudtestamentische eredienst in Christus vervuld is. Je zult bijvoorbeeld zien dat de offers van het Oude Testament hun vervulling hebben gevonden in het offer van Christus. Zo is ook het priesterschap van Aäron vervangen door het priesterschap van Christus. Naast deze overeenkomsten zijn er ook tegenstellingen. Kijk maar naar de offers. Die werden steeds weer herhaald, terwijl het offer van Christus eens voor altijd is gebracht zodat herhaling niet nodig is. Bij Aäron zie je hetzelfde. Aäron was een zondige, sterfelijke hogepriester, die na zijn dood door zijn zoon werd opgevolgd. Maar Christus is de zondeloze, tot in eeuwigheid levende hogepriester.

Daarom is de christelijke eredienst, waarin Christus en Zijn volbrachte werk centraal staan, veel beter dan de Joodse. In de brief komt het betere van het christendom ten opzichte van het Jodendom nog aan de orde. Het woord 'beter' (of 'meer') komt dertien keer in de brief voor op een totaal van negentien keer in het hele Nieuwe Testament. Zo lees je over: betere dingen, betere slachtoffers, een betere hoop, een betere belofte, een betere opstanding, een beter verbond, een beter bezit, een beter land.

Nu moet je niet denken dat het voor de gelovige Joden gemakkelijk was om de oude, vertrouwde en ook nog eens door God gegeven godsdienst los te laten. Ze zijn daarmee van jongs af aan vertrouwd geweest en nu moeten ze al die pracht en indrukwekkende luister de rug toekeren. Hoe moeilijk dat is, kun je wel zien aan een gebeurtenis in het leven van Petrus, die Jood was in hart en nieren. De Heer heeft echt moeite moeten doen om hem van zijn oude denken te bevrijden (*zie Hd 10:9-16*).

Misschien weet je uit eigen ervaring hoe moeilijk het is om bepaalde godsdienstige gewoonten of gedachten die je allang hebt, te veranderen. Voor de gelovige Joden betekent het vasthouden aan het oude een verhinderend om in het nieuwe en betere te groeien. Daarom stelt de schrijver de heerlijkheid van het nieuwe en betere voor, opdat het niet meer zo moeilijk zal zijn het oude los te laten.

Zijn argumenten zijn niet bedoeld voor de ongelovige massa van de Joden. Tot hen richt hij zich ook niet. Zij houden vast aan uiterlijke vormen. In naam zijn ze Gods volk en ze beroemen zich daar zelfs op. Hun verhouding tot God is echter slechts formeel, zonder innerlijk verlangen naar Hem en het doen van Zijn wil. Maar te midden van de massa bevinden zich gelovigen, die in een werkelijke verbinding met God staan door het geloof. Zij hebben in Christus hun Messias erkend. Aan hen is de brief gericht met het doel om hen enerzijds los te maken van de aardse godsdienst van het Judaïsme en hen anderzijds te bevestigen in hun nieuwe en hemelse verbinding met Christus.

De brief laat op een uitmuntende manier het hemelse karakter van het christendom zien. Dat maakt de brief van speciale betekenis voor onze dagen. Het christendom heeft in de loop van de geschiedenis steeds meer zijn ware, hemelse karakter verloren. Het is gereduceerd tot een werelds systeem. Veel vormen van christendom bestaan uit ceremoniën en kerkelijke gebruiken die vaak rechtstreeks uit het Jodendom zijn overgenomen. Daarmee is de Judaïstische godsdienst, die voor God heeft afgedaan, weer teruggekeerd.

Daarom is de brief ook voor jou van buitengewoon belang. Je leert erdoor naar het christendom te kijken met Gods ogen. Door de brief zul je herkennen hoe God gediend en aangebeden wil worden, waardoor je tevens kunt afwijzen wat daarvan afwijkt.

De aanleiding om de brief te schrijven is dat er bij de gelovige Hebreëën een zekere vermoeidheid begon te ontstaan vanwege vervolging en smaad, terwijl waar ze op hoopten, maar niet kwam. Hun handen waren slap geworden en hun knieën verlamd en er ontstond een neiging om terug te vallen in wat ze verlaten hadden. Ze konden de druk niet langer aan en hun hoop op de spoedige terugkeer van de Messias ging niet in vervulling.

Daarom stelt de schrijver de Joodse christenen de verhevenheid van het christendom voor ten opzichte van het Jodendom. Tot nu toe hadden zij het christendom verbonden met het Jodendom. Duizenden christenen waren ijveraars voor de wet. Maar God stond op het punt het Joodse systeem geheel en al teniet te doen. Ook brengt de schrijver zijn lezers veel gelovigen voor de aandacht die ook hebben geleefd door het geloof, zonder tijdens hun leven te krijgen waarnaar ze uitzagen. Zij hebben tot het einde toe volgehouden.

Bovenal richt de schrijver het oog op de Heer Jezus en Zijn volharding. Het lijkt of ook Hij niet heeft gekregen waarvoor Hij was gekomen. Toch is Hij doorgedaan en wacht nu in de hemel op de tijd van de vervulling van de beloften. Telkens moet hun blik en ook die van jou op Hem worden gericht. Daardoor word je met de hemel verbonden en zie je dat jouw roeping een hemelse is. Je bent geroepen vanuit de hemel en je wordt geroepen naar de hemel. Je weg is de weg naar boven.

Dat kun je (nog) niet zien met het natuurlijke oog en daarom komt het aan op geloof. Maar omdat je nog op aarde leeft en er zo vaak een beroep wordt gedaan op wat je ziet, is het gevaar groot daaraan toe te geven. Als je echter in geloof op de Heer Jezus in de hemel ziet, zul je niet wankelen, maar versterkt worden in je christelijke positie. Door naar Hem te kijken leer je het kruis van smaad en verachting op aarde te dragen.

Samengevat kan worden gezegd dat de schrijver in de brief wijst op de Heer Jezus, op Zijn leven op aarde, op Zijn offer aan het kruis, op Zijn verheerlijking aan de rechterhand van God en op Zijn toekomst.

Tot slot van deze inleiding een globale indeling van de brief:

1. *Hb 1-2*: De persoonlijke heerlijkheden van Christus en Zijn plaats in de hemel.
2. *Hb 3-5*: Het hemels priesterschap van Christus, tot ondersteuning van Zijn volk.
3. *Hb 6-9*: Het offer van Christus waardoor je geschikt bent voor de hemel.
4. *Hb 10*: De toegang die je nu al hebt tot de hemel waar Christus is.
5. *Hb 11*: Voorbeelden van geloof dat ziet op Christus in de hemel.
6. *Hb 12*: Heiliging en genade op de weg die naar Christus in de hemel leidt.
7. *Hb 13*: Jezus Christus, gisteren en heden Dezelfde en tot in eeuwigheid.

Hebreeën 1

Zevenvoudige heerlijkheid van Christus | verzen 1-3

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Nadat God vroeger vele malen en op vele wijzen tot de vadersen gesproken had in de profeten, heeft Hij in [het] laatst van deze dagen tot ons gesproken in [de] Zoon, 2 Die Hij gesteld heeft tot Erfgenaam van alle dingen, door Wie Hij ook de werelden gemaakt heeft. 3 Deze, Die [de] uitstraling is van Zijn heerlijkheid en [de] afdruk van Zijn wezen en Die alle dingen draagt door het woord van Zijn kracht, is, nadat Hij <door Zichzelf> [de] reiniging van de zonden tot stand heeft gebracht, gaan zitten aan [de] rechterhand van de Majesteit in [de] hoge, ...

V1. Zonder een inleidend woord begint de brief direct met te wijzen op het spreken van God. Doordat God heeft gesproken, heeft Hij Zijn gedachten bekendgemaakt. Die zou je anders niet weten hebben. God hoefde Zijn gedachten niet bekend te maken, maar het is wel een grote genade dat Hij dit toch heeft gedaan.

De schrijver wijst zijn lezers erop dat God vroeger “*tot de vadersen gesproken had*”. Dat maakt duidelijk dat de lezers in de eerste plaats gelovigen uit de Israëlieten zijn. Voor hen die uit het heidendom tot bekering zijn gekomen, zou deze uitdrukking immers geen zin en betekenis hebben gehad. Ook het feit dat God “*in de profeten*” heeft gesproken, geeft aan dat het om lezers van Joodse herkomst gaat. Daar rekent de schrijver zichzelf ook toe. Dat kun je zien aan het woord “*ons*”.

In de profeten is God “*vele malen en op vele wijzen*” tot de vadersen gekomen. Door de loop van de tijd heeft Hij vele malen op verschillende tijdstippen en door steeds weer andere profeten tot Zijn aardse volk gesproken. Hij heeft ook op vele verschillende

manieren gesproken. Je kunt daarbij denken aan waarschuwingen, onderwijzingen, visioenen, dromen, wonderen, tekenen (vgl. Hs 12:11). Maar al dit spreken heeft niet het gewenste resultaat opgeleverd. Het volk is telkens weer en steeds verder van God afgeweken.

Nadat God in de voorbije eeuwen op deze wijze tot Zijn volk heeft gesproken, heeft Hij ten slotte tot hen gesproken in Zijn Zoon. Dit spreken gebeurde aan het einde van de tijden. Dat zijn de tijden waarin God nog tot Zijn volk sprak, maar die op hun eind liepen en definitief eindigden toen Zijn volk Zijn Zoon verwierp. Dit spreken van God in Zijn Zoon gebeurde toen de Heer Jezus op aarde was. Het was een laatste poging van Gods kant om Zijn volk tot Zich terug te brengen.

Er is echter een enorm onderscheid tussen het spreken van alle voorgaande profeten en het spreken in de Zoon. De profeten waren mensen door middel van wie God Zich tot het volk richtte. Maar de Heer Jezus, de Zoon, is geen middel door wie God spreekt. Het spreken van de Heer Jezus is het spreken van God *Zelf!* De profeten spraken *namens* God. De Heer Jezus sprak niet namens God, maar *in Zijn hoedanigheid van* God. Zeker deed Hij dat als Mens op aarde, maar die Mens *is* God de Zoon.

Dat maakt Gods spreken in de Zoon buitengewoon indrukwekkend. Als God in de Zoon spreekt, is er geen sprake meer van gedeeltelijke of tijdelijke Goddelijke uitspraken, want alle spreken van de Zoon is voortdurend en volmaakt Goddelijk. De Zoon is oneindig ver verheven boven de profeten, zoals Hij dat ook is boven alle andere personen en ook boven de engelen tegen wie de Joden zo hoog opzien.

Als de schrijver zo de Zoon in zijn betoog heeft ingevoerd, gaat hij op onnavolgbare wijze de grote verhevenheid van de Zoon beschrijven. Hij doet dat door zeven heerlijkheden van deze alles en iedereen te bovengaande Persoon aan je voor te stellen.

1. Vs 2. In de eerste plaats is de Zoon door God gesteld "*tot Erfgenaam van alle dingen*". Als Zoon zal Hij alles wat be-

staat, in heerlijkheid bezitten. Het is Gods plan alles aan Zijn Mens geworden Zoon te onderwerpen. Hij kon als Erfgenaam de erfenis pas ontvangen nadat de erflater gestorven was (*Hb 9:17*).

Het wonderlijke is nu dat Hij zowel Erflater als Erfgenaam is. En hoe heeft Hij als Erfgenaam de erfenis verkregen? Door als Erflater te sterven. Je kunt zeggen dat het Gods erfenis is en dat dus God de Testamentmaker is, terwijl Christus de Erfgenaam is. Maar Christus is Zelf God, zodat Hij door Zijn eigen dood (natuurlijk als Mens, want God kan niet sterven) de erfenis ontvangt. Dit is een voor ons verstand niet te begrijpen mysterie, maar voor het geloof is dit wonder een reden om God te aanbidden.

Daar komt nog iets wonderlijks bij. Hij is de Erfgenaam, maar door Gods wondere genade ben jij mede-erfgenaam van 'alle dingen', het hele universum, niets uitgesloten (*Rm 8:16-17; Gl 4:7*). Geeft dat bewustzijn geen moed om te volharden?

2. Zijn tweede heerlijkheid is Zijn scheppingsmacht. Door Hem heeft God "*ook de werelden* (van mensen, engelen en sterren) *gemaakt*". Heel het uitgestrekte systeem van dit heelal is het werk van de hand van Hem, Die tot ons heeft gesproken: de Goddelijke Christus. Zonder Hem is niet één ding geworden, dat geworden is (*Jh 1:3; Ko 1:16*).
3. *Vs 3*. Het derde is dat, wat er ook aan heerlijkheid van God naar buiten straalt, dit altijd gebeurt door de Zoon. De Zoon is "*[de] uitstraling van Zijn heerlijkheid*". Het licht van de heerlijkheid van God is zichtbaar geworden in Hem. Hij is het beeld van de onzichtbare God (*Ko 1:15*). Het is net zoals met de zon en zijn stralen. Waar de zon is, daar straalt hij, en waar zonnestrallen zijn, daar is de zon. De stralen en de zon zijn volkomen van dezelfde aard. Het is ondenkbaar dat er zonnestrallen zijn los van de zon. De stralen zijn ook niet tegen te houden of te bevuilen. Wat

de mens ook deed met de Zoon op aarde, nooit konden de stralen worden tegengehouden of verduisterd of besmet.

4. Hij is ten vierde ook de zoon zelf en niet alleen de uitstraling. Hij is niet slechts een afspiegeling van God, nee, het wezen van God is in Hem. De Zoon is “[de] afdruk van Zijn wezen”. Alles wat God in de hoge is, is Christus als Mens. Het wordt in Hem ‘afgedrukt’ (vgl. Dt 4:15-16,25 en Ex 33:9-11,20-23). Heel het wezen van God is in Hem terug te vinden als een afdruk.

Wat zichtbaar is in de Zoon, komt volkomen overeen met en is identiek aan de onzienlijke God. Er is geen gedachte in God, of Christus is er de uitdrukking, de afdruk, van. Hij is Zelf God, evenzeer als de Vader en de Geest Die in en door Hem ook in Hun volle hoedanigheid worden geopenbaard. Je ziet de drie-enige God in Hem in alles wat Hij zegt en doet.

5. Zijn vijfde heerlijkheid is dat Hij “*alle dingen draagt door het woord van Zijn kracht*”. Dat woord bezit dus Goddelijke kracht (Ps 33:6,9). Hij is Schepper en houdt tevens alles in stand. Nadat Hij alles heeft geschapen, zorgt Hij ook voor wat Hij heeft geschapen, want Hij heeft alles geschapen met een doel. Alle dingen bestaan samen in Hem (Ko 1:17), alles wordt door Hem samengehouden.

Hij draagt alle dingen niet als een dode zaak op Zijn rug opdat het niet valt, maar leidt alles naar een doel. Het dragen houdt beweging en voortgang in. Een voorbeeld daarvan zie je in Zijn dagelijkse zorg voor al de Zijnen. Op elk van de talloze gebeden die elke dag tot Hem worden gedaan voor allerlei zaken, kan Hij door het woord van Zijn kracht antwoorden. Hij zorgt voor het onderhoud van de hele schepping en elk individueel leven.

6. Een zesde Goddelijke heerlijkheid wordt in Hem als Mens zichtbaar. Die heerlijkheid betreft “*de reiniging van de zonden*”. Het gaat hier niet om ‘onze’ zonden, maar om het

feit van de reiniging van de zonden. Dat Hij die “tot stand heeft gebracht”, voegt toe aan de heerlijkheid van de Zoon. Hij deed het “door Zichzelf” wat extra onderstreept dat de Zoon het verlossingswerk geheel alleen en in eigen kracht heeft volbracht. Reiniging van de zonden betekent dat Hij de zonden heeft verwijderd.

7. Ook de zevende Goddelijke heerlijkheid zie je in Hem als Mens. Hij is “gaan zitten aan [de] rechterhand van de Majesteit in [de] hoge”. Als Mens heeft Hij, na de reiniging van de zonden tot stand te hebben gebracht, Zijn plaats ingenomen in de hoge. Dat Hij daar is, bewijst de volmaaktheid van Zijn werk. Daardoor is volledig voldaan aan alles wat in verband staat met de majesteit van God. Daarom heeft Hij recht op die plaats. Hij zit daar, wat een houding van rust aangeeft. Hij zit aan de *rechterhand*, wat de plaats van eer aangeeft.

Op Hem dáár, gezeten in de hoge, worden steeds je ogen gericht als je deze brief leest. Mocht je er ooit aan twijfelen of je zonden zijn weggedaan, kijk dan naar Hem dáár. Het zien op Hem dáár maakt een einde aan alle twijfel.

Overigens wordt de Heer Jezus vier keer in deze brief gezien aan de rechterhand van God:

1. In *hoofdstuk 1:3*, waar Hij in Zijn eigen, persoonlijke heerlijkheid daar gaat zitten, nadat Hij de reiniging van de zonden tot stand heeft gebracht;
2. in *hoofdstuk 8:1-2* met betrekking tot Zijn hogepriesterlijke dienst;
3. in *hoofdstuk 10:12* met het oog op het eens voor altijd door Hem volbrachte offer, waardoor Hij als Priester kan zitten, want het offer hoeft nooit meer herhaald te worden;
4. ten slotte in *hoofdstuk 12:2* waar het niet in verbinding staat met Zijn Persoon, Zijn dienst of Zijn volbrachte werk, maar

met Zijn innerlijke gevoelens van 'de vreugde die voor Hem lag'.

Lees nog eens Hebreeën 1:1-3.

Verwerking: Overdenk de diverse heerlijkheden van Christus en zeg tegen Hem hoezeer je Hem daarvoor bewondert.

De Zoon ver boven de engelen (1) | verzen 4-5

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

..., 4 zoveel meer geworden dan de engelen als Hij uitnemender Naam geërfd heeft dan zij. 5 Want tot wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: 'U bent Mijn Zoon, Ik heb U heden verwekt'? En opnieuw: 'Ik zal Hem tot Vader zijn, en Hij zal Mij tot Zoon zijn'?

Inleiding. Ik denk dat het goed is om nog even stil te staan bij de wijze waarop de Heer Jezus in deze brief wordt voorgesteld. Het is niet eenvoudig om Zijn verschillende heerlijkheden te onderscheiden. Hij is immers God én Mens in één Persoon. Ik wil proberen hierover iets te zeggen. Uit de vorige verzen heb je begrepen dat Hij nu als Mens in de hemel is. Hij heeft daar als Mens Zijn plaats ingenomen, nadat Hij door Zijn werk aan het kruis de reiniging van de zonden tot stand heeft gebracht.

Voor die tijd was Hij wel in de hemel, maar niet als Mens. Hij was niet van eeuwigheid af Mens. Hij is Mens geworden door Zijn geboorte op aarde. Johannes spreekt over "*Jezus Christus als in [het] vlees gekomen*" (2Jh :7) en over "*het Woord is vlees geworden*" (Jh 1:14). De Heer Jezus was er dus wel, want Hij is de eeuwige Zoon van de eeuwige Vader. Maar Hij werd Mens, of, zoals Johannes zegt, is "*in [het] vlees gekomen*" of "*is vlees geworden*". Dat kan alleen gezegd worden van iemand die er als persoon al was, maar nu op een andere manier komt.

En hoe gebeurde dat? God de Heilige Geest verwekte Hem in Maria (Lk 1:35). De Heer Jezus is dus op twee manieren Zoon van God. Hij is in de eerste plaats God de Zoon vanaf alle eeuwigheid. Hij is in de tweede plaats op een nieuwe wijze Zoon geworden toen Hij op aarde werd geboren. Ook als Mens is God Zijn Vader.

Zijn eeuwig Zoonschap is in deze brief steeds aanwezig. Soms komt dit ook naar voren, zoals in de vorige verzen in Zijn heerlijkheid als Schepper en als Drager van alle dingen. Maar in deze

brief ligt de nadruk toch op het feit dat Hij als *Mens* de Zoon van God is. In Zijn Persoon zijn talloos veel heerlijkheden te vinden. Als beperkte mensen kunnen wij de omvang van al die heerlijkheden niet in zijn geheel zien. Wij kunnen die 'ten dele' zien (*1Ko 13:9*), dat wil zeggen dat wij telkens een deel van die heerlijkheid kunnen zien en bewonderen. Op deze manier gaat de schrijver hier te werk.

V4. We keren terug naar onze bespreking van *hoofdstuk 1*. We zijn bij *vers 4* aangekomen, waar de schrijver op het voorgaande aansluit door nu de heerlijkheid van de Zoon te vergelijken met de engelen. Engelen namen een bijzondere plaats in het Joodse systeem in. Het aardse volk van God heeft de wet door middel van engelen ontvangen (*Hd 7:53; Gl 3:19*). En als de HEERE (Jahweh) in het Oude Testament verscheen, deed Hij dat gewoonlijk ook in de gedaante van een engel, als de Engel van de HEERE.

Voor een Jood zijn na God de engelen de hoogste wezens. Ze hebben er diep respect voor. Johannes bijvoorbeeld wilde een engel aanbidden (*Op 19:10; 22:8-9*). Een mens is voor een Jood veel lager dan een engel. Nu is de Heer Jezus Mens geworden. Zo is Hij in de hemel. Dat levert voor het denken van de Jood een probleem op. Christus is Mens geworden en is Hij toch meer dan de engelen?

Als de eeuwige Zoon en ook als Schepper was Hij altijd boven de engelen verheven. De Joden moeten er echter nog oog voor krijgen dat Hij ook als *Mens* boven de engelen staat en wel omdat Hij als Mens de Zoon van God is. Voor de engelen is dat geen probleem. Die zien in Hem, ook toen Hij als Mens op aarde was, hun Heer en Meester. Engelen hebben Hem bij Zijn geboorte geëerd (*Lk 2:10,13-14*). En tijdens Zijn leven dienden ze Hem en stonden klaar dat te doen (*Mt 4:11; 26:53; zie ook 1Tm 3:16*).

Nu is Hij als Mens teruggekeerd naar de hemel, 'de hoge' (*vers 3*), waar Hij als de eeuwige Zoon altijd al was. Daar heeft God Hem een heerlijkheid verleend die Hij voor die tijd niet bezat. Door die plaats als Mens in te nemen, is er een dimensie toegevoegd aan

de afstand in heerlijkheid die er was tussen Hem en de engelen. Dat wordt aangegeven door de woorden “zoveel meer geworden”.

Ook hier is sprake van iets ‘geworden’ zijn, wat erop duidt dat het eerst niet aanwezig was. De afstand tussen Hem en de engelen was altijd al onmetelijk groot en kan niet groter worden. Wel kan Zijn uitnemendheid boven de engelen nog meer nadruk krijgen. Dat gebeurt door de nieuwe naam die Hij heeft geërfd. Die naam is Hem door God gegeven nadat Hij was gestorven (erven staat immers met de dood in verbinding), was opgestaan en naar de hemel was teruggekeerd. Het is de Naam die boven alle naam is (*Fp* 2:9).

Dan is voor de schrijver het ogenblik gekomen om Zijn uitnemendheid boven de engelen te bewijzen. Hiervoor haalt hij meerdere gedeelten uit het Oude Testament aan die van de Messias spreken. De gelovigen aan wie hij schrijft, zijn daar goed mee bekend. De aangehaalde gedeelten zullen hen overtuigen. Ze geven een eensluidend getuigenis. In zeven aanhalingen uit het Oude Testament en wel uit de Griekse vertaling daarvan (de Septuaginta) wordt de alles te boven gaande verhevenheid van de Zoon aangetoond.

Om de kracht van deze aanhalingen te zien moet je wel proberen je te verplaatsen in de gelovige Jood. Ook dit is geen eenvoudig gedeelte, maar je moeite om er iets van te begrijpen zal dubbel en dwars beloond worden. Het heeft voor mij ook een aardig poosje geduurd, voordat ik een beetje ging begrijpen hoe indrukwekkend dit getuigenis uit het Oude Testament is. Ik geef je eerst de aanhalingen op een rij:

- Hij is hoger dan de engelen en wordt door hen aanbeden (*verzen 4-6*, aanhalingen uit (1) *Ps* 2:7; (2) *1Kr* 17:13; (3) *Ps* 97:7);
- Zijn troon is eeuwig, dus boven elke troon verheven (*verzen 7-8*, aanhalingen uit (4) *Ps* 104:4; (5) *Ps* 45:7);

- Hij is verheven boven Zijn metgezellen (*vers 9*, aanhaling uit (5) *Ps 45:8*);
- Hij is verheven boven Zijn schepping, want daaraan komt een eind (*verzen 10-12*, aanhaling uit (6) *Ps 102:26*);
- Hij is verheven boven de tijd (*vers 12*, aanhaling uit (6) *Ps 102:27-28*);
- Hij is verheven boven Zijn vijanden (*vers 13*, aanhaling uit (7) *Ps 110:1*); en nog eens:
- Hij is verheven boven de engelen (*verzen 13-14* aanhaling uit (7) *Ps 110:1*).

In deze aanhalingen zie je ook nog een chronologische volgorde. Ze gaan over

- Zijn geboorte (*vers 5a*),
- Zijn aanwezigheid op aarde in gemeenschap met de Vader (*vers 5b*),
- Zijn wederkomst in de wereld (*vers 6*),
- Zijn koningschap in het vrederijk (*vers 8*) en
- de eeuwige toestand na het vrederijk (*vers 11*).

V5a. De eerste bewijsplaats (*vers 5a - Ps 2:7*) laat de verhevenheid van de Zoon boven de engelen zien door op Zijn positie als Zoon te wijzen. Nooit heeft God tot een bepaalde engel persoonlijk gezegd: “*U bent Mijn Zoon.*” Engelen worden wel zonen van God genoemd (*Gn 6:2; Jb 1:6*), maar dan gaat het om zonen als schepselen, zoals ook Adam “*zoon ... van God*” wordt genoemd (*Lk 3:23,38*). Hier wordt de naam ‘Zoon’ gegeven aan de Messias geboren op aarde. Het gaat dus om Zijn verhouding in de tijd. Hij was in de eeuwigheid de eeuwige Zoon van de eeuwige Vader en

daarbij is sinds Zijn geboorte ook Zijn verhouding als op aarde geboren Zoon gekomen.

Er wordt door sommigen geleerd dat Hij pas Zoon geworden is, toen Hij geboren was, terwijl Zijn eeuwig zoonschap geloofend wordt. Maar als Hij pas en alleen Zoon geworden was bij Zijn geboorte, dan had de volgorde in *Psalms* 2:6 moeten zijn: 'Ik heb U heden verwekt, U bent mijn Zoon.' Er staat echter eerst: "U bent Mijn Zoon." Vervolgens wordt vastgesteld dat die Zoon "verwekt" werd, dat wil zeggen Mens werd. Zo wordt eerst de *eeuwige* verhouding vastgesteld en daarna de *nieuwe* verhouding.

V5b. De tweede aanhaling (*vers 5b - 2Sm 7:14; 1Kr 17:13*) staat in de toekomstige tijd: "Ik zal Hem tot Vader zijn, en Hij zal Mij tot Zoon zijn." Dat kan niet slaan op Zijn verhouding tot Zijn Vader in de eeuwigheid, want die heeft geen begin. Het slaat op Zijn verhouding in de tijd, vanaf Zijn geboorte. God maakt hier duidelijk in welke verhouding de Messias tot Hem staat.

Deze woorden hebben in de eerste plaats betrekking op Salomo, de zoon van David. Salomo is een voorbeeld van de Heer Jezus als de Vrededorst. Daarom kan de Heilige Geest deze verzen aanhalen en ze toepassen op dé Zoon van David, de Heer Jezus (*vgl. Mt 1:1*). Een toepassing op engelen is onmogelijk.

Weet je op wie deze aanhaling nog meer wordt toepast? Op jou en mij! Lees maar in *2 Korinthiërs 6:18*. In het verband van dat gedeelte gaat het erom dat je je zo gedraagt, dat God Zich ook echt jouw Vader kan noemen en jou als Zijn zoon of dochter kan erkennen. Dan lijkt je op de Heer Jezus, Die Hij ook Zoon noemt.

Lees nog eens Hebreeën 1:4-5.

Verwerking: Wat heb je geleerd over het verschil tussen de Heer Jezus en de engelen?

De Zoon ver boven de engelen (2) | verzen 6-14

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

6 En opnieuw, wanneer Hij de Eerstgeborene inbrengt in de wereld, zegt Hij: 'En laten alle engelen van God Hem aanbidden'. 7 En van de engelen zegt Hij wel: 'Die Zijn engelen tot geesten maakt en Zijn dienaars tot een vuurvolam', 8 maar van de Zoon: 'Uw troon, O God, is tot in alle eeuwigheid en de scepter van de rechtmatigheid is [de] scepter van Uw koningschap. 9 U hebt gerechtigheid liefgehad en wetteloosheid gehaat; daarom heeft God, Uw God, U gezalfd met vreugdeolie boven Uw metgezellen'. 10 En: 'U, Heer, hebt in [het] begin de aarde gegrondvest, en de hemelen zijn werken van Uw handen. 11 Zij zullen vergaan, maar U blijft; 12 en zij zullen alle als een kleed verouderen, en als een mantel zult U ze samenrollen en <als een kleed> zullen zij veranderd worden; maar U bent Dezelfde en Uw jaren zullen niet ophouden'. 13 Tot wie van de engelen echter heeft Hij ooit gezegd: 'Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden stel tot een voetbank voor Uw voeten'? 14 Zijn zij niet allen dienende geesten, die tot dienst uitgezonden worden ter wille van hen die [de] behoudenis zullen beërven?

V6. De derde aanhaling (*vers 6 - Ps 97:7*) gaat over het aanbidden van de Zoon. Aanbedding komt alleen een Goddelijke Persoon toe. God roept "alle" engelen hiertoe op, niet slechts een paar. Ze worden "engelen van God" genoemd, dat wil zeggen schepselen die Hem het naaste staan en de instrumenten van Zijn macht en regering zijn. In die positie moeten ze de Messias aanbidden.

God doet deze oproep, "wanneer Hij de Eerstgeborene inbrengt in de wereld". Dat slaat zeker op Zijn geboorte in Bethlehem. Toen bracht God Hem in de wereld en hebben de engelen gejubeld (*Lk 2:13*). Maar God zal Hem nog een keer in de wereld inbrengen. Dan komt Hij niet meer als een Baby, maar in macht en majesteit (*Op 19:11-16*). Hij komt als 'Eerstgeborene', dat wil zeggen dat Hij te midden van anderen is en onder hen de eerste plaats heeft. Dat blijkt ook uit de beschrijving van Zijn wederkomst in *Openbaring*

19:11-16. Hij is ook de Eerstgeborene van de hele schepping (*Ko 1:15*), de Eerstgeborene uit de doden (*Ko 1:18; Op 1:5*) en de Eerstgeborene onder vele broeders (*Rm 8:29*).

V7. De vierde aanhaling (*vers 7 - Ps 104:4*) laat zien dat de engelen tot iets zijn gemaakt, namelijk tot "geesten" en "dienaars". De Zoon is echter niet tot iets gemaakt. De boodschappers, deze onzichtbare wezens, zijn snel en onzichtbaar als de wind, maar hun werk is waar te nemen. Het zijn dienaren met een macht als vuur, vreselijk, schrikwekkend, verterend. Daarmee zijn engelen ver boven mensen verheven. Maar de Zoon is weer oneindig ver boven de engelen verheven. Terwijl Hij Zoon is, worden engelen vergeleken met niet meer dan de elementaire krachten van wind en vuur.

V8-9. De vijfde aanhaling is *Psalm 45:7-8 (verzen 8-9)*. *Psalm 45* is een Messiaanse psalm, waarin de Godheid van de Messias sterk wordt benadrukt. De psalmist spreekt de Messias aan met "God". Zoals gezegd, is de Zoon niet tot iets gemaakt, zoals de engelen, maar God erkent Hem in wat Hij is: God. God spreekt over Zijn "troon". Dat is Zijn aardse troon, die ophoudt te bestaan zodra Hij bezit neemt van een eeuwige troon. Het is een eeuwige troon omdat rechtmatigheid de grondslag ervan is.

De Messias oefent Zijn heerschappij, waarvan de scepter het symbool is, uit als de rechtmatige Koning. Niemand kan Hem Zijn koningschap betwisten en niemand kan de rechtvaardigheid van Zijn regering ter discussie stellen. Elke grond daarvoor ontbreekt. Wat engelen betreft, zij zitten niet op een troon, maar zij staan vóór de troon, klaar om te dienen.

Hij heeft recht op die plaats. Dat heeft Hij bewezen toen Hij op aarde was. Toen heeft Hij laten zien dat Hij gerechtigheid liefhad en wetteloosheid haatte. Daarom was Hij voor God een vreugde en daarom zalfde God Hem met vreugdeolie boven Zijn metgezellen (dat is het gelovig overblijfsel).

Het is mooi om in deze aanhaling te zien hoe aan de ene kant de Godheid van de Heer Jezus weer wordt bevestigd, evenals Zijn

eeuwige troon. Aan de andere kant zie je Hem als de getrouwe Mens op aarde waar Hij Godvrezende mensen tot Zijn metgezellen maakt boven wie Hij tegelijkertijd weer hoog verheven is.

V10-12. Maar Zijn heerlijkheid wordt nog uitgebreider voorgesteld: Hij is Jahweh. Daarover kan door de zesde aanhaling (*verzen 10-12 - Ps 102:26-28*) geen enkel misverstand meer mogelijk zijn. De aanhaling begint met 'en', waardoor het duidelijk op het voorgaande vers aansluit en toevoegt aan wat al over de Zoon is gezegd. In *Psalm 102* wordt Hij niet slechts als Mens gezien, maar als Mens in de diepste vernedering, in Zijn lijden en ten slotte in Zijn dood.

Tevens wordt Hij echter door God erkend als de Maker van hemel en aarde. De psalm is de profetische uiting van het hart van de Heiland in het vooruitzicht van wat Hem als Mens op aarde overkwam. Maar je hoort er ook Gods antwoord aan Hem in. Het antwoord houdt in dat, hoe vernederd Hij ook mag zijn, Hij tegelijk de Schepper is. Dat antwoord wordt door de schrijver hier aangehaald. Je leest dat God Zijn Zoon aanspreekt met: "*U, Heer.*" Voor de lezers van de brief (en ook voor jou) betekent dit dat de Jezus van het Nieuwe Testament de Jahweh van het Oude Testament is.

Dan lees je in de aanhaling over "*in het begin*" (zie *Gn 1:1; Jh 1:1*). Hij staat aan het begin van alle dingen. Alle dingen hebben hun begin te danken aan Hem Die Zelf geen begin heeft. Hij heeft ook geen einde, terwijl Zijn werken dat wel hebben, want zij zullen vergaan. Spotters zeggen wel dat alles blijft zoals van het begin van de schepping (*2Pt 3:4*), maar ze zullen bedrogen uitkomen. De materiële wereld heeft in zichzelf geen leven en is ook niet eeuwig zoals de Schepper ervan. Hier ga je in één zin van ontstaan naar vergaan, van *Genesis 1:1* naar *Openbaring 21:1*. Het geeft de enorme tegenstelling aan die er is tussen de Schepper en de schepping.

Hij is eeuwig Dezelfde. Zijn jaren zullen eindeloos voortduren, ook nu Hij Mens geworden is, want ook als Mens kent Hij geen einde. De schepping zal veranderd worden, maar Hijzelf is de

Eeuwige en Onveranderlijke. “Veranderd worden” duidt op een nieuwe hemel en een nieuwe aarde (*Op 20:11; 21:1*). Het zal met de schepping gaan als met een “kleed” en Hij zal met de schepping handelen als met een “mantel”. Een kleed veroudert uiteindelijk en een mantel kun je samenrollen en verwisselen. Dat is met de Zoon niet het geval. Christus is Schepper en ook Herschepper.

V13. De zevende aanhaling (*vers 13 - Ps 110:1*) komt overeen met de zevende heerlijkheid van de Zoon in *vers 3*. Niet alleen is Zijn Persoon heerlijk en Goddelijk, niet alleen neemt Hij de eerste plaats in ten opzichte van alle schepselen in het heelal, maar Hij heeft Zijn eigen plaats aan de rechterhand van de Majesteit in de hemelen. Hij Die in de eeuwigheid bij God was, op aarde kwam, verworpen werd, maar toch straks zal regeren, is nu aan Gods rechterhand.

Psalm 110:1 wordt van alle verzen uit het Oude Testament het meest in het Nieuwe Testament aangehaald. Dat komt doordat in het Oude Testament eigenlijk alleen in dit vers iets wordt gezegd over de tegenwoordige plaats van de Heer Jezus in de hemel na Zijn lijden, sterven en opstanding en *voordat* Hij terugkomt.

Hij zit nu, terwijl engelen altijd staan (*Lk 1:19; Op 8:2*). Als Michaël en zijn engelen hebben gestreden tegen de draak en zijn engelen en hebben overwonnen (*Op 12:7-8*), zullen zij terugkeren tot Gods tegenwoordigheid om daar te gaan staan op hun plaats van nederige dienaars in afwachting van de volgende opdracht. Wat God tegen de Zoon zegt, zal Hij nooit tot de machtigste engel zeggen.

V14. Het hoofdstuk besluit met een vraag die een conclusie inhoudt. Engelen dienen, maar Christus regeert. Engelen zijn dienaars van God, maar ook van de gelovigen. Engelen zijn geesten, zij hebben geen stoffelijke lichamen. Zij zien de gelovigen, slaan hun doen en laten gade, zoals ook *1 Korinthiërs 11:10* bewijst, en schieten hen te hulp waar nodig, omdat de gelovigen metgezellen van de Zoon zijn.

De gelovigen worden hier voorgesteld als zij “*die [de] behoudenis zullen beërven*”. Met de behoudenis wordt in deze brief het vrede-rijk bedoeld. Behoudenis moet je hier dus zien als iets wat in de toekomst ligt. Behoudenis wordt ook wel gezien als iets wat je nu al bezit. Zo mag je zeker weten dat je behouden bent op grond van je bekering tot God en je geloof in de Heer Jezus (*Ef 2:8*).

Het is belangrijk dat je, om te weten wat er met de uitdrukking ‘behoudenis’ wordt bedoeld, kijkt naar het verband waarin die staat. Behoudenis betekent vaak het geplaatst worden op een nieuw terrein, buiten het bereik van boze machten en verbonden met Christus. In het aangehaalde *Efeziërs 2:8* gaat het erom dat je nu al in de hemel bent, in veiligheid op een terrein waar je verbonden bent aan een verheerlijkte Christus.

Zoals gezegd, gaat het in deze brief over behoudenis als een toekomstig iets. Dat houdt in dat er soms een zware en moeilijke weg gegaan moet worden voordat die behoudenis wordt bereikt. Dat geldt in elk geval voor de Joodse gelovigen. Vandaar dat ze dringend behoefte hebben aan een dienst van versterking, vertroosting en bescherming.

De Heer gebruikt Zijn engelen onder andere om de Zijnen te dienen. Hij zet ze in, Hij stuurt ze uit. Ze gaan op Zijn bevel. Zo stuurt Hij een engel naar Cornelius (*Hd 10:3*) en naar Filippus (*Hd 8:26*). Hij zet ze in om Lazarus tot Zich te nemen (*Lk 16:22*). God gebruikt engelen om ons te beschermen (*Mt 4:6; 18:10; Hd 12:15*). Deze engelen zijn de uitverkoren of heilige engelen (*Mt 25:31; 1Tim. 5:21*).

Je ziet een veelheid aan diensten die engelen verrichten en dat allemaal ten behoeve van jou en mij. Daarvoor komt niet de eer aan engelen toe (die zouden ze ook afwijzen, *Op 22:8-9*), maar aan de Heer van de engelen, de Mens Jezus Christus, de Zoon van God, de Schepper en Erfgenaam van alle dingen.

Lees nog eens Hebreeën 1:6-14.

Verwerking: Welke heerlijkheden van de Heer Jezus heb je leren kennen? Aanbid Hem daarvoor.

Hebreeën 2

Vasthouden aan het Woord | verzen 1-7

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Daarom moeten wij des te sterker ons richten naar wat wij gehoord hebben, opdat wij niet misschien afdrijven. 2 Want als het woord door engelen gesproken vast stond en elke overtreding en ongehoorzaamheid rechtvaardige vergelding ontvangen heeft, 3 hoe zullen wij ontkomen als wij zo'n grote behoudenis veronachtzamen, waarover aanvankelijk gesproken is door de Heer en die aan ons bevestigd is door hen die het gehoord hebben, 4 terwijl God bovendien meegetuigde zowel door tekenen als wonderen en allerlei krachten en uitdelingen van [de] Heilige Geest naar Zijn wil. 5 Want niet aan engelen heeft Hij onderworpen het toekomstige aardrijk waarover wij spreken, 6 maar iemand heeft ergens betuigd en gezegd: 'Wat is [de] mens dat U hem gedenkt, of [de] mensenzoon dat U acht op hem geeft? 7 U hebt hem een weinig minder gemaakt dan [de] engelen; met heerlijkheid en eer hebt U hem gekroond <en hem gesteld over de werken van Uw handen>; ...

V1. De verzen 1-4 vormen een tussenzin. In dit gedeelte gaat het over het belang van het vasthouden aan wat God heeft gezegd. Het woord “*daarom*” waarmee dit gedeelte begint, slaat terug op heel *hoofdstuk 1*. Daarin is aangetoond dat de *positie* van de Zoon zoveel hoger is dan die van de engelen. *Daarom* is het woord dat Hij gesproken heeft ook veel hoger dan wat de engelen hebben gesproken.

De uitdrukking “*des te sterker*” benadrukt dat wat de Zoon zegt, van hoger orde is dan wat door engelen is gezegd. Wat God tot de vaders heeft gesproken, is tot de vaders gekomen door bemiddeling van engelen. Het was toen van het grootste belang daaraan vast te houden. Nu de Zoon is gekomen en heeft gesproken,

is het nog veel belangrijker om zich daarnaar te richten, dat wil zeggen dat ze hun leven volkomen afstemmen op wat Hij heeft gezegd.

Wat Hij heeft gezegd, staat niet in tegenstelling tot wat God vroeger heeft gezegd. Het is alleen van een heel andere orde. De wet eist van de mens en de mens kan daaraan niet voldoen. De Zoon heeft aan alle eisen voldaan, maar Hij heeft ook veel meer gedaan dan de wet zegt. Hij heeft Zijn leven gegeven voor ieder die in Hem gelooft, met als gevolg dat ieder die gelooft, nieuw en eeuwig leven heeft. Dat nieuwe, eeuwige leven is de Zoon Zelf (1Jh 5:12). Wie de Zoon als zijn leven heeft, leeft onder de genade en niet meer onder de wet.

Wie dat vergeet, loopt gevaar terug te keren tot een leven onder de wet, tot een leven in het Jodendom. Dat is wat de schrijver bedoelt met *“afdrijven”*. Ik hoop dat jij dit gevaar voor jezelf onderkent. Als je het Woord begint los te laten en het gebed gaat nalaten, is dat het begin van afdrijven.

V2. Met *“het woord door engelen gesproken”* viel al niet te spotten. Het was raadzaam daarnaar te luisteren (zie bijv. Gn 19:17,26). Dat wordt nog duidelijker als je hierbij denkt aan de wet (Hd 7:53; Gl 3:19). De wet is Gods wet. Die kon en kun je niet straffeloos overtreden of in ongehoorzaamheid naast je neerleggen. God handhaaft altijd het gezag van Zijn Woord. Hij zal de zonde, in welke vorm die ook begaan wordt, rechtvaardig vergelden. In het Oude Testament heb je in het oordeel over de sabbatschender een voorbeeld van *“rechtvaardige vergelding”* van overtreding van de wet (Nm 15:32-36).

V3. Als er al zulke ernstige consequenties verbonden worden aan het overtreden van het woord door engelen gesproken, hoe ernstig moeten dan de gevolgen zijn voor iemand die het woord van de genade veracht dat de Zoon heeft gesproken! De Heer Jezus heeft op aarde tot Zijn volk als geheel en ook tot de enkeling gesproken over *“zo’n grote behoudenis”*. De *nationale behoudenis*, dat wil zeggen de behoudenis van Israël als volk, is nog toekomst.

In *Lukas 4:16-22* staat een prachtig voorbeeld van het spreken van de Heer over de 'grote behoudenis', waarvoor Hij *Jesaja 61:1-2* aanhaalt. Als Hij daar 'het aangename jaar van de Heer' aankondigt, is dat hetzelfde als die 'zó grote behoudenis', ofwel het vreedelijk. Het is niet zomaar een 'grote' behoudenis, maar een *zó grote behoudenis*. Dezelfde nadruk hoor je in de woorden: "*Zó lief heeft God de wereld gehad*" (*Jh 3:16*). Het geeft de onmetelijke grootte ervan aan.

De behoudenis is in de eerste plaats groot in omvang, want ze betreft niet alleen de Joden, maar is beschikbaar voor alle mensen. De behoudenis is in de tweede plaats ook groot in kracht, want ze bewerkt rechtvaardiging en vergeving. Dan kan het ook niet anders zijn dan dat wie dit woord van genade van de Zoon minacht, een rechtvaardige vergelding ontvangt die strenger is dan de vergelding die staat op het overtreden van de wet. Zondigen onder de genade is erger dan zondigen onder de wet, omdat wie deze behoudenis veracht, daarmee Hem veracht Die deze aanbiedt en Die groter is dan de engelen.

Het gaat niet om een behoudenis die op een vage, schimmige manier tot hen is gekomen. Het woord erover heeft niet even geklonken om snel weer weg te sterven. Nee, er is tot hen gesproken over die enorm grote behoudenis op een volkomen overtuigende, duidelijke en niet mis te verstane wijze. Er zijn geen engelen als onzichtbare tussenpersonen aan te pas gekomen.

Dit woord is in heldere, goed te begrijpen taal in de eerste plaats uit de mond van de Heer Zelf gekomen. Daarna, nadat Hij naar de hemel is gegaan, hebben zij die het uit de mond van de Heer hebben gehoord, dit woord bevestigd aan de lezers van de brief. Je moet hierbij denken aan de discipelen.

V4. Ten slotte heeft God dit woord onderstreept door middel van tekenen en wonderen en allerlei uitdelingen van de Heilige Geest naar Zijn wil. Veel van de lezers zullen zich deze dingen kunnen herinneren, omdat ze die zelf hebben gezien (*Hd 2:43; 5:12,15*). Er zou dus voor hen geen twijfel mogen zijn over wat hun is verteld. Als zo'n overvloedig getuigenis geminacht wordt, is het niet mo-

gelijk aan de vergelding te ontkomen. Dit ernstige woord moet goed doordringen tot hen die nog aarzelen tussen het Jodendom en het christendom, die slechts uiterlijk het christendom aanhangen.

Overigens is het opmerkelijk dat het woord “meegetuigde” in de verleden tijd staat. Zou dat betekenen dat in de tijd van het schrijven van de brief de tijd van de wondertekenen al voorbij was?

V5. Na de tussenzin gaat de schrijver verder met het beschrijven van de heerlijkheid van de Heer Jezus, maar nu in verbinding met het komende aardrijk. Daarom beschrijft hij nu Zijn heerlijkheid als Zoon des mensen. Net als in *hoofdstuk 1* vergelijkt hij de Heer Jezus met de engelen. Maar het resultaat is hier heel anders. Het resultaat van de vergelijking in *hoofdstuk 1* is, dat Hij de engelen ver te boven gaat. Maar wat is het resultaat van de vergelijking in *hoofdstuk 2*? Dat engelen niet eens aan bod komen, ze worden volledig buitengesloten.

De reden daarvan is dat ze niet in het toekomstige aardrijk regeren. Straks zal God regeren en wel door Zijn Zoon als de Zoon des mensen. Wij zullen met de Zoon regeren en daarbij zelfs over engelen regeren (1Ko 6:3). Het toekomstige aardrijk is “het koninkrijk van de Zoon des mensen” (Mt 13:41). Als Hij naar de aarde komt om te regeren, breken “de tijden der verkwikking” en “de tijden van de herstelling van alle dingen” aan (Hd 3:19,21).

Iedere Jood verwachtte, op grond van de beloften die God aan de vaders heeft gedaan, dat deze nieuwe orde met de komst van de Messias zou worden ingevoerd. Nu was de Messias gekomen en toch was deze tijd niet aangebroken. Wat deze gelovigen – en ook jij – voor ogen moeten houden, is dat dit niet betekent dat de beloften zijn vervallen, maar dat ze zijn uitgesteld.

Door deze situatie wordt het geloof op de proef gesteld. Dat geldt voor hen en dat geldt ook voor jou. Geloof jij dat God al Zijn beloften nog zal vervullen? Als je dat werkelijk gelooft, zal dat vooruitzicht je bewaren op de weg van het geloof. Je zult dan niet toegeven aan de verleiding om op aarde een godsdienst aan te

hangen waaraan veel pracht en praal verbonden is en waaraan ook ongelovigen deel hebben.

V6. Om te bewijzen dat de heerschappij over de aarde in de toekomst zal worden gegeven aan de Zoon des mensen, haalt de schrijver een gedeelte uit *Psalm 8* aan. Als je die psalm leest, zie je dat David (hij is dus die “*iemand*”) een wijds blikveld beschrijft. Hij wijst op de aarde en op de hemel. Hij spreekt over de majesteit van God en over kinderen en zuigelingen. Hij noemt de heerschappij van de mens over het geschapene, wat je ziet in het paradijs en zult zien in het vreedrijk. In het gedeelte dat de schrijver aanhaalt, komen zowel de geringheid en onbeduidendheid van de mens als zijn grootheid naar voren.

Het citaat begint met de vraag: “*Wat is [de] mens?*” In de psalm komt die vraag nadat David onder de indruk is gekomen van de hemel. Wat stelt de mens voor in vergelijking met die overweldigende hemel, waaraan in de nacht de maan en talloze sterren te zien zijn? Wat moet die zwakke, sterfelijke mens betekenen voor God Die het hele onmetelijke firmament met Zijn vingers heeft bekleed met ontelbare sterren waarvan er heel wat de aarde vele malen in grootheid overtreffen?

Wat voor aantrekkelijks kan er in die nietige mens zijn dat God aan hem denkt? Het antwoord op die vraag is: ‘Kijk maar naar de Heer Jezus, ‘de Mensenzoon’ Die nu in de heerlijkheid is. In Hem zie je hoe God echt over de mens denkt. Hij is de ware Zoon van Adam, zoals hier letterlijk staat (*zie ook Lk 3:38*).’

V7. Dat God de mens “*een weinig [of: een korte tijd] minder dan [de] engelen*” heeft gemaakt, wijst op het feit dat een mens door zijn lichaam minder bewegingsvrijheid heeft dan engelen. Een engel is een geest en kent die beperking niet. Ook is een engel een mens ver de baas als het gaat om kracht.

Toch heeft God de mens en niet een engel als heerser van de schepping gesteld. Daarin zie je de heerlijkheid en eer van de mens. We zullen in het volgende stukje zien, bij de bespreking

van *vers 9*, hoe deze aanhaling op indrukwekkende wijze wordt toegepast op de Heer Jezus.

Lees nog eens Hebreeën 2:1-7.

Verwerking: Hoe kun je zeker weten dat je niet zult afdrijven van het woord dat je hebt gehoord?

Wij zien Jezus | verzen 8-12

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

...; 8 alles hebt U onder zijn voeten onderworpen'. Want door <Hem> alles te onderwerpen heeft Hij niets overgelaten dat Hem niet onderworpen zou zijn. Maar nu zien wij nog niet alles aan Hem onderworpen; 9 maar wij zien Jezus, Die een weinig minder dan [de] engelen gemaakt was vanwege het lijden van de dood met heerlijkheid en eer gekroond, opdat Hij door [de] genade van God voor alles [de] dood smaakte. 10 Want het paste Hem, om Wie alle dingen zijn en door Wie alle dingen zijn, dat Hij, om vele zonen tot heerlijkheid te leiden, de overste Leidsman van hun behoudenis door lijden volmaakte. 11 Want én Hij Die heiligt én zij die geheiligt worden, zijn allen uit één; daarom schaamt Hij Zich niet hen broeders te noemen en zegt: 12 'Ik zal Uw Naam aan Mijn broeders verkondigen, in [het] midden van [de] gemeente zal Ik U lofzingen'.

V8. We hebben nog een klein stukje van het citaat uit *Psalm 8* te goed. Maar dit kleine stukje omvat wel heel veel. Er staat: *"Alles hebt U onder zijn voeten onderworpen."* Hiermee wordt de volkomen heerschappij van de Heer Jezus over de schepping aangegeven, zoals het vervolg duidelijk maakt. 'Alles' is ook echt alles en laat geen uitzondering toe. Het omvat alle dingen in de hemel en op de aarde, elk onderdeel van het geschapen universum. Waar je ook kijkt in het heelal, er is niets te vinden wat Hem niet onderworpen zal zijn.

Als je om je heen kijkt, is van die algemene heerschappij nog niets te zien. Je ziet veel ellende en verdriet. Dat komt omdat de mens door de zonde de heerschappij uit handen heeft gegeven en heeft verloren. Die heerschappij ligt nu in handen van de satan (*Lk 4:6*), die sinds de zondeval *"de god van deze eeuw"* en *"de overste van deze wereld"* is (*2Ko 4:4; Jh 12:31*). De vloek ligt over de schepping. Vreedzame dieren zijn roofdieren geworden en de aardbodem is begonnen dorens en distels voort te brengen.

V9. Maar dat zal niet altijd zo blijven. Om te zien hoe het zal worden, moet je naar boven kijken. Daar zie je “Jezus”. En hoe zie je Hem daar? “Met heerlijkheid en eer gekroond.” Voor de aarde is de dag van Zijn kroning nog toekomst, maar in de hemel draagt Hij Zijn kroon al. God heeft Hem die plaats van eer gegeven als beloning voor Zijn werk aan het kruis. Het lijden van de dood dat de Heer Jezus heeft ondergaan, is door God zo hoog gewaardeerd, dat Hij Hem direct die alles en allen te boven gaande plaats bij Zichzelf heeft gegeven (Jh 13:31-32).

Vanwege dit lijden van de dood is de Heer Jezus “een weinig [of: een korte tijd] minder dan [de] engelen gemaakt”, want engelen kunnen niet sterven, terwijl de Heer Jezus wel is gestorven. En Hij is toch de Schepper van de engelen en daardoor hun Meester! Het was maar een korte tijd, slechts drie dagen, maar toch is Hij die tijd minder dan de engelen geweest. Zijn vernedering kent geen grenzen en daarom Zijn verhoging ook niet. Je ziet dan nog wel niet alles onderworpen, maar in het geloof zie je wel Hem aan Wie alles onderworpen zal zijn!

Daar gaat het de schrijver van de brief om: de blik te richten naar boven, naar Hem. En Hem zien is ook Zijn werk zien dat Hij op aarde in opdracht van God heeft gedaan. Hij nam de plaats van vernedering in om de dood te smaken voor het hele systeem dat ver van God was. (‘Smaken’ heeft de betekenis van ‘leren kennen door ermee in aanraking te komen’.) Waar de eerste mens zo schromelijk en onherstelbaar heeft gefaald, is de tweede Mens gekomen om het volledige recht op de schepping te verwerven.

Hij heeft dat recht verworven door God te verheerlijken op hetzelfde terrein waar de eerste mens heeft gefaald. Hij verheerlijkte God op het terrein waar de vijand, die de mens door zijn list had bedrogen, de heerschappij over de mens had in macht en boosheid. Daarom smaakte de Heer Jezus de dood met het bijzondere doel om de kinderen te verlossen die God tot heerlijkheid zou brengen. Maar Hij smaakte de dood ook, opdat de heerlijke gevolgen daarvan zich zouden uitstrekken naar *al* het geschapene, “voor alles”. Zo groot is de genade van God.

Voor het geloof is dit alles een enorme bemoediging. Je ziet een Mens in de heerlijkheid Die door de dood is heengegaan en opgestaan. Hij is de garantie dat het niet gaat om het tegenwoordige, maar om het toekomstige aardrijk. De weg die Hij is gegaan, door lijden tot heerlijkheid, is ook jouw weg. Door je oog op Hem gericht te houden krijg je de kracht om alle vervolging en lijden te doorstaan.

V10. Vanaf *vers 10* zie je de Heer Jezus te midden van Zijn broeders, waar Hij ook de eerste plaats inneemt (Rm 8:29). Dit is de sfeer van intimiteit. "*Het paste Hem*" betekent dat het paste bij Wie God is, bij Zijn hele manier van handelen die nooit in strijd met Zijn Wezen is. "*Om Wie alle dingen zijn*" toont aan dat het bij het toekomstige aardrijk om God gaat, om Zijn verheerlijking. "*Door Wie alle dingen zijn*" maakt duidelijk dat God de oorsprong is van al het nieuwe dat nog komt, dat Hij dit heeft gewild. Maar God doet het alles door de Zoon, Die het middelpunt is van het aardrijk dat nog komt, het duizendjarig vrede-rijk.

Dan lees je iets wonderlijks. Je leest over "*zonen*", meervoud dus. Van deze 'zonen' lees je verder dat zij "*tot heerlijkheid*" worden geleid. Het hele doel van de brief is je oog te richten op het einddoel van de reis. Hier hoor je dat de Heer Jezus door vele zonen zal worden omringd wanneer Hij op aarde zal regeren in de heerlijkheid van het duizendjarig vrede-rijk. En wie zijn die zonen? Dat zijn de gelovige Hebreeën aan wie de brief is gericht, en ook jij hoort daarbij. Jij wordt hier als een van de 'zonen' gezien.

Het zijn er zelfs "*vele*", dus niet slechts enkele. Jij en nog ontelbaar veel andere zonen zijn ooit een keer op weg gegaan naar de heerlijkheid. 'Zonen' zijn allen die in het geloof de Heer Jezus hebben aangenomen en uitzien naar Zijn terugkeer om het vrede-rijk op te richten.

De weg naar de heerlijkheid is echter een weg van beproeving en gaat door veel moeilijkheden. Maar er is een "*overste Leidsman*" (ook in 12:2; Hd 5:31; 3:15), een Aanvoerder Die anderen voorgaat in de loop. Dat is de Heer Jezus.

Hij is de hele weg al gegaan en is al in de volmaaktheid. Hij is door alle lijden heengegaan waar de vele zonen op aarde doorheen moeten. Dit nu is wat God paste. Het zou niet bij God passen dingen van de 'vele zonen' te vragen waaraan dé Zoon geen deel gehad zou hebben. Het paste bij Gods Wezen dat Hij Zijn Zoon als overste Leidsman door eenzelfde weg van veel beproevingen heen in de heerlijkheid van het vrederijk zou brengen. Op deze wijze is de Zoon volmaakt geschikt gemaakt om de Leidsman te zijn voor alle zonen die nog op aarde een weg van beproeving hebben te gaan.

V11. Je ziet hoezeer God Zijn Zoon verbindt met de vele zonen. Toch waakt de Heilige Geest ook voor een vereenzelviging van de zonen met de Zoon. Er moet altijd onderscheid gemaakt worden. Dat doet Hij door te spreken over *"Hij Die heiligt en zij die geheilgd worden"*. Je ziet dit onderscheid ook in *Johannes 20:17* waar niet staat 'onze Vader' en 'onze God', maar *"Mijn Vader en uw Vader en Mijn God en uw God"* (vgl. *Mt 17:27*).

Er staat hier ook niet dat de Zoon en de zonen 'allen één' zijn, maar dat ze *"allen uit één"* zijn. 'Hij Die heiligt' is Christus, de Zoon. Dat Hij heiligt, wil zeggen dat Hij uit de mensen van de wereld jou voor Zichzelf afzondert. 'Zij die geheilgd worden' zijn de gelovigen, de zonen.

Het wil zeggen dat Hij jou wijdt om Zijn metgezel te zijn en Hem na te volgen. Het gaat om jouw heiliging als gelovige. De Zoon wordt hier gezien als Mens, want alleen zo kan God mensen als zonen met de Zoon verenigen, ze tot één gezelschap, één volk, vormen, met de Zoon natuurlijk aan het hoofd.

Daarom schaamt Hij, de Zoon, Zich niet om ons, de zonen, *"broeders"* te noemen. Dat betekent natuurlijk niet dat wij Hem 'Broeder' noemen. Dat zou een ongepast amicaal spreken zijn over Iemand Die zeker dicht bij ons is, maar voor Wie wij een diep respect hebben.

V12. Aan de hand van drie nieuwe citaten uit het Oude Testament maakt de schrijver duidelijk hoezeer de Heer Jezus en de

Zijnen ‘allen uit één’ zijn. In de drie citaten blijkt dat de Messias waarachtig Mens is en de nauwe betrekkingen die Hij op grond daarvan met Zijn volk heeft.

Die betrekkingen konden pas tot stand komen, nadat Hij het werk op het kruis had volbracht, in de dood was geweest en was opgestaan. Pas toen kon Hij tot hen over de Vader spreken als ‘uw Vader’ (*Jh 20:17*). Hij kon hen pas voorstellen aan de Vader, toen Hij als de tarwekorrel in de aarde was gevallen en was gestorven, met als gevolg veel vrucht (*Jh 12:24*). Die vrucht stelt Hij hier aan je voor: ‘broeders’, ‘zonen’, ‘kinderen’. Daar hoor jij bij! In alle drie verhoudingen zie je de bijzondere verbinding tussen de Heer Jezus en de Zijnen.

Het eerste citaat komt uit *Psalm 22*. *Psalm 22* spreekt op indringende wijze over het werk van de Heer Jezus aan het kruis als de Drager van de zonden. Het antwoord van God op dit werk zie je vanaf het eind van *vers 22* van die psalm. God heeft Hem geantwoord door Hem uit de doden op te wekken. Door Zijn opstanding zijn de gevolgen van dat enorme werk zichtbaar geworden. Een van de resultaten is dat Hij de Naam van Zijn Vader verkondigt aan hen die Hij ‘Mijn broeders’ noemt.

Maar daar blijft het niet bij. Dit verkondigen levert een nieuw resultaat op, namelijk dat Hij in het midden van Zijn broeders, de gemeente, en samen met hen, een lofzang zingt. Hijzelf heft de lofzang aan “*in [het] midden van [de] gemeente*”. Zijn lied is de dankbare lofzang als antwoord op het feit dat God Hem heeft opgewekt en verheerlijkt. En als resultaat van Zijn werk mogen jij en ik daarmee instemmen. Zo staan we met Hem in diezelfde positie voor God, een positie die we alleen aan Hem te danken hebben. Is dat niet groot?

Lees nog eens Hebreeën 2:8-12.

Verwerking: Wat leer je hier over de verbinding tussen de Heer Jezus en jou?

Aan de broeders gelijk geworden | verzen 13-18

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

13 En opnieuw: 'Ik zal in Hem vertrouwen hebben'. En opnieuw: 'Zie, Ik en de kinderen die God Mij gegeven heeft'. 14 Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen, opdat Hij door de dood teniet zou doen hem die de macht over de dood had, dat is de duivel, 15 en allen zou verlossen die uit vrees voor [de] dood hun hele leven door aan slavernij onderworpen waren. 16 Want inderdaad, niet engelen neemt Hij aan, maar Hij neemt [het] nageslacht van Abraham aan. 17 Daarom moest Hij in alles aan Zijn broeders gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en trouw Hogepriester zou zijn in de dingen die God betreffen, om voor de zonden van het volk verzoening te doen. 18 Want waarin Hijzelf geleden heeft toen Hij verzocht werd, kan Hij hun die verzocht worden te hulp komen.

V13. Ons gedeelte begint met een citaat waaruit op een prachtige wijze blijkt dat de Messias Mens is. Mens zijn komt nooit beter tot uiting dan in het vertrouwen stellen in God, wat de omstandigheden ook zijn. Het is een citaat van Jesaja (*Js 8:17*) die vastbesloten is volhardend op God te wachten en naar Hem uit te zien, terwijl hij zich bevindt te midden van een volk waarvoor God Zijn aangezicht vanwege hun zonden heeft verborgen. Dat vertrouwen kenmerkte de Heer Jezus toen Hij op aarde was. Dat vertrouwen mogen de ontvangers van de brief en ook jij hebben.

Wat mensen spottend tegen Hem zeiden toen Hij aan het kruis hing, "*Hij heeft op God vertrouwd*", was de kracht van Zijn leven tot in de dood. Dit vertrouwen in God is van fundamenteel belang in een situatie waarin nog niets blijkt van de verwezenlijking van Gods plannen, waarin alles op het tegendeel lijkt te wijzen. Alle tegenstand die Christus op Zijn weg op aarde ondervond, kon Zijn vertrouwen op God niet wegnemen of zelfs maar verminderen. Hij is hierin jouw en mijn voorbeeld.

Maar Hij is niet alleen een voorbeeld. Hij verbindt ons ook met Zichzelf in dat vertrouwen dat Hij in Zijn God heeft. Hij vertrouwt erop dat Hij en wij, de kinderen, samen door alle moeilijkheden heen zullen komen en zullen aankomen in de periode van zegen en vreugde waarnaar we uitzien. Ook dit is een aanhaling van Jesaja (*Js 8:18*). Wat Jesaja heeft gezegd van zichzelf en zijn kinderen, past de schrijver weer toe op Christus en het overblijfsel. *“Ik en de kinderen”* geeft aan dat Christus Zich als Mens heeft verbonden met de kinderen die God Hem heeft gegeven. Het gaat hier om de geestelijke kinderen van God in deze tijd. Zij staan in verbinding met Christus.

Het gaat dus niet om kinderen van Christus of kinderen van de Heer Jezus. Zulke uitdrukkingen gebruikt de Bijbel nergens voor gelovigen. Het gaat hier om de kinderen van God die door Hem aan de Heer Jezus zijn gegeven. Zoals de kinderen van Jesaja, ook in de betekenis van hun namen, een getuigenis van Gods trouw waren te midden van Gods volk, zo zijn de gelovigen dat nu te midden van de afvallige christenheid op aarde.

In dit citaat ligt een grote bemoediging. Met het vertrouwen dat Hem zo eigen is, ondersteunt Hij allen die door God aan Hem zijn gegeven. Hij wijst op hen en zegt als het ware tegen God: ‘Dit zijn de kinderen die U Mij hebt toevertrouwd. Ik zal ze veilig door alle moeilijkheden heen leiden en brengen waar Ik ben.’

V14. Voordat God hen echter aan de Heer Jezus kon toevertrouwen, moest Deze Zelf eerst Mens worden. En dat niet alleen. Wilde de Heer Jezus ons als kinderen een met Zich doen zijn in Zijn positie voor God, dan was het nodig dat Hij Zich eerst met ons een maakte in onze nood. Daarvoor heeft Hij *“bloed en vlees”* aangenomen. Voordat Hij Mens werd, had Hij daar geen deel aan, maar Hij moest er deel aan nemen om te kunnen sterven. Zijn dood was noodzakelijk omdat de mens aan de dood onderworpen was.

Door de zondeval had de satan beslag gelegd op de mens en hem in zijn macht gekregen, een macht die hij door de dood uitoefent. De Heer Jezus is gekomen om daar een eind aan te maken. Niets

anders dan de dood kon de dood tenietdoen. Een mooi voorbeeld heb je in David die Goliath met zijn eigen zwaard doodde (1Sm 17:51). Het moest ook de dood van een mens zijn om de dood voor mensen teniet te doen. De Mens Christus heeft dat gedaan. Hierdoor heeft de opgestane Christus “*de sleutels van de dood en de hades*” (Op 1:18), dat wil zeggen dat Hij er volkomen gezag over heeft.

V15. Door Zijn overwinning over de dood en het tenietdoen (dat is: uitschakelen of krachteloos maken) van de duivel heeft de Heer Jezus een geweldige verlossing bewerkt. Bij verlossen is sprake van een vijand die je zo totaal in zijn macht had, dat je zelf geen enkele mogelijkheid had je daaruit te bevrijden. Door angst voor de dood te zaaien zorgt de duivel ervoor dat de mensen in zijn greep blijven. De duivel heerst altijd door angst. De dood is de “*koning van de verschrikkingen*” (Jb 18:14). Voor ons is die angst weg, want Christus heeft de dreiging daarvan weggenomen. Nu jaagt de dood geen angst meer aan.

V16. De Heer Jezus is niet naar de aarde gekomen om voor engelen te sterven. Hij had het “*nageslacht van Abraham*” op het oog. In letterlijke zin is dat het gezelschap aan wie deze brief is gericht. Zij zijn niet alleen lichamelijk nageslacht van Abraham, maar ook en vooral geestelijk zijn kinderen (Jh 8:33-39). Dit laatste zijn echter ook de gelovigen uit de heidenen (Gl 3:7-9; Rm 4:9-12) en daarom heeft Hij ook jou vastgegrepen en gered. Hij heeft je aangenomen, je bent van Hem.

V17. Om jou en die talloos vele anderen te kunnen aannemen moest de Heer Jezus “*in alles aan Zijn broeders gelijk worden*”. Dat betekende dat Hij de hemel voor de aarde verruilde en als Mens te midden van mensen kwam wonen en aan hun leven deelnam. Dat was een enorme vernedering voor Hem. En als je dan bedenkt dat Hij onder de mensen de laagste plaats innam (Fp 2:5-8), heeft Hij echt alles meegemaakt wat een mens maar kan meemaken. Je kunt het zo erg niet bedenken of de Heer Jezus kan er over meepraten.

Op een volkomen wijze is Hij aan de broeders gelijk geworden. Hij heeft allen die Hij Zijn broeders noemt uit de macht van de duivel bevrijd. Dat heb je in *vers 14* gezien. Er waren echter ook zonden die moesten worden verzoend. Dat staat aan het eind van *vers 17*.

Voor beide problemen was slechts één oplossing: de dood. Om te kunnen sterven *moest* de Heer Jezus Mens worden. Door Zijn dood en opstanding overwon Hij de dood en hem die de macht daarover had, dat is de duivel, en verzoende Hij de zonden van het volk van God. Met recht kan Hij daardoor "*een barmhartig en trouw Hogepriester*" zijn. Hij is 'barmhartig' met het oog op de ellende, de verzoeken en beproevingen waarin je terecht komt. Hij leeft met je mee. Hij is ook 'trouw'. Dat is Hij aan Zichzelf en aan Zijn beloften. Hij houdt het doel voor ogen en leidt je daar naartoe, dwars door alle moeiten en nood heen.

Bij dat alles gaat het Hem om "*de dingen die God betreffen*". Nooit doet Hij iets voor jou wat losstaat van God. Hij ziet jouw leven in verbinding met God. Zijn hogepriesterschap oefent Hij uit ten behoeve van jou, om jou te helpen in alles te beantwoorden aan Gods wil.

Eerst moest Hij op aarde als Hogepriester verzoening doen voor de zonden van Zijn volk. Dat heeft Hij gedaan en daardoor kan God met Zijn volk omgaan, kan Hij bij hen op aarde zijn. Zolang Zijn volk op aarde is, heeft het ondersteuning en bemoediging nodig. Vandaar dat de Hogepriester, nadat Hij op aarde het verzoeningswerk heeft volbracht, nu in de hemel is om daar voortdurend Hogepriester te zijn. Met God is alles in orde, de zonden zijn verzoend, maar er is nog een weg te gaan. Met het oog op die weg zet de Heer Jezus Zich in, opdat Gods volk op die weg God zal verheerlijken in plaats van Hem ontrouw te worden en zo de zegen te verspelen.

V18. Er is niemand anders die Zijn volk zo hulp kan bieden als Hij. Vóór Zijn dood leidde Hij een volmaakt leven, waarin Hij alle beproevingen en verzoeken leerde kennen die een mens kunnen overkomen. Er is geen lijden dat jij kunt meemaken, of

Hij kent het (*Js 63:9*). Daardoor kan Hij met je mee lijden en je de nodige hulp geven. Die hulp heeft betrekking op de moeilijkheden die de trouwe gelovige ondervindt als hij de wil van God wil doen.

Geen gelovige redt het om op eigen kracht het einddoel te bereiken. Jij hebt hulp nodig, bijstand, medeleven, de voorbede van iemand die de gevaren van de reis kent én die heeft overwonnen. Het moet iemand zijn die in de zwaarste beproevingen heeft standgehouden en dus heeft geleden en daarom nu met anderen kan mee lijden. Die Iemand is de Heer Jezus.

Hij heeft tijdens Zijn leven op aarde alle zwakheden (niet: zonden, want daarmee had Hij alleen te maken toen Hij aan het kruis hing en dan ook nog alleen in de drie uren van duisternis, *1Pt 2:24*) van het Mens zijn ervaren. Hij weet wat het is om een hulpeloze baby en een opgroeiend kind te zijn. Hij weet wat het is om jongvolwassen en volwassen te zijn. Hij weet wat het is om honger en dorst te hebben en vermoeid en verdrietig te zijn. Hij weet wat het is om onbegrepen, veracht, verworpen, miskend en gelasterd te worden. Hij weet wat het is om te lijden en te sterven. Alles heeft Hij ondergaan om nu voor jou Hogepriester te kunnen zijn in de hemel.

De verzoeken van de Heer Jezus in de woestijn zijn hierbij een prachtig voorbeeld. Hij werd verzocht in de aardse dingen, in de wereldse dingen en in de godsdienstige dingen (*Lk 4:1-12*). Op alle verzoeken die de duivel op Hem uitprobeerde, antwoordde Hij met Gods Woord. De Heer Jezus is als de Hogepriester in de hemel voor jou bezig om jou Gods Woord indachtig te maken als je met verzoeken van de duivel te maken krijgt. Als je Gods Woord blijft aanhalen, gaat de duivel op de vlucht.

Lees nog eens Hebreeën 2:13-18.

Verwerking: Wat heeft de Heer Jezus allemaal gedaan om Hogepriester te kunnen zijn? Waarin is Hij voor jou Hogepriester?

Hebreeën 3

De Apostel en Hogepriester, Jezus | verzen 1-6

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Daarom, heilige broeders, deelgenoten van [de] hemelse roeping, beschouwt de Apostel en Hogepriester van onze belijdenis, 2 Jezus, Die trouw is aan Hem Die Hem heeft aangesteld, zoals ook Mozes was in <heel> zijn huis. 3 Want Deze is zoveel groter heerlijkheid waard geacht dan Mozes, als hij die het huis gebouwd heeft, groter eer heeft dan het huis. 4 Want elk huis wordt door iemand gebouwd, maar Die alles heeft gebouwd is God. 5 En Mozes was wel trouw in heel zijn huis als dienaar tot getuigenis van wat gesproken zou worden, 6 maar Christus als Zoon over Zijn huis, Wiens huis wij zijn, als wij de vrijmoedigheid en het roemen in de hoop <tot [het] einde toe onwrikbaar> vasthouden.

V1. Met het eerste woord, “*daarom*”, legt de schrijver van de brief een sterke verbinding tussen de voorgaande twee hoofdstukken en wat volgt. In de *hoofdstukken* 1 en 2 heeft hij op een grootse wijze de heerlijkheden van de Heer Jezus aan de lezers en dus ook aan jou voorgesteld. Omdat Hij zo geweldig verheven en toch ook zo dichtbij is, *daarom* moet je naar Hem blijven kijken. Daardoor kun je de weg van het geloof blijven gaan dwars door alle verzoeken en beproevingen heen. Je zult de moed niet opgeven als het leven moeilijk wordt, want je blijft naar Hem kijken Die alles te boven gaat en jou voorgaat en helpt.

Kijk eens hoe je hier wordt aangesproken. Je hoort het goed: “*Heilige broeders.*” Weet je nog dat de Heer Jezus Zich niet schaamt de trouwe gelovigen ‘broeders’ te noemen (*Hb 2:11b*)? Je wordt zelfs aangesproken als een ‘heilige’ broeder. Jij bent een van hen die de Heer Jezus heeft geheiligd en aan Zichzelf heeft verbonden (*Hb 2:11a*).

En nog houdt het niet op, want je bent ook een van de “*deelgenoten van [de] hemelse roeping*”. Israël heeft een aardse roeping en hoop, maar samen met deze Joodse christenen heb jij deel aan een nieuw voorrecht. Het gaat om iets wat je krijgt door de roeping van Christus vanuit de hemel. Daardoor is dit voorrecht niet beperkt tot hen die door een natuurlijke geboorte lid zijn van Gods aardse volk, maar het geldt voor allen die door het geloof met de Heer Jezus verbonden zijn. Het is een roeping vanuit de hemel (dat is de oorsprong, daar komt de roeping vandaan) en het is een roeping tot hemelse heerlijkheid (dat is het doel van de roeping, daar gaat het naartoe, *vgl. Fp 3:14; 2Tm 1:9*).

Voor de aarde betekent dat: verlies van aardse zegeningen samen met het ondergaan van verwerping, lijden en schande. Dat laat de brief van begin tot eind zien. Maar dat is geen verslechtering. Jij en allen die hun oog zo op de Heer Jezus gericht houden, krijgen er iets beters voor terug. Het is ermee als met de vele gelovigen in het Oude Testament die wisten dat zij bij hun leven het vrederijk niet zouden meemaken, maar daar niet om treurden. Ze hadden namelijk leren uitzien naar een beter, dat is een hemels vaderland.

Om dat vol te houden is het wel noodzakelijk dat je al je aandacht intens richt op “*Jezus*”. Deze naam opent een wereld van verwerping enerzijds en van heerlijkheid anderzijds. Altijd als de naam ‘Jezus’ in de Bijbel voorkomt, zonder een toevoeging als ‘Heer’ of ‘Christus’, wil God onze gedachten bij twee aspecten bepalen. Enerzijds bij Hem zoals Hij eens als de nederige Mens op aarde was en door de mensen verworpen werd. Anderzijds laat God ons zien dat Hij juist die Mens bij Zichzelf in de hemel heeft verheerlijkt en dat juist in die Naam eens elke knie zich zal buigen (*Fp 2:10*).

Van Hem leg jij nu al getuigenis af doordat jij nu al je knieën hebt gebogen voor Hem. Je belijdt Hem tegenover de mensen om je heen. Maar wat je belijdt in de wereld, heb je eerst moeten leren aanschouwen in het heiligdom. Vandaar de oproep: “*Beschouwt ... Jezus.*” Je ziet Hem als Degene Die van God tot Zijn volk is gekomen als “*Apostel*” om hun Gods gedachten bekend te maken. Je ziet Hem ook als “*Hogepriester*”, dat is als Degene Die namens

Zijn volk tot God is gegaan om hen bij God te vertegenwoordigen. Als 'Apostel' is Hij de ware Mozes en als 'Hogepriester' is Hij de ware Aäron.

V2. Na Zijn functies benadrukt de schrijver de trouw van de Heer Jezus. Wat is trouw toch belangrijk! Wat heb je aan iemand die de hoogste en invloedrijkste functie bekleedt, maar niet trouw is in de uitoefening ervan? De Heer Jezus *is* trouw. Hij is trouw aan God, Die Hem tot Apostel en Hogepriester heeft aangesteld "*in <heel> Zijn huis*". Bij 'Zijn huis' kun je denken aan de tabernakel of misschien ook wel aan 'het huis van Israël', waarmee dan Gods volk wordt bedoeld (*Hb 8:8*).

V3-4. God heeft ook van Mozes kunnen getuigen dat hij trouw was in Gods huis (*Nm 12:7*). Mozes mag dan op Christus lijken als het gaat om trouw, toch gaat Christus Mozes ver te boven, zoals Hij ook de engelen in de voorgaande hoofdstukken ver te boven gaat. Mozes is namelijk niet de bouwer van het huis, niet van de tabernakel en ook niet van Israël. Mozes staat niet boven het huis, hij maakte er deel van uit, terwijl Christus de Bouwer ervan is. De heerlijkheid van de Bouwer komt in het huis tot uitdrukking.

De schrijver is eenvoudig in zijn gedachtegang. Hij zegt: 'Als je een huis ziet, moet er een bouwer zijn.' De bouwer is God de Zoon. Hij is de Bouwer van het heelal, van de tabernakel, van Israël, van de gemeente. Als Bouwer is Hij de oorsprong van al Zijn bouwwerken. Hij heeft ze bedacht en uitgevoerd (*Jh 1:3; Ko 1:16; Hb 1:2*) en woont erin. Christus gaat alles te boven. Mozes staat alleen in verbinding met het huis van Israël, maar de Heer Jezus staat met alles in verbinding, zonder grens.

V5. In *vers 5* verwijst de schrijver weer naar de trouw van Mozes in het hele huis van God. God heeft dit huis ontworpen en Mozes heeft Gods ontwerp uitgevoerd (*Hb 8:5; Ex 25:9,40*). Hij is Gods dienaar in Diens huis geweest en daardoor deel van het huis. Zijn dienst bestond uit het doorgeven aan het volk wat God in de tabernakel tot hem sprak (*Ex 25:21-22*).

V6. En weer wordt de vergelijking tussen Christus en Mozes gemaakt. In *vers* 2 geeft de vergelijking aan dat er, wat trouw betreft, overeenstemming tussen Christus en Mozes is. Als het gaat over het huis van God, blijkt een duidelijk verschil tussen Christus en Mozes. Mozes was dienaar, zij het een geëerd dienaar, *in* het huis, maar Christus is Zoon *over* het huis dat ook nog eens *Zijn* huis is.

En dan maakt de schrijver bijna onverwachts de betekenis van het huis van de Zoon duidelijk. Tot nu toe heb je bij het huis van God steeds gedacht aan de tabernakel. En terecht. Maar nu blijkt dat met het huis nog iets anders wordt bedoeld. Je leest namelijk: "*Wiens huis wij zijn.*" Dat wil zeggen dat de gelovigen het huis van de Zoon zijn.

Dat is op zich geen nieuwe gedachte. Paulus heeft in zijn beeldspraak over de gemeente al eerder het beeld van het huis gebruikt om daarmee bepaalde aspecten van de gemeente van God aan te duiden (*zie* 1Ko 3:16; Ef 2:21; 1Tm 3:15). Het huis als beeld van de gemeente legt de nadruk op het wonen van God in de gemeente en dat de orde die er in het huis is, Zijn orde is.

In de *brief aan de Hebreeën* wordt Gods volk niet zozeer als de gemeente gezien, maar als een gezelschap van pelgrims dat op weg is naar de beloofde zegen. Tevens wordt dit gezelschap gezien als een volk van priesters. Met dit laatste heeft het huis van God te maken. Het huis van God is een huis waarin priesterdienst plaatsvindt. Daarin oefent Christus Zijn priesterdienst uit en de gelovigen doen dat in navolging van Hem. In het Oude Testament zie je dat Aäron aan het hoofd van de priesterlijke familie stond van de dienst die in Gods huis, de tabernakel, werd uitgeoefend. De gelovigen zijn nu die priesterlijke familie (1Pt 2:5) met aan het hoofd de ware Aäron, de Heer Jezus, als Zoon over Zijn huis.

Door het woord "*als*" dat nu volgt, lijkt het alsof het voorgaande ineens twijfelachtig wordt gemaakt. Hoe zit dat nu? Aan de ene kant weet je zeker dat je als gelovige tot het huis van de Zoon behoort. Aan de andere kant lijkt het alsof er door het woord 'als' een voorwaarde aan wordt verbonden. Je bent lid van de

gemeente, maar je moet wel tot het einde toe vasthouden. Anders val je af. Zo staat het er toch? Is dat echt de bedoeling?

Dat is echt NIET de bedoeling. Wie eenmaal door bekering en geloof een kind van God is, is dat voor eeuwig. Lees *Johannes 10:28-29* en leg daar je hand op. Dit is een woord van de Heer Jezus en is dus boven alle twijfel verheven. Er bestaat geen afval van de heiligen. Wie afvalt, bewijst dat hij nooit een kind van God is geweest. Het woord 'als' heeft te maken met de verantwoordelijkheid die iedere belijder heeft. Jij bent ook een belijder, want jij belijdt de Heer Jezus als jouw Heer. Hetzelfde geldt voor mij.

Het verloop van de tijd maakt duidelijk of iemand echt of slechts in naam een kind van God is. De schijnchristen geeft het vroeg of laat op; de ware gelovige houdt vast tot het eind. Dat is geen zaaien van twijfel, maar het aanspreken van ieder persoonlijk op zijn belijdenis. Jij hebt de opdracht om vast te houden aan de vrijmoedigheid en het roemen in de hoop. Als jij niet vasthoudt, gaat het met jou als met veel Israëlieten in de woestijn die door ongehoof nooit het beloofde land bereikten. Dit wordt in de volgende verzen uiteengezet.

Als jouw belijdenis echt is, zul je vasthouden, want dan vraag je van God de kracht daartoe. Je houdt dan vast aan je vrijmoedigheid om te getuigen van Iemand Die je alleen door geloof kunt zien. Je houdt ook vast aan het roemen in de hoop op een toekomst, waarin Hij *wel* te zien zal zijn en dan in macht en majesteit. Als je vasthoudt aan je "*vrijmoedigheid en het roemen in de hoop*", zul je elke verzoeking kunnen weerstaan om terug te keren tot je vroegere leven.

Lees nog eens Hebreeën 3:1-6.

Verwerking: Hoe wordt de Heer Jezus in dit gedeelte voorgesteld en waarom?

Vermaant elkaar elke dag | verzen 7-13

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

7 Daarom, zoals de Heilige Geest zegt: 'Heden, als u Zijn stem hoort, 8 verhardt uw harten niet zoals bij de verbittering, in de dag van de verzoeking in de woestijn, 9 waar uw vaders [Mij] verzochten door [Mij] op de proef te stellen, en zij zagen [toch] Mijn werken veertig jaar lang. 10 Daarom was Ik vertoornd op dit geslacht en zei: Altijd dwalen zij met het hart, en zij hebben Mijn wegen niet gekend, 11 zodat Ik zwoer in Mijn toorn: Nooit zullen zij in Mijn rust ingaan!' 12 Kijkt u uit, broeders, dat niet misschien in iemand van u een boos, ongelovig hart is, om af te vallen van [de] levende God, 13 maar vermaant elkaar elke dag, zolang het 'Heden' genoemd wordt, opdat niemand onder u verhard wordt door [het] bedrieglijke van de zonde.

V7. Ook dit gedeelte begint met “daarom” (zie vers 1) en sluit dus weer aan op het voorgaande. De schrijver zal met voorbeelden uit het Oude Testament aantonen hoe belangrijk het is om vast te houden aan wat hij in het tweede deel van vers 6 heeft genoemd. Die voorbeelden komen uit de reis van Israël door de woestijn.

Gods aardse volk moest door de woestijn om in het beloofde land te komen en daar de rust van en met God te genieten. Die woestijnreis is een beeld van de reis van Gods hemelse volk door de wereld met als doel de heerlijkheid bij de Heer Jezus. Aan die weg van geloof door de wereld zijn allerlei gevaren verbonden, waardoor de echtheid van het geloof wordt beproefd. Dit gedeelte begint in hoofdstuk 3:7 en loopt door tot hoofdstuk 4:13. Het is in drie delen onder te verdelen:

1. de afvalligen gaan niet in de rust in (*Hb 3:7-4:2*);
2. de gelovigen gaan in de ware rust in (*Hb 4:3-10*);
3. de beproevende kracht van Gods Woord (*Hb 4:11-13*).

Na 'daarom' wordt een citaat van de Heilige Geest uit *Psalm 95* aangehaald en door het woord "heden" toegepast op nu. In *Psalm 95* is het een 'heden' voor Israël; maar tot het einde, dat is tot de komst van de Heer Jezus, herhaalt God in Zijn liefde dit woord. En wat is er 'heden' belangrijk? Luisteren naar Zijn stem. Op welk moment je dit ook leest of hoort, het is altijd 'heden' en het is altijd het moment om te luisteren naar Gods stem.

De remedie en bewaring voor alle kwaad is het Woord van God. Het kan zijn dat slechts weinigen het horen, maar het klinkt nog altijd voor ieder onder de Hebreeën die oren heeft om te horen. Het horen van de stem van de Zoon van God is kenmerkend voor de schapen (*Jh 10:27*). Alle zegen hangt daarvan af.

V8. De oproep is om het hart niet te verharden. Wie zijn hart verhardt, is onbereikbaar voor Gods stem en zal omkomen op de weg naar de voorgestelde zegen. De schrijver verduidelijkt met een voorbeeld zijn ernstige oproep om naar Gods stem te luisteren en het hart niet te verharden. Hij wijst zijn lezers en dus ook jou op een gebeurtenis uit de reis van Israël door de woestijn. Het gaat eigenlijk om twee gebeurtenissen, maar waarbij hetzelfde boze gedrag van de Israëlieten tot uiting komt.

Die gebeurtenissen vind je in *Exodus 17:1-7*, vlak na de uittocht uit Egypte, en in *Numeri 20:2-13*, aan het eind van de woestijnreis. Ze vonden plaats bij Massa en Meriba. Deze namen noemt de schrijver hier niet letterlijk, maar in hun betekenis. Meriba betekent namelijk 'tegenspreking', 'strijd', 'twist', 'ontevredenheid'. Daarin herken je 'verbittering'. Massa betekent 'beproeving', 'verzoeking'.

Hun verbittering ontstond door hun ontevredenheid dat er geen water was. Daaruit trokken ze de conclusie dat God niet hun geluk, maar hun ongeluk zocht. Is dat geen waarschuwing voor jou en mij? Kan onze reactie op het ontbreken van iets wat wij voor noodzakelijk houden ook niet zo zijn dat we ontevreden en verbitterd worden? Is het gevaar dan ook niet groot dat we God gaan verzoeken door opstandig te worden en Hem uit te dagen te bewijzen dat Hij er ook voor jou en mij is?

V9. De Heilige Geest laat zien dat de houding van Israël geen incident was, maar dat deze houding het volk gedurende de hele reis door de woestijn kenmerkte. En dat terwijl God veertig jaar lang had laten zien dat Hij er voor hen was (*Dt 4:32-35*). Hij had hen bevrijd, geleid en verzorgd en toch waren zij dwars tegen Hem ingegaan (*vgl. Dt 6:16; 9:22; 33:8*). De grootste fout die je kunt maken, is te denken dat je beter bent dan zij. Het is dus echt belangrijk om deze waarschuwing ter harte te nemen.

V10. Als het volk op deze wijze heeft geantwoord op al Gods zorg, is het niet verwonderlijk dat God toornig is geworden op dit geslacht. God geeft ook aan waarin het probleem bij hen lag: hun dwaling lag in het zondige hart. Omdat hun hart altijd van God afdwaalde, begrepen zij niets van Zijn wegen, dat wil zeggen van Zijn handelingen, zowel in zegen als in oordeel.

Mozes kende Gods wegen wel, want God had die Zelf aan Mozes bekendgemaakt (*Ps 103:7*) omdat hij Hem vreesde en liefhad. Om Gods wegen te kennen is het nodig om Hem je hart te geven. Daar vraagt Hij om (*Sp 23:26*). Als je Hem je hart geeft, geef je Hem je hele leven in handen, opdat Hij het kan besturen. Dan wandel je op Zijn weg die uitkomt in de heerlijkheid.

V11. Als je je hart niet op Hem richt, maar dwaalt, zul je nooit in Gods rust ingaan. Het is voor God onmogelijk iemand die met het hart zo dwaalt als de schrijver hier van het volk verhaalt, in Zijn rust in te laten gaan (*Nm 14:21-23*). Hij zweert dat Hij dat nooit zal toelaten. “*Mijn rust*” is Gods rust. Het is de rust die Hij heeft als Hij te midden van Zijn volk zal wonen. Dat is het beloofde land, waar het volk in vrede en veiligheid zal wonen, zonder angst voor vijanden. Deze rust zal er pas zijn in het vreedrijk van de Messias, de grote Zoon van David.

V12. Met de oproep “*kijkt u uit, broeders*”, past de schrijver het citaat vervolgens toe op de lezers. Wat er is gebeurd met hen die eens uit Egypte waren gegaan, kan ook met enkelen van hen gebeuren. De schrijver heeft een tedere zorg voor ieder van zijn lezers. Hij spreekt hen allen aan als ‘broeders’, wat betekent dat de schrijver hen als werkelijke gelovigen beschouwt. Hij spreekt hen

echter ook aan in hun belijdenis, dus als verantwoordelijk voor hun daden.

Het zou kunnen zijn dat er in iemand van hen *“een boos, ongelovig hart is”*, een hart dat niet op God vertrouwt. De schrijver veronderstelt niet dat in allen een boos, ongelovig hart is. Hij zegt: *“In iemand van u.”* Maar door het zo te zeggen weet wel iedereen zich aangesproken. Ieder komt tot zelfonderzoek en vraagt: *“Ik toch niet, Heer?”* (Mt 26:21-22).

Alleen een ongelovige heeft een boos, ongelovig hart. Als zo iemand zich niet alsnog waarachtig tot God bekeert, zal hij *“afvallen van [de] levende God.”* Zo iemand blijkt nooit een gelovige te zijn geweest. Door de beproeving van het geloof valt hij door de mand. De ware gelovige houdt vol, ondanks de moeiten. Hij weet dat hij in zichzelf geen kracht heeft om te volharden, maar dat bij God alle kracht is.

De schijn gelovige zal onder de druk van de omstandigheden afvallen. Hij heeft geen vertrouwen in God, want hij heeft geen leven uit God omdat hij nooit met oprecht berouw over zijn zonden tot Hem is gegaan. Toch heeft hij gedaan alsof en zich bij het christelijk gezelschap aangesloten. Wanneer echter het uur van de waarheid is aangebroken, valt hij van God af.

Afvallen is tegen God in opstand komen en Hem de rug toekeren wanneer de tegenslagen zo groot worden, dat men er niet meer tegenop kan en God daarover verwijten gaat maken. De wortel van het kwaad is ongelooft en de kern van ongelooft is het ontbreken van vertrouwen dat alle omstandigheden in Gods hand liggen, dat Hij nooit boven vermogen beproeft en dat Hij ons uiteindelijk toch door alle moeilijkheden heen zal brengen. ‘Afvallen van de levende God’ gebeurt door een terugkeer naar een dode, uiterlijke godsdienst (wat de tempeldienst was geworden), nadat men de ware godsdienst van het christendom heeft beleden. Buiten Hem, los van Hem, is geen leven.

V13. Na het zelfonderzoek wijst de schrijver erop dat ze ook oog moeten hebben voor elkaar. Ze moeten elkaar vermanen. Mis-

schien vind je het niet prettig om vermaand te worden en al helemaal niet om een ander te vermanen, maar het is wel noodzakelijk. Het gevaar ligt namelijk altijd op de loer dat er in iemands hart ongelooft binnensluipt, omdat hij in de strik is geraakt van het *“bedrieglijke van de zonde”*.

De zonde bedriegt altijd. De zonde ziet er altijd aantrekkelijk uit, anders hap je niet toe. Maar als je eenmaal de zonde hebt begaan, voel je de bitterheid ervan. Als je dan niet direct tot inkeer komt, de zonde belijdt en nalaat, zal de zonde zijn verhardende werk doen. Laten we daar niet te licht over denken en elkaar *“elke dag”* vermanen. Dat wil zeggen dat het een gewoonte moet zijn elkaar te vermanen. Het houdt ook in dat we als gelovigen elke dag omgang met elkaar moeten hebben.

Helaas heeft wat dat betreft het individualisme veel terrein onder de gelovigen gewonnen. Iedereen is druk met zijn eigen dingen en de omgang met elkaar als gelovigen schiet erbij in. Het is dan ook niet verwonderlijk dat meerderen van het geloof afdwalen, hopelijk nog zonder dat ze van de levende God zijn afgevallen. Het is van belang zorg aan elkaars herten te besteden en toe te zien op het geestelijk welzijn van elkaar. We moeten deze zorg niet overlaten aan enkele ‘geestelijken’. Het is de opdracht voor iedere christen naar de ander toe die ‘heden’ moet gebeuren. Morgen kan het te laat zijn. Na het ‘heden’ volgt het eeuwig oordeel.

Wie zich niet laat waarschuwen, zal de weg van de smaad van Christus verlaten en teruggaan naar de bedrieglijk mooie rituelen van een tastbare godsdienst met aards gewin. Terugkeer daar naar betekent terugkeer naar een godsdienst zonder vergeving, zonder hoop, zelfs zonder mogelijkheid tot bekering. Daarom is het zo nodig elkaar elke dag te vermanen.

Lees nog eens Hebreeën 3:7-13.

Verwerking: Door welke waarschuwingen voel jij je aangesproken en hoe kun jij anderen waarschuwen?

Blijven vertrouwen tot het einde toe | verzen 14-19

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

14 Want wij zijn metgezellen van Christus geworden, als wij tenminste het begin van het vertrouwen tot [het] einde toe onwrikbaar vasthouden, 15 terwijl er gezegd wordt: 'Heden, als u Zijn stem hoort, verhardt uw harten niet zoals bij de verbittering'. 16 Want wie waren het die, hoewel zij gehoord hadden, Hem verbitterden? Waren dat immers niet allen die door Mozes uit Egypte waren uitgegaan? 17 En op wie is Hij veertig jaar lang vertoornd geweest? Was dat niet op hen die gezondigd hadden, van wie de lichamen vielen in de woestijn? 18 En aan wie heeft Hij gezworen dat zij in zijn rust niet zouden ingaan, dan aan hen die ongehoorzaam geweest waren? 19 En wij zien dat zij niet konden ingaan wegens ongelooft.

Inleiding. Het is goed om nog een keer te zeggen dat in deze brief allen worden aangesproken die belijden tot Gods volk te behoren. In eerste instantie gaat het om gelovige Hebreeën, Joden die tot geloof in de Heer Jezus als de van God gegeven Messias zijn gekomen. Zij zijn vertrouwd met de profetieën van het Oude Testament. Daarin hebben ze gelezen over de komst van de Messias. Toen de Heer Jezus kwam, zijn ze in Hem gaan geloven als de Vervuller van al Gods beloften aan Zijn aardse volk, waarvan zij deel uitmaakten. Maar de Heer Jezus werd verworpen. Hun geloof is daardoor danig op de proef gesteld. Ze zien de Heer Jezus niet, maar voor het geloof is Hij er wel, namelijk in de hemel.

Zelf bevinden ze zich op aarde. In plaats van zich in het vreedrijk te bevinden dat toch met de komst van de Messias zou aanbreken, worden ze bespot en vervolgd door hun ongelovige volksenoten. Ze moeten leren dat de vervulling van de beloften is uitgesteld. Die vervulling is zeker, alleen is er nog een weg van geloof te gaan voordat het zover is.

Hier zie je de parallel met de woestijnreis die het volk destijds maakte van Egypte naar Kanaän. Jij trekt met Gods volk door

de wereld op weg naar de beloofde zegen van rust. In deze brief wordt de wereld gezien als een woestijn, als het terrein van de beproeving van het geloof, met verzoeken door wereldse en godsdienstige verleidingen.

V14. Je bent een van de *“metgezellen van Christus”*. De schrijver ziet zichzelf ook zo. Hij spreekt over *“wij”*. Dan komt weer dat voorwaardelijke *“als”* (zie vers 6), waardoor het lijkt alsof het toch niet zeker is en het pas zeker is als je een bepaalde prestatie hebt verricht. Die prestatie is hier: *“Het begin van het vertrouwen tot [het] einde toe onwrikbaar vasthouden.”*

Weer wil ik duidelijk maken dat het wél zeker is en niet om prestatie gaat. Je moet weer twee dingen goed onderscheiden. Enerzijds is iemand die eenmaal door bekering en geloof een kind van God is geworden, voor altijd een kind van God. Of iemand een kind van God is, moet en zal blijken uit zijn leven. Daarom wordt anderzijds door beproeving heen duidelijk of iemand echt een kind van God is. Enerzijds is iedere gelovige een metgezel van Christus, maar anderzijds is niet ieder die uiterlijk tot Gods volk behoort een gelovige. Dat laatste zal blijken uit de volharding.

Hoewel er echtheid wordt verondersteld, wordt er ruimte gelaten dat de belijdenis alleen een lippenbelijdenis is, waarbij geen leven uit God aanwezig is. Daarom zijn moeilijkheden de test of er bij de belijder ook echt geloof is. Voor een ware gelovige zijn moeilijkheden geen verhindering voor het geloof, maar juist de aanleidingen om het geloof te tonen. Zo iemand is de weg van het geloof begonnen met vertrouwen en hij zal doorgaan met vertrouwen. Gebrek aan geloofsvertrouwen op God veroorzaakt twijfel aan de behoudenis. Dan is er niet langer het besef van Zijn liefde, Zijn macht of Zijn belangstelling voor ons. Het vertrouwen is zoek. De hoop en de waarde van de onzichtbare dingen nemen af, terwijl de waarde van de zichtbare dingen weer toeneemt.

De vermaningen dienen om je te bewaren in het vertrouwen dat je bezit en je daarin te doen volharden. Ze dienen niet om vrees en twijfel tot zwijgen te brengen. De brief is niet gericht aan twij-

felende christenen of mensen die nog geen volkomen vertrouwen in God bezitten.

Omdat ik weet dat jonge gelovigen, maar zelfs ook oudere gelovigen, met deze dingen kunnen worstelen, ben ik hier nog een keer uitvoerig op ingegaan. Ik hoop dat het ook heeft geholpen om het betoog van de schrijver wat beter te begrijpen.

V15. De schrijver herhaalt (*zie verzen 7-8*) de kern van het citaat uit *Psalms 95* om de kracht ervan tot de lezer te laten doordringen. Het gevaar waaraan de Hebreeuwse belijders blootstaan (en wij in het christendom blootstaan), is hetzelfde als dat van hun verre voorouders toen zij in de woestijn waren, op reis naar het beloofde land. Om dit gevaar het hoofd te bieden is het van het grootste belang naar de stem van God te luisteren. Je hoort Zijn stem als je in Zijn Woord leest en in samenkomsten waar Zijn Woord wordt verkondigd. Door vervolgens Zijn wil te doen zul je ervoor bevaarwd worden dat je hart verhardt en dat je verbittert.

V16. Om zijn vermaningen nog meer kracht te geven stelt de schrijver in de *verzen 16-18* drie vragen. In deze drie vragen vat hij in drie grote gebeurtenissen uit het verleden de geschiedenis van het volk samen. De eerste vraag gaat over de uittocht, de tweede vraag verwijst naar de woestijnreis, de derde vraag heeft betrekking op de intocht in het beloofde land. Hij geeft zelf het antwoord op deze vragen in de vorm van vragen waarin het antwoord opgesloten ligt. Door zijn onderwijs in vragende vorm te geven dwingt hij zijn lezers tot nadenken. Het gaat er niet om verstandelijk het goede antwoord te geven, het gaat erom dat de vraag iets in het hart doet.

De eerste vraag laat zien dat een heel volk door de zonde van ongelof kan worden aangetast. Het betreft dus niet slechts een enkeling. Dit is het beschamende antwoord van een heel volk op de gunst van God ten opzichte van dat volk. Het betreft "allen" die door Mozes uit Egypte waren geleid, dat wil zeggen zeshonderdduizend mannen met hun gezinnen (*Nm 1:46*).

De ernst van de zonde is dat zij in opstand kwamen nadat zij Gods stem hadden gehoord. Dat maakt hen veel meer verantwoordelijk dan de velen die in zonde leven zonder van God en Christus gehoord te hebben. Daarom is de afgoderij die wordt gepleegd door christenen in de verering van Maria en Petrus en engelen veel erger dan de verering door heidenen van afgoden als Zeus of Venus.

V17. De eerste vraag gaat over de houding van het volk tegenover God. De tweede vraag laat de reactie van God zien op de zonde van het volk. Niet alleen zondigde het hele volk, maar ze deden dat ook gedurende de hele periode van veertig jaar. Daarom was God al die tijd toornig op hen, waardoor zij, die hadden gezondigd, het beloofde land niet bereikten. *“Hun lichamen vielen in de woestijn.”* God strafte niet vanwege één uitglijder, maar vanwege het hardnekkig volharden in een houding van opstand gedurende al de tijd dat Zijn zorg voor hen overduidelijk was.

V18. De derde vraag laat zien dat zij hun hart tot het uiterste toe hebben verhard. Zelfs toen zij aan de grens van het land stonden, gingen zij vanwege hun ongehoorzaamheid het land niet binnen. Ongehoorzaamheid is voor God onaanvaardbaar. Hij verafschuwt het en oordeelt het. Hij heeft vanwege dit kwaad *“gezworen dat zij niet in Zijn rust zouden ingaan”*. God kan Zich op geen enkele manier met ongehoorzaamheid verbinden. Dit ongehoorzame of ongelovige volk in Zijn rust binnenbrengen zou in strijd zijn met Zijn Wezen. Zijn rust is alleen voor hen die rusten in Hem en Zijn wil.

V19. *Vers 19* kun je zien als een conclusie. Die conclusie is dat ongelooft de oorzaak is van het omkomen en niet ingaan. Ongelooft is het ontbreken van vertrouwen op God, dat Hij in staat was hen daar te brengen en dat Hij wilde zegenen. Ze kenden God niet, Hij handelde in hun ogen vreemd. Toch had God tot hen gesproken en hun Zijn wil en Zijn weg bekendgemaakt. Als het hart echter andere dingen begeert dan alleen God te eren door Hem te vertrouwen, dat is Hem te geloven, zal de zegen niet worden verkregen.

Er staat niet dat ze door God zijn tegengehouden, maar dat hun eigen ongelof het hun onmogelijk maakte om in te gaan. Ze waren er niet toe in staat. Het onvermijdelijke resultaat van ongelof is dat het niet in bezit neemt wat voor het geloof is weggelegd. Ongelof sluit vertrouwen uit. Ongelof beroofde het woestijn-geslacht van de rust die zij mochten verwachten, nadat zij uit Egypte waren gegaan.

Het kenmerk van ongelof is de houding van negeren of vergeten van God, doen alsof Hij niet bestaat, terwijl de altijd Aanwezige vol genade is. Ongelof maakt God tot een leugenaar in plaats van Iemand Die de waarheid spreekt in wat Hij belooft. Ongelof maakt van God Iemand Die te zwak is om Zijn beloften waar te maken. Ongelof betekent dat Hij veranderlijk is en terugkomt op Zijn beloften en dat Hij dus niet de Onveranderlijke is. Ongelof betwijfelt Zijn trouw aan de verwachtingen die Hij door Zijn beloften wekt.

Ik hoop dat bij jou ongelof geen kans krijgt om zich in je hart te nestelen. Veelmeer hoop ik dat je lijkt op Kaleb en Jozua (*Nm 14:6-9*). Tegenover het ongelof van hun tien medeverspieders en het ongelof van het hele volk eerden zij God door Zijn Woord voor absoluut waar te houden en Zijn macht voor oneindig, Zijn voornemen voor onveranderlijk en Zijn trouw voor zo groot, dat Hij de door Hemzelf gewekte verwachtingen ook uitvoert.

Lees nog eens Hebreeën 3:14-19.

Verwerking: Waardoor kun jij er zeker van zijn dat je in Gods rust zult ingaan?

Hebreeën 4

De rust van God | verzen 1-11

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Laten wij dan vrezen, dat niet misschien iemand van u, terwijl een belofte om in Zijn rust in te gaan overblijft, schijnt achter te blijven. 2 Immers, aan ons is een blijde boodschap verkondigd, evenals ook aan hen; maar het woord van de prediking bracht hun geen nut, daar zij niet verbonden waren met hen die het in het geloof hoorden. 3 Want wij die geloofd hebben, gaan in <de> rust, zoals Hij gezegd heeft: 'Zodat Ik zwoer in Mijn toorn: Nooit zullen zij in Mijn rust ingaan'. En toch waren Zijn werken van [de] grondlegging van [de] wereld af volbracht. 4 Want Hij heeft ergens van de zevende [dag] aldus gezegd: 'En God rustte op de zevende dag van al Zijn werken'. 5 En op deze [plaats] weer: 'Nooit zullen zij in Mijn rust ingaan'. 6 Daar dus overblijft dat sommigen haar ingaan, en zij aan wie eerst de blijde boodschap verkondigd was, niet ingegaan zijn wegens ongehoorzaamheid, 7 stelt Hij opnieuw een bepaalde dag vast: 'Heden', als Hij in David zo lange tijd daarna zegt, zoals tevoren gezegd is: 'Heden, als u Zijn stem hoort, verhardt uw harten niet'. 8 Want als Jozua hen in de rust gebracht had, zou Hij daarna niet over een andere dag gesproken hebben. 9 Er blijft dus een sabbatsrust over voor het volk van God. 10 Want wie in Zijn rust ingaat, komt ook zelf tot rust van zijn werken, evenals God van de Zijne. 11 Laten wij ons dan beijveren in die rust in te gaan, opdat niemand valt volgens hetzelfde voorbeeld van ongehoorzaamheid.

V1. Dit hoofdstuk begint met een op het eerste gezicht merkwaardige oproep om te "vrezen". Maar 'vrezen' betekent hier niet dat je voortdurend in angst en vertwijfeling leeft of je na alle volharding wel gered zult worden. Vrezen is niet: bang zijn voor God,

maar: bang zijn voor jezelf, je eigen zwakheid en je eigen boze, zondige hart.

Als je God vreest, zul je de waarschuwingen ter harte nemen die aan Israël zijn gedaan om hen niet te volgen op hun weg van ongelof. Maar als je die waarschuwingen naast je neerlegt en in zelfvertrouwen meent dat je in eigen kracht het einddoel wel zult halen, heb je geen vertrouwen op God en leef je onafhankelijk van Hem. In dat geval kun je je misschien inbeelden dat de belofte om in Gods rust in te gaan ook voor jou geldt, maar de realiteit zal zijn dat je achterblijft. Achterblijven wil zeggen omkomen in de woestijn en de rust niet bereiken. Maar als jij voor het bereiken van Gods rust al je vertrouwen op God stelt, zul je Zijn rust zonder enige twijfel bereiken. Wantrouwen in jezelf en vertrouwen op God zijn het bewijs dat je nieuw leven hebt.

V2. Dat nieuwe leven heb je ontvangen toen je de *“blijde boodschap”* aannam die jou is verkondigd. Hetzelfde geldt voor de lezers van de brief. Hun was de blijde boodschap (letterlijk staat er: evangelie) verkondigd door de Zoon van God Zelf (*Hb 1:1; 2:3*).

Ook aan het volk Israël werd eens de blijde boodschap gebracht. Je kunt daarbij denken aan twee gebeurtenissen. De ene is de blijde boodschap van hun bevrijding uit Egypte. De andere is dat zij het land Kanaän zouden binnengaan. Daarin ligt een toepassing voor jou. De blijde boodschap betekende voor jou dat je werd bevrijd uit de macht van de zonde en dat je inging in de hemelse zegeningen.

Wat de verkondiging van die blijde boodschap ook inhield, als er geen geloof mee gepaard ging, zouden de hoorders er geen nut van hebben.

V3. Om deel te krijgen aan de inhoud van de blijde boodschap is geloof noodzakelijk. Dat geldt voor ieder die hoort. Alleen dan is er een ingaan in de rust. De nadruk ligt erop dat alleen zij die geloven de rust zullen binnengaan. Net als Jozua en Kaleb zullen wij die gelooft hebben in de rust ingaan. Zij die nu niet geloven,

zullen er straks niet ingaan, net zo zeker als zij die destijds niet geloofden niet ingingen.

De rust is op zich niets nieuws. De rust die je zult binnengaan, bestaat al vanaf het begin. De eerste keer dat er in de Bijbel over rust wordt gesproken, is in verband met de rustdag van God op de zevende dag die op de zes scheppingsdagen volgde. In die rust wilde God de mens laten delen. Maar de zonde heeft die rust verstoord. Daardoor is een nieuw werken van God noodzakelijk geworden (*Jh 5:17*) om een nieuwe rust te kunnen geven en genieten.

God kan niet rusten waar de zonde aanwezig is. Pas als de vloek van de schepping is weggenomen, kan Hij weer rusten in Zijn werken. Als er staat dat God rustte van al Zijn werken, betekent dat natuurlijk niet dat God vermoeid was en rust nodig had. De rust van God heeft te maken met Zijn innerlijk. Het is de rust van de innerlijke voldoening waarmee Hij naar Zijn werken kan kijken.

V4. De schrijver ondersteunt zijn betoog met een citaat uit *Genesis 2*. God had gewerkt in Zijn schepping en gerust van Zijn werken toen Hij ze voleindigd had (*Gn 2:2*). Zo heeft Hij van de grondlegging van de wereld af aangetoond dat Hij een rust bezat. Zoals gezegd, is er door de zondeval van de mens een einde aan Gods rust gekomen. Maar de Zoon van God heeft gezorgd voor een nieuwe rust. God rust in het werk dat Zijn Zoon op het kruis heeft volbracht. In dat werk is ook rust te vinden voor ieder die gebukt gaat onder de last van zijn zonden (*Mt 11:28*). Door dat werk kan God rusten in Zijn liefde, wat straks ten aanzien van de hele schepping zal zijn (*Zf 3:17*).

V5. In *vers 5* haalt de schrijver nog een keer *Psalms 95:11* aan. Zijn hele betoog is erop gericht zijn lezers duidelijk te maken dat er een rust van God is en dat God mensen in die rust wil laten delen. Tevens laat hij duidelijk zien dat de mens niet in de rust van God is ingegaan omdat hij in ongeloof handelde.

V6. Hij herinnert eraan dat de rust nog steeds bereikbaar is, maar ook dat allen die niet geloven er nooit zullen ingaan. Als een soort samenvatting stelt hij dat sommigen – dat zijn zij die geloven – in de rust ingaan. Ook stelt hij dat zij aan wie tijdens de woestijnreis de blijde boodschap is verkondigd, God niet hebben geloofd en aan Zijn gebod ongehoorzaam zijn geweest en daardoor niet in deze rust zijn ingegaan.

V7. Maar daarmee is niet het laatste woord gesproken. God blijft in Zijn genade bezig om Zijn volk in Zijn rust te laten delen. Daarom stelt Hij opnieuw een bepaalde dag vast, en wel in de tijd van David. Dat is een *“lange tijd”* na de gebeurtenissen tijdens de veertigjarige woestijnreis.

De schrijver haalt weer *Psalm 95:7-8* aan met daarin de oproep aan Israël om zich tot God te keren met het oog op de komst van Christus naar de aarde om het volk in de rust te brengen. *“In David”*, de man naar Zijn hart, bood Hij het volk een nieuwe gelegenheid om de vervulling van Zijn beloften te ontvangen. Maar ook toen is de beloofde rust niet aangebroken. Zelfs niet onder Salomo, die een man van rust was (*1Kr 22:9*).

V8. God zou *“in David”* niet van een andere dag hebben gesproken als Jozua het volk in de rust had gebracht toen hij het land veroverd had. Het verblijf in het land had hun harten niet veranderd. Ze waren net zo ongelovig en ongehoorzaam als in de woestijn. Alle zegeningen van het land maakten alleen maar des te duidelijker hoe weinig ze Gods voorzieningen waardeerden.

V9. Dit alles betekent dat de rust voor het volk van God die door de sabbat wordt voorgesteld, nog steeds toekomst is. Het betekent ook dat wij die rust niet hier en nu moeten verwachten en nog minder dat wij die hier en nu al hebben bereikt. De schrijver zegt niet waar die rust is. Hij laat daarmee ruimte voor een rust in de hemel voor een hemels volk en een rust op aarde voor een aards volk. Niet Mozes, niet Jozua, niet David en ook Salomo niet, maar de Heer Jezus zal de ware rust doen aanbreken en handhaven. Het is een rust *“voor het volk van God”*.

Die rust van God is voor alle ontslapen gelovigen van het Oude en het Nieuwe Testament in de hemel. Dat is niet het Vaderhuis, maar de hemel zoals die zich zal uitstrekken over een gereinigde aarde. Het is de situatie van het duizendjarig vrederijk, wanneer Christus Hoofd zal zijn over alles wat in de hemelen en wat op de aarde is (*Ef 1:10*). De Heer Jezus is Heer van de sabbat (*Mk 2:28*). De sabbat is geen beeld van rust van de eeuwigheid, maar van de rust van het duizendjarig vrederijk.

Het grote kenmerk van deze rust is het ophouden met werken. De rust van het vrederijk is nog toekomstig, zowel voor Gods hemelse volk, de gemeente, als voor Gods aardse volk, Israël.

V10. Er is ook een tot rust komen van je werken en dat is als je leven van geloof op aarde erop zit. Die rust is het deel van allen die in het geloof hebben volhard en niet gevallen en omgekomen zijn door ongelof. Wie in het geloof sterft, gaat in de rust van God in en rust van zijn werken. Dit wordt vergeleken met de rust die God kende na Zijn werken. Die werken zijn natuurlijk goed. Daarom zijn de werken hier die van de gelovige. Het zijn werken die gedaan zijn uit geloof en niet om de behoudenis te verdienen (*Ef 2:8; Rm 4:5*). Van die werken komt de gelovige tot rust wanneer hij in de rust van God ingaat als hij aan het einde van zijn pelgrimsreis is gekomen.

V11. Om de rust van God te bereiken moet je volharden. Een tegenwoordige, schijnbare rust is niet de ware rust. Het geloof van de Hebreeën was verzwakt door de voortdurende beproeving, waardoor de toekomstige rust steeds meer vervaagde. Daardoor stonden ze bloot aan het gevaar het leven van geloof in te ruilen voor een direct te genieten schijnbare rust. De schrijver roept daarom op tot ijver om in de beloofde, nog toekomstige rust in te gaan.

“Beijveren” wil zeggen de verzoeking weerstaan om op te geven onder druk van de omstandigheden, van welke aard die ook zijn. Het beijveren van de gelovige houdt een voortdurend toetsen van zichzelf en de omstandigheden in. Als volmaakte toetssteen krijg je daarvoor het Woord van God (*vers 12*) in handen. Aan de

hand daarvan kun je nagaan of er mogelijk verkeerde gedachten of overleggingen in het hart aanwezig zijn.

Liefde kan nooit rusten waar de zonde regeert en droefheid en elende overal te zien zijn. Dat geldt voor God en voor de gelovige. De tijd komt dat God alle tranen van de ogen zal afwissen. Dan ben je in Zijn rust.

Lees nog eens Hebreeën 4:1-11.

Verwerking: Wanneer ga je in de rust van God in?

Drie ‘hulpmiddelen’ | verzen 12-16

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

12 Want het Woord van God is levend en krachtig en scherper dan enig tweesnijdend zwaard, en het dringt door tot verdeling van ziel en geest, zowel van gewrichten als van merg, en oordeelt [de] gedachten en overleggingen van [het] hart. 13 En geen schepsel is voor Hem onzichtbaar, maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de ogen van Hem met Wie wij te doen hebben. 14 Daar wij nu een grote Hogepriester hebben, Die de hemelen is doorgedaan, Jezus, de Zoon van God, laten wij de belijdenis vasthouden. 15 Want wij hebben niet een hogepriester die niet met onze zwakheden kan meelijden, maar [Eén] Die in alle dingen verzocht is als wij, met uitzondering van [de] zonde. 16 Laten wij dus met vrijmoedigheid naderen tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid ontvangen en genade vinden tot hulp op de juiste tijd.

Inleiding. In dit gedeelte stelt de Heilige Geest je drie ‘hulpmiddelen’ voor, waaraan je een enorme en ook onmisbare steun hebt onderweg naar de rust. Deze middelen zijn

- het Woord van God (*verzen 12-13*);
- de Heer Jezus als Hogepriester (*verzen 14-15*);
- de troon van de genade (*vers 16*).

Zoek daar en alleen daar je hulp om alle tegenstand te overwinnen (*Ps 60:13*).

- Het Woord waakt over je innerlijk en oordeelt de zonde;
- de Hogepriester waakt over je met betrekking tot de omstandigheden waarin je bent, lijdt mee en helpt je;

- tot de troon van Gods genade mag je altijd net zo vrijmoedig gaan als tot de Heer Jezus.

Je ziet, in alles is voorzien. Zo is God voor Zijn volk.

V12. We kijken eerst naar *“het Woord van God”*. In wat je hier leest over het Woord van God komen drie kenmerken van God naar voren: leven, kracht en alwetendheid. Bega nooit de fout om het Woord van God te bekritisieren, want de gevolgen zijn fataal. Niet jij moet het Woord van God beoordelen, maar het Woord van God moet jou beoordelen. Je kent namelijk je eigen hart niet, maar God kent het wel (*Jr 17:9*). Door het Woord van God leer je je hart kennen. Als je Gods Woord leest, komen zonde en ongeloof aan het licht. Als je oprecht van hart bent, heeft dit oordeel over de werkingen van het hart grote waarde. (Lees *Psalm 139* maar eens.)

Het *“Woord van God is levend”*, omdat dit Woord het Woord van de levende God is. Hij heeft aan Israël *“levende woorden”* (*Hd 7:38*) gegeven. Het Woord is ook *“krachtig”*. Het is niet als de holle woorden van mensen, zonder inhoud. Het *“werkt in u die gelooft”* (*1Th 2:13*), maar klaagt ook aan (*Jh 5:45*). Verder is het *“scherper dan enig tweesnijdend zwaard”* (*Op 1:16; Ef 6:17*). Bij gebruik is het vernietigend, het snijdt weg wat er niet hoort, het doodt wat niet mag blijven leven.

Het is niet alleen vernietigend, het is ook onderscheidend. Zo *“dringt het door tot verdeling van ziel en geest”*, wat wil zeggen dat het Woord van God onderscheidt wat uit de ziel en wat uit de geest voortkomt. De ‘ziel’ staat meer voor gevoelens en lusten, de ‘geest’ meer voor verborgen overleggingen en geloof of ongeloof. Ziel en geest zijn, om zo te zeggen, de twee delen van de niet-materiële natuur van de mens.

Het Woord van God brengt ook het onderscheid tussen *“gewrichten”* en *“merg”* aan het licht. ‘Gewrichten’ wijst meer op de uiterlijke handelingen en het ‘merg’ op de innerlijke kracht van dat handelen. De zondigheid van het menselijk hart uit zich door de leden van het lichaam, die functioneren door ‘gewrichten en merg’.

Ziel en geest enerzijds en gewrichten en merg anderzijds staan voor de totale mens. De schrijver toont hiermee aan dat geen enkel aspect van de totale mens ontkomt aan de werking van het Woord van God.

Ten slotte staat er van het Woord van God dat het “[de] gedachten en overleggingen van [het] hart” oordeelt (vgl. 1Kr 28:9). Hier zijn we aangekomen bij het “hart”, dat is het meest innerlijke van de mens, het centrum van waaruit ziel en geest en gewrichten en merg worden bestuurd in hun werkingen. Uit het hart komt voort wat in het leven zichtbaar wordt. Daarom moet je je hart bewaken boven alles wat er maar te bewaken is (Sp 4:23). En daarvoor is het Woord van God je gegeven. Gebruik het dus!

V13. In vers 13 gaat de schrijver ineens van het Woord van God over op God Zelf. Wat het Woord doet, doet God. Deze verbinding tussen het Woord dat tot jou wordt gericht en God Zelf is opmerkelijk. Het Woord komt van God. Het is als het ware Zijn oog dat op jouw geweten is gericht en dat jou in Zijn tegenwoordigheid brengt. God legt alles in jou bloot. Dat doet Hij niet voor Zichzelf, want dat heeft Hij niet nodig. Voor Hem bestaan geen verborgenheden die Hij moet blootleggen. Alles is al naakt en geopend voor Zijn ogen. Maar Hij wil jou er oog voor geven dat je met Hem te doen hebt. Je gaat je weg onder het alziend oog van de levende God. Als jij je dat bewust bent, zul je in zelfoordeel alles wegdoen wat je zou kunnen verhinderen om te volharden op de weg van het geloof.

V14. Dan komt de schrijver terug op zijn hoofdonderwerp, de Hogepriester in de hemelen (Hb 2:17; 3:1). De dienst van de Heer Jezus als Hogepriester is veelzijdig. Daarin komt de genade van God op grootse wijze tot uiting. Denk alleen maar eens aan de verbinding met de voorgaande twee verzen over wat het Woord van God doet. Als het Woord van God in jou blootlegt wat er allemaal mis kan gaan, zie je dan niet je zwakheid en onvermogen om op eigen kracht het einddoel te bereiken?

Daarom is het een grote zegen dat je “een grote Hogepriester” en een “troon van de genade” hebt. De Heer Jezus oefent Zijn hoge-

priesterschap uit in de hemel, waar God is, om jou van daaruit te helpen in overeenstemming met Wie God is. Christus is niet alleen de hemel *ingegaan*, maar de hemelen *doorgegaan*. Hij is niet in de eerste of tweede gebleven, maar de derde en hoogste hemel ingegaan.

Hij is ook niet alleen Hogepriester, Hij is de Zoon van God. Om Hogepriester te kunnen worden heeft de Heer Jezus een hele weg afgelegd. Hij is Mens geworden en heeft op aarde geleden en het verzoeningswerk volbracht. Daarna is Hij de hemelen doorgegaan om Zijn plaats op de genadetroon in te nemen. Ook is Hij door God aangesteld als Zoon over Zijn huis en kan Hij nu met ons mee lijden in onze zwakheden. Zonder de Zoon van God te zijn kon Hij niet onze Hogepriester zijn. Maar nu kan Hij ons als Mens troosten, terwijl Hij met de volkomen kennis van God als Zoon voor ons tussenbeide treedt bij God.

Hij wordt hier dan ook terecht de *“grote Hogepriester”* genoemd, iets wat nooit van enige hogepriester in het Oude Testament is gezegd. Steeds opnieuw wijst de schrijver op de grootheid van de Heer Jezus. Hier is Hij groot in Zijn medelijden met ons. Hij is *“Jezus, de Zoon van God”*. *“Jezus”*, de vernederde Mens op aarde in al onze benauwdheid, Die als *“de Zoon van God”* met al de Zijnen mee kan lijden.

Nu Hij zo is voorgesteld, komt opnieuw de aansporing om aan de belijdenis vast te houden, dat is vast te houden aan Hem Die jij belijdt. Jij bent op reis naar Hem en daarbij mag je weten dat Hij je helpt.

V15. En Wie is Hij Die jou helpt? Hij is Iemand Die precies weet wat jij allemaal meemaakt en je daarin begrijpt omdat Hij het allemaal Zelf ook heeft meegemaakt. Je mag rekenen op Zijn meedegevoel.

Om mee te lijden is het niet noodzakelijk dat jij op hetzelfde moment voelt wat de ander voelt. Als jij pijn lijdt, kun jij niet aan de pijn van een ander denken. Maar om mee te lijden moet je wel een

natuur hebben die jou bekwaam maakt te beseffen wat de pijn van de ander is.

Zo is het met Jezus bij het uitoefenen van Zijn hogepriesterschap. Hij is in elk opzicht buiten het bereik van pijn en beproeving, maar Hij is Mens en Hij heeft niet alleen de menselijke natuur die destijds smart leed, maar Hij onderging de beproevingen die een gelovige moet doormaken op een meer volkomen wijze dan ooit een van ons doormaakt.

Hij is in alle dingen verzocht als jij, maar wel *“met uitzondering van de zonde”*. Dat betekent niet ‘zonder te zondigen’, maar dat Hij totaal geen deel aan de zonde had. Hij heeft de zonde niet gekend (2Ko 5:21), in Hem is geen zonde (1Jh 3:5). De satan vond niets in Hem (Jh 14:30) – en God ook niet (Ps 17:3) – wat ook maar enigszins een aanknopingspunt voor de zonde zou kunnen zijn.

Zijn lijden werd niet veroorzaakt door zonde (zoals bij ons het geval kan zijn) en bracht Hem ook niet tot zonde. Maar omdat Hij verzocht is, kan Hij volkomen met je mee lijden. Hij voelt wat jij voelt en kan jou daardoor begrijpen en steunen. Hij kan niet met je zonden mee lijden. Als je gezondigd hebt, is Hij de Voorspraak bij de Vader (1Jh 2:1). Zwakheden zijn geen zonden. Paulus roemde in zijn zwakheden (2Ko 12:9-10), maar nooit in zijn zonden.

V16. Als de schrijver zo de heerlijkheid van de grote Hogepriester aan je heeft voorgesteld, kan het niet anders of je hart is vol vrijmoedigheid om *“tot de troon van de genade”* te naderen. Je kunt het tegen jezelf zeggen: ‘Ik mag met vrijmoedigheid naderen omdat ik God vrij in de ogen kan zien, want mijn zonden zijn weggedaan. Ook is daar de Hogepriester Die met mijn zwakheden kan mee lijden.’

‘De troon van de genade’ doet denken aan de ark in de tabernakel. God woonde tussen de cherubs op het verzoendeksel op de ark. Die troon was een oordeelstroon. Maar van het offer dat het oordeel heeft gedragen, is het bloed op de ark gesprendeld. Daardoor is de oordeelstroon veranderd in een genadetron. Voor ons is Christus het Offer geworden en door Zijn bloed kunnen wij nu

tot de genadetroon naderen. Christus is Zelf door God gesteld als een genadetroon (*Rm 3:25*). Daarom kun je zonder aarzelen naderen tot God. Dit doe je als je vanuit je hart je rechtstreeks tot God richt en Hem alles vertelt wat daarin is.

Christus vertegenwoordigt je daar en daarom is God je welgezind. Je neemt de toevlucht tot de troon van de genade omdat je beseft dat je zult falen als God je niet helpt. Dan ontvang je "*barmhartigheid*", dat is Gods medegevoel in je omstandigheden, je wordt je weer bewust van Zijn ontferming en bescherming. Je vindt ook "*genade*", dat wil zeggen dat je je er weer bewust van wordt dat je in de gunst van God staat (*Rm 5:2*).

Dit bewustzijn is je "*hulp op de juiste tijd*", op het kritieke ogenblik, het ogenblik dat de moeilijkheden je bijna te veel worden. Je ziet ineens weer dat God groter is dan de moeilijkheden en dat de Heer Jezus bij je is in de moeilijkheden.

Lees nog eens Hebreeën 4:12-16.

Verwerking: Denk nog eens na over de middelen die God je ter beschikking heeft gesteld en dank Hem ervoor. Vraag Hem je te helpen om er overvloedig gebruik van te maken.

Hebreeën 5

Het hogepriesterschap van Aäron en Christus | verzen 1-7

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Want iedere hogepriester die uit mensen wordt genomen, wordt voor mensen aangesteld in de dingen die God betreffen, opdat hij zowel gaven als slachtoffers voor [de] zonden offert. 2 Hij kan toegeeflijk zijn jegens de onwetenden en dwalenden, omdat hij ook zelf met zwakheid omvangen is; 3 en wegens deze [zwakheid] moet hij, evenals voor het volk, ook voor zichzelf offeren voor [de] zonden. 4 En iemand neemt niet voor zichzelf de eer, maar wordt door God geroepen, evenals ook Aaron. 5 Zo heeft ook Christus niet Zichzelf verheerlijkt om Hogepriester te worden, maar Hij Die tot Hem gesproken heeft: 'U bent Mijn Zoon, Ik heb U heden verwekt'. 6 Zoals Hij ook op een andere [plaats] zegt: 'U bent Priester tot in eeuwigheid naar de orde van Melchizedek'. 7 Hij Die tijdens Zijn dagen in het vlees met sterk geroep en tranen zowel gebeden als smekingen geofferd heeft aan Hem Die Hem uit [de] dood kon verlossen (en Hij is verhoord om Zijn Godsvrucht), ...

V1. De schrijver gaat nu meer uiteenzetten over de persoon van de hogepriester. Zijn lezers zijn zeer vertrouwd met deze persoon. Ze kennen hem goed uit het Oude Testament en uit de praktijk toen ze nog niet in de Heer Jezus geloofden. Eerst wijst hij op het hogepriesterschap zoals dat onder Gods aardse volk functioneerde en in Aäron zijn eerste vertegenwoordiger had. Daarna vergelijkt hij het hogepriesterschap van de Heer Jezus met dat van Aäron, om de verhevenheid daarvan boven dat van Aäron duidelijk te maken.

Hij heeft het hogepriesterschap van de Heer Jezus al aangestipt in *hoofdstuk 2:17, 3:1 en 4:14-15*, maar nu gaat hij er uitvoerig op

in. Dit onderwijs loopt door tot *hoofdstuk 10*. Voor de Joodse christenen, die steeds de neiging hebben terug te gaan naar de oude staat van zaken, is dit onderwijs van groot belang. Het is ook van belang voor de christenheid, waar veel in aanwezig is wat aan het Jodendom herinnert.

De hogepriester in Israël wordt door enkele dingen gekenmerkt. Zo is hij iemand uit het volk, "*uit mensen*", een mens uit mensen genomen. Daarom was het nodig dat Christus Mens zou *worden*, waarbij je niet mag vergeten dat Hij ook veel meer is, namelijk de unieke, eeuwige Zoon van God.

Verder heeft de dienst van de hogepriester betrekking op mensen. Hij is "*voor mensen aangesteld*". Mensen zijn het voorwerp van zijn dienst, hij zet zich voor hen in. Maar zij zijn geen doel op zichzelf. In de dienst van de hogepriester gaat het om "*de dingen die God betreffen*". Het gaat om Zijn belangen, Zijn eer, dat er een rein en Hem toegewijd volk is dat Hem aanbidt en dient.

In het Oude Testament komt die dienst op treffende wijze tot uitdrukking door het offeren van "*zowel gaven als slachtoffers voor [de] zonden*" (vgl. Hb 8:3; 9:9). Bij 'gaven' kun je denken aan alle mogelijke offers en bij 'slachtoffers' vooral aan de bloedige offers. Zonden brengen een scheiding teweeg tussen God en Zijn volk. Als er dan offers werden gebracht voor de zonden, kon God weer bij Zijn volk zijn. Het was de taak van de hogepriester de verbinding tussen God en het volk te herstellen.

V2. Omdat Aäron als menselijke hogepriester zelf ook een zondaar was, kon hij "*toegeeflijk*" zijn. Christus was dat nooit tegenover de zonden. Hij stierf ervoor. De toegeeflijkheid van de menselijke hogepriester is iets in de zin van 'gematigde gevoelens koesteren'. Het wijst op een gebrekkig, onvolledig medegevoel. Hij heeft die toegeeflijkheid ten opzichte van "*onwetenden en dwalenden*". Dat zijn zondaars, maar niet zondaars die leven in bewuste opstand tegen God. Voor de laatsten is geen offer mogelijk (Hb 10:26-29).

V3. Omdat Aäron een menselijke hogepriester was, moest hij ook voor zichzelf offeren. Dat gold ook voor zijn opvolgers in de volgende eeuwen tot op Christus. Hij trad wel namens het volk op bij God, maar tegelijk was hij ook een van hen, ook in hun zondigheid. De zwakheid die hier wordt bedoeld, wijst op de neiging om te zondigen. Dat was bij Christus niet aanwezig. Hij offerde niet *voor* Zichzelf, Hij offerde *Zichzelf*.

V4. Het hogepriesterschap is geen ambt dat iemand voor zichzelf kon opeisen. Dat dit in het ontrouwe Israël wel gebeurde (2Kr 26:16-21; vgl. Lk 3:1 waar sprake is van twee hogepriesters), verandert niets aan Gods inzetten. God heeft Zijn keus bepaald wie uiteindelijk hogepriester zal zijn, zoals bij Zadok en zijn zonen te zien is (Ez 44:15-16; 48:11). Iemand is hogepriester op grond van roeping, niet door aanmatiging. Zoals Aäron door God was geroepen, zo is ook Christus door God geroepen, zij het op een manier die tegelijk een groot verschil met Aäron laat zien.

Je ziet dus dat er in de *verzen 1-4* enkele overeenkomsten zijn tussen Aäron en Christus. Ik ga ze nog een keer langs en ontdek de volgende. Zowel Christus als Aäron

- is voor mensen aangesteld in de dingen die God betreffen,
- offert voor de zonden van het volk en
- neemt geen eer voor zichzelf.

Er zijn ook verschillen en wel meer dan er overeenkomsten zijn:

- Aäron is uit mensen genomen, terwijl Christus Mens is geworden en tevens de unieke Zoon van God is.
- Aäron is met zwakheden omvangen met de neiging tot zondigen, terwijl Christus zonder zonde is en ook de neiging daartoe bij Hem niet aanwezig is.
- Aäron moest voor zichzelf offeren, terwijl Christus Zichzelf offerde voor anderen.

In het vervolg komen nog enkele verschillen naar voren:

- Het verschil tussen de wijze waarop Aäron is geroepen en de wijze waarop Christus is geroepen (*vers 5*) en
- het verschil tussen het priesterschap naar de orde van Aäron en dat naar de orde van Melchizédek (*vers 6*).
- In *vers 5* wordt de heerlijkheid van Christus' roeping tot Hogepriester boven de roeping van Aäron door *Psalms 2:7* bevestigd.
- In *vers 6* wordt de heerlijkheid van Christus' priesterorde boven die van Aäron door *Psalms 110:4* in het licht geplaatst.

V5. We kijken eerst naar de aanhaling van *Psalms 2:7*, waarin de heerlijkheid van Zijn Persoon naar voren komt. Het begin van het vers toont nog overeenkomst met Aäron. Christus heeft nooit Zijn eigen eer gezocht, ook niet in het hogepriesterschap. Maar dan komt de tegenstelling: Hij is persoonlijk de Zoon. Dat verleent Zijn hogepriesterschap een veel hogere waardigheid dan dat van Aäron. Hij is verwekt door God in Maria (*Lk 1:35*) en is daarom ook als Mens Gods Zoon. Deze Mens is de Hogepriester bij God, wat Hij als God de Zoon niet was of kon zijn. Pas toen Hij Mens werd, kon Hij Hogepriester worden.

V6. De andere aanhaling, die van *Psalms 110:4*, voegt nog meer heerlijkheid toe, wat blijkt uit de inleidende woorden: "Zoals Hij ook op een andere plaats zegt." De schrijver put, natuurlijk onder de leiding van de Heilige Geest, uit de rijkdom van Gods Woord om telkens weer een andere lichtstraal op Christus te laten vallen. Hij gaat daarbij niet willekeurig te werk, maar haalt telkens gedeelten aan die de glans en eer van Christus vergroten en dus zijn betoog versterken en verduidelijken.

In de aanhaling van *Psalms 110* komt de heerlijkheid van het ambt van Christus naar voren. *Psalms 110* is een psalm die, zoals zoveel psalmen, op het vreedzaam betrekking heeft. De vijanden van de Messias zijn dan aan Zijn voeten gelegd (*Ps 110:1*). Hij ontvangt

vanuit Sion de scepter (*Ps 110:2*) te midden van een gewillig en feestvierend volk van God (*Ps 110:3*), terwijl Hij vijandige koningen verplettert en de volken oordeelt (*Ps 110:5-6*). Bij al die heerlijkheid en grootsheid is er ook een terugblik op Zijn leven op aarde toen Hij van Gods verkwikkingen afhankelijk was (*Ps 110:7*).

Uit de beide aanhalingen (*Psalm 2* en *Psalm 110*) blijkt dat God verklaart dat de Messias zowel Zoon als Priester is. Zoonschap en priesterschap zijn daardoor nauw met elkaar verbonden. Dat geldt voor Christus en dat geldt ook voor ons.

Op de betekenis van “*de orde van Melchizédek*” wordt in *hoofdstuk 7* uitvoerig ingegaan. Wat hier opvalt, is dat Hij niet *Hogepriester* naar de orde van Melchizédek, maar *Priester* naar de orde van Melchizédek is. Hier is een mooie verklaring voor. Een hogepriester veronderstelt andere priesters, maar als Priester naar de orde van Melchizédek is de Heer Jezus alleen.

De orde van Melchizédek is een orde van zegen. Melchizédek zeggende Abraham van Godswege en prees God voor wat Hij voor Abraham had gedaan (*Gn 14:18-20*). Naar die orde is de Heer Jezus Koning-Priester Die zegen van God voor Gods volk op aarde brengt. Dat vindt in het duizendjarig vrede-rijk zijn volle vervulling. Het priesterschap van Melchizédek, dat in het Oude Testament alleen in *Genesis 14* en *Psalm 110* wordt genoemd, was er eerder dan dat van Aäron en zal ook blijven bestaan als dat van Aäron niet meer nodig is.

V7. In *vers 7* verwijst de schrijver op indrukwekkende wijze naar wat geen plaats had in het leven van Aäron of Melchizédek, maar wel in het leven van Christus. Tussen Zijn verwekking als Zoon van God op aarde en Zijn verheerlijking tot Priester in de hemel liggen “*Zijn dagen in het vlees*”, waarmee Zijn leven op aarde wordt aangeduid. Zijn heerlijkheid brengt Hem niet nader tot de ellende van de mens. Dat doet Zijn verblijf op aarde wel.

In wat hier van Hem wordt beschreven, leer je hoe werkelijk Hij in staat is om deel te nemen aan jouw moeiten en verdriet. Op aarde (“*Zijn dagen in het vlees*”) doorstond Hij, in afhankelijkheid

van God, alle angsten van de dood. Hij smeekte om verlost te worden, want Hij wilde Zichzelf niet verlossen omdat Hij gekomen was om te gehoorzamen. Zijn leven op aarde maakte Hem geschikt om Hogepriester te worden in verbinding met ons. Tevens leidde Zijn leven op aarde tot de offerande van Zichzelf, waarin Hij uniek is.

Hij offerde geen gebeden en smekingen toen Hij verzocht werd door de satan in de woestijn. Dat deed Hij wel in Gethsémané, toen Hij de komende Godverlatenheid voor ogen kreeg. Alle lijden van de kant van de mens verdroeg Hij met vreugde, iets wat menig martelaar in Zijn navolging heeft gedaan. Maar tot zonde te worden gemaakt kon Hij niet met vreugde tegemoet zien. Daarin kon ook niemand Hem volgen. Toen Hij dat voor Zich zag, offerde Hij Zijn gebeden en smekingen op, zond ze op.

Hij deed dat in het vertrouwen dat God *“Hem uit de dood kon verlossen”*. Het ging er niet om dat Hij *van* de dood verlost wilde worden, want die was noodzakelijk. Dat wist Hij en daarom bad Hij: *“Moge evenwel niet Mijn wil, maar de Uwe gebeuren”* (Lk 22:42). En Hij is verhoord, want God heeft Hem opgewekt. *“Hij is verhoord om Zijn Godsvrucht”*, Hij is verhoord vanwege Zijn volkomen vertrouwen op Zijn God, Zijn vroomheid en volmaakte toewijding, Zijn afhankelijkheid. Wat een Heer!

Lees nog eens Hebreeën 5:1-7.

Verwerking: Noem enkele heerlijkheden van de Heer Jezus uit dit gedeelte en dank God daarvoor.

Melk en vast voedsel | verzen 8-14

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

..., 8 heeft, hoewel Hij Zoon was, de gehoorzaamheid geleerd uit wat Hij geleden heeft; 9 en volmaakt geworden is Hij voor allen die Hem gehoorzamen een oorzaak van eeuwige behoudenis geworden, 10 door God begroet als Hogepriester naar de orde van Melchizedek.

11 Over Hem hebben wij veel te zeggen, dat ook moeilijk te verklaren is, omdat u traag bent geworden in het horen. 12 Immers, terwijl u gezien de tijd leraars behoorde te zijn, hebt u weer nodig dat men u leert <wat> de elementen van het begin van de uitspraken van God <zijn>, en u bent geworden als zij die melk nodig hebben, <en> niet vast voedsel. 13 Want ieder die melk gebruikt, is onervaren in [het] woord van [de] gerechtigheid, want hij is een klein kind; 14 maar het vaste voedsel is voor volwassenen, die door de gewoonte hun zinnen geoefend hebben om zowel [het] goede als [het] kwade te onderscheiden.

Inleiding. Het vorige stukje zijn we geëindigd met een blik in een bijzondere periode uit het leven van de Heer op aarde. Daarin heeft de schrijver ons meegenomen naar Gethsémané, waar de Heer Jezus met het diepste lijden werd geconfronteerd dat een mens ooit kon overkomen. Hij heeft het lijden voor de zonde op het kruis op een intense wijze vooruit gevoeld. In volle overgave heeft Hij Zich tot Zijn Vader gericht en Hem gebeden en gesmeekt om van dat lijden verlost te worden. In volle aanvaarding van de wil van Zijn Vader heeft Hij Zich gevoegd naar Diens wil. We zien hier een bijzondere gebeurtenis in een leven van gehoorzaamheid.

V8. Zijn hele leven was lijden, lijden als gevolg van de verzoekingen die op Hem af kwamen omdat Hij God volmaakt gehoorzaam was. Voordat Hij Mens werd, was gehoorzamen voor Hem een vreemde zaak. In de hemel moest Hij aan niemand gehoorzaam zijn. In de hemel kon Hij niet met gehoorzaamheid vertrouwd worden gemaakt. Daar werd Hij gehoorzaamd door de engelen. Pas toen Hij op aarde kwam, heeft Hij een plaats van onderdanig-

heid ingenomen, allereerst tegenover God, maar ook tegenover Zijn ouders (*Lk 2:51*). Hij moest dus het gehoorzamen als daad in praktijk brengen en in die zin leren wat gehoorzamen is.

V9. Anders dan bij ons was er bij Hem geen eigen wil. Hij moest niet iets afleren, er moest bij Hem niets in toom worden gehouden of omgebogen worden. Bij Hem was niets wat niet onderworpen was. Op deze wijze is Hij door Zijn leven op aarde “*volmaakt geworden*”, dat wil zeggen dat Hij daardoor volmaakt geschikt is gemaakt om Zijn hogepriesterlijke dienst in de hemel te kunnen uitoefenen voor ons die ook in een positie van gehoorzaamheid zijn. Hij is gehoorzaam geworden tot de dood, ja, tot de dood van het kruis (*Fp 2:8*).

Gehoorzaamheid was het geheim van Zijn weg op aarde. Het is ook het geheim van jouw weg, waardoor jij niet in de valstrikken van de vijand valt. Als je Hem gehoorzaamt Die door Zijn eigen gehoorzaamheid volmaakt het einde heeft bereikt, zal Hij jou ook daar brengen waar Hij nu al is. Door Zijn hogepriesterlijke dienst bewaart Hij jou voor de gevaren en verzoeken van de woestijn tot je de uiteindelijke behoudenis, de sabbatsrust, hebt bereikt. Hij is de oorzaak of bewerker van een “*eeuwige behoudenis*”, dat wil zeggen dat de draagwijdte en de zegeningen ervan zich uitstrekken tot in alle eeuwigheid.

V10. Omdat Christus Zijn weg op aarde tot een einde heeft gebracht, is Hij volmaakt geschikt geworden om onze Hogepriester te zijn. Vanwege Zijn volmaakt gehoorzame leven heeft God Hem kunnen begroeten “*als Hogepriester naar de orde van Melchizédek*”. God heeft Hem zo betiteld na Zijn werk op aarde en daarmee de bevestiging gegeven voor Zijn dienst nu in de hemel voor ons. Nadat God Hem in *vers 6* tot die dienst had geroepen, wordt Hij nu (in *vers 10*) als zodanig door God begroet om deze dienst te gaan verrichten.

Aan de noodzakelijke voorwaarde is door Hem voldaan: Hij is volmaakt geworden. Een Priester Die de Zoon van God is, zou weinig voor ons kunnen doen als Hij niet door ervaring de reden van Zijn dienst had leren kennen. Juist omdat Hij uit eigen erva-

ring weet waarmee jij te kampen kunt hebben, is Hij volmaakt in staat jou te helpen. Hij is de absolute garantie voor jouw uiteindelijke, eeuwige behoudenis.

V11. Met *vers 11* begint een derde tussenzin die doorloopt tot *hoofdstuk 6:11*. Een tussenzin is een onderbreking in het betoog van de schrijver waarin hij zijn lezers ernstig waarschuwt om zijn onderwijs ter harte te nemen en wat de gevolgen zijn als zij dat niet doen. In eerdere tussenzinnen heeft hij gewaarschuwd om niet af te drijven van het Woord (*Hb 2:1-4*) en niet te twijfelen aan het Woord (*Hb 3:7-4:13*). De waarschuwing in deze derde tussenzin is om het Woord niet saai te gaan vinden met als gevolg traagheid in het geloof.

De schrijver wijst erop dat er over Hem, dat is Christus als Hogepriester naar de orde van Melchizédek, nog heel wat te zeggen is. Daarover zou hij graag verder met hen willen spreken, maar dat zou alleen kunnen als er een passende geestelijke gezindheid bij de lezers was, en die is er niet. In deze tussenzin wil hij zien te bereiken dat zij zover komen dat hij daarover wel met hen kan spreken.

Op dit moment is het echter moeilijk te verklaren. Dat ligt niet aan zijn kwaliteiten als leraar, maar aan zijn leerlingen. Zij kunnen zijn onderwijs niet opnemen vanwege geestelijke luiheid. Ze zijn niet altijd lui geweest, maar ze zijn lui geworden. Ze zijn lauw geworden, ze hebben hun eerste frisheid verloren omdat godsdienstige tradities weer invloed in hun denken begonnen te krijgen. Er is niets wat zo traag maakt in geestelijke dingen als godsdienstige traditie.

Als de hemelse dingen hun glans verliezen, krijgen de aardse, zichtbare dingen weer invloed en betekenis, wat extra vertragend werkt in het volgen van de christelijke, hemelse roeping. Het ontbreekt zijn lezers niet aan intelligentie en hij constateert ook niet een vijandige of wereldse gezindheid. De vertragende, luimakende factor is dat zij in hun hart weer verlangen naar de oude godsdienstige vormen van het Jodendom. Dit verhindert hen praktisch te groeien in de waarheid van God zoals die geopenbaard is in het christendom.

Ze willen wel luisteren naar het onderwijs van Christus op aarde, want dat is verbonden met hun godsdienst. Dan blijft tenminste het zichtbare en tastbare bestaan en hebben ze voor hun gevoel houvast aan hun godsdienst. De verheerlijkte Christus als de vervulling van al dat zichtbare en tastbare is nog niet alles voor hen. Als hun over dit laatste iets wordt verteld, vertragen ze hun snelheid om te horen. Daardoor begrijpen ze hun ware christelijke positie niet.

V12. Ze zijn echter toch al zo lang christen, dat zij in staat hadden moeten zijn anderen onderwijs te geven. In plaats daarvan hebben ze zelf nodig weer onderwijs te krijgen over “*de elementen van het begin van de uitspraken van God*”. Ze hadden leraren behoren te zijn in die zin dat ze geestelijk zo gegroeid waren dat ze de geestelijke dingen met elkaar zouden kunnen delen. Maar de oude vormen van hun godsdienst die ze bij hun bekering hadden opgegeven, begonnen weer aantrekkelijk te worden.

Je kunt nauwelijks een grotere belemmering bedenken voor het maken van vorderingen in je geestelijk leven en het groeien van je geestelijk inzicht. Meestal wordt het handhaven van een oude vorm van godsdienst gezien als hét bewijs van vroomheid, terwijl in werkelijkheid vormendienst een barrière vormt tussen jouw hart en wat God je wil laten zien.

Nog een hindernis voor je geestelijke groei is de wijsheid of de filosofie van de wereld (1Ko 2:6; 3:1-2). In Kolossers 2:8 worden beide hindernissen samen “*elementen van de wereld*” genoemd en gesteld tegenover Christus. Zowel godsdienstige overlevering als wereldse wijsheid is een vijand van het geloof dat alleen gevoed wordt door het Woord van God waarvan Christus het middelpunt is.

De Hebreeën zijn vanwege hun traagheid in het horen niet alleen in hun geestelijke groei blijven steken, maar ze zijn weer teruggezakt naar het begin. Daardoor moet hun weer geleerd worden wat ze allang weten, maar wat zijn betekenis voor hun hart heeft verloren. Het heeft geen gezag meer in hun leven. Zodra Gods Woord niet meer je hart vult en je leven bestuurt, zak je weg en

loop je gevaar terug te keren tot de wereld. Dan heb je het nodig om weer onderwijs te krijgen over de grondbeginselen van de uitspraken van God, wat wijst op het spreken van Christus op aarde (*Hb 6:1; 1:1*).

V13-14. De schrijver noemt dat “melk”. ‘Melk’ is het woord van en over Christus op aarde. Aan het vaste voedsel zijn ze niet toe. Vast voedsel is het woord over Christus in de hemel. Als christen leef je op melk als je bijvoorbeeld de bergrede als norm voor je christelijk leven neemt, terwijl je niet nadenkt over je hemelse positie in Christus. Het is niet verkeerd om een baby te zijn, maar wel om er een te blijven of weer te gaan doen alsof je er een bent.

Als je nadenkt over je hemelse positie in Christus, ben je bezig met vast voedsel of, zoals het in *vers 13* wordt genoemd, met “*het woord van de gerechtigheid*”. Je bent dan bezig met de gerechtigheid van God die door het volmaakte werk van Christus het deel is van ieder die gelooft. Op grond van die gerechtigheid heeft Christus de plaats gekregen die Hij nu in de hemel inneemt en die jij in Hem daar hebt. Ben je daar onervaren in (terwijl je beter had moeten weten!), dan ben je een klein kind. Om het met de woorden van *Galaten 4:1-7* te zeggen, waar het om dezelfde dingen gaat: je bent een onmondige.

Daartegenover staat de geestelijk volwassene die een gezonde geestelijke groei heeft doorgemaakt en die zijn positie in Christus kent en daarnaar leeft. Geestelijk volwassen worden is geen automatisme, maar het gevolg van een gewoonte om je zinnen te oefenen. Met je “*zinnen*” wordt je waarnemingsvermogen of onderscheidingsvermogen bedoeld. Je geestelijke groei hangt in hoge mate af van het onderscheiden van goed en kwaad. Als je je oog richt op de hemelse Christus, ben je niet een wereldvreemde zonderling, maar krijg je inzicht in het doen van het goede en het nalaten van het kwade.

Lees nog eens Hebreeën 5:8-14.

Verwerking: Zijn er dingen in jouw leven die jouw geestelijke groei vertragen?

Hebreeën 6

Echt of schijn | verzen 1-8

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Laten wij daarom het woord van het begin van Christus laten [rusten] en voortgaan tot het volkomene, zonder opnieuw een fundament te leggen van bekering van dode werken en van geloof in God, 2 van een leer van reinigingen, van handoplegging, van dodenopstanding en van eeuwig oordeel. 3 En dit zullen wij doen, als God het tenminste vergunt. 4 Want het is onmogelijk hen die eens verlicht zijn geweest en van de hemelse gave geproefd hebben en deelgenoten van [de] Heilige Geest geworden zijn, 5 en [het] goede Woord van God en [de] krachten van [de] toekomstige eeuw geproefd hebben 6 en afgefallen zijn, nog eens te vernieuwen tot bekering, daar zij voor zichzelf de Zoon van God kruisigen en openlijk te schande maken. 7 Want [de] grond die de dikwijls daarop komende regen indrinkt en nuttig gewas voortbrengt voor hen ten behoeve van wie hij ook bebouwd wordt, ontvangt zegen van God; 8 maar als hij dorens en distels voortbrengt, is hij verwerpelijk en [de] vervloeking nabij, en het einde ervan [leidt] tot verbranding.

V1. De schrijver vervolgt in het eerste deel van dit hoofdstuk zijn vermaningen van de slotverzen van het vorige hoofdstuk. Hij wil graag dat zijn lezers beseffen dat ze niet moeten blijven ‘hangen’ in “het woord van het begin van Christus”. Hiermee bedoelt hij alles wat over en door Christus is gezegd in verband met Zijn komst op aarde. Je kunt denken aan de aankondiging door Johannes de dooper en ook aan de prediking van Christus Zelf. Natuurlijk is alles wat daarover in de Bijbel staat Gods Woord en dus belangrijk, maar het is wel allemaal verbonden met het Oude Testament en met de regering van Christus over Zijn aardse volk.

Er is echter door de verwerping van Christus een totaal andere situatie ontstaan en daarop wil de schrijver de harten van de gelovigen richten. Hij wil dat ze “voortgaan tot het volkomene” of, zoals ook vertaald kan worden, ‘tot de volwassenheid’. Het ‘volkomene’ is de kennis van Christus in verband met de plaats die Hij nu inneemt, verheerlijkt in de hemel.

Het woord “voortgaan” slaat op de geestelijke groei van de gelovige naar dat ‘volkomene’ toe. Dat wil zeggen dat je Hem in de heerlijkheid het voorwerp van je geloof en het doel van je leven maakt. Dan wil je niet achteruit, terug naar een tastbare godsdienst, maar vooruit, met het verlangen steeds meer van Hem en de heerlijke gevolgen van Zijn werk te leren kennen.

Wat je in het tweede deel van *vers 1* en in *vers 2* leest, slaat dan ook niet op het christendom, maar op het Jodendom. De schrijver wil het daar niet opnieuw over hebben, want dat kennen ze vanuit hun verleden als Joden.

Zo weten ze van “*bekering van dode werken*”. Dat gaat over berouw over werken die gedaan zijn uit eigenwil, in onafhankelijkheid van God. Ook over “*geloof in God*” hoeven ze niet opnieuw onderwezen te worden. Daarmee zijn ze van jongs af aan vertrouwd. Bekering en geloof zijn niet specifiek christelijke waarheden. Ze waren en zijn in alle tijden nodig wil een zondig mens in verbinding met een heilig God komen.

V2. De “*leer van reinigingen*” (en beslist niet, zoals ook wel wordt vertaald: leer van dopen!) wijst op voorschriften die God aan Israël heeft gegeven aangaande het wassen met water. Daarbij gaat het erom zaken of mensen die verontreinigd zijn door verbinding met de zonde, rein te maken, zodat ze weer in dienst van God gebruikt konden worden (*bijv. Nm 19:18*).

De leer “*van handoplegging*” slaat op wat bijvoorbeeld bij het offeren moet gebeuren. Handoplegging betekent het zich een maken, in dit geval met het offer (*bijv. Lv 1:4; 4:15*).

De Joden zijn ook vertrouwd met de leer “van dodenopstanding” (Jh 11:24), evenals met de leer “van eeuwig oordeel” (Js 14:9-11; 38:18; 66:24).

Alle genoemde kenmerken zijn dus niet zozeer christelijk, maar juist typisch Joods. Daarom wil de schrijver dit allemaal laten rusten.

V3. Als hij in *vers 3* zegt “dit zullen wij doen”, wil hij daarmee niet zeggen dat hij er later nog wel eens op terug zal komen. Nee, het woord ‘dit’ slaat op ‘het voortgaan tot het volkomene’ van *vers 1*. “Als God het tenminste vergunt”, wil hij de lezers in gedachten meenemen naar de hemel, naar de Heer Jezus in de heerlijkheid.

V4. Hij drukt zich bewust zo uit om aan te geven dat hij daarbij afhankelijk is van Gods kracht, omdat de geestelijke toestand van sommige van de Hebreeën het op dit moment niet toelaat zijn voornemen uit te voeren. Dat komt omdat er onder zijn lezers mensen zijn (en die zijn er ook nu) die slechts uiterlijk het christendom hebben aangenomen, terwijl er innerlijk niets is veranderd.

Zij oefenen een verkeerde invloed uit op de echte gelovigen, die daardoor ook traag zijn geworden in hun volgen van de verworpen, maar verheerlijkte Messias. Daarom spreekt de schrijver in algemene bewoordingen allen aan. Daarbij onderstreep ik dat de onmogelijkheid om nog eens vernieuwd te worden tot bekering alleen hen betreft die *uiterlijk wel* deel hebben aan de voorrechten van de *verzen 4-5*, maar *innerlijk geen* nieuw leven hebben.

Alle kenmerken die in de *verzen 4-5* worden genoemd, zijn *uiterlijke* kenmerken. Ze gelden voor alle belijdende christenen, dus zowel voor echte christenen als voor naamchristenen. Naamchristenen zijn christenen die het alleen in naam en niet in werkelijkheid zijn. Kennis, vreugde, verlichting, voorrechten en kracht zijn aanwezig, maar geen geestelijk leven. Het zijn mensen

- die tranen hebben als Ezau (*Hb 12:17*),

- die de dood van de oprechten willen sterven als Bileam (*Nm 23:10b*),
- die willen dat Godvrezende mensen voor hen bidden als de farao (*Ex 8:8*) en Simon de tovenaer (*Hd 8:24*),
- die profeteren als Kajafas (*Jh 11:49-52*),
- die graag het Woord van God horen als Herodes (*Mk 6:20*)

en die toch niets meer zijn dan klinkend metaal of een schetterende cimbaal.

“Eens verlicht” wil zeggen dat ze licht hebben ontvangen over de Persoon van Christus, Zijn werk, Zijn verheerlijking, maar dat het alleen een verstandelijk verlicht zijn betreft, terwijl het licht niet hun geweten heeft beschenen.

“Van de hemelse gave geproefd” betekent dat ze een bepaalde smaak hebben gekregen van wat God in Christus heeft geschonken, mogelijk ook van de hemelse positie die Christus, de Messias, nu inneemt. Ze hebben er echter niet van gegeten, zich er niet mee vereenzelvigd.

“Deelgenoten van de Heilige Geest” zijn zij, die zich bevinden op het terrein waar de Heilige Geest werkt. Het houdt niet noodzakelijk in dat de Heilige Geest ook in de persoon woont.

V5. “Het goede Woord van God ... geproefd” betekent dat men heeft begrepen hoe kostbaar het Woord is, maar hoeft niet te betekenen dat men door middel daarvan levend is gemaakt.

“[De] krachten van [de] toekomstige eeuw” zijn de wonderen die zullen plaatsvinden in de toekomstige eeuw, als de triomferende Messias, de Zoon van God, alle macht van de vijand totaal zal vernietigen. De Hebreeën hebben zulke wonderen gezien toen de Heer Jezus op aarde was en ook tijdens de begindagen van het christendom.

V6. Aan al deze kenmerken heeft iedere christen deel omdat hij leeft in de kring waar deze dingen worden gevonden. Zelfs al is er geen geestelijk leven, dan ervaart ieder deze invloeden. Maar alleen voor iemand die geen geestelijk leven bezit, geldt dat hij zal afvallen van die kring met die kenmerken. Hij kan die de rug toekeren en teruggaan naar zijn vroegere kring van belijdenis.

De mensen om wie het hier gaat, behoorden eerst bij het volk van God dat de Zoon van God heeft gekruisigd. Vervolgens hebben ze dit als zonde erkend en zijn ze de Heer Jezus als Messias gaan belijden. Maar nu bedrijven ze dezelfde misdaad willens en wetens zelf door terug te keren naar dat volk, terwijl zij het christendom met de verheerlijkte Heer de rug toekeren. Het betreft niet mensen die in onwetendheid handelen. Voor zulke mensen bad de Heer Jezus: *“Zij weten niet wat zij doen”*, terwijl afvalligen tegen beter weten in handelen.

‘Afvalligen’ zijn zij die verlicht waren en Christus als de Zoon van God hebben erkend, Zijn kruisiging als zonde hebben beleeden, maar daarop terugkomen en Hem toch voor een verrader houden Die terecht is gekruisigd. Dit zijn geen onwetenden.

Sommigen in de christenheid verkeren in dezelfde positie. Zij zijn bekendgemaakt met de waarheden aangaande Christus, maar komen ertoe, tegen beter weten in, Zijn maagdelijke geboorte te loochenen, evenals Zijn volmaakte leven, Zijn Godheid, Zijn verzoenend sterven en Zijn lichamelijke opstanding. Voor zulke mensen is het onmogelijk dat zij nog eens vernieuwd worden tot bekering, dat wil zeggen dat zij opnieuw tot inkeer komen van hun huidige dwaling. Ze hebben de waarheid gekend, die beleeden, daarna weer verworpen en staan die nu tegen. Deze rebellie openbaart een verhard hart dat nooit meer tot bekering kan komen.

V7. De schrijver maakt met een voorbeeld uit de natuur duidelijk hoe het zit met het bezit van het leven uit God of het ontbreken daarvan. Het leven van de belijder wordt vergeleken met *“grond die de dikwijls daarop komende regen indrinkt”*. In de regen zie je de bediening van het Woord (dat met water wordt vergeleken, Ef

5:26). De toestand van de grond wordt door de dikwijls daarop vallende regen openbaar.

De 'regen', dat wil zeggen de zegen van de hemel, daalt op de ziel van de belijder neer in de vorm van Goddelijk licht, de hemelse gave, de Heilige Geest, het goede Woord van God en de krachten van de toekomstige eeuw. Bij de echte christen zal het gevolg van deze 'regen' vrucht voor God zijn in het brengen van lofoffers en het volgen van de Heer Jezus. Bij de naambelijder, de afvallige, blijkt dat de regen geen vrucht uit zijn leven voortbrengt. Dat komt omdat er niets in de grond zelf aanwezig is wat vrucht kan voortbrengen: er is geen nieuw leven, geen inwonende Heilige Geest.

V8. De naamchristen brengt nooit nuttig gewas voort, want de grond deugt niet. Uit hem komen alleen dorens en distels voort, de gevolgen van de zondeval (*Gn 3:17-18*). Wat in verbinding met de zonde staat, staat onder de vloek en zal uiteindelijk terechtkomen in een eeuwige vloek en verbranding.

Lees nog eens Hebreeën 6:1-8.

Verwerking: Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de echte en de valse christen?

Gods belofte staat vast | verzen 9-20

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

9 Maar, geliefden, wij zijn wat u betreft overtuigd van de betere en met [de] behoudenis verbonden dingen, ook al spreken wij zo. 10 Want God is niet onrechtvaardig om uw werk te vergeten en de liefde die u betoond hebt voor Zijn Naam, doordat u de heiligen gediend hebt en dient. 11 Maar wij begeren dat ieder van u tot [het] einde toe dezelfde ijver betoont tot de volle zekerheid van de hoop, 12 opdat u niet traag wordt maar navolgers van hen die door geloof en geduld de beloften beërven. 13 Want toen God aan Abraham de belofte deed, zwoer Hij, omdat Hij bij geen meerdere kon zweren, bij Zichzelf 14 en zei: 'Zeker zal Ik u rijk zegenen en zeer zal Ik u vermenigvuldigen'. 15 En zo, door geduld te hebben, verkreeg hij de belofte. 16 Want mensen zweren bij een meerdere en de eed is voor hen tot bevestiging, [het] eind van alle tegenspraak. 17 Daarom heeft God, omdat Hij de erfgenamen van de belofte de onveranderlijkheid van Zijn raad overvloediger wilde bewijzen, Zich met een eed verbonden, 18 opdat wij door [deze] twee onveranderlijke dingen, waarin het onmogelijk is dat God zou liegen, een sterke vertroosting hebben, wij die de toevlucht hebben genomen om de voorgestelde hoop aan te grijpen. 19 Deze hebben wij als een anker van de ziel, dat zeker en vast is en ingaat tot binnen het voorhangsel, 20 waar Jezus als Voorloper voor ons is ingegaan, naar de orde van Melchizedek Hogepriester geworden tot in eeuwigheid.

V9. In het vorige gedeelte heeft de schrijver op indringende en ernstige wijze naar voren gebracht hoe vreselijk het is om uiterlijk bij de christenen te horen, maar innerlijk niet wedergeboren te zijn. Als je dat zo hebt gelezen, zou je aan jezelf gaan twijfelen of het allemaal wel echt is. Het kan je net zo gaan als zij aan wie de brief oorspronkelijk is gericht. Zij hebben het immers zo moeilijk, er is veel tegenstand en de beloofde zegen lijkt zo ver weg. Maar nu hoor je ineens dat de schrijver wat de lezers van zijn brief betreft ervan overtuigd is dat hij met echte gelovigen te maken heeft.

Dat hij toch zo heeft geschreven, is met het oog op de gevaren van afval onder druk van buitenaf. Met zijn waarschuwing heeft hij de enkeling op het oog die gevaar loopt af te vallen. Toch heeft hij zijn waarschuwing in algemene termen gegeven, omdat ieder zich aangesproken moet weten. Het moet ook jou ervan doordringen dat je het in eigen kracht niet redt.

Na de waarschuwing spreekt hij nu over de vruchten van het nieuwe leven die zichtbaar zijn in de levens van deze Joodse christenen. Zijn overtuiging ten aanzien van de echtheid van hun geloof ligt niet in grote geloofsdaden die zij hebben verricht, maar dat zij in eenvoud hun medegelovigen hebben gediend. Dat zullen anderen bij jou ook opmerken. Hij noemt hen “geliefden” om hen zijn liefde te laten voelen. Ook al heeft hij op ernstige wijze moeten spreken over het lot van de afvalligen, wat hen betreft is hij ervan overtuigd dat zij met “betere” dingen verbonden zijn. Het ‘betere’ is alles wat verbonden is met de hemelse positie die de Messias nu inneemt.

Evenzo is hij er wat hen betreft van overtuigd dat zij de “*behoudenis*”, dat is het einddoel van de reis die de christen op aarde maakt, zullen bereiken. Zo richt hij hun oog op de bevrijding uit de aardse omstandigheden om deel te hebben aan het vreedrijk aan de zijde van de Messias in de hemel.

V10. Misschien zijn de Hebreeën bang dat God vergeten is wat zij voor Zijn Naam, dat wil zeggen tot Zijn eer, hebben gedaan. Ze zien immers zo weinig van Zijn goedkeuring. Bij hun Joodse denken past de gedachte dat trouw aan God en het opkomen voor de eer van Zijn Naam door Hem beloond worden. Maar in plaats van de rust en de voorspoed die ze mogelijk hebben verwacht, wordt het leven alleen maar moeilijker. De schrijver verzekert hun dat God niet onrechtvaardig is. Hij beloont wat voor Zijn Naam is gebeurd, al kan de beloning nog een poosje op zich laten wachten. Ze hebben de Zijnen gediend, en dat doen ze nog. Daarin hebben ze Hem gediend en dienen ze Hem nog. God is niet onrechtvaardig om dat te vergeten (*Mt 25:40*).

V11. Waar het nu op aankomt, is daarin te volharden met dezelfde ijver die zij in het begin aan de dag hebben gelegd. Ze zijn al traag geworden in het horen (*Hb 5:11*). Het gevaar dat ze het ook zullen worden in hun werken, is dus niet denkbeeldig.

De aansporing tot volharding komt tot ieder persoonlijk: *“Ieder van u.”* Het is mooi om goed te beginnen, maar er moet *“tot [het] einde toe”* worden volgehouden. Weer wordt de blik gericht op de tijd dat *“de volle zekerheid van de hoop”* in vervulling zal gaan. Het einde is de verschijning van Christus tot oprichting van Zijn vreedrijk, wanneer Hij als de ware Melchizédek als Koning-Priester zal regeren en Zijn volk zal zegenen.

V12. Daarom moeten ze dus niet traag worden, wat gebeurt als de aardse dingen de plaats gaan innemen van de hemelse die eens het hart vulden. Vooral door het terugkeren naar een tastbare godsdienst wordt de geestelijke groei enorm geremd.

Om hen te stimuleren met ijver voort te gaan op de weg die ze zijn ingeslagen, wijst de schrijver hen erop navolgers te worden van hen die in dezelfde positie zijn geweest als zij. Zij kennen toch het Oude Testament? Wel, daarin staan voorbeelden genoeg van gelovigen *“die door geloof en geduld de belofte”* hebben beërfd. God had hun iets beloofd en zij hebben God vertrouwd dat Hij zou geven wat Hij heeft beloofd. En ondanks het verstrijken van de tijd zijn ze geduldig blijven vertrouwen op de belofte. Ze hebben die belofte als een erfenis ontvangen, terwijl ze eraan hebben vastgehouden dat God die belofte zeker zal vervullen, zelfs over de dood heen.

V13. Het grote voorbeeld van iemand aan wie God iets beloofd heeft en die door God is gesterkt in zijn geloof, is Abraham. De Joodse christenen verkeren in dezelfde positie als hij. Hij moest ook rusten in de beloften, zonder te bezitten wat beloofd was. God had Zijn belofte zelfs met het zweren van een eed bevestigd om Abraham volkomen zekerheid te geven.

Het geeft aan dat God wel weet hoe moeilijk het is voor de Zijnen om geduldig te blijven vertrouwen op de vervulling van de

beloften. Om de zekerheid van de eed nog eens extra kracht bij te zetten wijst de schrijver erop dat God “bij Zichzelf” heeft gezworen. Een hogere instantie is er niet. Het allerhoogste gezag stelt Zichzelf garant voor de uitvoering van de belofte.

V14-15. Je ziet dat elke twijfel uitgesloten wordt. God had aan Abraham al een zoon beloofd toen hij nog kinderloos was. Toen had Abraham God geloofd (*Gn 15:1-6*). Dat geloof in God hield hem vast toen God hem vroeg zijn enige zoon te offeren (*Hb 11:18*). Op grond daarvan gaf God Abraham een nieuwe belofte, en wel die van een rijke zegen en een rijk nageslacht (*Gn 22:16-17*). Die belofte ondersteunde God met de krachtigste eed. Abraham heeft de vervulling niet meegemaakt. Maar de belofte en de eed waren voor hem voldoende om in het geloof verder te leven en te sterven, in de zekerheid dat de vervulling komt.

V16. God doet er alles aan om Zijn volk ervan te overtuigen dat Hij echt zal doen wat Hij heeft gezegd. Hij past Zich aan bij wat onder mensen gangbaar is door het zweren van een eed. Bij mensen is een eed het eind van alle tegenspraak (*vgl. Ex 22:11*). Uit alles zie je hoezeer Hij Zijn volk tegemoetkomt.

V17. Je ziet dat Hij hen nog eens nadrukkelijk “*erfgenamen van de belofte*” noemt. Alsof het niet voldoende is dat Hij als de almachtige God iets heeft beloofd, bevestigt Hij Zijn belofte met een eed. Een belofte is een verklaring van een voornemen. Een eed vestigt de aandacht op de persoon die zich openlijk en ernstig achter de verklaring plaatst. Omdat God weet hoe moeilijk het voor de Zijnen is om langdurig geduldig op de vervulling te wachten, doet Hij er alles aan om “*de onveranderlijkheid van Zijn raad overvloediger*” te bewijzen.

V18. En alsof dat allemaal nog niet genoeg is, wijst de schrijver erop dat God niet kan liegen (*Nm 23:19; 1Sm 15:29; Sp 19:21; Tt 1:2*). God pleegt geen meened. Zo staan belofte en eed als “*twee onveranderlijke dingen*” garant voor de vervulling van Gods raad.

Van deze wetenschap en zekerheid gaat “*een sterke vertroosting*” uit. Ze stonden in gevaar de moed te laten zakken en op te geven.

In die situatie is vertroosting nodig (*1Th 5:14*). Dan is het nodig de blik gericht te krijgen op de hemelse Heer en op de zekerheid dat alles wat met Hem verbonden is, in vervulling zal gaan (*vgl. 1Th 4:18*).

De Joodse christenen hebben de toevlucht genomen tot de Heer Jezus, ze hebben zich laten dopen en de zonde van het volk in de verwerping van hun Messias geoordeeld. Daarmee hebben ze de hoop die in het verschiet ligt, aangegrepen en zien ze uit naar de komst van de Koning-Priester om Zijn vrederijk op te richten. Hij is de hoop van de toekomstige heerlijkheid (*Ko 1:27*).

V19-20. Deze hoop is als een anker, waardoor het schip te midden van de woelingen toch vast op zijn positie blijft liggen. Het anker ligt achter het voorhangsel, in de hemel. Hier vindt de zwakste gelovige de sterkste verzekering van zijn geloof, zonder op aarde iets te zien van de vervulling van de beloften. In de hemel zie je de Heer Jezus Die daar al is binnengegaan als Voorloper voor allen die Hem daarheen nog zullen volgen. Waar Hij al als de Hogepriester is binnengegaan, mogen wij Hem nu al in de geest, en zullen wij Hem binnenkort ook letterlijk, volgen.

Voor de Joodse christenen is de ‘voorloper’ een totaal nieuwe gedachte. In het Oude Testament gaat de hogepriester niet als voorloper het heiligdom binnen, maar als vertegenwoordiger. Hij gaat de plaats binnen waar niemand hem kan volgen. Maar Christus is ingegaan in het heiligdom en de Zijnen volgen Hem naar binnen.

Het is ook bemoedigend om bij het anker binnen het voorhangsel te denken aan de verbinding die er is tussen jou op aarde en de Heer Jezus in de hemel. Een voorbeeld dat ik eens las, geeft dat heel goed weer. Als een groot schip een kleine haven moet binnenvaren, wordt het anker van dat grote schip door een klein bootje naar de haven gebracht. In de haven wordt het anker uitgeworpen, waarna het schip zichzelf door de kabel aan het anker naar binnen trekt.

De zekerheid dat wij in de hemel zullen komen, ligt in het feit dat de Voorloper daar al is. Dat wordt in de laatste regel nog eens

bevestigd door nog eens *Psalm 110* aan te halen. Daardoor blijft de aandacht van de Joodse christen onverminderd gericht op de Heer Jezus in de hemel en op de toekomst, want Hij is tot in eeuwigheid met het hemelse heiligdom verbonden. Door steeds zo Hem te zien zal hij bevrijd worden van het Jodendom en gesterkt worden in het hemelse karakter van het christendom dat hij heeft aangenomen.

Lees nog eens Hebreeën 6:9-20.

Verwerking: Schrijf alle zekerheden op die in dit gedeelte staan dat God Zijn beloften waarmaakt en dank Hem daar regelmatig voor.

Hebreeën 7

Melchizédek | verzen 1-7

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Want deze Melchizédek, koning van Salem, priester van God de Allerhoogste, die Abraham tegemoet ging toen hij van het verslaan van de koningen terugkeerde, en hem zegende, 2 aan wie ook Abraham een tiende van alles gaf, is in de eerste plaats naar de uitleg [van zijn naam]: koning van [de] gerechtigheid, en vervolgens ook: koning van Salem, dat is koning van [de] vrede, 3 en terwijl hij zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtsregister, zonder begin van dagen of einde van leven is, maar op de Zoon van God lijkt, blijft hij priester voor altijd. 4 Aanschouwt nu hoe groot deze was, aan wie <zelfs> de aartsvader Abraham een tiende van de buit gaf. 5 En zij die uit de zonen van Levi het priesterambt ontvingen, hebben wel het gebod om naar de wet tienden te nemen van het volk, dat is van hun broeders, hoewel dezen uit de lendenen van Abraham zijn voortgekomen; 6 maar hij die zich niet tot hun geslacht kon rekenen, heeft tienden genomen van Abraham en hem die de beloften had gezegd. 7 Zonder enige tegenspraak nu wordt het mindere gezegd door het meerdere.

Inleiding. In dit hoofdstuk krijg je eindelijk meer te horen over de persoon Melchizédek. Hiermee komt de schrijver terug op zijn hoofdstuk 5, waarmee hij in hoofdstuk 5 is begonnen. Hij heeft ook in hoofdstuk 5:11 gezegd dat het moeilijk te verklaren is als we traag geworden zijn in het horen. Toch wil hij het nu gaan uitleggen, want hij is wat zijn lezers betreft overtuigd van betere dingen. Hij neemt aan dat ze er hun best voor willen doen hem te begrijpen. Dat wil jij ongetwijfeld ook. Dat is ook nodig, want echt eenvoudig is het niet. Daar staat tegenover dat, als je er iets van gaat begrijpen, de vreugde ook des te groter is.

Als je naar het priesterschap van de Heer Jezus kijkt, moet je dat doen door de ogen van een Hebreeuwse gelovige. Als (hoogstwaarschijnlijk) van oorsprong uit de heidenen ben jij nooit onder een priesterschap geweest dat door God is ingesteld. Toch zul ook jij hier veel vinden wat jou bemoedigt en opbouwt.

VI. Bij zijn uitleg over Melchizédek gaat het om twee dingen: de waardigheid van zijn persoon en de belangrijkheid van zijn priesterschap. In deze brief wordt Melchizédek acht keer genoemd. Het enige wat we van Melchizédek weten, staat in *Genesis 14* en *Psalms 110*. Om dit bijzondere priesterschap te verklaren gaat de schrijver eerst in op de geschiedenis van Melchizédek zoals je die vindt in *Genesis 14:18-20*.

Nadat Abraham met zijn legertje van driehonderdachttien man de vijf buitenlandse koningen heeft verslagen en Lot heeft bevrijd, komt hij met een nog gevaarlijker verschijning van de wereld in aanraking. In de persoon van de koning van Sodom komt de wereld niet met zijn vijandschap, maar met zijn verleidingen op hem af (*Gn 14:17,21*). Maar God leidt het zo, dat hij eerst een ontmoeting heeft met Melchizédek, koning van Salem en priester van God de Allerhoogste (*Gn 14:18-20*). Na deze ontmoeting heeft Abraham kracht voor de ontmoeting met de koning van Sodom.

Hierin ligt een grote bemoediging. Er is niets wat jou zozeer de kracht geeft in deze vijandige én verleidelijke wereld als een 'ontmoeting' met Eén Die aan Gods rechterhand is als de ware Koning-Priester. Als je die ontmoeting hebt, zegent Hij jou, arme strijder, met een heerlijke zegen waarmee Hij straks de hele schepping zal zegenen.

De Melchizédek in *Genesis* is een gewone vorst geweest als de overige vorsten van dat gebied dat God kort daarna ondersteboven zou keren. Daarbij was hij ook priester, maar niet zoals de overige priesters in dat gebied. Dat waren afgodspriesters, terwijl hij juist priester van God de Allerhoogste was. De naam "*God de Allerhoogste*" is ook veelzeggend. Het is de naam van God in verband met het duizendjarig vrederijk. Hij is altijd de opperste Heerser over alle dingen, Hij bezit hemel en aarde (*Gn 14:19; vgl.*

Ef 1:20; Ko 1:16). Voor het ongeloof is dat nu nog verborgen, maar in het vrederijk zal Hij zo voor allen zichtbaar zijn en door iedereen erkend worden. Zo erkende ook Nebukadnezar Hem na zijn vernedering (*Dn 4:34-35*).

Abraham wordt door Melchizédek gezegend in verbinding met de naam van God als de Allerhoogste. Dit ziet vooruit naar het koningschap van Christus, wanneer Hij als Priester op Zijn troon in zegen zal regeren (*Zc 6:13*). Deze Melchizédek zegende de door strijd vermoeide Abraham, zoals Christus dat straks de hele schepping zal doen. Melchizédek brengt lof aan God en zegent Abraham van Godswege. Hij geeft aan Abraham brood en wijn. Dat is heel wat beter dan wat de koning van Sodom hem kon bieden. Brood en wijn spreken van Christus Zelf als voedsel en vreugde na de strijd. (Het spreekt niet van het avondmaal, want dat is niet tot versterking, maar ter gedachtenis.)

V2. Abraham brengt zijn waardering voor en erkenning van Melchizédek tot uitdrukking door hem de tienden te geven. Op die tienden komt de schrijver in *vers 4* terug. Eerst gaat hij in op de betekenis van de naam Melchizédek. Die naam is een samenvoeging van 'gerechtigheid' en 'vrede'. Dit zijn juist de kenmerken van Christus waardoor Hij in het vrederijk regeert. Dan wordt volmaakt zichtbaar dat in Hem gerechtigheid en vrede elkaar kussen (*Ps 85:11*). Hier heb je trouwens een belangrijke aanwijzing dat je de betekenis van namen die in het Oude Testament worden genoemd, geestelijk mag toepassen (*vgl. 1Ko 9:9; 10:1-11; Gl 4:21-31*), zonder dat je daarbij je fantasie de vrije loop mag geven.

Gerechtigheid en vrede zijn ook de kenmerken van Zijn koninkrijk nu, al bestaat het alleen nog in verborgenheid (*Rm 14:17*). Wat straks de aarde zal vervullen, behoort nu al in jouw leven aanwezig te zijn. Je hebt immers de Heer Jezus als je Heer aangenomen, bent gedoopt en bent daardoor op het terrein gekomen waar Zijn heerschappij wordt erkend. De volgorde is: eerst ("*in de eerste plaats*") gerechtigheid (*Js 26:9*) en dan ("*vervolgens*") vrede (*Js 32:17*), want er kan geen ware vrede zijn dan alleen op basis van gerechtigheid. Dat geldt ook voor jou persoonlijk (*Rm 5:1*).

V3. Door de wijze waarop de Schrift Melchizédek invoert, wordt duidelijk dat hij een prachtig voorbeeld van Christus is. Als je in *Genesis 14* over Melchizédek leest, komt hij daar als het ware uit de lucht vallen. Eerder hoor je niet van hem en later in de geschiedenis komt hij niet meer voor. Er is niets bekend over zijn voorouders aan wie hij zijn priesterschap zou ontlene. Er is ook geen geslachtsregister van hem bekend, iets wat voor het priesterschap van Aäron onontbeerlijk was (vgl. *Ea 2:62; Ne 7:64*). Aan zijn priesterschap zijn geen grenzen gesteld (vgl. *Nm 4:3*). Het is een man zonder voorgeschiedenis, van wie ook verder geen andere handelingen worden meegedeeld. Hij verschijnt en verdwijnt. Er is iets tijdloos aan hem.

Als mens is hij natuurlijk net als alle andere mensen geboren en is hij ook een keer gestorven. Hij is ook geen manifestatie van Christus. Er staat juist dat hij in zijn optreden op Hem *leek*, waaruit blijkt dat hij niet de Zoon van God was. Maar door de wijze waarop hij in de Schrift voorkomt, wil God ons iets vertellen over Zijn Zoon.

Je hebt dat gezien in de betekenis van de naam Melchizédek en je ziet het nu in wat er van hem wordt gezegd, of beter, niet wordt gezegd. Het ontbreken van de vermelding van zijn afkomst en van zijn geboorte en dood maakt hem tot een sprekend voorbeeld van de Zoon van God. De Zoon van God is de eeuwige Zoon en dus zonder afkomst, zonder begin en zonder einde. Met het oog op Zijn priesterschap betekent het dat het nooit eindigt en dat het nooit op een ander overgaat. Dit vormt een groot contrast met het priesterschap van Aäron dat van vader op zoon overging.

V4. Je mag wat je zojuist allemaal van Melchizédek hebt gezien, niet zomaar weer vergeten. De schrijver roept met de woorden "*aanschouwt nu*" op om heel aandachtig en met grote belangstelling te kijken naar alle bijzonderheden van zijn grootheid. Je kunt, net als de Hebreeuwse lezers, wel groot van Abraham denken, maar Melchizédek is nog veel groter! Abraham wordt nadrukkelijk "*aartsvader*" genoemd, wat zijn waardigheid beklemtoont. Maar het feit dat Melchizédek tienden heeft ontvangen van Abraham, bewijst de hogere en meer uitnemende waardigheid van

deze persoon. Wie tienden neemt, is namelijk groter dan wie tienden geeft.

V5. Vervolgens betreft de schrijver de stam van Levi in zijn beoog. Hij heeft aangetoond dat de persoon die hij in de voorgaande verzen heeft beschreven, groter is dan Abraham. Dat betekent dat die persoon dus ook groter is dan diens nakomelingen Levi en Aäron en dat dus ook het priesterschap van Melchizédek groter is dan dat van Levi en Aäron.

Dat blijkt ook uit het geven en nemen van de tienden. De Levieten namen als geheel tienden van het volk (*Nm 18:21,24*), waarvan zij weer de tienden aan de priesters gaven (*Nm 18:26*). De overeenkomst tussen Levi en Melchizédek is dat zij beiden tienden aannamen van anderen. Er is ook een groot verschil. De Israëlieten gaven de tienden niet aan de Levieten uit respect voor hen, omdat zij hoger dan het volk stonden, maar omdat God het geboden had, als vergoeding voor de dienst die ze verrichtten en als compensatie voor het missen van een erfdeel.

Dat was ook de reden dat de Levieten de tienden van het volk mochten aannemen. Het recht op de tienden hadden zij, omdat God dat zo voor hen geregeld had. De tienden behoorden God toe (*Lv 27:30; Sp 3:9; Mt 3:8-9*). Ze werden door de Israëlieten gegeven aan de Levieten, omdat zij God vertegenwoordigden.

V6. In het geval van Melchizédek was dat anders. Het recht op de tienden van Melchizédek was niet door een gebod van God geregeld. Hij behoorde helemaal niet tot het geslacht van Levi en ook niet tot een ander geslacht voor wie iets geregeld zou zijn. Hij nam tienden van Abraham op grond van zijn eigen persoon en ambt. Dus is hij groter dan Abraham en dus ook dan Levi.

Na de ontvangst van de tienden zegent hij Abraham als het vat van de beloften. Abraham is de bezitter en bewaarder van Goddelijke beloften. Hij zal de vader van een menigte van volken worden, in wie door God alle volken van de aarde gezegend zullen worden! De persoon door wie Abraham gezegend wordt, is dus werkelijk iemand die groot genoemd kan worden. Alle ware

zegen is ook voor de christen verbonden met de Persoon en het ambt van Christus in de hemel.

V7. Hij die zegent is “zonder enige tegenspraak” meer dan hij die gezegend wordt. Dat het meerdere het mindere zegent, is in de christenheid vergeten. Dat zie je bijvoorbeeld in de predikant die de gemeente zegent, alsof hij meer is dan degenen die hij dient. Maar in het christendom is de ene gelovige niet meer dan de andere gelovige (Mt 23:8).

Lees nog eens Hebreeën 7:1-7.

Verwerking: Wat zijn de overeenkomsten tussen Melchizédek en de Heer Jezus?

Priesterschap van Levi en van Melchizédek | verzen 8-19

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

8 En hier ontvangen sterfelijke mensen wel tienden, maar dáár iemand van wie getuigd wordt dat hij leeft. 9 En om zo te zeggen heeft ook Levi die tienden ontvangt, door Abraham tienden gegeven, 10 want hij was nog in de lendenen van zijn vader toen Melchizédek deze tegemoet ging. 11 Als er nu inderdaad volmaking door het Levietische priesterschap was – want in verbinding daarmee heeft het volk de wet ontvangen –, waarom was het dan nog nodig dat er een andere Priester opstond naar de orde van Melchizédek en Deze niet genoemd werd naar de orde van Aaron? 12 Want als het priesterschap verandert, vindt er ook noodzakelijk verandering van wet plaats. 13 Want Hij van Wie deze dingen gezegd zijn, maakt deel uit van een andere stam, waarvan niemand verbonden is geweest aan het altaar. 14 Want het is overduidelijk dat onze Heer uit Juda gesproten is, ten aanzien van welke stam Mozes nergens van priesters heeft gesproken. 15 En dit is nog aanmerkelijk duidelijker als er naar de gelijkenis van Melchizédek een andere Priester opstaat, 16 Die het niet geworden is naar [de] wet van een vleselijk gebod, maar naar [de] kracht van een onvergankelijk leven; 17 want [van Hem] wordt getuigd: U bent Priester tot in eeuwigheid naar de orde van Melchizédek. 18 Want er is enerzijds een afschaffing van [het] vroegere gebod wegens zijn zwakheid en nutteloosheid 19 (want de wet heeft niets tot volmaaktheid gebracht), en anderzijds [de] invoering van een betere hoop, waardoor wij tot God naderen.

V8. De schrijver put zich uit om het enorme verschil duidelijk te maken tussen Abraham en Levi enerzijds (“hier”) en Melchizédek anderzijds (“dáár”). Daarbij moet je bedenken dat er voor deze Hebreeuwse christenen een buitengewone waardering is voor de grote aartsvader. Ook voor de stam Levi hebben ze groot respect. Deze stond, als schakel tussen het volk en God, immers op een bijzondere manier in verbinding met Hem. Die stam moest ervoor zorgen dat de verbinding tussen het volk en God in stand

bleef. Zij waren echter allemaal “sterfelijke mensen”, terwijl van Melchizédek juist wordt getuigd dat hij leeft.

Levi had tienden nodig om in leven te blijven, terwijl toch het ogenblik kwam dat hij moest sterven, want hij was een sterfelijk mens. Melchizédek had die tienden niet nodig om in leven te blijven. Hij nam de tienden als een eerbetoon. Zo kun jij ook niets aan Christus schenken alsof Hij niet zonder wat mensen Hem geven zou kunnen. Wat je Hem ook geeft van je goederen, je tijd, je bekwaamheden en aanbidding, geef je Hem uit eerbied en eerbetoon.

Melchizédek is, in type, als verwijzing naar Christus, ook de levende. Christus is eeuwig Priester, de dood heeft geen macht meer over Hem. Van Hem, Die Priester is geworden naar de orde van Melchizédek, wordt getuigd dat Hij leeft. Over de dood van Melchizédek vernemen we niets.

V9-10. De argumenten rijgen zich aaneen om de persoon van Melchizédek alsmaar groter te maken voor de ogen van de Hebreeuwse christenen. Dat geldt ook voor de opmerking dat Levi, die zelf tienden ontving, toch de mindere was van Melchizédek, omdat Levi als het ware in Abraham aan Melchizédek tienden heeft gegeven. Als Melchizédek tienden van Abraham neemt, neemt hij die in feite ook van Levi, omdat die, hoewel nog niet geboren, gezien wordt als aanwezig in Abraham daar hij uit Abraham voortkomt. [NB Deze wijze van spreken zie je ook in *Genesis 25:23* waar tot Rebekka niet wordt gezegd dat er twee ‘kinderen’ in haar schoot zijn, maar twee ‘volken’. Daarmee wordt erop gewezen dat deze twee kinderen twee volken vertegenwoordigen (vgl. ook *1Ko 15:22*)].

V11. De schrijver heeft tot en met *vers 10* getracht duidelijk te maken dat Melchizédek groter is dan Aäron. Vanaf *vers 11* gaat hij nog een flinke stap verder. Melchizédek is niet alleen groter dan Aäron, maar hij is voor Aäron in de plaats gekomen, hij heeft hem vervangen. De schrijver zal daarvoor weer de nodige argumenten aandragen. Dan raak je ervan overtuigd dat het verdwijnen

van de orde van Aäron geen verlies is en dat de vervanging door de orde van Melchizédek pure winst is.

Het gaat er niet om dat iets goeds vervangen is door iets beters. Nee, de vervanging gebeurt omdat het priesterschap van Levi niet heeft voldaan, het heeft niets tot volmaaktheid gebracht. Dat wil niet zeggen dat er aan het Levitische priesterschap op zich iets mankeerde, net zomin als er aan de wet iets fout was. Het priesterschap is door God gegeven en wel in verbinding met de wet.

Dat echter zowel de wet als het priesterschap de mens niet tot volmaking hebben gebracht, ligt aan de mens zelf. Met 'volmaking' wordt bedoeld dat het geweten van elke last is bevrijd en er een vrije toegang is tot het heiligdom in de tegenwoordigheid van God. Als het Levitische priesterschap dat had kunnen bewerken, zou er geen andere Priester in verbinding met een andere orde hebben hoeven opstaan, volkomen los van de orde van Aäron. Maar dat doel kon niet worden bereikt. Daarom moest het Levitische priesterschap verdwijnen en moest er een ander voor in de plaats komen.

V12. Als echter het priesterschap verandert, maakt dat ook een "*verandering van wet*" noodzakelijk. Let wel, er staat niet verandering van *de* wet, maar verandering van wet. Wet wijst op een bepaald beginsel, een wetmatigheid. Het Levitische priesterschap staat in verbinding met de wet van Sinai. Daarin worden allerlei regels voorgeschreven ten aanzien van het priesterschap in Israël, zoals met betrekking tot opvolging, kleding, wanneer er offers gebracht moeten worden en welke offers dat moeten zijn. Die wetten gelden voor het priesterschap van Aäron. Ze kunnen niet worden overgeheveld naar dat van Melchizédek, omdat dit volgens heel andere regels wordt uitgeoefend.

V13. Door de vervanging van het priesterschap dat volgens andere regels wordt uitgeoefend, is het ook niet meer dwingend dat de nieuwe priester uit de stam van Levi komt. Christus komt dan ook niet voort uit Levi, de priesterstam, maar uit Juda, de koningsstam (*Op 5:5*). Juda is nooit verbonden geweest aan het

altaar. Nooit heeft Mozes er ook maar de geringste toespeling op gemaakt dat iemand uit de stam van Juda tot priester gewijd zou worden om dienst te doen aan het altaar.

“Hij van Wie deze dingen gezegd zijn”, is Christus. Om Hem gaat het bij alles wat in de Schrift wordt gezegd en hier speciaal in verband met Zijn priesterschap.

V14. De schrijver is in zijn bewijsvoering overduidelijk. Voor zijn lezers bestaat er geen enkele twijfel dat *“onze Heer”* uit Juda is voortgekomen. Heel fijngevoelig noemt hij Hem, Die Koning is, *“onze Heer”*. Hij geeft hiermee aan dat de Heer Jezus gezag heeft over het leven van Zijn volk evenals over dat van hem, de schrijver. Juda is de koningsstam. Daaruit is de Heer Jezus ‘opgegaan’, zoals *“gesproken”* ook kan worden vertaald. Hij is de Silo, de Vredevorst uit Juda (Gn 49:10).

De nieuwe Priester komt dus uit de koningsstam. Dat maakt Hem tot die unieke Koning-Priester. Deze twee functies worden, samen met Zijn naam ‘Spruit’, op prachtige wijze in *Zacharia 6:12* naar voren gebracht.

V15-16. Het hele voorgaande onderwijs van de schrijver, waarin hij aantoont dat het Levitische priesterschap niets tot volmaaktheid heeft gebracht en dat een nieuw soort priesterschap vereist is, wordt extra duidelijk door het opstaan van die andere Priester Die op Melchizédek lijkt. Die andere Priester, de Heer Jezus, is geen priester volgens een gebod dat God aan mensen heeft opgelegd, zonder dat daarbij wordt gevraagd naar het innerlijk, de toestand van het hart. Ieder die voldeed aan de voorgeschreven voorwaarden, kreeg deel aan dat priesterschap. Zo is het niet bij de Heer Jezus. Hij is Priester geworden *“naar de kracht van een onvergankelijk leven”*.

Niet een nieuw vleselijk gebod bepaalt Zijn priesterschap, bijvoorbeeld een gebod dat in plaats van uit Levi de priester nu uit Juda moet komen. Christus is geen priester omdat Hij uit Juda komt, maar omdat Hij een onvergankelijk leven bezit.

V17. Die onvergankelijkheid is gebleken in Zijn opstanding en het gevolg daarvan is dat Hij geen opvolging heeft. In Hem zie je dat nieuw leven uit de dood het kenmerk van de ware hogepriester is, zoals God heeft laten zien in de staf van Aäron die Hij tot bloei heeft gebracht (*Nm 17*). Hij heeft niet alleen geen opvolger, maar als Mens is Hij ook “*Priester tot in eeuwigheid*”. Daarvoor wordt weer *Psalm 110* aangehaald.

V18. De schrijver stelt het oude en het nieuwe nog eens tegenover elkaar. Het oude noemt hij “[het] *vroegere gebod*” (*vers 18*), het nieuwe noemt hij “*de betere hoop*” (*vers 19*). Hij maakt ook duidelijk dat het oude gebod wel moest verdwijnen “*wegens zijn zwakheid en nutteloosheid*”. Het is ‘zwak’, omdat het de mens geen enkele kracht geeft om Gods geboden te volbrengen (*Rm 8:3-8*). Het is ‘nutteloos’, omdat het niet het verlangde resultaat brengt: het geweten wordt niet ontlast en een vrije toegang tot God wordt niet verkregen.

V19. Het hele oude systeem van de wet heeft daarom ook “*niets tot volmaaktheid gebracht*”. God heeft bij de berg Sinaï de wet aan Zijn volk gegeven opdat door de wet duidelijk zou worden hoe zondig de mens is. De wet wordt dan ook “*de kracht van de zonde*” (*1Ko 15:56; Rm 7:7*) en “*de bediening van de dood*” (*2Ko 3:7*) genoemd. Daarom is de wet afgeschaft, net zo goed als de zonde (*Hb 9:26*). Wat de gelovige betreft, is dat gebeurd doordat hij door de wet aan de wet gestorven is (*Gl 2:19*).

De wet wijst de mens de goede weg, maar geeft hem niet de kracht die ook te gaan. Hij schrijft voor wat er in geval van zonde moet gebeuren, maar het voorgeschreven offer kan geen zonde wegnemen en moet steeds herhaald worden in geval van nieuwe zonden. In plaats daarvan is er door het nieuwe priesterschap, waaraan andere wetten verbonden zijn, een betere hoop gekomen en is de toegang tot God geopend.

De betere hoop garandeert je dat je door alle verzoeken en beproevingen heen het einddoel zult bereiken. Intussen mag jij vrij bij God binnenkomen en dicht bij Hem komen.

Lees nog eens Hebreeën 7:8-19.

Verwerking: Wat zijn de verschillen tussen het Levitische priesterschap en dat van Melchizédek (dat wil zeggen dat van de Heer Jezus)?

Zo'n hogepriester paste ons | verzen 20-28

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

20 En voor zover het niet zonder eedzwering [plaats had] (want zij zijn wel zonder eedzwering priesters geworden, 21 maar Hij met eedzwering door Hem Die tot Hem zei: '[De] Heer heeft gezworen en het zal Hem niet berouwen: U bent Priester tot in eeuwigheid'), 22 in zover is Jezus <ook> Borg geworden van een beter verbond. 23 En zij zijn wel vele priesters geworden, omdat zij door de dood werden verhinderd aan te blijven, 24 maar Hij, omdat Hij blijft tot in eeuwigheid, heeft een onveranderlijk priesterschap. 25 Daarom kan Hij ook volledig behouden wie door Hem tot God naderen, daar Hij altijd leeft om voor hen tussenbeide te treden. 26 Want zo'n Hogepriester paste ons ook: heilig, onschuldig, onbesmet, gescheiden van de zondaars en hoger dan de hemelen geworden; 27 Die het niet dagelijks nodig heeft, zoals de hogepriesters, eerst voor Zijn eigen zonden slachtoffers op te offeren, daarna voor die van het volk, want dit heeft Hij eens voor altijd gedaan door Zichzelf op te offeren. 28 Want de wet stelt als hogepriesters mensen aan die zwakheid hebben, maar het woord van de eedzwering, die na de wet [gekomen] is, [stelt de] Zoon, Die tot in eeuwigheid volmaakt is.

V20-21. Nog is de schrijver niet klaar met het duidelijk maken van het verschil tussen het priesterschap van Melchizédek en dat van Aäron. Hij neemt alle verschillen te baat om zijn lezers te doorringen van de uitnemendheid van het priesterschap van Melchizédek boven dat van Aäron. Een volgend verschil is dat God bij de instelling van het Levitische priesterschap geen eed aflegt, terwijl Hij dat bij dat van Melchizédek (dat is: van Christus) wel doet. Weer haalt de schrijver als bewijs hiervoor *Psalm 110:4* aan.

Door het afleggen van een eed verklaart God dat Zijn voornemen aangaande het priesterschap van Christus absoluut is. De eed is een extra zekerheid dat Hij er in eeuwigheid niet op terugkomt, want dan zou Hij Degene te schande maken bij Wie Hij gezworen heeft – dat is Hijzelf. Ook heeft menselijke zwakheid of zonde

geen enkele invloed op dit priesterschap. Het kan dan ook nooit terzijde worden gesteld. Heel anders is het Levitische priesterschap. Daaraan is geen eed verbonden. Dit priesterschap heeft namelijk niet de bedoeling dat het nooit ophoudt, maar dat het slechts voor een bepaalde tijd functioneert.

V22. Omdat het priesterschap van Melchizédek met het zweren van een eed is bekrachtigd, is het dus beter dan dat van Aäron. Dit feit brengt de schrijver er vervolgens toe te spreken over “*een beter verbond*”, dat wil zeggen beter dan het verbond van de Sinai. Dit verbond is net zoveel beter als het priesterschap met eedzwering beter is dan het priesterschap zonder eedzwering. Bij een verbond verplichten twee partijen zich. Bij de Sinai heeft het volk zich verplicht de wet te houden en God heeft Zich verplicht hen te zegenen als zij de wet zouden houden. Maar het is duidelijk geworden dat de mens onder het oude verbond, onder de wet, heeft gefaald, zoals ook het priesterschap zonder eedzwering niet heeft voldaan.

Bij het betere verbond is echter “*Jezus <ook> borg*” en daarmee is de zegen dus zeker. Hij heeft de wet volbracht en dus aan alle verplichtingen voldaan. Maar dat niet alleen. Hij heeft ook alle schuld weggenomen die op het volk rustte door die op Zich te nemen en te voldoen. Hij heeft als borg aan de verplichtingen voldaan voor de partij die in gebreke is gebleven. Hij heeft zich niet in een opwelling borg gesteld, zonder de consequenties daarvan te overzien (*Sp 6:1-5*). Hij wist waaraan Hij begon en wist ook dat Hij in staat was om de kosten op te brengen.

V23. De schrijver noemt nog een verschil tussen het oude en het nieuwe priesterschap. Het oude priesterschap moest telkens weer op een ander overgaan omdat de dienstdoende priester een keer stierf. Geen Israëliet kon daarom zijn hoop voor eeuwig op een hogepriester stellen. De opvolging van de hogepriester werd dan ook in de wet geregeld. Toen Aäron stierf, volgde Eleazar hem op (*Nm 20:25-28*). Een hogepriester onder het oude verbond leefde niet eeuwig. Als een lid van het volk hem nodig had en hem alles had verteld, kon het enkele dagen later zo zijn dat hij zijn hele

verhaal aan een andere hogepriester moest vertellen omdat de vorige gestorven was.

V24. Zoiets kan jou niet overkomen. De Heer Jezus heeft een totaal ander priesterschap. Dat wordt niet aan anderen overgedragen, want het is eeuwig. Dat heeft te maken met de heerlijkheid van Zijn Persoon. Een van Zijn heerlijkheden is dat Hij blijft tot in eeuwigheid. Hij weet ook wat de dood is, want Hij is eens gestorven. Maar Hij is ook weer levend geworden. Omdat Hij in de dood is geweest en nu levend is tot in eeuwigheid (*Op 1:18*), kan Zijn priesterschap nooit meer door de dood tenietgedaan worden.

Zijn priesterschap staat op een heerlijke wijze met het leven, *Zijn* leven, in verbinding. In *vers 8* heb je gelezen dat Hij leeft en in *vers 16* dat Hij Priester is naar de kracht van een onvergankelijk leven. Daarom oefent Hij een onoverdraagbaar priesterschap uit. Nooit zal Zijn priesterschap op iemand anders overgaan, omdat Hij het niet meer zou kunnen uitoefenen. Wat een zekerheid heb je toch in Hem!

V25. De gevolgen van een dergelijk priesterschap worden in de *verzen 25-26* op een wijze voorgesteld die een enorme bemoediging voor je betekenen. De Heer Jezus is een Hogepriester Die voortdurend voor jou leeft. Hij is in staat om jou volkomen en tot het einde van je reis door de woestijn te behouden. Hij kan jou overal doorheen helpen. Hij kan jou redden uit alle denkbare verzoeken en je ten slotte brengen in de uiteindelijke eeuwige behoudenis, de eeuwige sabbatsrust.

Voor dat werk beschikt Hij over de noodzakelijke kracht. Christus' behoudenis is een volkomen redding, wat jouw nood of van wie van de Zijnen ook is. Hij zal je niet een stuk van de woestijnreis dragen om je op een bepaald moment te laten vallen of aan de zorg van een ander over te dragen. Hij zal je de hele weg dragen. Hij behoudt echt volledig.

Door Hem mag je tot God naderen. God ziet ieder van Zijn zonen in verbinding met Zijn Zoon. Deze leeft in de hemel. Dit leven

is niet passief, een leven in rust na de overwinning op zonde en dood. Hij is niet in de hemel om te rusten, maar om voor jou “*tussenbeide te treden*”. Dat is actief, daaruit bestaat Zijn leven, daar is Hij voortdurend mee bezig. Zolang er op aarde gelovigen zijn, leeft Hij voor hén. Altijd, ononderbroken, staat Hij hun ter beschikking.

Hij treedt tussenbeide tussen jou als zwakke gelovige op aarde en de sterke en heilige God in de hemel. Hij bidt tot God (*vgl. Rm 8:26-27,34*) voor jou met het oog op wat jij doormaakt op aarde. Hij weet precies wat jij doormaakt, want Hij kent het uit ervaring. Hij zorgt ervoor dat je niet opgeeft.

Als Christus zo tot God gaat voor jou, zou God Hem dan afwijzen? Zeker niet! Daarom is het voor jou zo ongelooflijk belangrijk tot God te gaan in het besef dat Hij jou aan Christus verbonden ziet. Jij kunt niet tot God komen zonder dat bewustzijn. Hij kan jou niet in Zijn tegenwoordigheid ontvangen als je komt met de gedachte dat Hij je toch wel heel geweldig of heel zielig moet vinden. Het zal je juist de grootste zekerheid en vrijmoedigheid geven in de tegenwoordigheid van God te komen als je eraan denkt dat je daar samen met Christus bent. God kan jou aanvaarden, omdat Hij Christus ziet en Hij luistert naar jou, omdat Hij Christus hoort.

V26. Christus is precies de Hogepriester Die ons past. Wat Hij is voor God, zijn wij ook, dat wil zeggen dat Hij ons voor God vertegenwoordigt. Hij is “*zo’n Hogepriester*” Die ver verheven is boven de hogepriester uit het oude verbond. Hij is een Hogepriester in overeenstemming met de heerlijkheid en de reinheid van de hemel, de woonplaats van God waar wij nu mogen binnengaan. Zijn verheven hogepriesterschap past bij onze hoge positie als zonen van God.

Bij ons past een Hogepriester Die “*heilig*” is, niet omdat wij onheilig zijn, maar omdat ook wij heilig zijn. Hij is “*onschuldig*”, dat wil zeggen zonder kwaad, onbedorven, zonder bedrog en wij zijn dat voor God door Hem ook. Christus is geheel gescheiden van de zonde, heeft geen zonde (*1Jh 3:5*), kende de zonde niet (*2Ko 5:21*),

heeft de zonde niet gedaan (1Pt 2:22). Dat past bij onze volmaakte staat voor God zoals we in deze brief worden gezien.

“Onbesmet” wil zeggen onbevlekt, onbezoedeld, wat gebeurt door aanraking met de zonde. Als we ons bewust zijn van onze verbinding met Hem, zullen we elke aanraking met de zonde mijden.

Op aarde was Hij altijd al “gescheiden van de zondaars”, ook al ontving Hij hen en at Hij met hen (Lk 15:2). Zijn toegankelijkheid voor zondaars maakte nooit dat Hij Zich met hen verenigde. Dat deed Hij alleen in de uren van duisternis op het kruis voor hen die erkennen zondaar te zijn. Nu is Hij ook letterlijk van hen gescheiden. Onze verbinding met Hem bewerkt dat wij moreel gescheiden blijven van de zondaren om ons heen, dat wil zeggen dat we niet met hen meedoen.

Ten slotte staat er dat Hij “*hoger dan de hemelen geworden*” is. Daarin zie je dat Hij boven al het geschapene verheven is. Dat is jouw plaats in verbinding met Hem.

V27. Het verschil tussen de vroegere hogepriesters en Christus is groot. Zij zijn onvolkomen en zondig en moeten daarom voor zichzelf zondoffers brengen. Die offers zijn ook onvolkomen. Ze kunnen geen zonden wegnemen en moeten telkens herhaald worden. Maar Christus is zonder zonde. Hij is een Priester Die Zichzelf als een volmaakt Offer offerde en dat “*eens voor altijd*”, zodat het dus niet herhaald hoeft te worden. De waarde van Zijn offer is eeuwigdurend en voldoende voor het hele volk van God.

V28. Het laatste vers geeft een samenvatting. De wet regelt een hogepriesterschap dat door falende mensen wordt uitgeoefend en dus niet voldoet. Tegenover de wet staat een hogepriesterschap dat gegrond is op het woord van de eedzwering. En wie is die hogepriester? Dat is Iemand Die “*Zoon*” is. Dit is een nog niet eerder gebruikte naam in verbinding met de nieuwe Hogepriester. Dan denk je aan Zijn verhouding tot God als Vader. Zoon was Hij eeuwig, Priester is Hij geworden.

Dat Hij als Zoon Priester is, geeft aan Zijn priesterschap een bijzondere glans. Het kan niet anders of dit priesterschap is tot in eeuwigheid volmaakt, omdat de Zoon *“tot in eeuwigheid volmaakt is”*. Wie zou een dergelijk priesterschap willen inruilen voor een menselijk priestersysteem?

Lees nog eens Hebreeën 7:20-28.

Verwerking: Waaruit blijkt de uitnemendheid van de Heer Jezus als Hogepriester boven de hogepriesters onder de wet?

Hebreeën 8

De hoofdzaak | verzen 1-5

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 [De] hoofdzaak nu van wat wij zeggen is, dat wij zo'n Hogepriester hebben, Die is gaan zitten aan [de] rechterzijde van de troon van de Majesteit in de hemelen, 2 een Bedienaar van het heiligdom en van de ware tabernakel, die de Heer heeft opgericht, niet een mens. 3 Want iedere hogepriester wordt aangesteld om zowel gaven als slachtoffers te offeren; daarom was het nodig dat ook Deze iets had om te offeren. 4 Als Hij evenwel op aarde was, zou Hij niet eens priester zijn, daar er zijn die naar [de] wet de gaven offeren. 5 Dezen dienen een zinnebeeld en schaduw van de hemelse dingen, zoals Mozes een Goddelijke aanwijzing ontving toen hij de tabernakel zou vervaardigen; want: 'Zie erop toe', zegt Hij, 'dat u alles maakt naar het voorbeeld dat u op de berg getoond is'.

V1. De schrijver kan nu de "hoofdzaak" vaststellen van al het voorgaande. Als een soort climax vat hij voor zijn lezers het voorgaande betoog samen. In het hele onderwijs van de vorige hoofdstukken staat de Persoon van de Hogepriester centraal. Weer spreekt hij over Hem als "zo'n Hogepriester" (Hb 7:26), wat in de eerste plaats de nadruk legt op Hem als Persoon en vervolgens op Zijn dienst. Zo Eén, Die Zoon is (Hb 7:28), en niemand anders, is die Hogepriester.

Maar het is niet slechts een beschouwing van Zijn Persoon op afstand. Zeker, Hij is ver boven ons verheven, maar toch is Hij ook dicht bij ons, ja, Hij behoort ons toe. Er staat immers dat wij Hem "hebben". Je mag van Zijn dienst gebruikmaken, Hij staat jou ter beschikking.

Voor de Hebreeuwse lezers is dit een geweldige bemoediging. Je moet je weer voorstellen dat deze gelovigen door hun ongelovige volksgenoten worden bespot over hun geloof. Ze geloven in een onzichtbare Messias en houden vast aan beloften waarbij niets erop lijkt dat ze vervuld zullen worden.

De ongelovige Joden kunnen daarentegen wijzen op hun tempel, hun offers, hun priesters, hun hogepriesters, hun plechtige dienst. Het lijkt of ze het gelijk aan hun kant hadden. Je kunt alles zien waarop zij wijzen, terwijl de gelovige Hebreeën geen enkel bewijs kunnen leveren van wat zij in het geloof zien en vasthouden.

Zoals de schrijver zich steeds heeft ingespannen het oog van zijn lezers naar boven, naar de hemel, naar de Heer Jezus te richten, zo doet hij dat hier ook. Hij geeft de gelovigen het antwoord dat ze nodig hebben om hun ongelovige volksgenoten de mond te snoeren en misschien nog meer om hun eigen opkomende twijfels het zwijgen op te leggen. Ze kunnen nu tot hun spottende volksgenoten (en tot zichzelf) zeggen: Wij hebben de werkelijkheid, jullie de schaduwen; wij hebben Christus, jullie de ceremoniën; wij hebben de Persoon, jullie het beeld.

Ze kunnen daaraan toevoegen: 'Onze Hogepriester is gaan zitten, omdat het ene offer dat Hij bracht, volkomen heeft beantwoord aan al de heilige eisen van God. Dit aspect van Zijn dienst, het brengen van een offer, is voltooid en hoeft nooit herhaald te worden. Jullie hogepriester is echter steeds in de weer, heeft nooit rust, omdat zijn dienst nooit tot volmaaktheid brengt en hij zelf ook steeds faalt. En waar doet jullie hogepriester dienst? In een tempel op aarde die dus ook tijdelijk is, zoals alles op aarde tijdelijk is.

Daarbij mag hij slechts eenmaal per jaar in het heilige der heiligen komen. Hij moet dan omgeven zijn met reukwerk en hij moet bloed bij zich hebben. Als hij die dienst heeft gedaan, komt hij weer naar buiten. Elk jaar moet hij dit ritueel herhalen, omdat zijn dienst onvolmaakt is. En waar is onze Hogepriester gaan zitten? Aan "[de] rechterzijde van de troon van de Majesteit in de hemelen".

Hij is een Hogepriester Die is verbonden aan de troon van de Majesteit.'

Zoals je weet, heeft troon met regering te maken. Hij is de Koning-Priester, Hij regeert en zegent. De troon wordt hier genoemd *"de troon van de Majesteit"*, wat wijst op indrukwekkende grootheid, macht, verhevenheid. De waardigheid van Zijn Persoon en van Zijn dienst beantwoordt volmaakt aan de Majesteit, dat is God, Die in heerlijkheid en grootheid alles oneindig ver te boven gaat. De plaats waar Hij verblijft, is ook daarmee in overeenstemming. Hij is *"in de hemelen"*, wat wijst op Zijn verheven positie.

De Heer Jezus zit dus. Dat heeft betrekking op Zijn eens voor altijd volbrachte werk aan het kruis. Het offer dat Hij daar bracht, Zichzelf, is volmaakt en hoeft nooit te worden herhaald. In de volgende hoofdstukken zal de schrijver uitvoerig op dit geweldige offer ingaan.

V2. De Heer Jezus is echter ook *"een Bedienaar van het heiligdom"*, dat wil zeggen dat Hij in een ander opzicht niet zit, maar in de hemel een dienst verricht ten behoeve van anderen. Het heiligdom is *"de ware tabernakel"*, de ware sfeer van dienst.

Het heiligdom in de woestijn, de aardse tabernakel, was een echt heiligdom. Er mankeerde niets aan, maar het was niet het 'ware' heiligdom. Zo was ook Israël een echte wijnstok, maar Christus is de ware wijnstok. Israël had door zwakheid en zonde God niet die vreugde, waarvan de wijnstok spreekt, kunnen geven die Hij zocht. Christus heeft die wel gegeven.

De ware tabernakel is ook geen werk van mensenhanden. De aardse tabernakel is, hoewel door God voorgeschreven, door mensenhanden gebouwd. Dat betekent dat hij niet eeuwig is, want hij behoort tot de vergankelijke schepping. Met de hemelse en ware tabernakel is dat anders. Die is door de Heer opgericht en daarom niet voorbijgaand. Tevens wordt de dienst daar verricht door een volmaakte Hogepriester.

V3. Dat brengt de schrijver tot de opmerking over het offeren van gaven en slachtoffers, want bij een hogepriester hoort een offer. Alleen op grond daarvan kan hij het heiligdom ingaan. Daarom moest ook Christus iets hebben om te offeren, anders zou Hij geen dienst als Hogepriester kunnen uitoefenen. Welnu, Christus is op grond van Zijn eigen offer ingegaan. De aardse hogepriesters kwamen met “*gaven en slachtoffers*” zoals die in het Oude Testament zijn voorgeschreven. Christus heeft Zichzelf gegeven en geofferd. Hij is de vervulling van alle oudtestamentische gaven en slachtoffers.

V4. Hij verricht Zijn dienst in de hemel ten behoeve van een hemels volk. Op aarde kon Hij geen priester zijn, zoals de schrijver in *hoofdstuk 7:12-17* heeft aangetoond. Hoe zouden deze gelovige Joden dan terugverlangen naar een systeem waar Christus niet eens priester kon zijn? Op aarde oefenen priesters naar de Levitische orde hun dienst uit. Maar als in die orde voor het priesterschap van Christus geen plaats is en Hij die niet kan uitoefenen, dan kan dat ook nooit een plaats zijn voor hen die bij Hem horen. Als Hij dan op aarde geen priester kan zijn en daar Zijn dienst niet kan uitoefenen, moet Hij dat ergens anders doen. Dat doet Hij dan ook en wel in het ware heiligdom, in de hemel dus.

Elk aards priesterschap, zoals je dat vooral in het rooms-katholicisme ziet, is niet alleen een terugkeer tot de schaduw van het Oude Testament, maar vooral een loochening van het priesterschap van Christus. Alleen dat priesterschap heeft geldigheid voor God. Elk aards priesterschap is tevens een aanmatiging van het ambt en de dienst die alleen Christus toebehoren. Een aardse priester matigt zich een positie aan tussen mensen en God, alsof hij beter en hoger is dan de mensen die hij meent te vertegenwoordigen. Hij meent ook God te vertegenwoordigen tegenover de mensen, alsof hij alleen de gedachten van God kent. God erkent zulk priesterschap niet.

Onlangs las ik het boek *Von Rom zu Christus (van Rome tot Christus)*. Daarin staan getuigenissen van ex-priesters, hoe zij vrij zijn gekomen van de dwaling van het rooms-katholicisme. Een van hen verhaalt hoe het licht van God meer en meer in zijn ziel begon

te schijnen, waardoor hij ontdekte dat hij voor God een vreemde was, iemand van wie God zei: 'Ik heb u nooit gekend, ga weg van Mij' (Mt 7:23).

Hij somde voor God op wat hij allemaal voor Hem had gedaan: 'Ben ik niet Uw priester? Ben ik niet een geestelijke? Kijkt U eens naar al de offers die ik heb gebracht: de vele jaren van studie, gescheiden van mijn familie en thuis, de geloften van armoede, gehoorzaamheid en ongehuwd zijn. Mijn hele bezit, mijn wil en zelfs mijn lichaam heb ik aan U gewijd, opdat ik U beter zou kunnen dienen! En nu wilt U mij zeggen dat U mij nooit hebt gekend? Denkt U eens aan al de kinderen die ik heb gedoopt, de biechten die ik heb aangehoord, hoeveel bedroefde, ontmoedigde zielen ik heb getroost, de kou, eenzaamheid en ondankbaarheid die ik heb meegemaakt.'

Ondanks die waslijst van goede daden bleef hetzelfde oordeel in zijn oren klinken: 'Ik heb u nooit gekend.' Een aardse priesterdienst geeft geen vrede met God, niet aan de priester en niet aan hen voor wie hij als priester optreedt. Vrede met God geeft alleen het geloof in Christus Die als volmaakte priester het volmaakte offer van Zichzelf bracht. Zo vond ook deze ex-priester vrede met God.

V5. Op het moment van het schrijven van de brief bestond de aardse tempeldienst nog. De schrijver wijst op hen die *"een zinnebeeld en schaduw van de hemelse dingen"* dienen. Het is tragisch eraan te denken dat in die tijd nog zoveel priesters bezig zijn in een dienst die niets bewerkt, noch voor God, noch voor het volk. De dienst op aarde is een zichtbare, aardse kopie (*"zinnebeeld"*) van de dienst die in de hemel plaatsvindt. *"Schaduw"* voegt eraan toe dat die aardse dienst niets wezenlijks in zichzelf heeft, maar verwijst naar een realiteit. Als je een schaduw ziet, zie je niet het lichaam, maar de schaduw verwijst wel naar het lichaam daarachter.

De schrijver verduidelijkt dit onderwijs met het voorbeeld van Mozes die van God aanwijzingen kreeg hoe hij de tabernakel moest maken. Toen hij bij God op de berg was, had God hem het

model van de tabernakel laten zien. Precies zoals hij dat op de berg had gezien, moest hij de tabernakel op aarde vervaardigen. Hij moest er goed op toezien dat het zo en niet anders gebeurde.

De tabernakel op aarde was een zinnebeeld en schaduw van wat Mozes op de berg had gezien. Christus dient echter niet in een zinnebeeld en schaduw op aarde, maar Hij doet dienst in de ware tabernakel. Hij dient niet in een kopie, maar in een betere, hogere, volmaaktere, hemelse plaats.

Waarom zou je je verbonden moeten weten met priesters die dienen in een gekopieerd heiligdom, terwijl je je verbonden mag weten met Christus in het ware hemelse heiligdom?

Lees nog eens Hebreeën 8:1-5.

Verwerking: Wat is de hoofdzaak van de brief?

Het oude en het nieuwe verbond | verzen 6-13

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

6 Maar nu heeft Hij een zoveel uitnemender bediening verkregen als Hij ook Middelaar is van een beter verbond, dat op betere beloften is gegrondvest. 7 Want als dat eerste onberispelijk was geweest, zou er voor een tweede geen plaats gezocht zijn. 8 Want hen berispend zegt Hij: 'Zie, [de] dagen komen, zegt [de] Heer, dat Ik voor het huis van Israël en voor het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten; 9 niet overeenkomstig het verbond dat Ik met hun vaders maakte ten dage dat Ik hen bij de hand nam om hen uit [het] land Egypte te leiden, want zij bleven niet in Mijn verbond en Ik sloeg geen acht [meer] op hen, zegt [de] Heer. 10 Want dit is het verbond dat Ik na die dagen met het huis van Israël zal maken, zegt [de] Heer: Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven en Ik zal ze in hun harten schrijven; en Ik zal hun tot een God en zij zullen Mij tot een volk zijn. 11 En zij zullen geenszins leren ieder zijn medeburger en ieder zijn broeder door te zeggen: 'Ken de Heer', want zij zullen Mij allen kennen, van [de] kleine tot [de] grote onder hen. 12 Want Ik zal jegens hun ongerechtigheden genadig zijn en hun zonden zal Ik geenszins meer gedenken'. 13 Door te zeggen: 'een nieuw', heeft Hij het eerste oud gemaakt. Wat nu oud is en verouderd, is dicht bij [de] verdwijning.

V6. In dit gedeelte gaat het over *“een beter verbond, dat op betere beloften is gegrondvest”*. Daarmee staat de *“bediening”* van het hogepriesterschap van de Heer Jezus in verband. Zijn bediening is *“zoveel uitnemender”* dan die van de hogepriesters onder het oude verbond. Die vindt plaats op aarde en is tijdelijk, terwijl die van de Heer Jezus plaatsvindt in de hemel en eeuwig is. Zijn dienst als Hogepriester is die van een Middelaar. Een middelaar is iemand die tussen twee partijen bemiddelt die een overeenkomst of een verbond hebben gesloten.

Een verbond is een contract tussen twee partijen met verplichtingen voor elk van de partijen. De twee partijen zijn God enerzijds

en Zijn volk anderzijds. Dit verbond gaat van God uit. Hij bepaalt de verplichtingen, zowel die waaraan Hij moet voldoen als die waaraan Zijn volk moet voldoen. Zijn eigen verplichtingen neemt Hij vrijwillig op Zich, terwijl Hij ze aan de mens oplegt in de vorm van geboden. Gods geboden zijn de voorwaarden op grond waarvan de mens met God kan omgaan. Op grond daarvan vervult God Zijn beloften.

Wat wordt er nu bedoeld met “*een beter verbond*” en met “*betere beloften*”? Als iets ‘beter’ is, wil dat zeggen dat het beter is in vergelijking met iets anders. Verderop lees je over ‘een nieuw verbond’ in vergelijking met een verbond dat God sloot met Zijn volk toen het uit Egypte trok. Het betere verbond is beter ten opzichte van het oude verbond. Het oude verbond sloot God met Zijn volk bij de Sinai. Daarbij bepaalde Hij de voorwaarden waaraan het volk moest voldoen om Zijn beloften te ontvangen. Die belofte was zegen in het land van de belofte. Maar het volk heeft niet aan zijn verplichtingen voldaan en daarom kon ook de beloofde zegen niet komen.

Nu is er ‘een beter verbond’ met ‘betere beloften’. Dit betere verbond kent ook verplichtingen waaraan moet worden voldaan en kent ook beloften van zegen die de gelovige krijgt als hij aan de verplichtingen voldoet.

En nu wordt de rol van de middelaar duidelijk. Hij treedt op ten behoeve van beide partijen. Als “*Middelaar*” heeft de Heer Jezus alle kenmerken die voldoen aan het Wezen van God. Hij weet dus precies aan welke heilige eisen Hij moet beantwoorden. Hij bezit ook de natuur van hen voor wie Hij optreedt (natuurlijk met uitzondering van de zonde, *Hb 4:15*). Daardoor kan Hij ook volmaakt beantwoorden aan wat de mens nodig heeft.

Onder het nieuwe verbond zijn al Gods heilige eisen vervuld door de Middelaar. Op grond van Wie de Middelaar is en wat Hij heeft gedaan, kan God Zijn zegen vrij geven aan ieder die met die Middelaar in verbinding staat. Het grote verschil tussen het oude en het nieuwe verbond is dus dat onder het eerste of oude verbond de zegen afhankelijk was van het doen van de mens,

terwijl onder het tweede of nieuwe verbond alles uitsluitend van God afhangt.

V7. Dat er een tweede verbond, een nieuw, nodig was, betekent dat het eerste niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd. Het eerste verbond was niet “onberispelijk”. Dat lag niet aan het eerste verbond, de wet, maar aan de mens. Het tweede is wel onberispelijk, omdat het volledig buiten de verantwoordelijkheid van de mens ligt. Daar wordt gevonden waarnaar werd gezocht om de mens toch in Gods zegen te kunnen laten delen. Dit is gevonden in en door het verzoeningswerk van Christus.

V8. God heeft door Jeremia dit nieuwe verbond al aangekondigd (*Jr 31:31-34*). De aankondiging daarvan was enerzijds een geweldige belofte, maar anderzijds een berisping voor Israël. Als zij immers aan de verplichtingen van het oude verbond hadden voldaan, hadden zij het beloofde gekregen en was een nieuw verbond niet nodig geweest.

Nu is het belangrijk dat je opmerkt met wie het oude verbond is gesloten en met wie het nieuwe verbond zal worden gesloten. Het oude verbond is gesloten met Israël bij de Sinai. Dat blijkt duidelijk uit *vers 9*. Volgens *vers 8* wordt het nieuwe verbond óók gesloten met Israël. Het wordt dus niet gesloten met de gemeente, zoals je misschien wel eens hoort of leest. De gemeente geniet wel alle voorrechten die bij het nieuwe verbond horen, omdat de grondslag ervan het bloed van Christus is. Maar de gemeente geniet al die voorrechten in de geest, op een geestelijke wijze, en niet naar de letter, zoals Israël straks op aarde die zegen letterlijk, stoffelijk zal genieten.

Het nieuwe verbond zal formeel met Israël worden gesloten in het duizendjarig vrederijk. Dan zullen het huis van Israël, de tien stammen, en het huis van Juda, de twee stammen, weer tot één volk verenigd zijn. Als je *Jeremia 30-31* eens doorleest, waaruit de schrijver hier citeert, zul je zien dat die hoofdstukken vol staan met mededelingen over de terugkeer van Israël naar het land waar de beloften van God zullen worden vervuld. In het citaat

hier blijkt Wie dat zal doen. Zeven keer lees je: 'Ik zal.' Dat is de afdoende garantie voor de vervulling van het nieuwe verbond.

V9. Dat klinkt en is heel anders dan het oude verbond bij de Sinai. Daar zeiden de Israëlieten driemaal dat ze alles zouden doen wat God gesproken had (*Ex 19:8; 24:3,7*). Maar nog voordat ze Zijn voorwaarden in de wet in handen kregen, hadden ze die al verbroken door het gouden kalf te maken (*Ex 32:1-5*).

Toen heeft God hen "*bij de hand genomen*", want ze konden de gehoorzaamheid, waartoe ze zichzelf drievoudig hadden verplicht, niet waarmaken. Hij voerde hen door de woestijn naar het land. Maar vanwege hun voortdurend verbreken van Zijn verbond kon Hij geen acht meer op hen slaan om hen te zegenen. Hij moest hen terzijde stellen.

Maar Hij heeft dat niet voorgoed gedaan, want God komt Zelf met een nieuw verbond. En dat nieuwe verbond is "*niet overeenkomstig*" het oude verbond. Een nieuw maar overeenkomstig verbond zou hetzelfde ellendige resultaat opleveren.

V10. Dit nieuwe verbond is anders, omdat het niet afhankelijk is van de verantwoordelijkheid van de mens, maar van de genade van God. In die genade heeft de Zoon van God aan alle voorwaarden voldaan door Zijn werk aan het kruis.

Dit nieuwe verbond wordt met Israël gemaakt "*na die dagen*", dat zijn de dagen na de verstrooiing en benauwdheid van Israël. 'Na die dagen' zullen de dagen van het vrederijk van vreugde en gerechtigheid aanbreken onder de zegenrijke regering van de Messias. Zij zullen die uiterlijke zegen kunnen genieten, omdat er ook bij hen innerlijk een grote verandering heeft plaatsgevonden. Onder het oude verbond was de wet aan Israël opgelegd als een drukkend juk dat ze niet konden dragen (*Hd 15:10*). In het nieuwe verbond is Israël innerlijk gereinigd en verzoend en hebben ze een nieuwe natuur ontvangen die ernaar verlangt Gods wil te doen.

Als gevolg van Gods werk zal God Zijn “wetten in hun verstand geven”, wat wil zeggen dat heel hun denken erdoor wordt bepaald. God zal ook bewerken dat Zijn wetten “in hun harten” geschreven zullen zijn, wat wil zeggen dat ze die met liefde doen en dat al hun handelingen erdoor gekenmerkt zijn.

De wet is dan geen juk meer, maar ze zullen die in hun hart koesteren, zoals dat bij Christus het geval was (*Ps 40:9*) en ze zullen in staat zijn de wet te volbrengen. Ze zullen gehoorzamen, niet uit angst voor straf, maar uit liefde tot God. Dan is de relatie tussen het volk en God hersteld. God is de God van Zijn volk en zij zijn Zijn volk.

V11. Het nieuwe verbond, dat is de wet in hun verstand en hart, zal zijn stempel zetten op alle verhoudingen in het volk. Het zal de grondslag zijn van zowel het maatschappelijke als het godsdienstige leven van Israël in het vreedrijk. Onder het nieuwe verbond is er geen middenklasse van wetgeleerden meer die hun volksgenoten de wet moet voorhouden om God te kennen, dat is om Hem bij alle dingen van hun leven te betrekken. In het vreedrijk is dat allemaal niet meer nodig.

Ieder zal handelen vanuit een persoonlijke relatie met God en niet via tussenpersonen. Ieder zal zich in het maatschappelijk verkeer in zijn handelen als “medeburger” laten leiden door de kennis die hij van God heeft en vanuit de gemeenschap met Hem en niet door egoïsme. Ieder zal in het godsdienstig leven met anderen omgaan als “broeder”, om samen God te eren naar de kennis die hij van Hem heeft en vanuit de gemeenschap met Hem. Een eigenzinnige godsdienst komt niet voor.

V12. In die heerlijke situatie is er niets meer wat scheiding maakt tussen God en Zijn volk. God heeft alle zonden in de diepten van de zee geworpen (*Mi 7:19*) en komt er nooit meer op terug. Dat Hij ze niet meer gedenkt, is iets anders dan dat Hij ze vergeet. Het wil zeggen dat Hij die zonden nooit meer voor de aandacht stelt, omdat ze zijn weggedaan door het werk van de Heer Jezus. Dat is de grondslag voor Zijn genadige handelen straks. Wat voor het

volk pas straks waar zal zijn, mag jij nu al erkennen: de zekerheid van de vergeving van je zonden.

V13. Na het uitvoerige en leerrijke citaat besluit de schrijver dit hoofdstuk met nog eens te zeggen wat hij vóór dit citaat in *vers 7* ook heeft gezegd. Daar spreekt hij over een “*eerste*” en een “*tweede*” (verbond), hier heeft hij het over een “*nieuw*” en een “*oud*” (verbond). Als je spreekt over ‘een nieuw’, verklaar je daarmee het vorige tot ‘oud’. Iets wat “*oud*” is, heeft zijn tijd gehad. Iets wat “*verouderd*” is, is het ook aan te zien, het is vergrijsd. Zo is het met het eerste verbond.

Er wordt nog aan toegevoegd dat het “*dicht bij de verdwijning*” is. Dit kan het best worden opgevat als een zinspeling op de aanstaande verwoesting van Jeruzalem in de dagen van het schrijven van de brief. In het jaar 70 zal die verwoesting gebeuren, waardoor het helemaal onmogelijk wordt nog iets van het oude verbond in stand te houden.

Lees nog eens Hebreeën 8:6-13.

Verwerking: Wat zijn de verschillen tussen het oude en het nieuwe verbond?

Hebreeën 9

Het aardse heiligdom | verzen 1-10

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 <Ook> het eerste [verbond] had dus dienstvoorschriften en het wereldlijk heiligdom. 2 Want een tabernakel was ingericht, de eerste, waarin de kandelaar was en de tafel en de toonbroden; deze wordt [het] heilige genoemd. 3 En achter het tweede voorhangsel was een tabernakel, [het] heilige der heiligen geheten, 4 die een gouden wierookvat bevatte en de ark van het verbond, rondom geheel met goud overdekt, waarin een gouden kruik was die het manna bevatte, en de staf van Aaron die gebloeid had, en de tafelen van het verbond; 5 en daarboven de cherubs van [de] heerlijkheid die het verzoendeksel overschaduwden; het is niet mogelijk hierover nu in bijzonderheden te spreken. 6 Waar deze dingen nu zo ingericht zijn, gaan de priesters wel steeds in de eerste tabernakel om de diensten te volbrengen, 7 maar in de tweede alleen de hogepriester, eenmaal in het jaar, niet zonder bloed, dat hij offert voor zichzelf en voor de afdwalingen van het volk. 8 Daarmee duidt de Heilige Geest aan dat de weg tot het heiligdom nog niet bekendgemaakt is, zolang de eerste tabernakel nog standhoudt. 9 Deze is een gelijkenis voor de tegenwoordige tijd; vandaar dat zowel gaven als slachtoffers geofferd worden, die hem die de dienst verricht, naar [het] geweten niet kunnen volmaken, 10 die alleen [bestaan] in spijzen, dranken en verschillende reinigingen: inzettingen van [het] vlees, tot op [de] tijd van het herstel opgelegd.

Inleiding. In hoofdstuk 8 heb je gezien hoe het nieuwe verbond tegenover het oude is geplaatst. In hoofdstuk 9 zul je zien hoe het ware, hemelse heiligdom tegenover het zinnebeeldige, aardse heiligdom wordt geplaatst. In de *verzen 1-5* staat eerst een beschrijving van de inrichting van het aardse heiligdom, waarna tot *vers 10* de eredienst in het aardse heiligdom wordt beschreven.

Vanaf *vers 11* kijk je in het hemelse heiligdom, waar Christus eens voor altijd is ingegaan en wat de heerlijke gevolgen daarvan zijn.

Wat nog opvalt, is dat er sprake is van de tabernakel en niet van de tempel. De reden is dat de beschrijving van de tabernakel en de dienst daarin beter passen bij de wijze waarop de christenen in deze brief worden gezien. Ze worden hier namelijk gezien als een pelgrimsvolk op aarde dat op weg is naar het beloofde land. Dat wil niet zeggen dat er een bepaald verschil is tussen de inrichting van de tabernakel en de dienst die daarin plaatsvond enerzijds en de tempel met zijn inrichting en dienst anderzijds. Naar hun wezen zijn de diensten in de tabernakel en de tempel ook gelijk. De beschrijving die wordt gegeven, is wel in wezen die van de actuele gang van zaken in de tempel, maar de schrijver spreekt dus steeds over de tabernakel.

V1. Hij begint met het aantonen van het verband tussen het eerste, oude verbond en de voorschriften voor de eredienst in het aardse heiligdom waar die eredienst plaatsvond. Hij spreekt over *“het wereldlijk heiligdom”* en niet over een ‘werelds heiligdom’. Een werelds heiligdom zou betekenen dat het er werelds aan toeging en dat het aan de smaak van de wereld zou zijn aangepast. Wat hij bedoelt te zeggen, is dat het een heiligdom is dat tot de tastbare, zichtbare wereld behoort.

V2. In zijn beschrijving neemt hij zijn lezers mee naar de tabernakel en voert hen in gedachten langs de verschillende voorwerpen. Hij staat eerst stil bij *“de eerste”* tabernakel, dat wil zeggen het eerste gedeelte van de tabernakel. Dit gedeelte wordt *“[het] heilige”* genoemd (Ex 26:1-30). Daarin mochten de priesters dagelijks komen om er hun dienst te doen. In het heilige stonden de kandelaar (Ex 25:31-40) en de tafel met daarop de toonbroden (Ex 25:23-30).

V3. Na het eerste gedeelte achter een eerste voorhangsel is er nog een tweede gedeelte *“achter”* wat hier genoemd wordt *“het tweede voorhangsel”*. Dat gedeelte heet *“[het] heilige der heiligen”* en was de eigenlijke woonplaats van God. Het was alleen toegankelijk voor de hogepriester en dat slechts eenmaal per jaar.

V4. In het heilige der heiligen stonden ook enkele voorwerpen en wel het reukaltaar (*Ex 30:1-6*) en de ark (*Ex 25:10-16*). De ark wordt hier “*de ark van het verbond*” genoemd om nog eens aan te geven dat het om een oud en een nieuw verbond gaat. De ark was de ontmoetingsplaats tussen God en het volk onder het oude verbond. Tegenover dit centrum van het oude verbond staat Christus als het middelpunt, het hart, van het nieuwe verbond.

De heerlijkheid van de ark wordt aangegeven door te vermelden dat die “*rondom geheel met goud overdekt*” was. En er waren nog meer heerlijke dingen met de ark verbonden. In de ark bevonden zich een gouden kruik met manna (*Ex 16:33*) en de staf van Aäron (*Nm 17:8-10*).

Als je de aangehaalde verzen leest, zal het je opvallen dat zowel van de kruik als van de staf wordt gezegd dat ze *vóór* de ark werden neergelegd. Hier staat dat ze *in* de ark waren. Dat moet betekenen dat ze later in de ark zijn terechtgekomen. Hoe dat is gebeurd, weten we niet. De inhoud van de ark wordt compleet gemaakt door de twee stenen tafelen, hier genoemd “*de tafelen van het verbond*” (vgl. ‘de ark van het verbond’). De tafelen bevonden zich vanaf het begin in de ark en wel omdat God het had gezegd (*Dt 10:5; 1Kn 8:9*).

V5. In zijn ‘rondleiding’ in het wereldlijk heiligdom staat de schrijver ten slotte stil bij “*de cherubs van [de] heerlijkheid die het verzoendeksel overschaduwden*” (*Ex 25:18-22*). De twee indrukwekkende engelgestalten vormden één geheel met het verzoendeksel. Tussen de twee cherubs, die de troon van God vormden, woonde God. Ze keken neer op het verzoendeksel en de tafelen van de wet en waren de symbolische vertegenwoordigers van Gods oordeelskracht om alles te oordelen wat niet overeenstemde met Gods heiligheid.

De schrijver had graag in bijzonderheden over de betekenis van het innerlijk of het uiterlijk van de tabernakel willen spreken, maar dat was niet mogelijk. Het is natuurlijk ook prachtig om in die voorwerpen een geestelijke betekenis te zien. Dat mag ook wel en is, als je het boek *Exodus* leest en bestudeert, zelfs de be-

doeling, maar daar gaat het de schrijver hier niet om. Hij wil zijn Joodse lezers juist losmaken van dit hele aardse gebeuren, omdat die hele tempeldienst met al zijn voorwerpen voor God zijn betekenis heeft verloren.

Voor hen gaat er echter nog steeds een grote aantrekkingskracht uit van de tempel als zodanig met alle voorwerpen en de dienst die daarmee verbonden waren. Vandaar dat de schrijver de leegte van het aardse heiligdom aantoont en de zinloosheid om daar nog enige waarde aan toe te kennen. Er mag dan veel onderwijs in de symbolen aanwezig zijn, het gaat de schrijver om het scherpe contrast tussen de symbolen als zodanig en het christendom. Telkens weer laat hij de tegenstelling zien (symbolen - werkelijkheid, aards - hemels, tijdelijk - eeuwig, onvolkomen - volmaakt) en zegt dat een vermenging niet mogelijk is.

V6. Nadat de schrijver heeft laten zien hoe alles is ingericht, spreekt hij vervolgens over de dienst van de priesters. Hun dienst in het heilige ('de eerste tabernakel') bestond uit het twee keer per dag verzorgen van de lampen en het offeren van reukwerk op het altaar en het eens per week verwisselen van de toonbroden. Deze dienst gebeurde met grote regelmaat, wat wordt aangegeven door het woord "steeds".

V7. Dat is een contrast met de dienst van de hogepriester, van wie je leest dat hij slechts "eenmaal in het jaar" in het heilige der heiligen ('de tweede') binnen mocht gaan. Dit 'eenmaal in het jaar' was op de tiende dag van de zevende maand, dat is de grote Verzoendag (Lv 16:29-30). En als hij naar binnenging, dan was dat "niet zonder bloed". Eerst ging hij naar binnen met het bloed van de stier om dat "voor zichzelf" te offeren (Lv 16:6,14). Daarna ging hij naar binnen met het bloed van de eerste bok om dat te offeren "voor de afdwalingen [dat wil zeggen de onopzettelijke zonden] van het volk" (Lv 16:15).

V8. De beschrijving van de tabernakel is niet door de schrijver verzonnen. Hij volgt eenvoudig wat de Heilige Geest hierover in het Oude Testament heeft bekendgemaakt. Hij begrijpt uit de beschrijving van de tabernakel ook het onderwijs van de Heilige

Geest dat, zolang de eerste tabernakel met zijn gesloten voorhang nog standhoudt, er geen vrije toegang is tot God. Zijn lezers moeten goed beseffen dat een terugkeer naar de aardse eredienst betekent dat zij de weg tot God weer voor zichzelf sluiten.

Is door het werk van de Heer Jezus de voorhang niet gescheurd en de weg tot het heiligdom geopend (Mt 27:51)? Iedere gelovige wordt op grond van wat de Heer Jezus heeft gedaan, toegelaten tot de tegenwoordigheid van God. Ook jij hebt voortdurend toegang tot God, rechtstreeks toegang tot de plaats waar Hij is, in het licht. Zou je dat voorrecht willen inruilen voor een dienst die misschien wel je oog en je oor streelt, maar die je buiten de tegenwoordigheid van God plaatst?

V9. De hele aardse tabernakel- of tempeldienst is *“een gelijkenis voor de tegenwoordige tijd”*, dat wil zeggen met de bedoeling alle onderdelen van die dienst te vergelijken met de hemelse tabernakel. Het woord ‘gelijkenis’ is letterlijk ‘werpen naast’ met de betekenis van het werpen van een voorwerp naast een ander voorwerp om die twee voorwerpen met elkaar te vergelijken. Het is de bedoeling dat je zowel het gebouw als wat erin plaatsvindt, vergelijkt met het hemelse heiligdom en de dienst die daar plaatsvindt. Zoals bij een aards heiligdom past, werden er – ook nog ten tijde van het schrijven van deze brief – tastbare, letterlijke gaven en slachtoffers geofferd.

De lezers moeten er goed van doordrongen raken dat geen enkel offer in de eerste tabernakel de offeraar ooit een volmaakt geweten heeft gegeven. Wie terugkeert naar de oude eredienst, zal zijn volmaakte geweten verliezen en weer voortdurend door zijn geweten aangeklaagd worden. Een volmaakt geweten kent God en weet zich door Hem aangenomen. Wie een volmaakt geweten heeft, weet dat hij door het werk en het bloed van Christus eens voor altijd van alle kwaad is gereinigd.

V10. De hele dienst naar de wet met zijn offers en inzettingen kan en kon dat nooit bewerken. Het zijn allemaal inzettingen voor het uiterlijk, het vlees, het lichaam, en niet voor het innerlijk of het geweten of de geest. Zo hebben *“spijzen”* te maken met het

verschil tussen reine en onreine dieren (*Lv 11:2*) en wijzen “*dranken*” bijvoorbeeld op het verbod voor de priester om sterkedrank te gebruiken (*Lv 10:9*). Ook de “*verschillende reinigingen*” hebben niets te maken met het innerlijk, maar alleen met het uiterlijk. Zo was er reiniging nodig bij een geboorte (*Lv 12*) en na melaatsheid (*Lv 13-14*).

Al deze uiterlijke inzetten waren door God aan het volk opgelegd tot “[*de*] *tijd van [het] herstel*”, dat is het duizendjarig vrede-rijk. Als dat rijk is aangebroken, zal Gods aardse volk door bekeering en wedergeboorte gereinigd zijn van alle zonden en innerlijk met God in verbinding staan. De uiterlijke dienst is dan geen holle vorm meer, niet meer een godsdienstig gebeuren zonder inhoud. Het zal een eredienst zijn die vanuit een vernieuwd hart zal plaatsvinden en die geheel in overeenstemming met Gods gedachten zal zijn.

Lees nog eens Hebreeën 9:1-10.

Verwerking: Wat wil de schrijver met deze samenvatting van de aardse eredienst aan de lezer duidelijk maken?

Christus, Hogepriester en Middelaar | verzen 11-15

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

11 Maar Christus, gekomen als Hogepriester van de komende goederen, door de grotere en volmaaktere tabernakel, niet met handen gemaakt (dat is niet van deze schepping), 12 ook niet door [het] bloed van bokken en kalveren, maar door Zijn eigen bloed, is eens voor altijd ingegaan in het heiligdom na een eeuwige verlossing verworven te hebben. 13 Want als het bloed van bokken en stieren en [de] as van een jonge koe, gesprenkeld op de onheiligen, heiligt tot de reinheid van het vlees, 14 hoeveel te meer zal het bloed van Christus, Die door [de] eeuwige Geest Zichzelf vlekkeloos aan God heeft geofferd, ons geweten reinigen van dode werken, om [de] levende God te dienen. 15 En daarom is Hij Middelaar van een nieuw verbond, zodat, nu [de] dood heeft plaatsgevonden tot verlossing van de overtredingen onder het eerste verbond, de geroepenen de belofte van de eeuwige erfenis ontvangen.

V11. Het eerste woord, “*maar*”, geeft aan dat wat nu volgt een tegenstelling vormt met het voorgaande. Het tweede woord, “*Christus*”, stelt de Persoon voor door Wie de hele aardse eredienst die in de vorige verzen is beschreven, zijn bestaansrecht heeft verloren. De aardse eredienst heeft het geweten van geen enkel mens volmaakt gemaakt (*vers 9*) en geen volmaakte situatie gebracht (*Hb 7:19*). De Enige Die dat kan en zal doen, is Christus.

Hij is gekomen als Hogepriester om Zijn volk in de rust van het beloofde vreedrijk in te voeren. In dat rijk van vrede, dat is het toekomstige aardrijk, zal Hij regeren en Zijn volk zegenen met “*goederen*”. Deze “*komende*” of toekomstige goederen bestaan in alles waarin de Messias Zich zal verheugen wanneer Hij zal regeren.

Bij ‘goederen’ moet je dus niet zozeer denken aan bepaalde tastbare dingen, maar aan goede dingen. Het woord ‘goederen’ is hier namelijk het meervoud van het woord ‘goede’. Je herkent

deze goede dingen in het brood en de wijn waarmee Melchizédek Abraham tegemoetkwam (*Gn 14:18*).

De goede dingen die voor Israël nog zullen komen, hebben wij nu al gekregen: de eeuwige behoudenis, verlossing, erfenis, verbond, een volmaakt geweten, vrije toegang tot het hemelse heiligdom, gemeenschap met God. Voor de gelovige Hebreeën, en voor jou en mij, is Christus al als Hogepriester gekomen. Zijn dienst staat voor ons niet in verbinding met een aards heiligdom dat gekenmerkt werd door zwakheid en onvolkomenheid, maar met het hemelse heiligdom.

Het hemelse heiligdom is groter en volmakter dan het aardse. Dat hemelse heiligdom en de dienst die Hij daar verricht, is niet het resultaat van mensenwerk. Het staat op geen enkele manier in verbinding met de eerste schepping. Daarom is dat heiligdom en de dienst die daar gebeurt, gegarandeerd onaantastbaar voor enige vorm van verderf, waarmee de zegen veilig is gesteld. Met die zegen komt Christus als de ware Melchizédek straks naar buiten uit het hemelse heiligdom tot Zijn volk op aarde.

V12. De schrijver gebruikt weer de krachtigste taal om de geringste twijfel aangaande Christus en Zijn werk geen schijn van kans te geven. De garantie van de zegen is gelegen in het "*eigen bloed*" van Christus waarmee Hij het heiligdom is binnengegaan. Dat staat ook weer tegenover de aardse dienst met zijn dierlijke offers waarvan het bloed geen zonden kon wegnemen (*Hb 10:4*). Hoe zou trouwens het bloed van *dieren* ooit zonden van *mensen* kunnen wegnemen?

Christus is het heiligdom ingegaan om er altijd te blijven. Zijn eens voor altijd gestorte bloed behoudt eeuwig zijn waarde en kracht. Het werk is af en kan nooit van waarde veranderen. Omdat Hij daar altijd blijft, is de toegang eens en voor altijd ontsloten en hebben we altijd toegang tot God in het licht. We kunnen ingaan, doordat Christus is ingegaan en we kunnen ingaan, doordat we een volmaakt geweten hebben.

Hij heeft “een eeuwige verlossing” verworven. Die verlossing betreft de gelovigen van alle tijden. Ook de hele kosmos zal erin delen. Het gaat om de rechten die Hij als de Zoon des mensen, Die eenmaal over het toekomstige aardrijk zal heersen, heeft verworven. Door Zijn offerdood heeft Hij de grondslag gelegd voor de verlossing van alle gelovigen en alle dingen (*Ko 1:19-22*). Het bloed dat de grondslag ervan vormt, is nu in het heiligdom.

Het bloed heeft eeuwigheidswaarde. Daarom is de verlossing ook een eeuwige verlossing. *Verlossing* gaat verder dan *vergeving*. Vgeving doet iets met onze zonden en wil zeggen dat God ons de zonden niet meer toerekent, omdat ze door de Heer Jezus zijn weggedaan. Verlossing doet iets met onszelf. Het neemt ons weg uit heel onze vroegere toestand en brengt ons over in een heel nieuwe positie, verbonden met Christus.

V13. De schrijver wil nog nadrukkelijker het contrast tussen de reinigingsrituelen in het Oude Testament en de reiniging door het bloed van Christus naar voren brengen. Het bloed van bokken en stieren staat in verbinding met de grote Verzoendag (*Lv 16:3,14-15*). De as, vermengd met reinigingswater, kwam van de rode jonge koe (*Nm 19:9*). Deze middelen werden letterlijk op het lichaam van een persoon aangebracht die door een zondige uiting of aanraking onrein was geworden. Door de besprenkeling met de voorgeschreven middelen werd die persoon weer rein. Die reinheid betrof alleen zijn lichaam, maar op grond daarvan kon hij zich weer onder Gods volk begeven. Maar over zijn innerlijk zei het niets. Ook moesten deze middelen opnieuw worden toegepast als de persoon weer een zonde beging. De reiniging was slechts tijdelijk.

V14. Het bloed van Christus en de werking en het resultaat daarvan is volledig anders. Zover de hemel is boven de aarde, zo ver gaan wat Christus heeft gedaan en de waarde van Zijn bloed uit boven de aardse reinigingsrituelen. Zo was de Heilige Geest aanwezig in elk aspect van het werk van de Heer Jezus aan het kruis en van Zijn hele leven dat eraan voorafging. De Heer Jezus werd door de Heilige Geest verwekt (*Lk 1:35*), Hij werd met Hem gezalfd (*Hd 10:38*), Hij werd door Hem geleid (*Lk 4:1*) en Hij han-

delde door Hem (*Hd 10:38*). Hier lezen we dat Hij Zichzelf door de eeuwige Geest vlekkeloos aan God heeft geofferd.

De waarde van het bloed van Christus is zo groot, omdat dit het bloed is van Christus Die Zichzelf heeft geofferd aan God, en wel dóór de Heilige Geest. Hij wordt hier gezien als Mens Die ten behoeve van alle mensen die in Hem geloven het offer brengt aan een heilig en rechtvaardig God in de kracht van de Heilige Geest. Christus was een Offeraar Die een vlekkeloos offer kon aanbieden aan God doordat Hij volmaakt rein, rechtvaardig, zonder zonde was. Hij was de Offeraar én het Offer, waarvan het bloed in het heiligdom werd gebracht en daar gaat het hier om.

Het resultaat is dat het geweten van de gelovige gereinigd is van "*dode werken*", waardoor hij nu in staat is "*om [de] levende God te dienen*". Dode werken zijn allemaal werken die niet gedaan worden in gemeenschap met de levende God, maar vanuit een eigen idee over het dienen van God. Daarom staat het dienen van de *levende* God tegenover de *dode* werken.

'Dienen' heeft hier de betekenis van eredienst. Op grond van het offer dat de Heer Jezus in Zichzelf aan God heeft aangeboden, kunnen nu alle gelovigen geestelijke offers brengen aan God. Zij dienen God door Hem eer te brengen. De gelovigen brengen aanbidding in geest en waarheid (*Jh 4:24*) door God te vertellen wat zij in het offer van Zijn Zoon hebben gezien.

Alles zal worden beoordeeld aan de hand van de vraag: 'Wat vindt God, de Levende, ervan?' De levende God heeft geen belangstelling voor 'kerkbezoek' als zodanig, maar ziet of er belangstelling is voor Hem. Stel je voor dat er iemand bij je op bezoek zou komen die er alleen maar in geïnteresseerd zou zijn hoe je huis er uitziet, terwijl hij jou geen blik of woord waardig zou keuren. Dat is de manier waarop heel wat mensen met God en Zijn dienst omgaan. Zij beseffen niet dat de Heer Jezus Zichzelf offerde om een gezelschap van aanbidders te vormen die met een volkomen gereinigd geweten tot God in het heiligdom zouden naderen.

V15. Dit naderen tot God was onder het oude verbond onmogelijk. Daarvoor was een nieuw verbond nodig. Dit nieuwe verbond betreft Israël en Juda en moet nog met hen worden gesloten, maar God heeft wel al de Middelaar aangesteld en geopenbaard. Deze heeft het werk volbracht waarop de vervulling van de beloften gegrond kan worden. De offerdood van Christus maakt ons vrij van de overtredingen van het oude verbond én is de grondslag voor het ontvangen van de zegeningen van het nieuwe verbond, *“de eeuwige erfenis”*.

De overtredingen onder het eerste verbond konden door de offers onder het eerste verbond niet worden weggenomen. Maar het bloed van het nieuwe verbond dat door de dood van Christus is vergoten, heeft ze geheel en al uitgedelgd. Ze drukken niet meer als een last op de gelovige, wat wel het geval is bij hen die in verbinding blijven met het oude verbond. Wie verbonden zijn aan de Middelaar van het nieuwe verbond, zijn ervan verlost. Zij zijn *“de geroepenen”* en kunnen op grond van die verlossing de eeuwige erfenis ontvangen.

Het is een groot voorrecht tot de geroepenen te behoren, waarbij tot dit voorrecht ook het ontvangen van de eeuwige erfenis hoort. Er kan van een eeuwige erfenis worden gesproken omdat de verzoening volkomen is. De zonde is weggedaan en zal volkomen worden weggedaan uit het oog van God in overeenstemming met de natuur van God Zelf. Christus, de Middelaar (*Hb 12:24*), bemiddelt tussen de heilige God en de verontreinigde mens. Mozes was ook middelaar, maar dan van het oude verbond. Maar hij stierf niet voor het volk. Als zondig mens kon hij dat ook niet. Wat Christus deed, deed Hij niet in verbinding met het oude verbond, want binnen dat bestel was geen ruimte voor ware reiniging en eredienst. De dienst van Christus staat in verbinding met een nieuw verbond. Dat maakt alles totaal anders en volmaakt zeker.

Lees nog eens Hebreeën 9:11-15.

Verwerking: Welke aspecten van Christus en Zijn werk vind je in deze verzen?

Reiniging en verschijning | verzen 16-28

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

16 (Want waar een testament is, daar is het nodig dat [de] dood van de testamentmaker vaststaat; 17 want een testament wordt geldig als de dood is ingetreden, daar het nimmer kracht heeft zolang de testamentmaker leeft.) 18 Daarom is ook het eerste [verbond] niet zonder bloed ingewijd. 19 Want toen door Mozes naar de wet elk gebod tot het hele volk gesproken was, nam hij het bloed van de kalveren <en de bokken> met water en scharlaken wol en hysop en besprenkelde zowel het boek zelf als het hele volk, 20 en zei: 'Dit is het bloed van het verbond dat God u geboden heeft'. 21 En evenzo besprenkelde hij zowel de tabernakel als alle vaten van de dienst met het bloed. 22 En met bloed wordt bijna alles naar de wet gereinigd, en zonder bloedstorting is er geen vergeving. 23 Het was dus nodig dat wel de zinnebeelden van de dingen die in de hemelen zijn hierdoor gereinigd werden, maar de hemelse dingen zelf door betere slachtoffers dan deze. 24 Want Christus is niet ingegaan in [het] met handen gemaakte heiligdom, een tegenbeeld van het ware, maar in de hemel zelf, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons; 25 ook niet opdat Hij Zichzelf dikwijls offerde, zoals de hogepriester elk jaar ingaat in het heiligdom met vreemd bloed; 26 anders had Hij van [de] grondlegging van [de] wereld af dikwijls moeten lijden. Maar nu is Hij eenmaal in [de] voleinding van de eeuwen geopenbaard om <de> zonde af te schaffen door het slachtoffer van Zichzelf. 27 En evenzeer als het de mensen beschikt is éénmaal te sterven en daarna het oordeel, 28 zo zal ook Christus, éénmaal geofferd om [de] zonden van velen te dragen, [de] tweede keer zonder zonde verschijnen tot behoudenis aan hen die Hem verwachten.

V16-17. De verzen 16-17 vormen een tussenzin. Je ziet dat in de tekst hierboven aan de haakjes aan het begin en het eind van deze verzen. In vers 15 heeft de schrijver gesproken over de dood en de erfenis. Hij gaat nu verklaren hoe deze twee met elkaar verbonden zijn. Het een staat niet los van het ander. Dat was toen zo en dat is nog steeds zo.

Een erfenis is wat iemand na zijn overlijden nalaat. Wie iets heeft na te laten, zal meestal een testament laten opmaken. In een testament beschrijft de 'testamentmaker' wie zijn bezit krijgt als hij is gestorven. Dat betekent dat de dood moet hebben plaatsgevonden voordat de erfgenaam, dus hij die in het testament als de begunstigde wordt genoemd, kan genieten van wat hem in dat testament is toegezegd. Daarom staat in deze verzen dat een testament pas in werking treedt bij de dood van de testamentmaker, ofwel de erfflater. Om de wilsbeschikking van de testamentmaker te kunnen uitvoeren moet diens dood absoluut vaststaan.

Nu is het bijzondere in deze situatie dat Christus zowel de Testamentmaker of Erfflater is als Degene Die recht heeft op de erfenis. Als God is Hij de Testamentmaker en als Mens is Hij gestorven. Tevens is Hij als de Zoon van God de "*Erfgenaam van alle dingen*" (Hb 1:2). En als je dan bedenkt dat Hij die erfenis met jou deelt (Ef 1:11; 3:6), dat je tot de geroepenen behoort die de eeuwige erfenis ontvangen (*vers 15*), dan kun je niet anders dan Hem aanbidden. Dit zijn dingen die het menselijk verstand te boven gaan, maar in het geloof zul je aanvaarden dat het zo is. Het is juist de heerlijkheid van Christus en het geheimenis van Zijn Persoon waardoor we tot aanbidding van Hem komen.

Een testament of verbond wordt dus alleen van kracht als de dood is ingetreden. Dat is niet iets wat pas in verband met het nieuwe verbond is gaan gelden. Ook in het oude verbond of oude testament was dat al zo. In het Oude Testament staat een overvloed aan voorbeelden van de noodzaak dat de dood moest intreden, voordat mensen in betrekking konden staan tot God. Denk maar aan de hele offerdienst. Ook nu geldt nog dat een mens óf het oordeel zelf ondergaat, óf ziet hoe zijn zonden zijn uitgewist doordat een Ander voor hem het oordeel heeft ondergaan.

V18-20. Om zijn onderwijs te illustreren haalt de schrijver weer een voorbeeld aan waarmee zijn lezers heel bekend zijn. Mozes had de woorden aan het volk doorgegeven die hij van God over Zijn verbond op de berg had gehoord (Ex 24:3). Daarop verklaarde het volk plechtig zich aan dit verbond te zullen houden. Hierna offerde Mozes en sprenkelde bloed op het altaar en op het volk

en het boek (*Ex 24:6*). Het bloed is het bloed dat God geboden had als Zijn antwoord op de belofte van het volk. Van dit bloed ging dreiging uit. God zegt hiermee wat met Israël zou gebeuren als het volk Zijn woorden zou overtreden.

Het bloed van het nieuwe verbond spreekt een heel andere taal. Daarmee zijn de gelovigen van het nieuwe testament besprenkeld. Van dat bloed gaat verzoening, vergeving en zegen uit (*1Pt 1:2; Hb 12:24*). In de waarde van dat bloed kunnen wij, die niet beter zijn dan zij die onder het oude verbond waren, voor God staan.

V21. De besprenkeling waarvan hier sprake is, gebeurde op de grote Verzoendag, niet door Mozes, maar door Aäron. Het gaat de schrijver erom de betekenis van het bloed onder het oude verbond aan te tonen, hoe alles onder het beslag ervan werd gebracht. Het maakt duidelijk wat voor een fundamentele rol het bloed speelt, zowel in het oude als in het nieuwe verbond.

V22. “Zonder bloedstorting” is vergeving niet mogelijk, net zomin als verlossing (*vers 12*) en reiniging (*vers 14*). Door te zeggen dat met bloed “bijna alles” wordt gereinigd, is duidelijk dat de schrijver zich bewust is van uitzonderingen, zoals bijvoorbeeld voor een arme (*Lv 5:11-13; zie ook Lv 15:10; Nm 31:22-23,50; 16:46*).

Er is bijna niets wat door moderne theologen zo gehaat wordt als juist de gedachte dat zonder bloedstorting er geen vergeving is. Het betekent dat de mensheid uit hopeloos verloren schepselen bestaat op wie het doodsoordeel ligt en dat alleen door de dood dit doodsoordeel kan worden weggenomen, zodat verloren schepselen vergeving kunnen ontvangen. Hoe noodzakelijk was toch de dood van Christus!

V23. Met “de zinnebeelden van de dingen die in de hemelen zijn” wordt de hele aardse tabernakel met zijn dienst bedoeld. Ze zijn een voorstelling van de betere, ware, “hemelse dingen”. De zinnebeeldige dingen moesten gereinigd worden, want ze werden aangeraakt door zondige mensen. Die reiniging gebeurde door bloed. Als gevolg van de zondeval zijn echter ook de hemelse

dingen, dat is de geschapen hemel, verontreinigd (*Jb 15:15*) en moeten die ook worden verzoend (*Ko 1:20*). In verbinding met die reiniging spreekt de schrijver over “*betere slachtoffers*”. Het bloed bepaalt ons bij het *werk* van Christus, het slachtoffer bepaalt ons bij Christus *Zelf* en het offer dat Hij bracht.

V24. Christus is het echte, “*het ware*”, dat is het hemelse, heiligdom binnengegaan. Het aardse heiligdom was het “*tegenbeeld*”. Het was niet meer dan een kopie, een afdruk of afbeelding van het hemelse heiligdom. Christus is niet het aardse heiligdom ingegaan, maar het hemelse. Hij is daar heel anders ingegaan dan Aäron het aardse inging. Aäron bleef maar heel kort in het heiligdom. Christus is het hemelse heiligdom ingegaan om in het licht van God ten behoeve van ons te verschijnen. Als gevolg daarvan kunnen wij daar nu ook zijn. Hij vertegenwoordigt ons bij God.

V25. Christus is het heiligdom ingegaan op grond van Zijn eenmalig offer. Dat is volmaakt. Daarom is herhaling niet nodig. Met de grote Verzoendag is dat heel anders. Daar moeten elk jaar de voorgeschreven offers worden gebracht. Uit de herhaling blijkt de ontoereikendheid. Altijd weer moet de hogepriester met bloed het heiligdom ingaan en wel met vreemd bloed, dat wil zeggen met ander bloed dan dat van hemzelf. Dat is een groot verschil met de Heer Jezus Die juist met Zijn eigen bloed het heiligdom is ingegaan.

V26. De schrijver stelt weer duidelijk voor wat het zou betekenen als het offer van Christus niet eenmalig afdoende was geweest. Dan had Hij namelijk vele malen, telkens weer, uit de hemel moeten komen om te lijden. Dit toont de dwaasheid en ook het verwerpelijke van het misoffer van de roomse kerk aan, waarin Christus telkens opnieuw wordt geofferd. Als het ene offer van Christus niet afdoende zou zijn geweest, wanneer zou Zijn offer het dan wel zijn? Het is een van beide: óf het offer van Christus is eens voor altijd volmaakt volbracht, óf het zal nooit volkomen zijn. In het laatste geval zou een even eindeloze herhaling vereist zijn als dit onder het oude verbond het geval was.

Maar Christus is slechts éénmaal gekomen en heeft een eenmalig werk verricht dat nooit herhaald hoeft te worden (*zie ook 1Pt 3:18*). Het tijdstip van het lijden was door God bepaald. Het zou in de voleinding van de eeuwen plaatsvinden. Pas toen vele eeuwen hadden aangetoond dat er van de mens helemaal niets te verwachten viel, zond God Zijn Zoon.

De verdorvenheid van de mens is volledig aan het licht gebracht, met als dieptepunt de verwerping van de Zoon van God. Tegelijk is in de openbaring van de Zoon dit grote voornemen van God werkelijkheid geworden dat Hij de zonde zou afschaffen. Hij is het Lam dat de zonde van de wereld wegneemt (*Jh 1:29*). De volle vervulling ervan moet nog komen, maar de basis voor de uiteindelijke, definitieve en volledige afschaffing is gelegd door het Lam toen Hij stierf.

V27. Alle mensen sterven slechts één keer. Dat is het onontkoombare gevolg van de zonde waardoor de dood in de wereld is gekomen (*Rm 6:23*). Met de dood liggen voor alle mensen de gevolgen van het aardse leven onherroepelijk en voor eeuwig vast. Wie in ongelof sterft, komt in de hades, de plaats waar pijn heerst (*Lk 16:19-31; 1Pt 3:19*), en ten slotte in de hel (*Op 20:11-15*).

Er wordt de mens geen tweede bestaan op aarde gegeven. Een kringloop van leven en dood, de zogenaamde reïncarnatie, is een verzinsel van de duivel. Mensen die geen rekening houden met God, willen dat graag geloven. Toch is met de dood niet alles uit. Er is een "*daarna het oordeel*" dat door Jezus Christus zal worden uitgeoefend (*2Tm 4:1; Jh 5:27*).

V28. Net als alle mensen is ook Christus slechts één keer gestorven, maar met wat voor heerlijke, hemelse, eeuwige en onherroepelijke gevolgen voor de gelovige. Hij heeft twee geweldige zekerheden: de vergeving van zijn zonden en de terugkeer van zijn Heer. Christus stierf in de plaats van allen die in Hem geloven. Hun zonden droeg Hij (*1Pt 2:24; Js 53:12*). Toen Hij als Mens op aarde verscheen, was dat om te sterven. Nu Hij in de hemel is, na het volbrengen van Zijn werk, verschijnt Hij voor het aangezicht van God voor ons.

Als Hij voor de tweede keer op aarde verschijnt, is dat voor hen die Hem verwachten. Het betreft hier niet de opname van de gemeente, maar Zijn openbaring op aarde. Het overblijfsel van Israel zal Hem verwachten, en ook wij zien naar Hem uit. Wij hebben Zijn verschijning lief (2Tm 4:8).

Als Hij dan komt, zal dat niets met Zijn werk voor de zonde te maken hebben, want het zondeprobleem is eens voor altijd opgelost bij Zijn eerste komst. Als Hij voor de tweede keer komt, is dat niet meer in vernedering, maar in heerlijkheid. Dan zal de volle behoudenis van het vrederijk door Hem werkelijkheid worden.

Lees nog eens Hebreeën 9:16-28.

Verwerking: Waarom is de waarde van het bloed van Christus zo groot?

Hebreeën 10

Ik kom om Uw wil te doen, o God | verzen 1-9

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Want daar de wet een schaduw heeft van de toekomstige goederen, niet het beeld van de dingen zelf, kan zij met dezelfde slachtoffers die men voortdurend elk jaar offert, hen die naderen nooit volmaken. 2 Zou anders het offeren daarvan niet opgehouden zijn, omdat zij die de dienst verrichten, eenmaal gereinigd geen enkel geweten van zonden meer zouden gehad hebben? 3 Maar in deze [offers] is elk jaar een in herinnering brengen van zonden. 4 Want het is onmogelijk dat bloed van stieren en bokken zonden wegneemt. 5 Daarom zegt Hij bij Zijn komen in de wereld: 'Slachtoffer en offerande hebt U niet gewild, maar U hebt Mij een lichaam toebereid; 6 in brandoffers en zondoffers hebt U geen behagen gehad. 7 Toen zei Ik: zie, Ik kom (in [de] boekrol is over Mij geschreven) om Uw wil te doen, o God!' 8 Terwijl Hij vooraf zei: 'Slachtoffers en offeranden, brandoffers en zondoffers hebt U niet gewild en U hebt er geen behagen in gehad' (die naar [de] wet geofferd worden), 9 zei Hij daarna: 'Zie, Ik kom om Uw wil te doen'. Hij neemt het eerste weg om het tweede te stellen.

V1. Het woord "want" geeft aan dat de schrijver zijn betoog vervolgt. Hij vergelijkt de vele onvolkomen dierenoffers van vroeger met het ene volmaakte offer van Christus. Hij spreekt over "de wet" omdat die de basis is van heel de door God ingestelde godsdienst voor Zijn volk Israël in het Oude Testament. Van die hele dienst zegt hij dat deze "een schaduw heeft van de toekomstige goederen". Daarmee wil hij zeggen dat de wet iets zegt over goede dingen die in de toekomst, in het vrederijk, door Gods volk en de hele schepping zullen worden genoten.

Het is er echter slechts 'een schaduw' van, dat wil zeggen een vage weergave. Deze oudtestamentische eredienst is "*niet het beeld van de dingen zelf*". Een 'beeld' laat al meer van de werkelijkheid zien dan een schaduw. Maar een beeld mag dan wel een natuurgetrouwe weergave van de werkelijkheid zijn, toch is ook een beeld niet de werkelijkheid. Dat blijkt uit het vervolg.

Als bewijs wijst de schrijver weer op de herhaling van de slachtoffers die jaarlijks op de grote Verzoendag werden gebracht. Juist de herhaling ervan toont aan dat een gebracht offer geen volmaaktheid geeft aan hen die tot God naderen. Door dezelfde slachtoffers steeds maar weer te offeren is er wel de gedachte aan de noodzaak van vergeving en verzoening. Tegelijk echter maakt het duidelijk dat de hele dienst onvolkomen is. Het maakt hen die de dienst verrichten niet volkomen voor God. De offers geven de offeraar geen volkomen geweten met het oog op de vergeving van zijn zonden.

V2. Als er een offer was gebracht waardoor de offeraar geen enkel geweten van zonden meer zou hebben, was het daarna niet meer nodig nog een ander offer te brengen. De hele offerdienst had dan zijn reden van bestaan verloren. Een dergelijk offer zou dan een volmaakt geweten hebben gegeven, dat is een geweten dat door de vergeving gereinigd is van de zonden. Het gevolg zou zijn dat er geen angst meer voor God zou zijn vanwege enige zonde.

V3. Maar wat zie je bij Israël? Daar zie je dat door het elk jaar maar weer brengen van deze offers, de zonden juist voortdurend "*in herinnering*" worden gebracht. Van een afdoend offer is geen sprake. Zoals al eerder is opgemerkt, maakt dat de leer en de praktijk van het misoffer van de rooms-katholieke kerk zo verwerpelijk. In het misoffer herhaalt de rooms-katholieke kerk steeds weer het offer, en haar volgelingen blijven in onzekerheid over de vergeving van de zonden.

V4. Nooit kon of kan het bloed van dieren of een misoffer iets doen met de schuld van de mens. Het is onmogelijk dat daardoor zonden worden weggenomen. Het woord 'wegnemen' heeft een krachtige betekenis. Het is het volkomen verwijderen van zonde,

zodat het geen deel meer uitmaakt van de situatie. Het is volslagen verwerpelijk om die werking toe te kennen aan enig offer dat een mens brengt.

V5. Je zou nu kunnen vragen: maar waarom heeft God dan de offers aan Zijn volk Israël voorgeschreven, wat is de betekenis of bedoeling daarvan? De enige betekenis van de dierenoffers ligt in het verwijzen naar het offer van Christus. Dit blijkt uit de prachtige wijze waarop de schrijver in *vers 5* de overgang maakt van de dierenoffers naar het offer van Christus.

Hiervoor gebruikt hij de *verzen 7-9* uit *Psalms 40*. De schrijver, geleid door de Heilige Geest, vertelt hier iets wat je niet in *Psalms 40* leest. Hij verklaart dat deze verzen uitgesproken zijn door de Heer Jezus, vlak voordat Hij Mens werd en in de wereld kwam. Ook maakt deze aanhaling duidelijk dat deze psalm in werkelijkheid over de Heer Jezus gaat, hoewel David de dichter is. Door dit citaat krijg je te horen wat Christus zei tegen God toen Hij op Zich nam de wil van God te doen. Je hebt hier tevens een bewijs van Zijn bestaan voordat Hij Mens werd.

Hoewel de naam van Christus niet wordt genoemd, kan met 'Hij' niemand anders bedoeld worden. Christus is immers Mens geworden en zo in de wereld gekomen. Hij spreekt tot God over de slachtoffers en offeranden die onder het oude verbond zijn gebracht. Hij zegt daarvan dat God die niet wilde. Dat wijst natuurlijk niet op Gods voorschrift om die offers te brengen, want Hij heeft juist gewild dat Zijn volk die bracht. Maar God heeft ze niet gewild of zelfs maar bedoeld als offers die werkelijk zonden konden wegnemen.

Hij heeft iedere Israëliet die met een dergelijk offer (én een oprecht hart) kwam, kunnen vergeven omdat Hij in dat offer Christus zag. Hij heeft Christus als het ware Offer Zelf ter beschikking gesteld door Hem een lichaam toe te bereiden. Dat betekent dat God wilde dat Christus *Mens* werd. En wat is de taak van een mens tegenover God? Gehoorzamen.

Door Mens te worden verplichtte de Heer Jezus Zich tot het uitvoeren van de hele wil van God. Als je nog eens kijkt naar de tekst in *Psalms 40*, dan valt het op dat daar staat: “*U hebt Mijn oren doorboord.*” Letterlijk staat er in het Hebreeuws: ‘U hebt voor Mij oren uitgegraven.’ ‘Uitgraven’ betekent: bereiden om te gehoorzamen. Maar de Heilige Geest heeft, zoals Hij vaker doet, de Griekse vertaling (de Septuaginta) van *Psalms 40:7-9* gebruikt. In de Septuaginta is ‘oren uitgegraven’ vertaald met ‘een lichaam toebereid’. Omdat dit de ware betekenis weergeeft, wordt dit hier door de Heilige Geest aangehaald. Je kunt zeggen dat hierdoor het oor wordt vereenzelvigd met het lichaam.

Je kent misschien wel de uitdrukking: een en al oor zijn. Dat was bij de Heer Jezus het geval. Zijn lichaam was een en al bereidwilligheid om daarmee te doen wat God tegen Hem zei. Het open oor is het middel waardoor Hij luisterde naar de wil van Zijn God en het lichaam is het middel waardoor die wil werd uitgevoerd. De Heer Jezus heeft een lichaam aangenomen om dit nooit meer prijs te geven.

Er zijn nog twee teksten die over het ‘oor’ van de Heer Jezus gaan. De ene tekst spreekt over het ‘doorboren’ van het oor (*Ex 21:6*) en de andere over het ‘openen’ van het oor (*Js 50:4*). In de drie teksten over het oor kun je een volgorde zien met betrekking tot Zijn leven op aarde. Ze gaan over

1. Zijn komen in de wereld: Zijn geboorte als Mens (*Ps 40:7-8*),
2. Zijn gaan door de wereld: elke morgen opende Hij Zijn oor (*Js 50:4*) en
3. Zijn vertrek uit de wereld: Hij gaf Zich aan het eind van Zijn leven over voor de Zijnen om hen voor eeuwig te dienen (*Ex 21:6*).

V6. Het lichaam van de Heer Jezus is dus het ware slachtoffer (of vredeoffer) en spijsoffer. Na Zijn instemming om Gods wil te doen spreekt Hij tot God over nog twee oudtestamentische offers.

Nu noemt Hij “*brandoffers en zondoffers*”. Ook daarvan geeft Hij aan dat God met die offers niets kon beginnen met betrekking tot het wegnemen van zonden. Hij stelt vast dat de hele offerdienst van het Oude Testament geen situatie kon bewerken waarin God de mens kon zegenen.

V7. Toen dat door het volkomen falen van de mens duidelijk was geworden, bood de Heer Jezus Zich aan om de wil van God te volbrengen. Hij deed dat met de volmaakte kennis van wat over Hem in het Oude Testament is geschreven. Het Oude Testament spreekt immers overal over Hem en Zijn komst op aarde (*vgl. Mt 5:17; zie Lk 24:27*).

Hij wist dat het ogenblik om te komen nu was aangebroken en dat dit volkomen overeenstemde met de tijd die God had bepaald (*Gl 4:4*). Het was naar de wil van God de tijd om Zijn raadsbesluit, die in het boek van Zijn raadsbesluiten vervat was, te gaan uitvoeren. De wil van God is hier Zijn volk vergeving, volmaking en toegang tot het heiligdom en uiteindelijk de ingang in het vreedrijk te verschaffen.

Hoewel Zijn komst in het raadsbesluit vast lag, biedt Christus Zich toch in volmaakte vrijheid aan om alles te vervullen. Hij verklaart dat Hij de wil van God zal doen. Zo’n uitspraak zou in de mond van ieder mens grootspraak zijn. Bij Hem is het volmaaktheid. Er is geen enkele onzekerheid of Hij het wel zal kunnen. Wat Hij in de hemel verklaart, doet Hij op aarde.

V8. In *vers 8* legt de schrijver het citaat uit. Hij herhaalt wat de Heer Jezus “*vooraf*” zei, dat wil zeggen bij Zijn komen in de wereld (*vers 5*). Toen zei Hij dat Gods wil niet kon worden volbracht door dierlijke of plantaardige offers, hoewel ze als offers door God Zelf waren ingesteld. Ze konden geen basis vormen voor Gods plan met de mens en de schepping.

V9. Daarom is het zo geweldig dat er een “*daarna*” volgt met de toezegging van de Heer Jezus: “*Zie, Ik kom om Uw wil te doen.*” Gods plan zal worden uitgevoerd door Hem Die komt en Die het volmaakte offer zal brengen. En Hij heeft het gedaan!

Door wat Hij heeft gedaan, heeft Hij *“het eerste”* weggenomen en er iets anders voor in de plaats gesteld. Het ‘eerste’ is alles wat in het Oude Testament door God voor Zijn volk is ingesteld. Van dat alles is de ontoereikendheid gebleken. Toen de Heer Jezus kwam, heeft Hij de plaats ingenomen van die hele eredienst. Alles wat God in die eredienst van de mens vraagt, is door Hem volmaakt uitgevoerd en vervuld. Hij neemt de plaats in van alle typen die God heeft voorgeschreven, Hij is de vervanging ervan. De ‘schaduwdienst’ heeft plaatsgemaakt voor de werkelijkheid en dus is er voor de schaduwdienst geen plaats meer. Elke grond van het bestaan ervan is weggenomen.

Hij heeft echter niet alleen ‘het eerste’ weggenomen, Hij heeft ook *“het tweede”* gesteld. Door Hem is ook het beginsel veranderd waardoor de mens tot God kan naderen. Om tot God te kunnen naderen eist de wet volmaakte gehoorzaamheid. Op die basis is het onmogelijk om tot God te komen. Nu de Heer Jezus Gods wil volmaakt volbracht heeft, is Hij de grondslag van onze betrekkingen tot God. Door Hem als het nieuwe en volmaakte offer is er een nieuw verbond met een nieuw priesterschap dat tot God kan naderen in een nieuw, hemels heiligdom.

Lees nog eens Hebreeën 10:1-9.

Verwerking: Welke verschillen zie je tussen de vroegere offers en het ware offer?

Geheiligd door de wil van God | verzen 10-18

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

10 Door die wil zijn wij geheiligd door middel van de offerande van het lichaam van Jezus Christus, eens voor altijd. 11 En iedere priester staat wel dagelijks dienst te doen en dezelfde slachtoffers dikwijls te offeren, die nooit zonden kunnen wegnemen. 12 Maar Hij, nadat Hij één slachtoffer voor [de] zonden geofferd heeft, is voor altijd gaan zitten aan Gods rechterhand 13 en wacht voortaan, totdat Zijn vijanden gelegd worden tot een voetbank voor Zijn voeten. 14 Want door één offerande heeft Hij voor altijd hen volmaakt die geheiligd worden. 15 En ook de Heilige Geest getuigt het ons, 16 want nadat Hij gezegd heeft: 'Dit is het verbond dat Ik na die dagen met hen zal maken, zegt [de] Heer: Ik zal Mijn wetten in hun harten geven en Ik zal ze in hun verstand schrijven; 17 en hun zonden en hun wetteloosheden zal Ik geenszins meer gedenken'. 18 Waar nu vergeving hiervan is, daar is geen offerande meer voor [de] zonde.

V10. De Heer Jezus heeft dus Gods wil ten volle vervuld. Hij heeft daardoor een volkomen nieuwe situatie tot stand gebracht. Het oude, onvolkomene is door wat Hij heeft gedaan vervangen door Hemzelf. Hij is het centrum van Gods zegen. De wil van God kan, door wat Hij gedaan heeft en door Wie Hij is, uitgevoerd worden. En wat is die wil hier? God wilde een nieuw priestergeslacht dat Hem in Zijn heilige tegenwoordigheid zou kunnen naderen. Daarvoor heeft de Heer Jezus gezorgd door Gods wil te volbrengen. Hij heeft aan al de heilige eisen van God voldaan.

Daarmee heeft Hij God een rechtvaardige grondslag gegeven om ons te heiligen. God heeft ons voor Zichzelf "geheiligd" ofwel afgezonderd op grond van het offer van Zijn Zoon. De kracht van het offer is eeuwig. Daarom is ook onze heiliging "eens voor altijd", dat wil zeggen ononderbroken, voortdurend, voor eeuwig. We behoren voor eeuwig God toe in overeenstemming met de krachtige uitwerking van dit offer.

Gods wil was het offer van Christus. Gods wil was ook dat wij door het offer van Christus geheiligd zouden worden. 'Geheiligd' wil zeggen 'apart gesteld' en betekent hier dat we geschikt gemaakt zijn om in Gods tegenwoordigheid te verkeren, in Zijn heiligdom te zijn. Is het niet indrukwekkend dat met het oog daarop God voor de Heer Jezus een lichaam had voorbereid? Alleen door Hem een lichaam te geven kon de Heer Jezus Zichzelf als 'offerande' aanbieden. Met het oog daarop zei Hij, toen Hij het avondmaal instelde, van het brood, nadat Hij het gebroken had: *"Dit is Mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt"* (Lk 22:19). Telkens als we het avondmaal vieren, mogen we ook daaraan denken.

V11. Hoe geheel anders gaat het er in de oudtestamentische eredienst aan toe en met wat voor teleurstellende resultaten. In de tabernakel en tempel staan de priesters voortdurend voor het altaar. Zij oefenen hun dienst dus staande uit, wat erop wijst dat hun werk nooit af is. Hun wordt geen rust van hun werk gegund. Telkens moeten er nieuwe offers worden gebracht: dagelijks, wekelijks, maandelijks en jaarlijks. Het is een cyclus van offers die telkens wordt herhaald. En dan nog de offers die een Israëliet persoonlijk moet brengen als hij weer gezondigd heeft.

De conclusie van de schrijver is ronduit schokkend: ze kunnen nooit zonden wegnemen. Met deze conclusie zet hij een grote streep door de hele Joodse godsdienst. Wie van zijn lezers daar nog enige waarde aan zou toekennen, zou God enorm oneer aandoen en zichzelf grote schade berokkenen. Dat geldt ook voor jou en mij. Je moet er ook helemaal niets meer mee te maken *willen* hebben. En dat wil je ook niet als je eens goed kijkt naar wat er tegenover die hele ontoereikende godsdienst staat.

V12. Om je dat te laten zien plaatst de schrijver tegenover al die priesters die elke dag dezelfde offers brengen, de Priester Die maar één offer voor de zonden heeft hoeven brengen. En omdat dit een volmaakt afdoend offer is, is Hij *"voor altijd"*, dat wil zeggen blijvend, ononderbroken, voortdurend, *"gaan zitten"*. Daarin komt de volmaakte rust tot uiting die het gevolg is van Zijn werk. Christus hoeft niet meer op te staan om nog eens een dergelijk offer te brengen.

En waar zit Hij? “Aan Gods rechterhand.” Daarin komen Gods volmaakte erkenning en aanvaarding van Zijn werk tot uiting. Dat Hij daar Zelf is gaan zitten, geeft de heerlijkheid van Zijn Persoon aan. Hij matigt Zich die plaats niet aan, maar Hij weet dat Hij volkomen aan Gods wil heeft beantwoord en daarom daar kan zijn. God heeft Hem die plaats gegeven (*Ps 110:1*).

V13. Toch blijft Christus niet voor altijd zitten. Vanaf het moment dat Hij is gaan zitten en daarna (“voortaan”), wacht Hij op het moment dat Hij nog een keer zal opstaan. Als Hij dan opstaat, is dat niet om Zichzelf opnieuw te offeren, maar om in oordeel de laatste en definitieve gevolgen van Zijn offerwerk te realiseren (*Js 33:10-12*).

Hetzelfde heb je gezien in de slotverzen van het vorige hoofdstuk. Daar is de reden om voor de tweede keer te verschijnen ook niet om nog een keer voor de zonden te sterven. Daar staat Zijn tweede verschijning in verband met de behoudenis van de gelovigen. Hier staat die in verband met de onderwerping van Zijn vijanden. De Heer Jezus wacht daarop.

De schrijver beroept zich hiervoor weer op dat indrukwekkende vers uit het Oude Testament, *Psalm 110:1*. Daarin hoor je hoe God Christus de belofte geeft dat Zijn vijanden tot een voetbank voor Zijn voeten zullen worden gelegd. Op de vervulling van die belofte wacht de Heer Jezus geduldig en volhardend (*2Th 3:5; Op 3:10*). Pas als het Gods tijd is, zal Hij opstaan en niet eerder.

V14. Het woord “want” geeft de reden aan, waarom Christus de plaats aan Gods rechterhand heeft kunnen innemen. Hij heeft namelijk “door één offerande ... hen volmaakt die geheiligd worden”. Hier heb je de inhoud van de wil van God. Door het offer van Christus heeft iedere geheiligde een volmaakt geweten gekregen, een geweten dat volkomen vrij is van enige zondelast en angst voor het oordeel. De geheiligden zijn zij die apart gesteld zijn voor de eredienst aan God, de priesterdienst in het heiligdom. Op die plaats ben jij gesteld en wel “voor altijd”. Er is nooit één moment dat jij als een geheiligde niet in de volle waarde van het werk van Christus voor God staat.

Misschien voel je nog wel eens twijfel opkomen of je wel een kind van God bent. Je valt jezelf nog zo vaak tegen. Lees dan dit vers en geloof wat er staat. Twijfel wordt alleen weggenomen door het geloof dat God het werk van de Heer Jezus volmaakt heeft aangenomen en het getuigenis dat daarvan door de Heilige Geest zwart op wit in de Schrift wordt gegeven.

De waarde die Christus en Zijn werk hebben voor God, bepaalt hoe God ieder mens ziet die zijn zonden heeft beleden en Christus als het Zoenoffer voor zijn zonden heeft aangenomen. Dan hangt het niet af van jouw gevoel of inzicht, maar van jouw geloof in God en wat Hij over Zijn Zoon heeft gezegd. Als jij niet gelooft wat God hier in Zijn Woord zegt, maak je Hem tot een leugenaar (1Jh 5:10). Laat je dus niet door verkeerde leringen, met name van christenen die de wet als leefregel nemen, de zekerheid van je behoudenis afnemen. Sla je ankers in Gods Woord.

V15. Bij dit getuigenis van God in Zijn Woord wordt het getuigenis van “de Heilige Geest” gegeven, Die ook van het volmaakt volbrachte offer en de uitwerking ervan “getuigt”. Dit getuigenis zul je inwendig, in je hart ervaren als je Gods Woord gelooft. Er is altijd een volmaakt samengaan van het Woord en de Geest. Zowel het Woord als de Geest wijst altijd op de Heer Jezus en Zijn werk. Het Woord kun je lezen, de Heilige Geest geeft je de innerlijke overtuiging dat wat je leest de waarheid is.

V16. Het getuigenis dat de Heilige Geest hier geeft, is gebaseerd op het Woord en wel uit het boek van de profeet Jeremia. Het is het getuigenis aan “ons”, dat zijn in de eerste plaats de Hebreeuwse lezers van toen en in de tweede plaats het overblijfsel in de toekomst. Het citaat uit *Jeremia* heeft daarop betrekking. In *Hebreeën 8:10,12* is dit citaat ook al aan de orde geweest. Het is goed om de toelichting daarop nog eens te lezen. Daar gaat het vooral om de uitwerking van het nieuwe verbond in het vreedrijk. Hier is het citaat meer bedoeld om aan te geven dat er onder het nieuwe verbond een inwendig werk van de Heilige Geest in de harten en het verstand van de gelovigen plaatsvindt.

Het is mooi om te zien dat ieder van de drie Personen van de Godheid Zijn eigen plaats en aandeel heeft om jou als gelovige volmaakt voor God te plaatsen.

- *God* is de bron van jouw redding. Het was Zijn wil om jou te heiligen.
- Hij kon jou heiligen omdat *Zijn Zoon* het daarvoor noodzakelijke werk heeft verricht.
- Van Gods wil en van het werk van de Heer Jezus heb jij kennis gekregen en er deel aan gekregen door het getuigenis van *de Heilige Geest* in je hart.

Je kunt het ook anders zeggen. De zekerheid dat God jouw zonden en wetteloosheden nooit meer zal gedenken, berust

- op de onwrikbare wil van *God*,
- op het volmaakte offer van *Christus* en
- op het zekere getuigenis van *de Heilige Geest*.

V17. Voordat Christus het werk had volbracht, werden zonden wel gedacht of in herinnering gebracht (*vers 3*). Er was immers vroeger geen offer dat de zonden radicaal kon uitwissen. Maar door het offer van Christus bestaan ze voor God niet meer. Als God de zonden niet meer gedenkt, ontbreekt elke noodzaak voor een nieuw offer.

V18. *Vers 18* is de conclusie uit de aangehaalde profetie van *Jeremia 31* en uit het hele voorgaande betoog. Omdat het ene offer vergeving bewerkt heeft, kunnen geen andere offers meer worden gebracht om vergeving te bewerken. Wat vergeven is, heeft geen offer voor de zonde meer nodig. Er is geen enkele zonde overgebleven die nog vergeving en dus een offer nodig zou hebben, want alle zonden zijn al uitgeboet. Daarmee vervalt elk bestaansrecht van de oudtestamentische offerdienst. Die heeft geen waarde en betekenis meer.

Lees nog eens Hebreeën 10:10-18.

Verwerking: Ben jij helemaal zeker dat God jou eens voor altijd geheiligd heeft door Christus en Zijn offerande?

Ingaan in het heiligdom | verzen 19-21

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

19 Daar wij dus, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, 20 langs [de] nieuwe en levende weg die Hij ons heeft ingewijd door het voorhangsel heen, dat is Zijn vlees, 21 en [wij] een grote Priester over het huis van God [hebben], ...

Inleiding. In de voorgaande verzen en hoofdstukken heeft de schrijver onderwijs gegeven over de persoonlijke heerlijkheden van de Heer Jezus en de volmaaktheid van Zijn werk. Hij heeft duidelijk gemaakt dat door Christus en Zijn werk de grondslag is gelegd voor een nieuw verbond. Het oude heeft niets tot volmaaktheid gebracht, maar door Christus en wat Hij heeft gedaan, zal God al Zijn beloften vervullen.

V19. Na dit uitvoerige en diepgaande onderwijs is de schrijver toe aan de praktijk. Deze volgorde vind je steeds in de brieven. In het onderwijs in deze brief is duidelijk geworden dat jij op grond van de volmaaktheid van het werk van Christus in Gods oog zonder zonde bent. Ook is duidelijk geworden dat Christus het ware heiligdom is binnengegaan om daar te zitten aan Gods rechterhand omdat Zijn werk volbracht is. Dat betekent dat ook jij daarvoor volle "*vrijmoedigheid*" hebt om in te gaan in het heiligdom.

De vragen over je zonden zijn opgelost en bestaan niet meer. De zonden zijn aan Christus toegerekend. Het feit dat Hij nu in de hemel is, is het bewijs dat jouw zonden voor eeuwig zijn uitgedelgd. Daarom kun je met volle vrijmoedigheid in de tegenwoordigheid van God Zelf verschijnen en wel altijd, omdat je voor eeuwig geen geweten van zonden meer hebt. Je eert de Heer Jezus door vrijmoedig naar binnen te gaan. Dat is een vreugde voor God.

De enige verhoging nu is ongelooft als gevolg van het blijven zien op jezelf. Zeker zul je nog veel onvolkomenheden bij jezelf

waarnemen. De vraag is echter niet hoe jij jezelf ziet, maar hoe God jou ziet. Hij ziet jou, vanaf het moment dat je je zonden hebt beleden, volmaakt in Christus. En als je nu toch nog eens zondigt? Dan is dat niet een kwestie tussen jou en God, maar tussen jou en de Vader.

De Heer Jezus wist dat jij ook als gelovige die zonde zou begaan. Voor welke zonden heeft Hij Gods oordeel gedragen? Alleen voor de zonden van vóór je bekering, of ook voor al de zonden die je daarna, helaas, nog zou doen? Toen Hij stierf, heeft Hij jouw hele leven gezien. Voor alles wat daarin niet in overeenstemming met God is, heeft Hij het oordeel op Zich genomen.

Het gaat in deze brief over de heilige God en de zondige mens en wat de Heer Jezus heeft gedaan om die mens geschikt te maken om in Gods tegenwoordigheid te zijn. Kijk daarom naar Christus en ook naar God en hoe Hij Zijn werk waardeert. De wetenschap dat al je zonden door de Heer Jezus gedragen zijn, zal je niet tot een oppervlakkige christen maken. Juist het besef dat Hij zoveel voor al je zonden heeft moeten lijden, zal je ernaar laten verlangen niet te zondigen. Als het toch gebeurt, dan betreft dat jouw relatie met de Vader. Door de zonde kun je niet genieten van de gemeenschap met de Vader. Daarom moet je elke zonde, zodra je je die bewust wordt, belijden. Dan wordt de gemeenschap met de Vader hersteld.

Dit onderscheid tussen je verhouding tot God en die tot de Vader is belangrijk. Over je verhouding tot de Vader zullen we dieper ingaan, als we toe zijn aan de *eerste brief van Johannes*. Het is voor dit moment voldoende dat je van dit onderscheid weet. Het gaat er nu om, dat je volledig instemt met Gods waardering van het volmaakte werk van Zijn Zoon, waardoor ook jij voor God volmaakt bent.

De kracht van het woord “*dus*” (*vers 19*) is dan ook, dat wat volgt de conclusie van het voorgaande is. Tevens is het de overgang naar de praktische levenswandel van de christen die daarop volgt en plaatsvindt vanuit de gemeenschap met God in het heiligdom.

In het Oude Testament is een vrije ingang in het heiligdom onmogelijk. Een dergelijke ingang wordt niet eens verondersteld. Maar voor de gelovigen die met het nieuwe verbond in verbinding staan, is die vrije ingang in Gods tegenwoordigheid er wel. Je mag vrijmoedig het open, hemelse heiligdom ingaan om te aanbidden.

Is hiermee niet een hoogtepunt van de brief bereikt? Het heiligdom is open voor "broeders" (waarin natuurlijk de zusters begrepen zijn), dat zijn allen die met de Heer Jezus verbonden zijn en die Hij "Mijn broeders" (Jh 20:17) noemt. Je bent in het heiligdom als jij je in de Geest in de tegenwoordigheid van God weet en in Christus vol liefde en vertrouwen geniet van de gemeenschap met Hem. Je vertelt God wat je allemaal voor moois in de Heer Jezus hebt ontdekt. Het gaat niet om de woorden die je daarbij gebruikt, maar of je hart echt vol is van Hem. De weg naar God is voor jou geopend en begaanbaar door het bloed van Jezus. Door dat bloed ben je gereinigd en is ook de weg naar Gods hart gereinigd.

Ik hoop van harte dat je van die vrijmoedigheid ruim gebruik maakt door tot God in het heiligdom te gaan en met Hem te spreken over de Heer Jezus. Het is jouw persoonlijke voorrecht om dat te doen. In grote delen van de christenheid worden de individuele gelovigen op afstand gehouden omdat er anderen zijn die ten behoeve van hen tot God naderen. Dat is het geval als een dominee of priester namens de gelovigen tot God spreekt.

Zulke gelovigen menen dat ze alleen door middel van een vertegenwoordiger tot God kunnen komen. In een dergelijke situatie keert de christen terug tot het oudtestamentische systeem en gedraagt hij zich als een Joodse aanbidder. Maar ook waar gelovigen dit voorrecht wel kennen, kan men in samenkomsten toch te veel waarde aan bepaalde personen hechten die (volgens hen) het allemaal 'veel beter kunnen zeggen' of die (volgens hen) de Bijbel beter kennen.

Als je aan een gezelschap van gelovigen de vraag zou stellen: 'Wie van jullie wil er naar de hemel gaan?' dan denk ik dat ieder-

een zijn hand opsteekt. Maar vraag je aan hetzelfde gezelschap: 'Wie van jullie wil *nu* naar de hemel gaan?' dan is de kans groot dat er een stilte valt en dat de handen van slechts enkelen omhoog gaan, namelijk van hen die het leven op aarde niet meer zien zitten. God nodigt jou en ieder van de Zijnen uit om NU bij Hem in het heiligdom te komen en om telkens te komen, zo vaak je maar wilt.

V20. Je mag binnengaan "*langs de nieuwe en levende weg*". Het woord 'nieuw' heeft de betekenis van 'pas geopend' en houdt in dat het karakter van die weg ook altijd die betekenis houdt. Het is een weg die fris en vers blijft omdat het werk waardoor die weg geopend is, nooit verouderd. Het is ook een 'levende weg' omdat die verbonden is aan de Heer Jezus Die het Leven is. Het is een levende weg, niet in de zin dat die weg tot het leven leidt, want de weg wordt bewandeld door hen die het leven al bezitten. Het is een levende weg omdat 'leven' het kenmerk van deze weg is. Als gelovige mag je deze weg gaan in navolging van Hem Die leeft.

Deze voorstelling van die 'weg' naar het heiligdom maakt jouw naderen in het heiligdom tot een steeds weer frisse, nieuwe beleving. Het doet je de tijd vergeten die is verstreken tussen het volbrengen van het werk, al zoveel eeuwen geleden, en nu. Het zal eeuwig zo zijn alsof Hij zojuist jouw zonden in Zijn lichaam droeg op het kruis, alsof Hij zojuist heeft gezegd: "*Het is volbracht*" (Jh 19:30). Gods oog is eeuwig gericht op Zijn Zoon als een Lam Dat zojuist is geslacht. Dat is de bijzondere manier waarop Johannes het Lam beschrijft Dat hij ziet "*staan als geslacht*" (Op 5:6).

Deze weg is door de Heer Jezus "*ingewijd*". 'Inwijden' is de ingebruikneming van iets nieuws. Christus is als Eerste, als Voorloper, ingegaan in het heiligdom op grond van Zijn bloed. Op grond van Zijn bloed kun jij nu ook ingaan en wel "*door het voorhangsel heen, dat is Zijn vlees*". In het Oude Testament woonde God achter het voorhangsel. Het was onmogelijk dat een Israëliet daar ooit binnenvoet zette. Slechts Aäron mocht dat en dan ook nog slechts eenmaal per jaar. Maar God heeft Zelf laten zien dat de weg tot Hem vrij is en wel door het voorhangsel van bovenaf (dus van Hem uit) naar beneden te scheuren (Mt 27:51). Door het vlees van

Christus, dat is Zijn lichaam, zijn jouw zonden uitgeboet en is de weg tot het heiligdom voor jou opengegaan.

V21. En als je dan langs die geopende weg het heiligdom binnengaat, ontmoet je daar *“een grote Priester”*. Dat is niemand anders dan de Heer Jezus. Hij staat jou ter beschikking, Hij zet Zich voor jou in. Hij is de Hogepriester, maar zo wordt Hij hier niet voorgesteld. Als Hogepriester is Hij de voornaamste onder vele priesters. Door Hem echter als ‘grote Priester’ voor te stellen valt de nadruk erop dat er voor God maar één Priester bestaat. Hij is ‘groot’ in de heerlijkheid van Zijn Persoon en in de heerlijkheid van Zijn dienst in het heiligdom. Als jij ook tot God mag naderen, is dat alleen in Hem.

Hij is de grote Priester over *“het huis van God”* (zie ook Hb 3:6). Daarmee worden zowel het heiligdom als de familie van priesters bedoeld. Zijn dienst in het heiligdom is volmaakt tot eer van God en vanwege Zijn Persoon voor God aangenaam. De dienst van de priesterfamilie is voor God ook alleen aangenaam vanwege Zijn Persoon. Hoe groot is Hij!

Lees nog eens Hebreeën 10:19-21.

Verwerking: Ben jij vaak in het heiligdom te vinden?

Naderen tot God | verzen 22-27

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

..., 22 laten wij naderen met een waarachtig hart, in volle zekerheid van [het] geloof, de harten door besprenkeling gezuiverd van [het] kwaad geweten en het lichaam gewassen met rein water. 23 Laten wij de belijdenis van de hoop onwankelbaar vasthouden (want Hij Die beloofd heeft, is getrouw), 24 en laten wij op elkaar acht geven tot aanvruring van liefde en goede werken; 25 en laten wij onze eigen bijeenkomst niet verzuimen, zoals sommigen gewoon zijn, maar [elkaar] vermanen en dat zoveel te meer naarmate u de dag ziet naderen. 26 Want als wij moedwillig zondigen nadat wij de kennis van de waarheid ontvangen hebben, blijft er geen slachtoffer voor [de] zonden meer over, 27 maar een vreselijke verwachting van oordeel en een felheid van vuur dat de tegenstanders zal verslinden.

V22. De weg naar het heiligdom is open. De vrijmoedigheid om naar binnen te gaan is gegeven. Nu spoort de schrijver je aan om daadwerkelijk te naderen. Je hebt op grond van je christelijke positie toegang tot het heiligdom. Maak van dat voorrecht dan ook echt gebruik. Om je het volle genot van dat voorrecht te geven wijst de schrijver nog op een paar voorwaarden die aan het naderen tot God in het heiligdom verbonden zijn. Dat is niet bedoeld om je alsnog de vrijmoedigheid te ontnemen. Het gaat er niet alleen om *dat* je komt, maar ook *hoe* je komt.

Je zult het er wel mee eens zijn dat naderen tot God in het heilige der heiligen niet onverschillig kan gebeuren, zonder rekening te houden met de Persoon tot Wie je nadert. In de eerste plaats moet er een *“waarachtig hart”* of een oprechte gezindheid aanwezig zijn, zowel ten opzichte van God als ten opzichte van de mensen. Om God op een Hem welgevallige manier te naderen zul je je christelijke positie moeten kennen en in je hart moeten waarderen en genieten. Anders gezegd: Je zult blij zijn met wat je in Christus geworden bent en Hem en God daar dankbaar voor zijn. Je zult komen *“in volle zekerheid van [het] geloof”*. Als er nog een spoortje

van twijfel bij jou is of jouw verhouding tot God wel in orde is, kun je niet vrij naderen.

Om echt tot God te naderen is volle zekerheid, volledig vertrouwen of geloof nodig. Volle zekerheid van het geloof rust volkomen in de liefde van God. Bij *“de harten door besprenkeling gezuiverd van [het] kwaad geweten”* maakt de schrijver een toespeling op de priesterwijding (*Ex 29:20; Lv 8:23*). Bij de priesterwijding wordt een deel van het bloed van het wijdingsoffer gestreken op de rechter oorlel, de rechter duim en de rechter grote teen. Dit beeld laat zien dat het gehoor (oor), de handel (hand) en de wandel (voet) gereinigd moeten zijn om priesterdienst voor God te kunnen doen.

De schrijver vat als het ware oor, hand en voet hier samen in het hart, omdat het centrum van dit alles het hart is. Wat je beluistert, wat je doet en waar je heen gaat, komt voort uit je hart (*Sp 4:23*). Daarom mag je hart niet geplaagd worden door een *“kwaad geweten”*, want dat trekt je van God af. Door de besprenkeling met het bloed (*Hb 12:24; 1Pt 1:2*) is je hart gezuiverd en is je geweten volmaakt. Maar je moet steeds weer nagaan of het ook in de praktijk zo is.

Niet alleen het hart is gereinigd, maar ook *“het lichaam”*. Niet alleen moet je innerlijk in overeenstemming zijn met God, ook je uiterlijke verhouding tot God moet in orde zijn. Dat vraagt dat je dit voortdurend waarmaakt. Door je verblijf in en je gaan door de wereld word je steeds weer bezoedeld. Daarom is het nodig om de dagelijkse reiniging van het water van het Woord te ondergaan (*Ef 5:26*). Door in de Bijbel te lezen word je weer rein.

V23. De voorgaande voorwaarden hebben te maken met jouw naderen tot God. Maar je hebt ook te maken met de wereld waarin je leeft. Tegenover de wereld is het belangrijk dat je *“de belijdenis van de hoop onwankelbaar”* vasthoudt. De kracht daarvoor krijg je in het heiligdom. Daar zie je dat al Gods beloften door Hem zullen worden vervuld, terwijl je daarvan in de wereld op dit moment nog helemaal niets ziet. Maar in het heiligdom zie je Christus in Wie alles wat God heeft beloofd ‘ja en amen’ is. Daarom is het

ingaan in het heiligdom een enorme bemoediging voor je getuigenis in de wereld.

Om te voorkomen dat je gaat wankelen, is er geen beter middel dan de herinnering aan de trouw van God. *“Hij Die beloofd heeft, is getrouw.”* Jouw hoop is niet gebouwd op iets in jezelf, maar op de trouw van God. Dat geeft nog eens vastheid!

V24. Er is nog een aspect. Het gaat niet alleen om je eigen vertrouwen op God, maar je wordt opgeroepen ook op anderen te letten en anderen worden opgeroepen dat zij op jou letten. Elkaar bemoedigen is heel belangrijk. Om je broeders en zusters te waarderen en te bemoedigen is het nodig hen in het heiligdom te zien, in het ware licht van Christus. Dat zal je omgang met hen bepalen.

Af en toe een vriendelijk woord is best goed, maar niet voldoende. Er staat *“aanvoering”*. Daarin klinkt gedrevenheid en inspanning door. Echte christelijke gemeenschap in het heiligdom heeft tot gevolg dat we elkaar stimuleren om gevoelens van liefde voor elkaar te hebben en *“goede werken”* te doen waardoor de ander die liefde ook daadwerkelijk ervaart (1Jh 3:18). We moeten bij elkaar de liefde aanscherpen, want liefde is de juiste christelijke gezindheid en goede werken zijn daarvan de vruchten.

V25. Behalve je persoonlijke contacten, waarbij je acht geeft op de ander en de ander op jou, is er ook de samenkomst van de gemeente. Daar is Christus in het midden om de lofzang aan te heffen. De schrijver roept op niet nalatig te zijn in het bezoeken van de bijeenkomst. Daar wordt op een openbare en gemeenschappelijke manier belijdenis van het geloof afgelegd. Door de bijeenkomst te verzuimen kun je doen alsof je de belijdenis persoonlijk vasthoudt, terwijl je vermijdt je openlijk een te maken met het volk van God in de moeilijkheden die aan de belijdenis van dit geloof voor de wereld verbonden zijn.

De schrijver voegt nog een extra motief toe om de eigen bijeenkomst niet te verzuimen: *“de dag”*, dat is de dag van het oordeel, nadert. Het verzuimen van de samenkomst is een duidelijk teken van het afnemen van de genegenheid voor elkaar. Vaak loopt

het verzuim uit op een terugkeer naar de wereld of een wereldse godsdienst. De gedachte aan de dag van het oordeel moet op het geweten werken. Die gedachte moet verhoeden dat christenen terugkeren tot de wereld en dat ze bewaard worden voor de invloed van mensen of mensenvrees.

De onderlinge bijeenkomst is bij uitstek de plaats waar we steun van elkaar ervaren. De nadruk ligt hier niet op wat we in de samenkomst ontvangen, maar wat we eraan kunnen bijdragen. De lezers worden herinnerd aan de samenkomsten van het begin van de gemeente waar ze vroeger zo volhardend in waren (*Hd 2:42*), maar waarin ze nu dreigden te verslappen. Voor sommigen was het al een gewoonte geworden om de samenkomsten niet meer te bezoeken. Ze bleven weg zonder daar een geldige reden voor te hebben.

V26. Als iemand bewust de bijeenkomst verzuimt uit angst voor smaad en bespottung, is dat moedwillig zondigen! Het woord “want” aan het begin van *vers 26* geeft de verbinding aan met de beide voorgaande hoofdstukken (*Hb 9-10*), terwijl het ook in onmiddellijke verbinding met het vorige vers staat. Dat onderstreept het belang van het samenkomen. Als een christen de samenkomsten verzuimt, is dat niet alleen een onwaardig gedrag, het is ook gevaarlijk. Het betekent het negeren, zo niet het verachten, van een van de grootste middelen van opbouw en vertroosting. Het is tevens onverschilligheid voor de gemeenschap van de heiligen.

Achteruitgang en uiteindelijk afval beginnen vaak met het opgeven van de christelijke bijeenkomst. Wie de bijeenkomst van de gemeente verzuimt, is niet echt onder de indruk van de Heer Jezus Die daar in het midden is (*Mt 18:20*). Wie de Heer Jezus liefheeft, zal graag zijn waar Hij is. Als je daarbij bedenkt dat Hij het ook fijn vindt om in het midden van Zijn verlostten te zijn, zul je niet zonder gegronde reden een bijeenkomst verzuimen. Waar Hij is, is Hij met een altijd frisse zegen en groei aanwezig.

Als iemand beleden heeft de waarde van het ene offer te kennen en die belijdenis daarna prijsgeeft, is er geen ander slacht-

offer waartoe hij de toevlucht zou kunnen nemen. “*Moedwillig*” wil zeggen vrijwillig, eigenwillig en bewust. Het staat tegenover onwetendheid. Het gaat om belijdende christenen, die bewust, willens en wetens, in openlijke rebellie tegen God zondigen. Het gaat om mensen die ‘kennis van de waarheid’ ontvangen hebben, dus niet maar een vluchtige indruk van het christendom hebben opgedaan.

Zulke mensen zijn diep ingedrongen in de verschillen tussen het oude en nieuwe verbond. Ze hebben het nieuwe omhelsd, maar zijn toch weer naar het oude teruggekeerd, naar de offers die geen zonden kunnen wegnemen, zoals in het begin van dit hoofdstuk is aangetoond. Zulke mensen tonen altijd een bitterder tegenstand dan onwetenden. Ze vallen af van het enige afdoende werk van Christus om moedwillig weer aan de zonde toe te geven, om het zondigen weer als een gewoonte aan te nemen.

V27. Het enige waarop zij nog kunnen rekenen, is een “*vreselijk*” of vreesaanjagend oordeel dat zich in een fel vuur zal openbaren. In plaats van mensen die de belijdenis van de waarheid onder druk hebben vastgehouden, zijn zij tegenstanders geworden. Wie de kennis van de waarheid heeft ontvangen en die loslaat, neemt het karakter van een tegenstander aan. Zo iemand is geen dwalende. Een dwalende is iemand die weer hersteld kan worden. Voor een verklaarde tegenstander is er geen hoop op herstel.

Lees nog eens Hebreeën 10:22-27.

Verwerking: In dit gedeelte staan enkele vermaningen of aansporingen. Welke zijn dat? Zijn er bij die jij speciaal ter harte moet nemen?

Hij Die komt, zal komen | verzen 28-39

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

28 Iemand die [de] wet van Mozes verworpen heeft, sterft zonder ontferming op [het woord van] twee of drie getuigen; 29 hoeveel zwaarder straf, meent u, zal hij waard geacht worden die de Zoon van God met voeten heeft getreden en het bloed van het verbond waardoor hij geheiligd was, onheilig geacht en de Geest van de genade gesmaad heeft? 30 Want wij kennen Hem Die gezegd heeft: 'Aan Mij [de] wraak, Ik zal vergelden'. En opnieuw: '[De] Heer zal Zijn volk oordelen'. 31 Vreselijk is het te vallen in [de] handen van [de] levende God! 32 Maar herinnert u de dagen van vroeger, toen u na verlicht te zijn veel strijd in [het] lijden verdragen hebt, 33 hetzij dat uzelf door smaadheden en verdrukkingen een schouwspel geworden was, hetzij dat u gemeenschap had met hen die zo [daarin] verkeerden. 34 Want u hebt ook mee geleden met de gevangenen en de roof van uw bezittingen met blijdschap aanvaard, daar u wist dat uzelf een beter en blijvend bezit hebt. 35 Werpt dus uw vrijmoedigheid niet weg, die een grote beloning heeft. 36 Want u hebt volharding nodig, opdat u na de wil van God gedaan te hebben de belofte ontvangt. 37 Want nog een zeer korte tijd [en] 'Hij Die komt, zal komen en niet uitblijven. 38 Maar <Mijn> rechtvaardige zal op grond van geloof leven; en als iemand zich onttrekt, heeft Mijn ziel in hem geen behagen'. 39 Wij echter behoren niet tot hen die zich onttrekken tot verderf, maar tot hen die geloven tot behoud van [de] ziel.

V28. We zitten in een gedeelte waarin opnieuw tegen afval wordt gewaarschuwd. Op de meest afschrikwekkende wijze worden de gevolgen van de afval voorgesteld. Het gaat dan ook niet om een kleinigheid! Het gaat om het verwerpen van het enige offer dat God heeft gegeven in Zijn Zoon en wel nadat de afvallige eerst ingestemd had met dat offer. Dat is niet anders dan bewuste opstand tegen God. Opstand tegen God, terwijl men Zijn wil kent, werd en wordt altijd hoog opgenomen door God. Kijk maar naar de wet van Mozes. Iemand die deze verworpen heeft, dat wil zeggen die vertrapte en verachtte (dus niet per ongeluk die

overtrad), sterft zonder ontferming. Wel moeten er twee of drie getuigen van deze opstand zijn (*Nm 15:30-36*).

V29. Als God opstandigheid onder het oude verbond al zo bestrafte, hoeveel zwaarder moet de straf dan zijn die iemand zal krijgen die tegen het nieuwe verbond in opstand komt. De zwaardere straf is het eeuwig oordeel, terwijl het in het Oude Testament een lichamelijke straf betreft. Maar die zwaardere straf past dan ook bij de ernst van de zonde. Het gaat om niets minder dan het vertrappen van de Zoon van God, de eeuwige Zoon, en het verachten van Zijn werk.

Je kunt zeggen dat het bij overtreding van de wet louter ongehoorzaamheid was. Hoe erg dat ook al was, nog erger is het om de genade van God en wat Hij heeft gedaan in Zijn Zoon te verachten. Het is het verwerpen van het hele heilsplan van God met een verachting die geen enkele hoop op bekering geeft. Iets met voeten treden wijst op een verachtelijke behandeling. Zo behandelt de naamchristen de Zoon van God als hij, na Hem eerst te hebben erkend als de Zoon van God, Hem later weer inlevert en inruilt tegen een tastbare godsdienst. Het is de grofste miskennis die Hem kan worden aangedaan. De Heer Jezus wordt door een dergelijke behandeling voor leugenaar gehouden en Zijn werk als nutteloos bestempeld.

Dit laatste blijkt uit de miskennis van het bloed van het verbond. Door dit bloed was de belijder geheiligd dat wil zeggen uiterlijk apart gezet. Het is dezelfde heiliging die ook geldt voor de ongelovige man van wie de vrouw tot geloof is gekomen (*1Ko 7:14*). Hij beleed dat hij achter het bloed schulde, zoals alle leden van het gezelschap waarbij hij zich had aangesloten, maar hij geloofde niet in de kracht van het bloed. Op een gegeven moment achtte hij het onheilig. Het is niet verwonderlijk dat een dergelijke persoon ook "*de Geest van de genade*" smaadt. De Heilige Geest heeft hem genade getoond bij zijn intrede in het christendom door hem deel te laten hebben aan Zijn werk in de gemeente. Maar nu schuift hij de genade met een gebaar van minachting terzijde.

V30. Door te spreken over “wij” plaatst de schrijver zich onder hen aan wie hij schrijft. Hij ziet het hele volk, inclusief zichzelf, als belijders. Ze hebben allen dezelfde belijdenis. Maar de kans bestaat dat er enkelen onder hen zijn voor wie de belijdenis slechts een zaak van de lippen is en niet van het hart. Met het oog op hen spreekt hij deze ernstige woorden. Hij wil hun geweten aanspreken, zodat zij alsnog de waarheid in hun hart opnemen en zich niet afwenden tot een godsdienst die door God verworpen is om vervolgens in hun zonde te sterven.

Allen kennen zij God als Degene Die oordeelt. Niemand is daarover in onwetendheid. Gods wraak houdt in dat Hij rechtvaardig zal toemeten wat iemand toekomt. Hij zal op rechtvaardige wijze vergelden en oordelen.

V31. Wie afvalt van de levende God (*Hb 3:12*), zal eens vallen in de handen van die levende God. Hoe heel anders kijkt de gelovige naar de handen van God. Hij vertrouwt zich er graag aan toe (*2Sm 24:14*), omdat hij erop vertrouwt dat God volmaakt rechtvaardig en vol liefde is.

V32. Na zijn strenge vermaningen spreekt de schrijver vanaf *vers 32* de lezers weer bemoedigend toe. Hij heeft zijn vrees geuit voor de afval van een enkeling, maar voor het grote gezelschap heeft hij die vrees niet. Bij hen heeft hij vruchten van het nieuwe leven gezien. Daaraan herinnert hij hen door hen in gedachten mee terug te nemen naar de dagen van vroeger. Hij spreekt erover dat ze toen “verlicht” werden. Daarmee bedoelt hij dat ze hadden ontdekt wat het christendom meer inhield dan het Jodendom. Toen ze dat hadden ontdekt, hadden ze het nieuwe aangenomen.

De “*strijd in het lijden*” die dit met zich mee had gebracht, hadden ze ervoor over gehad. Lijden hoort bij het aanvaarden van de Heer Jezus. Er is geen enkele grond voor de gedachte dat de kerk alles voor Christus in bezit zal nemen door een wereldwijde opmars van het evangelie. Het is goed dat steeds te bedenken.

V33. De schrijver spreekt over twee vormen van lijden. Er is een lijden dat zij persoonlijk ondervonden en een lijden dat zij on-

dervonden door mee te lijden met anderen. Het lijden dat zij zelf ondergingen, bestond uit “*smaadheden en verdrukkingen*” die hun ongelovige volksgenoten over hen brachten. Daarbij stonden deze volksgenoten naar hen te kijken als naar “*een schouwspel*” (vgl. *1Ko 4:9*). Dit lijden was openbaar. De andere vorm van lijden is het mee lijden met anderen. Dat wordt niet aan den lijve ondervonden, maar het wordt in de geest meegevoeld met hen die het wel aan den lijve ondervinden (*Hb 13:3; Mt 25:36,39*). Ze hadden hen die om hun geloof gevangengenomen waren, bemoedigd, mogelijk bezocht.

V34. Hun bezittingen waren hun ontnoofd. Haatdragende Joden hadden hun die ontnomen door plundering of verbeurdverklaring. Maar ze hadden er niet om getreurd. Integendeel, ze hadden het verlies “*met blijdschap aanvaard*”. Wisten ze nog hoe dat kon? Dat was omdat de overtuiging voor hen leefde dat ze iets bezaten wat ze nooit kwijt konden raken, namelijk “*een beter en blijvend bezit*”. Het is een schat in de hemelen waar dieven niet bij kunnen komen (*Mt 6:20; 1Pt 1:4*). Als daar het oog op wordt gericht, is er kracht, moed en volharding om de geloofsweg tot het einde toe te vervolgen. Het lijden dat ze ondergingen, kwam eenvoudig doordat ze de juiste weg hadden gekozen.

V35. Om die reden (“*dus*”) moeten ze de vrijmoedigheid waarmee ze die geloofsweg vervolgden, niet wegwerpen. Aan het eind wacht immers de beloning: de eeuwige erfenis in het beloofde land.

V36. Het is, ook voor jou, een kwestie van volhouden. Gebrek aan volharding heeft afval van het geloof tot gevolg. Volharding betekent letterlijk ‘blijven onder’, dat is blijven onder de omstandigheden waarin men is en er niet uit wegluchten. Door te volharden krijg je deel aan “*de belofte*”: de erfenis.

Daarvoor moet “*de wil van God gedaan*” worden. Telkens als in een brief over de ‘wil van God’ wordt gesproken, staat dat in verband met de inhoud van de brief. De wil van God heeft hier te maken met het geloof in het getuigenis aangaande Jezus als de Messias, Die is gekruisigd, gestorven en opgestaan en dat als ge-

volg daarvan de zonden zijn weggedaan. Ook is het Zijn wil dat je kijkt naar een Hogepriester in de hemel aan de rechterhand van God, terwijl je op aarde mogelijk verdrukking en vervolging moet ondergaan. Het is Gods wil dat je daarin volhardt tot je bij Hem bent.

V37. En dat zal nog slechts “een zeer korte tijd” duren, want Christus komt spoedig en zal alles vervullen wat beloofd is. Zijn offer heeft je geschikt gemaakt om in de vervulling van de beloften te delen. Dat je toch nog moet wachten en niet direct na je bekering in de hemel bent opgenomen, is om het geloof dat je belijdt op zijn echtheid te beproeven. Hij komt en zal niet uitblijven. Als ‘uitblijven’ in jouw leven centraal komt te staan, zul je ontrouw worden aan de Heer (Mt 24:48-50) en word je van een goede slaaf een boze slaaf.

V38. Om dat te voorkomen is het nodig te leven op grond van geloof. De schrijver citeert hier voor de derde keer in het Nieuwe Testament een vers uit *Habakuk* (Hk 2:3-4). In elk van de drie citaten kun je het accent anders leggen:

1. in het eerste citaat, *Romeinen 1:17*, op ‘rechtvaardige’ (het onderwerp van die brief),
2. in het tweede, *Galaten 3:11*, op ‘geloof’ (tegenover de wet) en
3. in de derde, *Hebreeën 10:38*, op ‘leven’ (tegenover omkomen in de woestijn, afvallen).

Zolang de komst van de Verlosser uitblijft, moet de rechtvaardige leven vanuit de kracht van zijn geloof. Wie als rechtvaardige leeft, heeft niets te vrezen en zal volharden. God spreekt hier van “<Mijn> rechtvaardige”. Daar klinkt de genegenheid in door die God heeft voor ieder die leeft vanuit het geloof in Hem in een wereld die tegen Hem is.

V39. Wie naambelijder is, zal afhaken en door God verworpen worden. Onttrekken is het zich terugtrekken van het pad van het

geloof, dat pad verlaten. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren door mensenvrees, waardoor de noodzakelijke volharding verdwijnt. Het kan ook plaatsvinden door het negeren van het Woord van God en het niet meer alleen zien op de grote Hogepriester. In zulke mensen heeft God geen behagen. Zij keren terug tot de dode werken, waarvan ze zich hadden afgekeerd onder belijdenis van de kracht van het bloed van Christus. In het volgende hoofdstuk gaat God mensen voorstellen in Wie Hij wel behagen heeft.

De schrijver veronderstelt niet dat zijn lezers zulke afvalligen zijn, net zomin als hijzelf, want door het woord “wij” dat hij gebruikt, zie je dat hij zichzelf er weer bij insluit. Jij bent toch zeker ook niet van de soort die zich onttrekt, die uit angst het christendom opgeeft en zo een vreselijk oordeel tegemoet gaat?

Ik veronderstel dat jij behoort tot hen die geloven tot behoud van de ziel, dat wil zeggen dat jij leeft in geloof en dat je daardoor je ziel bewaart tot het einde van de reis.

Lees nog eens Hebreeën 10:28-39.

Verwerking: Ben jij wel eens bang om van het geloof af te vallen of weet je dat van een ander? Wat is jouw antwoord op die angst?

Hebreeën 11

Leven door geloof (I) | verzen 1-4

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Het geloof nu is [de] zekerheid van wat men hoopt, [de] overtuiging van wat men niet ziet. 2 Want in dit [geloof] hebben de ouden getuigenis verkregen. 3 Door [het] geloof begrijpen wij dat de werelden door Gods Woord bereid zijn, zodat wat men ziet, niet ontstaan is uit wat zichtbaar is. 4 Door [het] geloof offerde Abel aan God een beter slachtoffer dan Kaïn, waardoor hij getuigenis verkregen heeft dat hij rechtvaardig was, daar God over zijn gaven getuigenis gaf; en daardoor spreekt hij nog, nadat hij gestorven is.

Inleiding. Je gaat aan een prachtig en tevens enorm bemoedigend hoofdstuk beginnen. Het staat boordevol voorbeelden van personen die hebben geleefd vanuit het geloof. In hun leven zijn de kracht en de werking van het geloof gebleken. Het hele hoofdstuk gaat dan ook over niets anders dan over geloof. Al deze voorbeelden haalt de schrijver aan om de Hebreeën en ook jou te laten zien waartoe iemand die door het geloof leeft, in staat is.

Dit geloof is geen ander dan wat jou tot God bracht en waarmee jij je vertrouwen stelde op God voor de vergeving van je zonden. Dat was het begin van je geloof. Maar geloof blijft altijd actief. Geloven in God is Hem vertrouwen, Hem betrouwbaar achten, er zeker van zijn dat Hij helpt en doet wat Hij zegt. De toekomst wordt door het geloof heden en het onzichtbare wordt er zichtbaar door. En de moeilijkheden die je tegenkomt, zijn uitdagingen voor het geloof. Moeilijkheden zijn als het ware voedsel voor het geloof. Het geloof vindt juist in de moeilijkheden aanleiding zich te bewijzen.

V1. *Vers 1* is wel eens de definitie van het geloof genoemd, maar ik denk dat dit niet juist is. Geloof is niet te definiëren. Geloof is een werkzame kracht met het oog op de toekomst en met het oog op het heden. Geloof richt het oog *vooruit*, naar het beloofde, en is er zeker van dat het eenmaal bereikt zal worden: het “*is [de] zekerheid van wat men hoopt*”. Geloof richt het oog ook *omhoog*, naar God en Christus, het is “*de overtuiging van wat men niet ziet*”. Anders gezegd: geloof ziet voorwaarts en opwaarts.

In de *verzen 1-7* zie je dat het geloof allesbepalend is in de verhouding tussen de mens en God en wel vanaf het begin tot het eind. Het gaat over de schepping, zonde en offer, leven en wandelen tot een welbehagen voor God, het getuigenis tegenover de wereld, het oordeel over de wereld en ten slotte het vrederijk. In al deze aspecten staat de Zoon centraal. De schepping toont de Zoon als Schepper. Het offer toont de Zoon als Verlosser. Een leven en wandel tot welbehagen van God worden volmaakt gezien in de Zoon. In de wereld heeft Hij een volmaakt getuigenis afgelegd van Wie God is. De Zoon zal de wereld oordelen en Hij zal ook het vrederijk oprichten.

Verder wijst de schepping vooruit naar de herschepping, waarvan de Zoon de Erfgenaam is. Op grond van het offer zal eenmaal alles aan de Zoon onderworpen zijn. In de wegneming van Henoeh (*vers 5*) zie je een beeld van de opname van de gemeente, het hemelse volk van God. De gemeente is verbonden met de Zoon en deelt in alles wat het deel is van de Zoon en wat Hij in het vrederijk zal krijgen. Noach (*vers 7*) is een type van het aardse volk in het vrederijk, van de gelovigen die door de oordelen heen de aarde beërven.

De rode draad die door alles heenloopt, is die van geloof. Deze rode draad verbindt alles met elkaar. Als je de *verzen 1-7* samenvat, kun je het volgende zeggen. Het geloof ziet

- dat de zichtbare dingen zijn ontstaan uit wat niet zichtbaar is;

- dat het offer de enige grondslag is om voor God te kunnen bestaan;
- dat een wandel tot welbehagen van God mogelijk is door te geloven dat Hij is (omhoog zien);
- dat een nieuwe wereld wacht (vooruit zien).

V2. Dit is het geloof dat de ouden, de geloofshelden uit het Oude Testament, de vroegere generaties van Israël, bezaten. Zij hebben er steeds weer blijk van gegeven zeker te zijn van wat zij hoopten en overtuigd te zijn van wat zij niet zagen. Daarom hebben zij van God getuigenis verkregen. God heeft hun in hun geweten Zijn goedkeuring gegeven. Dat doet God nog steeds in ieder die leeft in dagelijks vertrouwen op Hem in welke omstandigheden hij ook verkeert.

V3. Na de inleidende eerste twee verzen krijg je voorbeelden van de werking van het geloven. Het eerste voorbeeld is dat je alleen door te geloven kunt begrijpen hoe de werelden zijn bereid, namelijk door Gods Woord. Hier is nog geen sprake van geloofshelden uit het Oude Testament. Hier gaat het over jezelf, over jouw inzicht in de bereiding van de wereld. Alles wat je ziet, is niet ontstaan uit iets anders wat zichtbaar is, maar uit de Onzichtbare. Dat beginsel geldt voor alles wat met de praktijk van het geloven te maken heeft. In het geloofsleven wordt niets tot stand gebracht uit wat om ons heen zichtbaar is, maar alleen uit de onzichtbare God Die ook de werelden bereid heeft.

God heeft gesproken en daardoor is al het zichtbare ontstaan. Zo gaat dat als God spreekt. Zijn spreken is vol gezag en gevolg. Hij spreekt en het is er (*Gn 1:3 enz.; Ps 33:9*). Zo heeft Hij de werelden (sterrenwereld, engelenwereld, mensenwereld) "bereid", dat wil zeggen in orde gebracht, gerangschikt, alles op zijn plaats gezet. Dat kun je alleen "begrijpen" of innerlijk, geestelijk zien, als je gelooft. Het geloof stelt vast dat God alles precies daar heeft geplaatst waar Hij het hebben wilde (*Op 4:11*). Van een geleidelijke ontwikkeling (evolutie) is bij de schepping geen sprake.

In dit derde vers wordt in één zin afgerekend met de dwaze redeneringen van de mens die eindeloos naar verklaringen zoekt voor het bestaan van de dingen en steeds tot dwaze, zogenaamde, conclusies komt. Het ene uitgedachte systeem is nog dwazer dan het andere om een verklaring te geven van wat heel eenvoudig wordt als God op Zijn Woord wordt geloofd. Het heelal is geen schepende oorzaak. Het is zelf geschapen en werkt door een wet die God het heeft opgelegd.

V4. God gebruikt Zijn schepping als platform waarop de werking van het geloof wordt tentoongespreid. Vervolgens heeft Hij daarop de mens geschapen. Met die mens wilde God omgang, contact, hebben. Door de zonde die in de wereld is gekomen, is dit contact, je kunt ook zeggen deze gemeenschap, wreed verstoord. Nu kon de mens niet meer naderen tot God. Nog erger: de in zonde gevallen mens kon voor God niet bestaan.

God zou hem van dit platform moeten wegvagen. Maar God heeft in Zijn liefde en genade een uitweg gegeven. Hij heeft een Lam als slachtoffer beschikbaar gesteld voor de gevallen mens, opdat deze op een rechtvaardige grondslag toch voor Zijn aangezicht zou kunnen bestaan. En nu komt in Abel het voorbeeld van de kracht van het geloof in het slachtoffer.

Abel heeft het inzicht van een door God onderwezen geweten. Hij erkent Gods oordeel over de zonde. Hij gaat naar God en belijdt dat hij een zondaar is. Maar hij komt met een plaatsvervanger, een offer dat hij als het ware tussen zich en God plaatst. Hierdoor ontvangt hij het getuigenis dat hij rechtvaardig was. Dit getuigenis is in overeenstemming met het rechtvaardig oordeel van God. God moet het oordeel uitoefenen. Hij oordeelt het offer en daardoor kan Abel vrijuit gaan. Niet alleen het offer wordt aangenomen, maar ook Abel zelf die met het offer komt.

Als jij tot God gaat door het offer van de Heer Jezus, getuigt God van het offer dat het rechtvaardig is én Hij getuigt van jou dat jij rechtvaardig bent. Jouw gerechtigheid heeft de waarde en de volmaaktheid van het offer, dat wil zeggen van Christus Die Zich offerde aan God. Jij bent nu voor God overeenkomstig de vol-

maaktheid van het werk van Christus. Wat dat betekent, heb je al uitvoerig in deze brief gezien.

De eerste geloofsheld is dus Abel. In hem zie je een gelovige die zich actief voor God stelt op de grondslag van een plaatsvervangend offer. Ook zijn broer Kain komt ter sprake. Ook hij heeft een offer gebracht, maar het offer van Abel is beter of meerder dan dat van hem. Het offer van Abel heeft een meerwaarde. De meerwaarde ligt daarin dat Abel een offer slacht naar het voorbeeld dat God heeft gegeven na de zondeval (*Gn 3:21*), terwijl Kain komt met zijn eigen goede werken die ook nog eens van een vervloekte aarde komen.

Abels offer was, naar het lijkt, niet voor een speciale zonde, maar hij bracht het in het besef dat een mens alleen op die grond voor God kan bestaan. Het offer van Abel werd aanvaard. Mogelijk viel het vuur van God erop, zichtbaar, net als bij de tabernakel (*Lv 9:24*), de tempel (*2Kr 7:1*) en bij de offers van David en Elia (*1Kr 21:26*; *1Kn 18:38*).

Kain erkende het bestaan van God en wenste in Zijn gunst te komen, maar hij erkende niet dat hij een zondaar was. Hij keerde God de rug toe. Het verschil tussen de offeraars ligt in het geloof. Abels geloof én zijn offer maakten dat God hem rechtvaardig verklaarde.

Abel moest zijn geloofsleven met de dood door moordenaars-hand bekopen. Zijn getuigenis op aarde werd op die manier gestopt, maar niet de boodschap die ervan uitgaat. Die weerklinkt door de eeuwen heen op een wijze die anders niet mogelijk was geweest. God gebruikt het werk van de satan volkomen tegen diens wil tot meerdere glorie van Zijn Naam.

Lees nog eens Hebreeën 11:1-4.

Verwerking: Wat doe jij met geloof, hoe werkt het bij jou?

Leven door geloof (II) | verzen 5-8

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

5 Door [het] geloof werd Henoeh weggenomen opdat hij [de] dood niet zag, en hij werd niet gevonden, omdat God hem had weggenomen; want vóór zijn wegneming heeft hij getuigenis verkregen dat hij God behaagd had. 6 Zonder geloof echter is het onmogelijk [Hem] te behagen; want wie tot God nadert, moet geloven dat Hij is en dat Hij een Beloner is van hen die Hem zoeken. 7 Door [het] geloof heeft Noach, toen hij een Goddelijke aanwijzing ontvangen had over de dingen die nog niet gezien werden, eerbiedig een ark gereed gemaakt tot behoudenis van zijn huis, waardoor hij de wereld veroordeelde en een erfgenaam werd van de gerechtigheid die naar [het] geloof is. 8 Door [het] geloof gehoorzaamde Abraham toen hij geroepen werd, om uit te gaan naar [de] plaats die hij als erfdeel zou ontvangen; en hij ging uit zonder te weten waar hij komen zou.

V5. In het voorbeeld van Abel heb je gezien dat de dood van een onschuldige plaatsvervanger het middel is waardoor God jou heeft aangenomen. Bij Henoeh zie je een volgende stap. Wie rechtvaardig is verklaard, wandelt in geloof. De naam Henoeh betekent 'onderwezen'. Wie is onderwezen in de waarde van het offer, leert wandelen door geloof en wordt weggenomen door middel van datzelfde geloof. Jij bent door het offer van de Heer Jezus principieel bevrijd van de macht van de dood. Alles wat bij de oude mens behoort, is door dat offer weggedaan (*Rm 6:6*). De duivel, die de macht van de dood had, is tenietgedaan (*Hb 2:14*). De overwinning over de dood is zo volkomen, dat, als het God behaagt, je naar de hemel gaat zonder zelfs door de dood te gaan.

Dat gebeurde met Henoeh en dat zal gebeuren bij de opname van de gemeente (*1Th 4:15-17*). Elia is ook zonder te sterven naar de hemel gegaan (*2Kn 2:1,11*). Henoeh en Elia leefden beiden in een tijd van grote goddeloosheid. Evenals Elia was Henoeh een profeet van het oordeel (*Jd :14-15*). Dit oordeel is in de eerste plaats gekomen door de zondvloed. Maar zijn profetie strekt zich uit

naar de eindtijd, naar de wederkomst van Christus. Iemand die met God leeft, krijgt van Hem inzicht in de toekomst, waarvan Christus het Middelpunt is.

Nu staat hier van Henoch “*dat hij God behaagd had*”. Als je in *Genesis* leest wat er over Henoch wordt gezegd, dan lees je daar dat Hij met God *wandelde* (*Gn 5:24*). Zoals vaker haalt de schrijver in deze brief de Griekse vertaling van het Oude Testament, de Septuaginta, aan. Daarin is ‘wandelen met God’ vertaald met ‘God behagen’. Dat neemt de schrijver onder de leiding van Gods Geest hier dan ook over. Dat houdt in dat ‘wandelen met God’ gelijkstaat aan ‘God behagen’.

Bij wandelen moet je dan ook denken aan de hele manier van leven. Henoch betrok God bij alle aspecten van zijn leven. Zijn wandel had God als voorwerp. Het is wel eens zo voorgesteld dat Henoch in zijn wandeling met God zó dicht bij de hemel kwam, dat God tegen hem zei: ‘Kom maar binnen.’ Ik denk dat het ook zo met ons als leden van de gemeente zou moeten gaan. De opname van de gemeente zou ons niet moeten verrassen of overvallen, maar zou in het verlengde moeten liggen van een wandel met God. Een wandel met God kan niet anders dan je steeds dichterbij de hemel brengen.

Henoch kreeg van God het getuigenis dat hij Hem behaagde “*vóór zijn wegneming*”. Zijn geloof openbaarde zich tijdens zijn leven dat aan zijn wegneming voorafging.

V6. Zonder geloof is een wandel als die van Henoch onmogelijk. Iemand die niet gelooft, is absoluut onbekwaam tot een wandel waar God met vreugde naar kijkt. De wandel van Henoch behaagde God omdat die wandel Hem deed denken aan die van de Heer Jezus toen Hij op aarde was. (Voor God is de toekomst heden.) Daarom maakt Hij er melding van. Zo behoort het te zijn bij iedere gelovige (*1Th 4:1*).

Je kunt alleen met God wandelen, als je gelooft “*dat Hij is*”. Dat is iets anders en gaat veel verder dan geloven dat Hij *er* is. De demonen geloven ook dat God er is, dat Hij bestaat (*Jk 2:19*), maar

het heeft geen enkel effect op hun boosaardige verzet tegen God. Geloven 'dat God is', wil zeggen dat je Zijn aanwezigheid in je leven werkelijk beleeft en dat Zijn aanwezigheid het belangrijkste is waar het in je leven om gaat. Dan geloof je dat Hij belangstelt in je wandel en er kennis van neemt. Je nadert tot Hem en zoekt Hem omdat je Hem vertrouwt en weet dat Hij hen beloont die Hem ernstig zoeken. Het zoeken van geloofsgemeenschap met de Heer kent een rijke beloning.

V7. Het kenmerk van het geloof van Henoch is zijn verborgen omgang met God. Bij Noach zie je hoe zijn geloof hem brengt tot een openbaar getuigenis van God tegenover de wereld. God had Noach een aanwijzing gegeven over dingen die hij (nog) niet met zijn natuurlijke ogen kon waarnemen. God had hem verteld over de zondvloed die Hij over de wereld ging brengen vanwege het onverbeterlijk boze gedrag van de mens. Toen Noach dat gehoord had, werd hij een prediker van de gerechtigheid (2Pt 2:5; 1Pt 3:19). Tegelijk ging hij door met luisteren naar God.

Het gevolg daarvan was dat hij niet alleen predikte, maar ook iets deed. Zijn getuigenis bestond uit een daad van gehoorzaamheid. In opdracht van God bouwde hij de ark. Dat was een frappant getuigenis dat hij van deze wereld niets meer verwachtte, want die zou door de oordeelswateren vergaan. Tevens gaf hij door de bouw van de ark aan dat hij zijn hoop richtte op een nieuwe wereld. Zowel het oordeel van de zondvloed als de nieuwe wereld kon hij slechts door het geloof zien. Dat maakte hem tot "*een erfgenaam van de gerechtigheid*" die zo kenmerkend is voor een wereld die door het oordeel van God gereinigd is van het kwaad. Als een ware rechtvaardige zou hij het aardrijk beërven (Ps 37:29).

Dit voorbeeld is ter bemoediging van de Hebreeuwse gelovigen (Hb 2:5), en van ons. De Hebreeën vroegen zich misschien af waarom ze een minderheid waren als ze toch gelijk hadden. Het voorbeeld van Noach moest hen bemoedigen. Slechts acht personen werden gered (1Pt 3:20), terwijl de rest van de wereld verging. Noach en zijn gezin zijn dan ook een beeld van het Joodse overblijfsel. Zij stellen het overblijfsel van Israël voor dat door de grote verdrukking zal gaan (voorgesteld in de zondvloed) en bij

de komst van de Heer Jezus het vreedrijk zal binnengaan. Deze gebeurtenissen volgen in de heilsgeschiedenis na de opname van de gemeente die is voorgesteld in Henoeh.

Noah werd niet door angst en vrees tot zijn daad van de bouw van de ark gebracht, maar door zijn eerbied voor Gods Woord. Zo behoort ook jouw wandel in het geloof plaats te vinden als uitvloeisel van het respect dat je hebt voor wat God heeft gezegd. Uit je wandel blijkt hoe je staat tegenover wat God in Zijn Woord tot je zegt.

Opmerkelijk is nog dat Noah niet alleen voor zichzelf, maar ook voor “zijn huis” een ark gereedmaakte. Hierin zie je dat God iemand *met* zijn hele huis wil redden. Dat legt op het gezinshoofd een extra verantwoordelijkheid.

Dit ene vers over Noah levert een aantal aspecten van geloof die de moeite waard zijn om te noemen.

1. Eerst is daar de grond van zijn geloof: hij is gewaarschuwd door God.
2. Dan lees je over het terrein waarop zijn geloof zich richt: dingen die nog niet gezien worden.
3. Vervolgens merk je de oefening van zijn geloof: hij heeft eerbied voor God.
4. Dan zie je het werk van zijn geloof: hij bereidt een ark voor zich en zijn huis.
5. Daarop volgt het resultaat van zijn geloof: hij redt zijn huis.
6. Zijn hele handelen legt getuigenis van het geloof af: hij veroordeelt de wereld.
7. Ten slotte ontvangt hij de beloning van het geloof: hij wordt een erfgenaam van de gerechtigheid.

Je kunt zeggen dat in de *verzen 1-7* in de verschillende gebeurtenissen en personen de *algemene beginselen* van het geloof zijn voorgesteld. In het gedeelte dat nu komt, de *verzen 8-22*, gaat het vooral over de *volharding* van het geloof. De voorbeelden laten gelovigen zien die als pelgrims wandelen in de kracht van het geloof dat God Zijn beloften zal vervullen, al lijkt die vervulling nog zo ver weg.

Je leest in dit gedeelte zeven keer de uitdrukking "*door geloof*". De voorbeelden die de schrijver naar voren brengt, zijn de bij de Hebreeën zeer bekende aartsvaders. Bij Abraham lees je vier keer over geloof. Dat is

1. bij zijn roeping en gehoorzaamheid (*vers 8*),
2. in verbinding met zijn vreemdelingschap (*verzen 9-10*),
3. als het gaat om leven uit de dood (*verzen 11-12*) en – na een tussenzin in de *verzen 13-16* –
4. als hij beproefd wordt (*verzen 17-19*).

De overige drie keer gaan

5. over het geloof van Izaäk die door het geloof blijk geeft van kennis van Gods wegen (*vers 20*),
6. over het geloof van Jakob aan het einde van zijn geloofsweg vol ervaringen (*vers 21*) en
7. over het geloof van Jozef die vooruitziet naar de verlossing van Gods volk (*vers 22*).

De toepassing op de Hebreeën, en ook op jou, is duidelijk. Iedere geloofsheld uit het verleden illustreert bepaalde aspecten van het geloof die ook de Hebreeën zouden moeten kenmerken. Het verwijst allemaal naar de toekomstige eeuw en wel in het bijzonder naar de hemelse zijde ervan.

V8. De geloofshelden uit de *verzen 4-7* waren niet geroepen om iets te verlaten, Abraham wel. Als God hem roept, gaat hij, ook al weet hij niet waar hij zal terechtkomen. Het geloof van Abraham blijkt uit een volkomen vertrouwen op God. Hij heeft niets om zich naar te richten, hij weet niets en kent geen naam of bijzonderheden van het land waarheen hij geleid wordt. Hij heeft voldoende aan God. Hij vraagt niet: 'Waarheen?' Zijn geloof is niet vermengd met eigen berekeningen. Hij vertrouwt op het woord van de onbedrieglijke God.

Het leven van Abraham is het grote voorbeeld van de nieuwtestamentische gelovige (*Rm 4:11*) die ook geroepen is (*Rm 8:30; 1Ko 1:2; 1Pt 2:9*). Het kernpunt in de roeping is de belofte. Om de belofte te ontvangen moet je alles opgeven. Dat doe je alleen als je erop vertrouwt dat Hij Die je roept, alles is en dat Hij een betere wereld voor je heeft, een wereld vervuld van Zijn heerlijkheid in Christus.

De gehoorzaamheid van Abraham is een onmiddellijke. Ze is niet ingegeven door de aantrekkelijkheid van wat hem wordt voorgesteld, maar door de heerlijkheid van Hem Die spreekt (*Hd 7:2*).

Lees nog eens Hebreeën 11:5-8.

Verwerking: Welke aspecten van het geloof kom je in dit gedeelte tegen en welke daarvan zijn voor jou van belang?

Leven door geloof (III) | verzen 9-16

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

9 Door [het] geloof verbleef hij als vreemdeling in [het] land van de belofte als in een vreemd [land] en woonde in tenten met Izaak en Jakob, de medeërfgenamen van dezelfde belofte; 10 want hij verwachtte de stad die de fundamenteën heeft, waarvan God Ontwerper en Bouwmeester is. 11 Door [het] geloof ontving hij, hoewel Sara zelf onvruchtbaar was, kracht om te verwekken, en [dat] boven [de] bepaalde leeftijd, omdat hij Hem trouw achtte Die het beloofd had. 12 Daarom zijn er ook van één, en dat van een afgestorvene, geboren als de sterren van de hemel in menigte en als het zand aan de oever van de zee, dat ontelbaar is. 13 In [het] geloof zijn deze allen gestorven, zonder de beloften te hebben ontvangen, maar zij zagen het in de verte en begroetten het, en beleden dat zij vreemdelingen en bijwoners op de aarde waren. 14 Want wie zulke dingen zeggen, tonen duidelijk dat zij een vaderland zoeken. 15 En als ze terugdenken aan dat waaruit zij weggetrokken zijn, zouden zij tijd hebben terug te keren; 16 maar nu verlangen zij naar een beter, dat is een hemels [vaderland]. Daarom schaamt God Zich niet voor hen hun God genoemd te worden, want Hij heeft voor hen een stad bereid.

V9. Als Abraham komt op de plaats waar God hem heeft heengebracht, ontvangt hij niets (*Hd* 7:5). Dat is een nieuwe geloofsoefening. Diezelfde geloofsoefening heb jij ook. Je hebt je bekeerd en mag weten dat je daarmee het eigendom bent van de Heer Jezus Die alle macht heeft in de hemel en op de aarde. Maar wat zie je daar op dit moment van? Op dit moment ben je een vreemdeling op aarde zonder burgerrechten. Je bent hier niet thuis. Een Engels lied dat we nogal eens met de jeugd zingen, geeft het goed weer: 'This world is not my home, I'm just a passing through' ('Deze wereld is niet mijn thuis, ik trek er slechts doorheen'). Wel mag je vooruitzien naar straks, als de Heer Jezus de wereld in bezit zal nemen. Dan zul je de wereld met Hem mogen bezitten.

Tot die tijd geeft de belofte van dat bezit je de kracht om hier als vreemdeling te verblijven. Het vreemdelingschap van Abraham wordt onderstreept doordat hij in tenten woonde. Een huis is het symbool van een vaste woonplaats, terwijl een tent het tijdelijke karakter van een verblijfplaats aangeeft. Ook zijn zoon Izaäk en zijn kleinzoon Jakob leefden zo. Ook zij hebben, als mede-erfgenamen van dezelfde belofte, het beloofde niet in bezit gekregen. Mocht Abraham verwacht hebben dat zij dan wel de vervulling zouden krijgen, dan was dat een nieuwe geloofsoefening.

V10. Abraham is er niet door ontmoedigd. Hij blijft uitzien naar wat God heeft beloofd. Al bezit hij niets, zijn genegenheden hebben een vast karakter. Hij verlangt naar een beter land en klampt zich rechtstreeks en volkomen vast aan God. Als jij op God vertrouwt en alles opgeeft voor Hem, win je er altijd bij en leer je meer van de wegen van Zijn macht. Abraham heeft door het geloof geleerd boven een vervulling in zijn dagen uit te zien naar iets beters dan een bezit op aarde. Had hij niet de God van de heerlijkheid gezien (*Hd 7:2*)? Dat gaf een ongekende, en in het Oude Testament niet geopenbaarde, reikwijdte aan zijn geloof. Dat zie je hier. Abraham keek hoger dan een aards volk en een aards land. Hij zag een hemelse stad, dat is het hemelse centrum van de toekomstige eeuw, het vrede-rijk.

Het is een “stad die de fundamenten heeft”. Dit staat tegenover het wonen in tenten op aarde. Van die stad is God zowel de “Ontwerper” (of technicus, kunstenaar, architect, iemand die de bouwplannen ontwerpt) als de “Bouwmeester”. Dan moet dat een volmaakte stad zijn. Het kan niet anders of elke grootsheid van hedendaagse steden, ontworpen door onvolkomen mensen, verbleekt daarbij en verliest elke aantrekkingskracht. Het moet ook een lust zijn om in Gods stad te wonen. Iedere bewoner zal zich er volkomen thuis voelen. Alles van en in die stad draagt het kenmerk van de Ontwerper en Bouwer ervan.

V11. In *vers 11* is het de vraag of het over het geloof van Abraham gaat of over dat van Sara. Vanouds is de gedachte dat het om Sara gaat, maar het lijkt niet onmogelijk te zijn dat het toch om

Abraham gaat. Omdat ik het moeilijk vind een gefundeerde keus te maken, wil ik bij dit vers van beiden iets zeggen.

Toen Sara de mededeling hoorde dat ze een kind zou baren, gaf ze niet direct blijk van geloof in de belofte (*Gn 18:12*). Ze was nota bene negentig jaar (*Gn 17:17*) en dus veel te oud om nog zwanger te kunnen worden. Maar in de beschrijving van de geboorte van Izaäk lees je dat God naar Sara omziet en aan haar doet, zoals Hij gesproken heeft (*Gn 21:1-2*). Het lijkt er dan ook op dat Sara uiteindelijk toch geloof heeft gehad in de toezegging van God. In zijn eerste brief steunt Petrus die gedachte, door haar voor te stellen als een vrouw die haar hoop op God had gevestigd (*1Pt 3:5-6*). Haar geloof heeft kracht geput uit de trouw van God aan Zijn belofte. Daardoor kreeg zij kracht om het zaad van Abraham te ontvangen.

Maar uit deze gebeurtenis blijkt ook het geloof van Abraham. Van hem lees je niet dat hij heeft getwijfeld aan Gods toezegging. Je leest juist dat hij *niet* getwijfeld heeft aan de belofte van God (*Rm 4:19-21*). Hij wist van zichzelf heel goed dat het verwekken van een kind onmogelijk was. Hij was immers honderd jaar (*Gn 17:17; 21:5*). Dat was voor zijn geloof echter geen verhindering om God te vertrouwen dat Hij in staat was om nageslacht te geven. Nee, juist omdat de vervulling van de belofte van nageslacht lichamenteel onmogelijk was, richtte hij zich helemaal op God. Abraham achtte God trouw en in staat, want Hij had het beloofd.

V12. Daarom heeft deze ene man (“*één*” is in het Grieks mannelijk en moet dus op Abraham slaan) een niet te tellen nageslacht gekregen. Van deze ene wordt ook nog eens onderstreept dat hij “*een afgestorvene*” was. Dat wijst er met nadruk op dat God leven geeft uit de dood. De zoon van Abraham, de zoon van de belofte, komt als het ware voort uit de dood, evenals dus ook zijn hele nageslacht.

Dit wijst vooruit naar wat God heeft gedaan met de opstanding van Christus. De opstanding van Christus is het begin van een totaal nieuwe situatie, het begin van de vervulling van al Gods beloften die in het vrederijk zijn voltooiing zal vinden. Dan zal het

nageslacht dat in de hemelen (“sterren”) en op de aarde (“zand”) is, al Gods zegeningen in volle omvang genieten.

V13. Zoals al gezegd, onderbreekt de schrijver in *vers 13* zijn beoog om daar in *vers 17* mee verder te gaan. In deze onderbreking maakt hij enkele opmerkingen over het geloofsleven van de aartsvaders. Ze hebben niet alleen in geloof geleefd, ze zijn ook in geloof gestorven. Wat hun beloofd was, hebben ze tijdens hun leven niet ontvangen. Maar daardoor waren ze het beloofde bij hun dood niet kwijt. Ze hebben het meegenomen in het graf. “Zij zagen het in de verte.” Hun geloof zag voorwaarts en ze omhelsden in geloof wat ze in geloof zagen. Daarvan getuigden ze ook. Zij “beleden dat zij vreemdelingen en bijwoners op de aarde waren”, dat wil zeggen dat ze openlijk voor dit geloof uitkwamen, ze hielden het niet voor zich (*Gn 23:4; Ps 119:19*).

In hun manier van leven zie je dat ze geen thuis op aarde hadden, maar er vreemdelingen en bijwoners waren. Ze eisten geen rechten op, want die hadden ze niet en ze verbeeldden zich ook niet die te hebben. Dat is met veel christenen wel anders.

V14. De belijdenis van hen die in geloof gestorven zijn, was geen lippenbelijdenis die door hun praktijk weersproken werd. In hun praktijk zag je wat ze met hun mond beleden. Zij toonden duidelijk dat zij op zoek waren, dat wil zeggen dat zij verlangden, naar een vaderland. Dat doe je alleen als je zeker weet dat je daar nog niet bent.

V15. Hun zoektocht bracht hen niet op de gedachte terug te keren naar het vaderland dat ze hadden verlaten. De begeerten van het vlees, de aantrekkelijkheden van de wereld, de verplichtingen van familierelaties, de zakelijke beslommeringen van het leven, het waren allemaal op verschillende wijzen en verschillende tijden een aanleiding om terug te keren. Maar ze deden het niet.

Het verschil tussen Lot en Abraham is hiervan een goed voorbeeld. Lot is met Abraham meegegaan, op reis naar het door God beloofde land. Maar hij heeft er geen verlangen naar. Als hij er eenmaal is aangekomen, maar elders een mooi gebied ziet, kiest

hij dáárvóór (*Gn 13:10-11*). Abraham had terug kunnen gaan, hij was zijn land niet uitgegoid, hij was er zelf weggetrokken. Maar Abraham blijft, verlangend naar de stad van God.

V16. De aartsvaders verlangden niet terug naar hun oude vaderland, maar zagen uit naar een hemels, dat is een beter vaderland. Door daarnaar te verlangen eerden ze God. Hij had hun iets beters in het vooruitzicht gesteld en ze geloofden Hem op Zijn woord. Hun geloof was zo groot, dat zij inzagen dat Zijn beloften meer betekenden dan de letterlijke beschrijving ervan aangaf. Achter de beschrijving van de heerlijke beloften zagen ze Hem Die ze zal vervullen en er tegelijk het middelpunt van is.

Veel dingen in het christendom zijn ‘beter’ dan in het Jodendom, waarbij nu ook ‘een beter vaderland’. Dit vaderland is niet de hemel. Het gaat om de opstanding. Het is de plaats waar de opgestane en verheerlijkte heiligen tot in eeuwigheid zullen verblijven. In het kader van deze brief is dit hemelse vaderland het ‘toekomstige aardrijk’, of ‘de toekomstige eeuw’, en wel de hemelse zijde daarvan. Dit is het vreedrijk, de dag van de Heer Jezus, waarnaar de aartsvaders hebben uitgezien (*Jh 8:56*). Het geloof van de aartsvaders zag de werkelijkheid, niet slechts iets vaags.

God schaamt Zich niet voor zulke gelovigen. Hij draagt, om zo te zeggen, met vreugde hun naam als ‘achternaam’. Zo is het toch, als je leest dat Hij de ‘God van Abraham’ is. Zou Hij ook met vreugde jouw naam als ‘achternaam’ dragen, denk je? Dat zal Hij zeker als jij ook die werkelijkheid van dat hemelse vaderland en die hemelse stad ziet en daarnaar leeft. Zijn stad is klaar om jou te ontvangen. God heeft daarvoor gezorgd. Het is de erfenis die is weggelegd in de hemelen en daar goed voor jou bewaard wordt (*1Pt 1:4*).

Lees nog eens Hebreeën 11:9-16.

Verwerking: Welke geloofskennmerken komen in het leven van Abraham tot uiting en wat kun jij daarvan leren?

Leven door geloof (IV) | verzen 17-23

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

17 Door [het] geloof heeft Abraham, toen hij beproefd werd, Izaäk geofferd, en hij die de beloften aangenomen had, offerde zijn eniggeborene, 18 van wie gesproken was: 'In Izaäk zal uw nageslacht genoemd worden'. Hij heeft overwogen, dat God machtig was hem zelfs uit [de] doden op te wekken, 19 waaruit hij hem ook bij gelijkenis teruggekregen heeft. 20 Door [het] geloof zegende Izaäk Jakob en Ezau ook aangaande toekomstige dingen. 21 Door [het] geloof zegende Jakob bij zijn sterven elk van de zonen van Jozef en hij aanbad [leunend] op het uiteinde van zijn staf. 22 Door [het] geloof maakte Jozef bij zijn levenseinde melding van de uittocht van de zonen van Israël en gaf bevel aangaande zijn gebeente. 23 Door [het] geloof werd Mozes, toen hij geboren was, drie maanden lang door zijn ouders verborgen, omdat zij zagen dat het kind mooi was; en zij vreesden het gebod van de koning niet.

V17. Na de tussenzin van de verzen 13-16 gaat de schrijver nu iets zeggen over de afzonderlijke aartsvaders en hoe zij God geloofden. De eerste is weer Abraham. Je hebt al verschillende bewijzen van zijn geloof voor je aandacht gehad. Dat zijn indrukwekkende bewijzen, vind je niet? Maar de schrijver haalt nu een voorbeeld van zijn geloof aan dat van ongekende grootte is. Dit bewijs van zijn geloof hangt weer samen met de zoon die hij en Sara hebben gekregen.

Wanneer hij en Sara te oud zijn om nog kinderen te krijgen, blijft hij geloven dat God hem toch een zoon kan geven. God heeft het immers beloofd? En aangezien God trouw is aan wat Hij heeft beloofd, is het dus een kwestie van wachten op Zijn tijd om het beloofde te geven. Voor hem is het echt waar dat wat bij mensen onmogelijk is, mogelijk is bij God (*Mk 10:27*). Maar nu vraagt God hem om zijn zoon te offeren. Dat is een beproeving van ongekende zwaarte.

De eerste beproeving staat in verband met de belofte van een zoon wanneer hij en Sara te oud zijn om kinderen te krijgen. Hij krijgt de zoon door geloof. Nu vraagt God hem deze zoon te offeren, terwijl deze zoon toch de erfgenaam is, door wie God al Zijn beloften zal gaan waarmaken. Dit kan toch niet waar zijn?! Deze beproeving van zijn geloof is nog veel zwaarder dan de vorige. Toch offert Abraham zijn zoon als God dat van hem vraagt (*Gn 22:1-10*). Met dit offer heeft Abraham alle beloften die hij aangenomen had, op het altaar gelegd. Hem is een nageslacht beloofd en ook een land, maar hij geeft het in Izaäk allemaal aan God terug als Hij erom vraagt. Hij offert “*zijn eniggeborene*” (*Gn 22:2*).

V18. Dat heeft hij niet impulsief gedaan. Hij heeft over de vraag van God nagedacht. Hij zal geworsteld hebben met de vraag hoe God dit nu kon vragen. Dat klopte toch niet met Gods eerdere toezeggingen? God zou Zijn beloften toch in Izaäk waarmaken en niet in een andere zoon, bijvoorbeeld Ismaël? Nee, God had uitdrukkelijk de naam van Izaäk genoemd, toen Hij zei: “*In Izaäk zal uw nageslacht genoemd worden.*” Zo heeft hij overwogen, dat is een overtuiging gevormd door overleg en berekening.

Dan kon er maar één antwoord zijn en dat is dat God Izaäk uit de doden zou opwekken. Daarom zegt hij in *Genesis 22:5* tegen zijn knechten: “*Als wij ons neergebogen hebben, zullen wij bij jullie terugkeren.*” Dat betekent dat hij geloofde in de macht van God, een macht die zo groot is, dat Hij “*zelfs*” doden kan opwekken.

Het geloof van Abraham is ook daarom zo groot, omdat niet bekend is dat Abraham een voorbeeld van dodenopwekking had meegemaakt. Door zijn overwegingen over wat God had gezegd en over Zijn macht om Zijn woord uit te voeren, is hij tot deze conclusie gekomen. Echt geloof is geen ‘wishful thinking’, of visualiseren van dingen waardoor je krijgt wat je wilt, als je verbeelding maar sterk en aanhoudend genoeg is. Echt geloof klemt zich altijd vast aan de een of andere uitspraak van God in Zijn Woord. Door een dergelijk geloof wordt God op bijzondere wijze geëerd.

V19. Toen Abraham zijn zoon Izaäk op het hout bond en het mes ophief om zijn zoon te slachten, wist hij niet dat God tot hem zou zeggen dat hij Izaäk niet hoefde te offeren (*Gn 22:11-12*). Voor God was het bewijs geleverd van het geloof dat Abraham in Hem had als de God van de opstanding. In zekere zin heeft Abraham Izaäk uit de dood teruggekregen. Wel heeft God Abraham een pijn bespaard die Hij Zichzelf niet zou besparen. God gaf Zijn Zoon in de dood.

Voor de Hebreeën is dit voorbeeld van het geloof van Abraham een grote bemoediging. Zij hebben immers ook zolang geleefd in het geloof dat hun wondere nationale erfenis een gift van God is. Nu moeten ze die opgeven. Ze zijn er weggetrokken, maar toch blijft wat ze achter zich hebben gelaten, wel aan hen trekken. Om het echt los te laten en prijs te geven is het nodig om te geloven in een God die betere beloften voor hen heeft dan alles wat ze prijsgeven.

V20. Ook Izaäk heeft dingen gedaan die alleen door geloof mogelijk zijn. Hij heeft zijn beide zonen gezegend aangaande toekomstige dingen. Uit de zegen die hij ieder van zijn beide zonen geeft, blijkt zijn geloof in de beloften van God. In de zegen die hij aan Jakob geeft, blijkt dat Jakob in de lijn van de beloften staat. Hij draagt de zegen van Abraham op Jakob over: de belofte van nageslacht en het land.

Hij zegent Ezau ook, maar met een andere zegen. Uit de zegen aan Ezau blijkt dat Izaäk hem bewust buiten de lijn van de belofte houdt. Ook dat getuigt van zijn geloof. Hoewel hij in zijn zwakheid de voorkeur geeft aan Ezau boven Jakob, sluit hij zich wat de zegen betreft aan bij Gods gedachten. Het is belangrijk om je in de beoordeling van Gods beloften niet door menselijke zwakheid te laten leiden, maar door Gods gedachten. Dan kom je goed uit.

V21. Bij Jakob blijkt zijn geloof ook uit de zegen die hij geeft. Ook Jakob zegent twee zonen. Het zijn niet zijn eigen zonen, maar twee van zijn kleinzonen, de zonen van Jozef. En evenals Izaäk geeft hij de jongste een grotere zegen dan de oudste. Het zijn de zonen van Jozef, de uitverkorene onder zijn broeders (*Gn 49:26*;

Dt 33:16) en die tot eerstgeborene is gesteld (*1Kr 5:1-2*). In de zegen van zijn beide zonen geeft Jakob aan Jozef de dubbele zegen van de eerstgeborene (*Dt 33:17*). Jozef is een prachtig beeld van de Heer Jezus, dé Eerstgeborene Die God binnenkort in de wereld zal invoeren (*Hb 1:6*).

In verbinding met Jozef wordt Jakob een aanbidder. In het geloof ziet hij hoe de raad van God en Zijn wegen die tot de vervulling van Zijn raad voeren, in de ware Jozef samenvallen. Het is Gods bedoeling dat de Hebreeën en wij Hem eren en aanbidden voor de vervulling van Zijn raad en de wegen die Hij daarvoor gaat. De staf van Jakob is het symbool van zijn lange geschiedenis. Daarop leunde hij als pelgrim en als kreupele. Als hij aan het eind van zijn leven is, leunt hij daar nog steeds op, nu niet meer om te wandelen, maar om te aanbidden. Onze levensweg mondt uit bij de Heer. Dan zullen wij Hem aanbidden voor al de genade waarmee Hij ons onderweg heeft omringd om ons te brengen in het land dat Hij ons heeft beloofd.

V22. Is het geloof van Jakob verbonden met de persoon van de ware Jozef, het geloof van Jozef is verbonden met Gods volk en Gods land. Hij ziet in het geloof de verlossing van het volk uit Egypte en de invoering in het land Kanaän. Alle heerlijkheid die hij in Egypte bezit, zinkt in het niet bij de komende heerlijkheid van Israël onder de heerschappij van de Messias die hij in het geloof vooruitziet. Daar wil hij bij zijn en met het oog daarop geeft hij het bevel dat zijn gebeente meegenomen moet worden uit Egypte naar het beloofde land. Wat een blijk van zijn geloof in de opstanding!

De Hebreeër moet ook leren afzien van de wereld (waarvan Egypte een beeld is) en vooruitzien naar alles wat ze door hun verbinding met de dood en opstanding van de Heer Jezus hebben gekregen. En geldt voor jou niet hetzelfde? Zijn dood is jouw dood en Zijn opstanding die van jou. In Zijn opstanding zullen allen levend gemaakt worden die met Hem verbonden zijn om in Zijn koninkrijk te delen (*1Ko 15:20-28*).

V23. Het gedeelte dat we hebben gehad, heeft het geloof in werking getoond met het oog op de toekomst, dat wil zeggen geloof als de *“zekerheid van wat men hoopt”* (vers 1a). In het gedeelte dat nu volgt in de verzen 23-38, stelt de schrijver een aantal voorbeelden van het geloof voor die duidelijk maken hoe geloof werkt als *“overtuiging van wat men niet ziet”* (vers 1b). We krijgen, om het anders te zeggen, na het geloof dat *voorwaarts* ziet, nu het geloof dat *opwaarts* ziet.

Geloof dat opwaarts ziet, vertrouwt erop dat God in de moeilijkheden aanwezig is en kracht geeft om er doorheen te gaan. Hier zie je de energie van het geloof dat rust in God te midden van de omstandigheden. Dit geloof overwint de macht van de duivel en de aantrekkelijkheden en moeilijkheden van de wereld.

Het eerste voorbeeld is dat van Mozes. Een vergelijking tussen het geloof van Mozes en dat van Abraham maakt het verschil tussen ‘voorwaarts geloof’ en ‘opwaarts geloof’ mooi duidelijk. Je kunt zeggen dat het geloof van Abraham verbonden was met de toekomstige wereld en dat van Mozes met de tegenwoordige wereld. Het geloof van Abraham zag uit naar de toekomstige wereld en het geloof van Mozes overwon de tegenwoordige wereld. De overeenkomst is dat geen van beiden de vervulling van Gods beloften bij hun leven heeft beleefd.

Voordat de schrijver ingaat op het geloof van Mozes, wijst hij op het geloof van de ouders van Mozes. Door hun geloof trotseren ze het gebod van de machtige farao. Normaliter moet men luisteren naar het wettig gezag. Maar dit is een situatie dat men God meer gehoorzaam moet zijn dan mensen (*Hd* 4:19; 5:29). Het geloof van de ouders ontdekken in dit kind iets bijzonders voor God. *“Zij zagen dat het kind mooi was”*, niet mooi zonder meer, maar het is mooi voor God (*Hd* 7:20). Daarom leveren ze hem niet uit aan moordenaarshanden, maar verbergen hem thuis.

Dat is geen eenvoudige zaak geweest, temeer omdat hun huis, naar het schijnt, zo dicht bij het paleis van de koning stond. Ze rekenen er echter op dat God voor hem zal zorgen.

Dit is een prachtig voorbeeld voor alle jonge ouders die zich bewust zijn van de moordzucht van de wereld waarin ze leven en waarin zij hun kinderen moeten leren hun weg te vinden. Geloof rekt op God voor bewaring en spant zich in om het kind te beschermen en te begeleiden op zijn levensweg.

Lees nog eens Hebreeën 11:17-23.

Verwerking: Welke aspecten van geloofsvertrouwen op God met betrekking tot de toekomst worden hier voorgesteld? Wat leer jij daaruit voor de praktijk van je geloofsleven?

Leven door geloof (V) | verzen 24-30

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

24 Door [het] geloof weigerde Mozes, toen hij groot geworden was, een zoon van Farao's dochter genoemd te worden, 25 omdat hij er de voorkeur aan gaf met het volk van God slecht behandeld te worden, boven een tijdelijke genieting van [de] zonde, 26 en de smaad van Christus groter rijkdom achtte dan de schatten van Egypte, want hij zag op de beloning. 27 Door [het] geloof verliet hij Egypte, zonder de toorn van de koning te vrezen; want hij bleef standvastig, als zag hij de Onzichtbare. 28 Door [het] geloof heeft hij het Pascha gevierd en het sprenkelen van het bloed, opdat de verderver van de eerstgeborenen hen niet aanraakte. 29 Door [het] geloof gingen zij door de Rode Zee als door een droog land, waardoor de Egyptenaren, toen zij het probeerden, verzwolgen werden. 30 Door [het] geloof vielen de muren van Jericho, nadat men er zeven dagen omheen getrokken was.

V24. Door hun geloof hebben de ouders van Mozes de vrees voor de wereld overwonnen. Mozes groeit op in een totaal andere omgeving en situatie dan zijn ouders. Toch zie je in zijn leven hetzelfde geloof werkzaam dat je in zijn ouders hebt gezien. Omdat zijn omstandigheden zo anders zijn, blijkt zijn geloof op een andere manier. Zijn grote vijand is de gunst van de wereld en zijn geloof overwint die vijand.

Je ziet dat de eerste jaren van zijn opvoeding door zijn Godvrezende ouders een diepgaand werk in hem hebben gedaan. Als hij dan ook "groot geworden" is ('groot' wijst zowel op zijn volwassenheid als op zijn hoge positie aan het hof van de farao), weigert hij "een zoon van Farao's dochter genoemd te worden". Deze weigering is geen 'ondankbaarheid' voor alles wat hij aan het hof heeft genoten. Hij was gestolen en keert terug naar zijn oorsprong, omdat dat de plaats is waar God hem wil gebruiken en niet aan het hof.

Natuurlijke gevoelens of verstandelijke overwegingen hebben hem niet aan het hof gehouden. Hij heeft niet geredeneerd dat

God het toch maar mooi zo had geregeld dat hij in een invloedrijke positie was terechtgekomen. Dat was toch niet voor niets. Zou hij zijn invloed aan het hof niet kunnen gebruiken ten gunste van zijn volk? Maar Mozes wil geen gunsteling van de farao zijn, terwijl zijn volk verdrukt en uitgemoord wordt. Hij wil bij zijn volk zijn, er deel van uitmaken.

Het is wel eens zo gezegd: 'De voorzienigheid van God bracht hem aan het hof van de farao en zijn geloof bracht hem eruit.' Met de uitdrukking 'de voorzienigheid van God' wordt bedoeld dat God gebeurtenissen en omstandigheden bestuurt. Daardoor is Mozes aan het hof van de farao terechtgekomen. Maar het vertrek van Mozes is geen gevolg van de voorzienigheid van God. Mozes vertrekt van het hof van de farao op grond van een keus die gebaseerd is op zijn geloof.

V25. Mozes weigert iets, maar hij kiest ook voor iets. In geloof kiest hij de weg van Gods volk. Hij is ervan overtuigd dat aan dat volk de toekomst is en niet aan Egypte. Hij kiest voor het oog voor het slechtste dat hij maar kan kiezen, voor het meest verachte volk van het land, voor de ongewenste vreemdelingen, die worden onderdrukt en zware slavenarbeid moeten verrichten. Het volk zelf is ten einde raad.

Mozes ziet het verdriet, de schande en het lijden van Israël in het licht van Gods keus. Geloof kiest altijd waar God voor heeft gekozen. Het staat altijd aan de kant van God al lijkt het een keus die alleen maar verlies oplevert. Geloof kiest voor God omdat het Gods bedoelingen van goedheid voor Zijn volk kent en weet dat Hij die bewaart voor de dag van macht en heerlijkheid.

Mozes had van de zonde kunnen genieten, want zonde is iets wat je kunt genieten. Maar hij beseft dat zonde slechts tijdelijk, voorbijgaand, is en nooit echt bevredigend genot geeft. De zonden waarover het hier gaat, zijn niet wat wij wel 'grove zonden' noemen, maar zonden die samenhangen met een succesvol leven in de wereld. Denk maar aan het genieten van aanzien, van het hebben van macht, invloed, roem en rijkdom.

V26. Je zult het genot van die zonden alleen opgeven als je er iets anders en groters voor in de plaats neemt. Dat heeft Mozes gedaan. Hij heeft de schatten van Egypte ingeruild tegen *“de smaad van Christus”*. De smaad van Christus heeft hij *“groter rijkdom”* geacht *“dan de schatten van Egypte”*. Wat een belediging voor de farao en wat een overwinning voor Christus! Maar wat zou jij liever hebben: een inscriptie in een Egyptisch graf of genoteerd worden in het boek van God? Wat Mozes heeft gekozen, is duidelijk. Daardoor is hij in plaats van een mummie een beroemde Godsmann geworden.

Mozes heeft die keus gemaakt omdat hij op niets anders zag dan *“op de beloning”*. Hij keek vooruit naar het hemelse land van de belofte. In dat licht leerde hij onderscheid te maken tussen de materiële schatten van Egypte en de geestelijke schatten in Christus. Met Christus te zijn op aarde betekent wel smaad, maar in Hem heeft God alle beloften ja en amen gemaakt (2Ko 1:20). Dus als je kiest voor het smaad lijden van en met Christus, sta je aan de goede kant en ben je op de goede weg naar het goede doel. Smaad hoort bij de weg naar de vervulling van de beloften.

V27. Geloof is de innerlijke kracht die in staat stelt om zowel hindernissen (de toorn van de koning, de Rode Zee, Jericho) als de begeerten (de tijdelijke genietingen van de zonde, de rijkdommen van Egypte) te overwinnen. Het geloof verwezenlijkt de tussenkomst van God zonder Hem te zien en verlost zodoende van alle vrees voor de macht van de mens. Dat geloof deed Mozes Egypte verlaten, nadat hij de Egyptenaar had doodgeslagen.

In *Exodus* wordt zijn vertrek als een vlucht beschreven. Hij vlucht uit vrees voor de farao, omdat hij de Egyptenaar gedood heeft. Tegelijk is het doden van de Egyptenaar de openlijke belijdenis van Mozes dat hij tot Gods volk behoort. Vanuit dat oogpunt bezien verlaat hij in geloof het hof, *“zonder de toorn van de koning te vrezen”*. De doodslag laat hem vluchten, het geloof in God en zijn verbondenheid met het volk doet hem vertrekken. Hij is openlijk als Israëliet opgetreden en staat nu aan dezelfde toorn van de koning bloot waaraan het volk blootstaat.

Hij vreest echter de toorn van de koning niet omdat hij op *“de Onzichtbare”* ziet, Die oneindig veel groter is dan de koning van Egypte. Hij is *“standvastig”* op de Onzichtbare blijven zien, al die jaren dat hij in Midian is. Al die tijd blijft hij erop vertrouwen dat God Zijn beloften zal vervullen. Voor jou ligt daar ook de kracht om vol te houden op de weg van het geloof, samen met de andere leden van Gods volk die ook de smaad en toorn van de wereld te verduren hebben.

V28. Als laatste wapenfeit van het geloof van Mozes noemt de schrijver het vieren van het Pascha. Opmerkelijk is dat het vieren van het Pascha hier niet aan het geloof van Israël maar aan dat van Mozes wordt toegeschreven. Zou de schrijver daarmee willen zeggen dat Israël het Pascha vierde op grond van het geloof van Mozes?

De viering van het Pascha door Mozes in Egypte is een unieke daad. Alle latere keren dat het wordt gevierd, gebeurt dat buiten het land, door een verlost volk en als een herinnering. Die ene eerste keer gebeurde de viering wegens de daadwerkelijke dreiging van het oordeel van God. God had dit middel gegeven om daaraan te ontkomen. Het leek verachtelijk en nutteloos, maar in werkelijkheid was dit het enige middel dat bescherming bood tegen het oordeel. Alleen wie God geloofde, gebruikte het.

Bij het vieren van het Pascha hoort *“het sprenkelen van het bloed”*. Sprenkelen gebeurde niet in Egypte; daar werd het bloed ‘gestreken’. Het strijken heeft slechts eenmaal plaatsgevonden en is later in de offerdienst veranderd in sprenkelen. De betekenis is in beide gevallen het brengen onder de waarde van het bloed om zo tegen het oordeel beschermd te worden. In Egypte werden de eerstgeborenen tegen het oordeel beschermd. Als eerstgeborenen zijn ook de Hebreeën en zijn alle gelovigen (*“de gemeente van de eerstgeborenen”*, Hb 12:23) op de grondslag van het bloed ontkomen aan het oordeel.

V29. Dan volgen twee geloofsfeiten die Gods volk betreffen. Het eerste feit vindt plaats bij het begin van de woestijnreis en het tweede feit aan het eind ervan. De woestijnreis zelf wordt niet

genoemd. Die is namelijk niet het gevolg van geloof, maar integendeel van ongeloof.

Het geloof leidde hen uit de slavernij en in het land van de belofte. Het volk had niet alleen het paaslam nodig om gevrijwaard te blijven van het oordeel, het had ook de doortocht door de Rode Zee nodig om definitief en totaal van Egypte verlost te worden. Toen Israël door de Rode Zee trok, was dat geloof. Toen de Egyptenaren het deden, was dat de aanmatiging van het vlees. De vijand wordt door het oordeel verzwolgen precies op dezelfde plaats waar het volk de verlossing vindt. De plaats waar het oordeel plaatsvindt, is ook de plaats van de verlossing. Dit zie je bij het kruis waar Christus stierf.

V30. Als de verlossing is volbracht en de bevrijding tot stand is gebracht, wil dat niet zeggen dat de moeilijkheden overwonnen zijn. Maar voor God verdwijnen de moeilijkheden. Wat voor een mens een moeilijkheid is, is het voor Hem niet. De Israëlieten hebben dat ervaren toen zij het beloofde land waren binnengegaan. Jericho was een blokkade voor Israël om het land in te nemen. Zo zijn er op de geloofsweg voor de Hebreeën (en zijn er voor jou) hindernissen die overwonnen moeten worden op de reis naar het beloofde land. Die overwinningen worden alleen geboekt door geloof in wat God zegt.

Als de muren van Jericho vallen, is dat niet omdat ze zomaar zeven dagen om de stad heen zijn getrokken. De muren zijn gevallen omdat de Israëlieten op grond van *geloof in Gods Woord* om de stad heen zijn getrokken. Na zeven dagen waren die muren nog net zo dik en onneembaar als op de eerste dag. Maar ze vallen na zeven dagen omdat ze in God geloofd hebben.

Lees nog eens Hebreeën 11:24-30.

Verwerking: Welke kenmerken van geloof zie je in dit gedeelte en wat kun jij daarvan leren?

Leven door geloof (VI) | verzen 31-40

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

31 Door [het] geloof kwam Rachab de hoer niet om met de ongelovigen, daar zij de verspieders met vrede had opgenomen. 32 En wat zal ik nog meer zeggen? Want de tijd zal mij ontbreken als ik vertel van Gideon, Barak, Simson, Jefta, David, Samuel en de profeten, 33 die door middel van [het] geloof koninkrijken onderwierpen, gerechtigheid oefenden, [de] beloften ontvingen, leeuwenmuilen toestopten, 34 [de] kracht van [het] vuur blusten, [de] scherpte van [het] zwaard ontvluchtten, uit zwakheid krachten verkregen, in [de] oorlog sterk werden, legers van vreemden op de vlucht dreven. 35 Vrouwen kregen hun doden door opstanding terug; anderen echter werden gefolterd zonder de verlossing aan te nemen, opdat zij een betere opstanding verkregen. 36 En anderen ondergingen [de] beproeving van bespottingen en geselingen; ja zelfs van boeien en gevangenschap. 37 Zij werden gestenigd, in stukken gezaagd, <verzocht,> met [het] zwaard vermoord, zij liepen rond in schapenvachten, in geitenvellen, leden gebrek, werden verdrukt, mishandeld – 38 de wereld was hen niet waard –, zij dwaalden rond in woestijnen, bergen, spelonken en de holen van de aarde. 39 En deze allen die door hun geloof getuigenis hebben verkregen, hebben de belofte niet ontvangen, 40 daar God voor ons iets beters had voorzien, opdat zij niet zonder ons tot volmaaktheid zouden komen.

V31. Niet alleen het geloof van het volk en de uitwerking daarvan wordt bij Jericho gezien. De verovering van Jericho is ook de aanleiding voor de openbaring van het geloof van één enkele inwoner van die stad. Het geloof van Rachab laat zien dat ze voor het volk van God kiest, terwijl de macht van haar volk nog volkomen overeind staat en er bij het volk van God nog niets van de geclaimde overwinning te zien is. Maar Rachab voelt dat God met hen is. Dat bepaalt haar keus, een keus die tegen de natuurlijke keus voor het eigen volk ingaat. Daarin is ze een voorbeeld voor de Hebreeën die ook hebben gekozen vóór het schijnbaar

zwakke volk van God en tégen hun ongelovige, ongehoorzame volksgenoten.

Wat Rachab doet, lijkt landverraad, maar het is een geloofsdaad. Daardoor wendt ze zich af van de wereld en een leven in de zonde, om zich te voegen bij het volk van Góð. Haar volk weet van de grote daden van God, maar wil zich niet voor Hem buigen (Jz 2:10). Het komt in verzet en opstand. Daar neemt zij afstand van. Ze sluit vrede met het volk van God door het opnemen van de verspieders. Daardoor maakt zij zich een met hen en neemt afstand van haar volksgenoten die hier “ongelovigen” worden genoemd. Door de verspieders onderdak te bieden stelt zij haar eigen leven in de waagschaal. Zij verbindt haar eigen lot aan dat van hen. Haar geloof wordt rijk beloond. Ze heeft zelfs een plaats in het geslachtsregister van de Heer Jezus gekregen (Mt 1:5).

V32. De schrijver zou wel door kunnen gaan, maar hij treedt niet langer in bijzonderheden. De tijd zou hem daarvoor ontbreken. Geleid door de Geest noemt hij nog in algemene zin een aantal voorbeelden. Uit die voorbeelden blijkt hoe het geloof in alle soorten van volharding is gebleken en hoe het de zielen in allerlei vormen van lijden staande heeft gehouden. Eén ding hebben ze gemeenschappelijk: geen van hen heeft iets ontvangen van wat is beloofd, zoals dat ook geldt voor de Hebreeën aan wie deze brief is gericht.

Omdat de schrijver van de brief slechts de namen noemt, wil ik ook niet uitvoerig ingaan op de geschiedenis van de personen die hij noemt. Je moet hun geschiedenis maar eens lezen. Vaak zal je duidelijk worden, waarom hij hen noemt. Soms ook zal het je, na het lezen van hun geschiedenis, verbazen dat hij ze noemt. Maar als Gods Geest namen van gelovigen uit het Oude Testament in het Nieuwe Testament aanhaalt, is dat – op één uitzondering na (die van Elia in *Romeinen 11:3-4*) – altijd positief. God ziet dieper dan wat aan uiterlijke geschiedenis wordt beschreven. Hij ziet wat er in het hart is voor Hem, ook als de praktijk daar soms bij achterblijft.

Laten we de lijst nagaan. Als het volk in het land is, breekt de tijd van de richters aan. Van hen worden er vier genoemd. Gideon en Barak hebben hun geloofswerk in kleine kracht gedaan. Simson en Jefta hebben ook in het geloof gehandeld, maar hun werk is duidelijk niet vlekkeloos. In beide tweetallen staat de belangrijkste voorop, terwijl chronologisch de volgorde andersom is. Van alle richters geldt dat hun bevrijdingen slechts tijdelijk zijn. Geen van hen heeft voor een duurzame vrede kunnen zorgen.

Na de richtertijd volgt de tijd van de profeten en de koningen. Van de profeten wordt Samuel genoemd, en van de koningen David. Ook hier is de chronologie omgekeerd. Eerst wordt David genoemd, daarna Samuel. David is de koning naar Gods hart en Samuel is zijn voorloper.

De profeten spraken tot het geweten van het volk. Zij stierven liever dan de leugen te prediken en gingen liever met een goed geweten naar de hemel dan dat zij met een slecht geweten op aarde bleven.

Hoewel David de koning naar Gods hart was, heeft ook hij het volk niet in de rust gebracht (*Hb 4:7-8*). De uiteindelijke rust bleef ook voor hem een zaak van geloof, waarvan de vervulling zal gebeuren door Hem, Die zowel zijn Zoon (*Mt 1:1*) als zijn Heer is (*Mt 22:41-45*).

V33. Na deze namen volgt een aantal daden die door middel van geloof zijn gedaan. Ik wil proberen bij elke daad een voorbeeld te plaatsen.

- *“koninkrijken onderwierpen”*: richters en David;
- *“gerechtigheid oefenden”*: handhaven van het recht door richters en koningen;
- *“beloften ontvingen”*: kan zijn het beloofde ontvangen, maar ook iets beloofd krijgen;

- “leeuwenmuilen toestopten”: Daniël (Dn 6:22-23), Simson, David, Benaja;
- V34. “kracht van vuur blusten”: de drie vrienden van Daniël (Dn 3) die wel de kracht van het vuur blusten, maar niet het vuur zelf, want anderen werden erdoor verteerd;
- “scherpte van zwaard ontvluchtten”: David, Elia (terwijl anderen met het zwaard werden gedood, vers 37);
- “uit zwakheid krachten verkregen”: Gideon, Jonathan; zij bewezen dat het zwakke van God sterker is dan de mensen;
- “in oorlog sterk werden”: Asa, Josafat;
- “legers van vreemden op de vlucht dreven”: veel richters en koningen;
- V35. “vrouwen kregen hun doden door opstanding terug”: weduwe te Zarfath, de Sunamietische.

In de zojuist genoemde situaties is het geloof werkzaam gebleken ten gunste van de gelovigen en dat soms op wonderlijke wijze. Nu volgen voorbeelden van situaties waarin het geloof ook werkzaam is in hen die zwaar lijden en zelfs gedood worden. Dit lijden en de dood zouden dwaasheid zijn als met de dood alles uit was.

- “gefolterd zonder de verlossing aan te nemen”: wrede pijniging ondergaan, terwijl een voor het geloof onacceptabel aanbod, waardoor de foltering zou ophouden, wordt afgeslagen; zij geloofden in “een betere opstanding” en zagen daarnaar uit;
- V36. “beproeving van bespottingen en geselingen”: Jeremia, geloofshelden uit de Makkabeeën;
- “boeien en gevangenschap”: idem; Jozef;
- V37. “gestenigd”: Stéfanus, Zacharia, Naboth;

- *“in stukken gezaagd”*: volgens de traditie: Jesaja door koning Manasse;
- *“verzocht”*: onder zware geestelijke of lichamelijke druk gezet worden om het geloof te verloochenen; om een compromis te sluiten, iets te herroepen, of in elk geval hun Heer te verloochenen;
- *“met zwaard vermoord”*: massamoord door het zwaard (*Dn 11:33b; Hd 12:1; Jr 26:23*, terwijl anderen de scherpte van het zwaard ontvluchtten, *vers 34*);
- *“zij liepen rond in schapenvachten, geitenvellen”*: Elia, Johannes;
- *“leden gebrek”*: honger en dorst;
- *“werden verdrukt”*: waren onder vreemde heerschappij;
- *“mishandeld”*: algemene pijniging;
- V38. *“de wereld was hen niet waard”*: de wereld kende geen enkele waarde toe aan mensen die zo leefden;
- *“dwaalden rond in woestijnen, bergen, spelonken en holen van de aarde”*: deze plaatsen hebben veel geloofshelden zonder thuis een schuilplaats geboden, terwijl er op hen werd gejaagd als waren zij wild gedierte.

V39. God heeft gezien en opgemerkt dat al deze gelovigen tot het einde toe zijn blijven geloven. Ze hebben op aarde niet gekregen wat hun is beloofd. Dat hebben ze nog steeds niet, ook niet in het paradijs, waar zij nu zijn.

V40. Zij zullen het beloofde pas krijgen als ook de Hebreeën en ook wij het ontvangen. En wanneer is dat? Als Christus komt en het vrederijk zal oprichten. Dat is *“iets beters”* wat God heeft voorzien. Het ‘betere’ heeft altijd te maken met Christus als de

verheerlijkte Mens in de hemel. Hij heeft die plaats daar gekregen van God, terwijl Hij op aarde verworpen is.

Met die Christus ben jij verbonden, terwijl je op aarde leeft. Abraham leefde in geloof op aarde met in zijn hart een hemelse gezindheid, terwijl hij uitzag naar een hemelse stad. Maar hij was niet met de hemel verbonden door middel van een Christus Die daar werkelijk zit in heerlijkheid en hij deelde niet in de verwerping van Christus op aarde. Dat is *ons* deel. Daarom is de geringste in het koninkrijk der hemelen groter dan de grootste onder hen die zijn voorgegaan (*Mt 11:11*). Daarom heeft God ermee gewacht om Zijn beloften te vervullen. Hij wilde niet dat de oudtestamentische gelovigen zonder ons tot volmaaktheid zouden komen, dat wil zeggen tot die heerlijke plaats van delen in de heerschappij van Christus.

Het is het voorrecht van alle gelovigen van alle tijden om te delen in de heerschappij van Christus. Maar het is bovenal het voorrecht van hen die op aarde hebben gedeeld in de verwerping van Christus. Dat zijn alleen de gelovigen die deel uitmaken van de gemeente en niet de gelovigen uit de tijd van het Oude Testament of van na de opname van de gemeente.

De schrijver gaat niet verder in op de bijzondere positie van die gelovigen. Dat is niet het onderwerp in deze brief. Uit andere brieven weten we dat de gemeente op een bijzondere manier verbonden is aan de Heer Jezus (*bijv. Ef 1:10-11*). Zo komen allen tot volmaaktheid die in het geloof hebben geleefd en vervult God aan ieder van hen Zijn onveranderlijke beloften.

Lees nog eens Hebreeën 11:31-40.

Verwerking: Hoe konden mensen tot zulke geloofsdaden komen? Hoe kun jij tot geloofsdaden komen?

Hebreeën 12

De overste Leidsman en Voleinder | verzen 1-4

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Daarom dan ook, daar wij zo'n grote wolk van getuigen rondom ons hebben, laten ook wij alle last en de zonde die [ons] licht omstrikt, afleggen en met volharding de wedloop lopen die vóór ons ligt, 2 terwijl wij zien op Jezus, de overste Leidsman en de Voleinder van het geloof, Die om de vreugde die vóór Hem lag, [het] kruis heeft verdragen, terwijl Hij [de] schande heeft veracht, en Die is gaan zitten aan [de] rechterzijde van de troon van God. 3 Want let op Hem Die zo'n tegenspraak door de zondaars tegen Zich heeft verdragen, opdat u niet moe wordt en in uw zielen bezwijkt. 4 U hebt nog niet ten bloede toe tegenstand geboden in de strijd tegen de zonde, ...

V1. In deze brief heb je al heel wat personen voor je aandacht gehad. In *hoofdstuk 1* waren het de engelen, in *hoofdstuk 3* Mozes en Aäron. Ook Jozua en Levi zijn genoemd. Het waren uitnemende personen. Maar telkens stelde de schrijver hen terzijde door vervolgens de aandacht te richten op Hem Die zoveel meer is dan de engelen en Mozes en Aäron en die anderen.

Zo is het ook met de vele personen in het vorige hoofdstuk die hij hier "*zo'n grote wolk van getuigen*" noemt. In de volgende verzen verdwijnt deze wolk uit het zicht om plaats te maken voor "*Jezus*", Die iedereen en alles te boven gaat. Sterren blinken, tot de zon verschijnt. De gelovigen uit het Oude Testament zijn sterren, die in groot geloof, maar toch ook in zwakheid en gedeeltelijk, op God hebben vertrouwd. De Zoon is de zon. Hij heeft volmaakt en voortdurend op God vertrouwd. Bij Hem wordt niet naar een bepaald geloofswerk gewezen, naar een bijzondere daad waaruit Zijn geloofsvertrouwen blijkt. Zijn hele leven is een en al geloofsvertrouwen.

Rondom jou bevindt zich die grote wolk van getuigen die je in het vorige hoofdstuk hebt gezien. Dat hoofdstuk sluit af met de mededeling dat zij de belofte nog niet hebben ontvangen en dat ze nog niet tot volmaaktheid zijn gekomen. Dat geldt ook voor jou. Daarom wordt hun voorbeeld aan jou voorgehouden als een aansporing om hen na te volgen. Het is alsof zij je vanuit de Schriften toeroepen om de weg van het geloof onverminderd en ongehinderd voort te zetten en je door niets van het doel af te laten brengen. Ik denk dat het niet zozeer de bedoeling is dat zij kijken hoe jij het doet, maar dat zij tot jou getuigen. Hun getuigenis is het geïnspireerde verslag van de verschillende levens in de Schrift en wijst op Gods trouw waar zij Hem ook maar vertrouwden.

Die wolk van getuigen rondom je geeft de schrijver aanleiding om je op te roepen je vrij te maken van elke verhindering. Gooi elke last of zonde als nutteloze en schadelijke ballast van je af. Als je daarbij op Jezus ziet, is dat gemakkelijk; als je dat niet doet, is het onmogelijk. Het zien op Jezus bepaalt wat een 'last' is. Het gaat bij 'last' om de dagelijkse en vaak goede dingen van het aardse leven, waar de wandelaar van kan genieten, maar de hardloper niet. Het zijn niet de moeite van het leven. Die kun je niet afleggen, hoewel je wel kunt voorkomen dat ze je zo in beslag nemen dat je niets anders meer ziet. Een last betreft de aardse dingen die je vrijwillig op je neemt, maar die je even vrijwillig ook weer kunt afleggen.

Je kunt van aardse dingen genieten, want de Heer heeft ze gegeven. Je kunt genieten van lekker eten en een goede gezondheid in het gevoel van dankbaarheid aan de Heer. Maar het kan ook zijn dat je die dingen op zichzelf gaat zien en veel tijd, geld en energie gaat investeren om ze te krijgen of te houden. Als dat het geval is, hoop ik dat je dat onderkent bij jezelf en die instelling aflegt. Ga die dingen dan weer zien in het juiste perspectief. In verband hiermee heb ik de vraag wel eens horen stellen: 'Wat voor kwaad steekt erin?' Maar ik denk dat de vraag anders moet zijn: 'Is het een gewicht, een last (iets wat je naar beneden trekt of drukt) of is het een vleugel (iets wat je naar boven brengt)?'

Het afleggen van de zonde is wat anders dan het afleggen van een last. Zonde is alles wat je doet in onafhankelijkheid van God.

Hier lees je dat de zonde je zomaar kan omstrikken. Omstrikken betekent dat iets zich om je heen wikkelt. In het beeld hier kun je je voorstellen dat iets zich om je benen wikkelt waardoor je geremd wordt in je loop of er zelfs door ten val komt. Als bijvoorbeeld een zondige gedachte post bij je vat, dan moet je die direct weer wegdoen, die 'afleggen', dat is die veroordelen. Ga je namelijk in je denken door met die zondige gedachte, dan is het gevolg dat je God en Zijn plan met jouw leven uit het oog verliest en is het afgelopen met je wedloop. In de wedloop gaat het om volharding. Het gaat er om tijdens de race niet te vertragen of te verslappen. Om dat te voorkomen moet je het doel goed in de gaten houden.

V2. Het komt erop aan dat je Jezus voortdurend als doel voor ogen hebt. De schrijver spoort aan alleen op Hem te zien. 'Zien' betekent letterlijk 'wegzien', dat is van alle andere dingen afzien en het oog uitsluitend op één voorwerp gericht houden. De naam 'Jezus' herinnert aan Hem Die eens in vernedering op aarde ook de wedloop heeft gelopen, maar Die het doel al heeft bereikt. Hij heeft alle moeilijkheden ondervonden en overwonnen door Zijn onderwerping aan de weg die de Vader voor Hem had bepaald. Hij is de overste Leidsman, de Aanvoerder. Hij gaat je voor op de geloofsweg tot je het einddoel, de volkomen behoudenis, hebt bereikt. Hij geeft het grote voorbeeld in de wedstrijd. Hij steekt boven alles uit. Hij is ook de Voleinder, de Volmaker, de Voltooier. Hij voert de gelovige langs de geloofsweg naar de volmaaktheid.

Deze weg heeft Hij helemaal afgelegd en Hij is in de heerlijkheid binnengegaan. Door Zijn voorbeeld en Zijn kracht brengt Hij de gelovigen de heerlijkheid binnen. De Heer Jezus had ook een heerlijk doel voor ogen toen Hij hier Zijn weg ging. Hij keek vooruit naar de vreugde van de hemelse heerlijkheid aan de rechterhand van God. Hij heeft op die weg volhard. Hij heeft het kruis volhardend verdragen. Dit wijst niet op het verzoenend kruiswerk, maar op de smaad en de schande die het deel van de gelovige zijn van de kant van de wereld. Het is hetzelfde als wat Hij verlangde van iemand die een discipel van Hem wilde zijn: *"Wie zijn kruis niet draagt en achter Mij komt, kan Mijn discipel niet zijn"* (Lk 14:27). Hij heeft in Zijn leven hiervan het volmaakte voorbeeld gegeven.

De Heer heeft het kruis “*verdragen*”, Hij heeft het geaccepteerd als de wil van Zijn Vader. De schande die Hem werd aangedaan door mensen, heeft Hij “*veracht*” (hoewel Hij zeker niet ongewoelig was voor wat mensen Hem aandeden). Nu Hij in de heerlijkheid is, hoeft Hij niet meer in vertrouwen op God Zijn weg te gaan. Hij is – eens voor altijd – gaan zitten. Zo komt er ook voor jou een einde aan de geloofsweg.

Zijn plaats is “*aan [de] rechterzijde van de troon van God*”. Daar heeft Hij recht op vanwege Zijn volmaakte leven op aarde. Tevens is er de gedachte dat na het lijden de regering, de troon, komt. Hij is al verbonden met de troon. Hem is al gegeven alle macht in hemel en op aarde. Binnenkort zal Hij openlijk Zijn regering aanvaarden.

V3. Let maar op Hem. Je mag naar Hem kijken in Zijn leven op aarde, want daarin is Hij je voorbeeld en je Leidsman. Je mag ook kijken naar Hem in de hemel, want daar is Hij je doel en de Vol-einder. De oproep ‘let op’ wil zeggen dat je overweegt door middel van vergelijking. “*Let op Hem*” betekent dus dat je overweegt hoe Hij de tegenspraak van de zondaars heeft verdragen en dat jij, die in een vergelijkbare situatie bent, daaruit moed put om zelf door te gaan.

De uitdrukking ‘*dé zondaars*’ laat zien dat in feite het hele zondige menselijk geslacht wordt bedoeld, samengevat in de Joodse en heidense leiders. De Heer had niets te maken met zonde in Zichzelf, maar alles met zondaars om Zich heen die Hem trachten te hinderen in Zijn loop. Zo hebben deze Hebreeuwse gelovigen ook te maken met familie en vrienden die steeds op hen inpraten om hen te doen terugkeren tot het oude. Voortdurende “*tegenspraak*” is heel zwaar. De aanhoudendheid ervan maakt moe. Hierdoor loop je gevaar de strijd op te geven.

V4. ‘Maar’, zo lijkt de schrijver te zeggen, ‘laten we eerlijk zijn: Jullie hebben nog niet, zoals Hij, jullie leven verloren om God te verheerlijken en Hem te dienen.’ De Hebreeën hebben niet alleen het leven nog niet verloren, maar ze hebben nog geen druppel bloed gelaten voor de Naam van de Heer Jezus, zoals de Heer Jezus en meerdere geloofshelden vroeger (*Hb 11*).

Met “de strijd tegen de zonde” wordt niet bedoeld dat je strijd moet voeren tegen de in jou wonende zonde. Tot die strijd wordt de gelovige niet opgeroepen. Voor die strijd geeft de Schrift ons dan ook geen aanwijzingen. Integendeel, de Schrift zegt je dat je je voor de zonde die in je woont, dood moet houden (*Rm 6:11*). Het gaat hier dan ook niet om de strijd tegen de zonde die *in jou woont*, maar om de strijd tegen de zonde *om je heen*. Deze strijd sluit aan op wat de Heer Jezus aan tegenspraak van de zondaars tegen Zich heeft verdragen. Hij heeft er wél ten bloede toe tegenstand tegen geboden. De Hebreeën echter nog niet. Zij lopen gevaar toe te geven aan de druk, Hij heeft dat niet gedaan.

Je vindt in de Schrift nog andere vormen van strijd.

- Zo lees je over de strijd tussen de wet, die gegeven is aan de mens in het vlees, en het nieuwe leven (*Rm 7:23*). Die strijd speelt zich af in de gelovige, zolang de wedergeborene zich nog onder het juk van de wet bevindt.
- Een andere strijd die zich in de gelovige voltrekt, is die van de Geest tegen het vlees (*Gl 5:17*).
- Je hebt ook nog de strijd in de hemelse gewesten tegen de boze machten daar (*Ef 6:10-18*).

Het is goed om met deze verschillende vormen van strijd rekening te houden, want dan weet je hoe je in een bepaalde strijd te werk moet gaan. Je zult je dan ook geen strijd laten opdringen die er helemaal niet mag zijn. Dat zal je bewaren voor de misleiding van de vijand, zodat je strijdend én overwinnend je geloofsweg kunt vervolgen.

Lees nog eens Hebreeën 12:1-4.

Verwerking: Hoe doe jij dat: zien op Jezus?

God handelt met zonen | verzen 5-11

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

..., 5 en u hebt de vermaning vergeten die tot u als tot zonen spreekt: 'Mijn zoon, acht [de] tuchtiging van [de] Heer niet gering en bezwijk niet als u door Hem bestraft wordt; 6 want wie [de] Heer liefheeft, tuchtigt Hij en Hij geselt iedere zoon die Hij aanneemt'. 7 U verdraagt het tot tuchtiging; God behandelt u als zonen; want welke zoon is er die een vader niet tuchtigt? 8 Maar als u zonder tuchtiging bent waaraan allen deel hebben, dan bent u bastaarden en geen zonen. 9 Bovendien, wij hadden de vaders van ons vlees om [ons] te tuchtigen en wij hadden ontzag voor hen; zullen wij <dan> niet veel meer aan de Vader van de geesten onderworpen zijn en leven? 10 Zij tuchtigden [ons] wel voor weinige dagen, naar het hun goed dacht, maar Hij tot ons nut, opdat wij aan Zijn heiligheid deel zouden krijgen. 11 Nu schijnt alle tuchtiging wel op het ogenblik zelf geen reden voor vreugde maar voor droefheid te zijn, maar daarna geeft zij aan hen die erdoor geoefend zijn, een vreedzame vrucht van gerechtigheid.

V5. De schrijver houdt de Hebreeën voor dat ze de moed niet te vlug moeten opgeven. Voor alle tegenspraak, tegenstand en verdrukking die zij ondervinden, hebben ze een voorbeeld in de Heer Jezus. Door naar Hem te kijken zullen ze kunnen volharden. Maar ze zijn ook nog iets vergeten, namelijk een bepaalde vermaning. Dat komt, omdat ze traag waren geworden in het horen (*Hb 5:11-12*).

Er is dus druk van buitenaf én ze zijn vergeetachtig geworden. Ze zijn iets vergeten wat in de Schrift staat en wat voor hen bedoeld is. In de aangehaalde tekst spreekt Salomo tot zijn zoon, maar hier wordt gezegd dat de vermaning tot hen, de Hebreeuwse gelovigen, is gericht. Dit is een belangrijk uitgangspunt als je de Schrift leest. Dan moet je bedenken dat de stem van God *jou* aanspreekt. Omdat de Hebreeën dat vergeten zijn, gaan ze verkeerd om met de moeilijkheden die zij op hun geloofsweg ondervinden.

Hier leer je dat God beproevingen gebruikt om je te tuchtigen als je door trouw te zijn daarin komt. Bij tucht denk je misschien snel dat er iets niet in orde is en dat er daarom een bestraffing of kastijding moet plaatsvinden. Dat kan wel eens het geval zijn, maar het is niet altijd zo. Hier is de tucht niet correctief maar preventief, om afwijking te voorkomen. De tucht is hier ook opvoedend met als doel dat de gelovige meer gaat lijken op God. Hij wil dat je aan Zijn heiligheid deel krijgt (*vers 10*). Bij de Heer Jezus was deze tucht niet nodig. Hij had altijd volmaakt deel aan de heiligheid van God, omdat Hij Zelf de heilige God is.

Zoals je voor de weg van het geloof je oog richt op de Heer Jezus, zo wordt je oog bij de tucht gericht op de Vader. Hij gebruikt voor de tucht geen zweep, maar het snoeimes (*Jh 15:1-2*). Hij tuchtigt ons (zie Job in het boek *Job*), maar Hij doet dat als een liefhebbende Vader. Het geeft veel rust als je bedenkt dat wat je overkomt, je niet overkomt door mensen, maar komt uit de hand van een liefhebbende Vader. Dat is ook wat de schrijver de Hebreeën wil zeggen. Hij wil hen ervan doordringen dat ze worden aangesproken als “zonen”. In *hoofdstuk 2* zijn ze ook zo aangesproken, als zonen die op weg zijn naar de heerlijkheid (*Hb 2:10*). Tucht of opvoeding is het bewijs van zoonchap.

Nu kun jij als zoon op twee manieren reageren op de tucht van je hemelse Vader. Salomo heeft dat in zijn wijsheid tot zijn zoon gezegd (*Sp 3:11*). Aan de ene kant kun je de tucht van de Heer gering achten. Dat wil zeggen dat je doet alsof de moeilijkheden en beproevingen je niets doen. Je blijft er onverschillig onder en gaat er stoïcijns doorheen. Ze hebben geen speciale betekenis voor je. Je kunt denken dat dit iedereen kan overkomen. Op zich is dat wel zo, maar jij bent niet iedereen. Jij bent iemand met wie God als een zoon omgaat. God stelt belang in je en voedt je op. Dan heeft Hij Zijn bedoeling met de dingen die jou overkomen. En daar kun je niet achteloos aan voorbijgaan.

Aan de andere kant hoeft je de verdrukkingen niet zo zwaar op te vatten, dat je er onderdoor gaat. Het is niet zo dat God Zijn volle toorn daarin over je uitgiet. Zo zou je het kunnen ervaren, maar zo is het niet. Nee, je mag weten dat God uit liefde handelt.

V6. Tuchtiging is een bewijs van Zijn liefde en juist niet bedoeld om je te ontmoedigen. Als de tucht tot bestraffing dient, wil dat zeggen dat God je wil overtuigen van iets wat niet deugt, opdat je het verkeerde uit je leven wegdoet. Dat hoeft geen verkeerde daad te zijn, maar het kan ook de neiging daartoe betreffen. Sommige Hebreeën liepen immers gevaar de weg van het geloof te verlaten.

Zoals gezegd, betekent tucht niet altijd dat er iets te bestraffen is. Door naar tucht als straf te kijken, bij jezelf of bij anderen, trek je verkeerde conclusies. De uiterlijke, lichamelijke omstandigheden zijn lang niet altijd het gevolg van de toestand van de ziel. Die verkeerde conclusie trokken de vrienden van Job. Zij zagen wat Job was overkomen en meenden dat hij dan wel zwaar gezondigd moest hebben. Maar God bestraft hen om hun opmerkingen hierover. Bij Gajus zie je hoe er tucht is met betrekking tot het lichaam, terwijl de ziel gezond is (3Jh :2).

Dat tucht pijn kan doen, duidt de term “*geselt*” aan. Hierbij kun je denken aan de doorn voor het vlees bij Paulus (2Ko 12:7). Die doorn was smartelijk voor hem bij de uitoefening van zijn dienst. Het maakte hem verachtelijk (en dit verdroeg hij ter wille van de Heer), maar die doorn hield tevens zijn vlees in bedwang. Zo handelt God met “*iedere zoon die Hij aanneemt*”. In het woord ‘aan-nemen’ klinkt vreugde door. Het woord betekent ‘met blijdschap erkennen’.

Een echte zoon is iemand in wie zijn vader een welgevallen heeft (zie Mt 3:17). Zo wenst de Vader ons als zonen naar Zijn welbehagen te hebben (Ef 1:5). We zijn zonen, God heeft ons op grond van het werk van Zijn Zoon die plaats gegeven. Hij wenst ook dat we er in de praktijk naar leven. Om dat te bereiken gebruikt Hij tucht, want tucht dient om de dingen die geen welbehagen voor Hem zijn uit ons leven te verwijderen om zo tot nog meer welgevallen voor Hem te zijn.

V7-8. Je mag dus in alle tucht de liefdevolle bemoeienis van God zien, Die met jou als met een zoon handelt. Wees er zeker van dat dit gebeurt met iedere zoon. Soms is het vrij zichtbaar, maar

ook als het voor het oog bepaalde gelovigen voor de wind gaat, hebben ook zij deel aan de tucht, al lijkt dat op het eerste gezicht dus niet zo. “Allen”, dat zijn alle gelovigen, hebben er deel aan. Iedere zoon wordt door zijn vader getuchtigd. Zo heeft God ook met Israël, Zijn eerstgeboren zoon, gehandeld (*Ex 4:22; Hs 11:1; Dt 7:8; 8:5*).

Als de Hebreeën geen deel aan de tucht zouden hebben, zouden ze zich zorgen moeten maken in plaats van zich zorgen te maken nu ze er wel deel aan hebben. Als ze er geen deel aan zouden hebben, zou dat betekenen dat God geen belangstelling voor hen had en hen als bastaarden behandelde. Bastaarden zijn onechte zonen. Als dus de tucht aan hen zou voorbijgaan, zou dat betekenen dat zij naamchristenen of schijnzonen zouden zijn. Nu ze wel getuchtigd worden, is dat dus het bewijs dat God hen als zonen heeft aangenomen.

V9. Met het woord “*bovendien*” voegt de schrijver een vergelijking toe tussen God en een aardse vader. In deze vergelijking komt naar voren dat God zoveel meer is dan een aardse vader. Onze lichamelijke vaders, “*de vaders van ons vlees*”, tuchtigden ons ook. Dat hoort bij de opvoeding. Door hun tucht hadden wij respect voor hen. Hoeveel meer respect behoren wij dan te hebben voor onze hemelse, geestelijke, Vader. Die Vader is de oorsprong van elk geestelijk leven (*Nm 16:22; 27:16; Pr 12:7*).

Zoals jij je als kind had (of misschien nog hebt) te schikken onder de tuchtigende hand van je aardse vader, zo moet jij ook onderworpen zijn aan de tucht van God. Als je je daaraan onderwerpt, zul je “*leven*”! Het gaat er niet om dat je moet leren om de moeilijkheden van het leven het hoofd te bieden, maar hoe je het ware leven kunt genieten. Dan leef je pas echt op de manier die God heeft bedoeld.

V10. Nu kan jouw aardse vader zich vergissen, maar God niet. God vergist Zich nooit. Ook beperkt de tucht van je aardse vader zich tot “*weinige dagen*”, dat zijn de dagen van je jeugd, terwijl God jou je hele leven door tuchtigt. Ten slotte is Zijn tucht nooit zinloos, maar altijd tot je nut, tot je verbetering en voordeel. Zijn

uiteindelijke doel met Zijn tucht is dat je deel krijgt “aan Zijn heiligheid”.

Jouw geestelijk welzijn hangt daarmee samen. Dat houdt meer in dan alleen wat je positie betreft afgezonderd te zijn (*Hb 10:10*). Het houdt in dat jij je afzondert van het kwaad zoals God ervan afgezonderd is en leert in alles geheel aan God toegewijd te zijn. Hij *eist* hier geen heiligheid, maar Hij *bewerkt* die. De tucht is Zijn middel daartoe. Daardoor kun je volmaakt van God Zelf genieten.

VII. De eerste reactie op tucht is niet direct blijdschap. Als tuchtiging vreugde zou geven, zou zij haar uitwerking missen. Alle positieve aspecten van de tucht die de schrijver in de voorgaande verzen naar voren heeft gebracht, veranderen niets aan het feit dat tuchtiging zelf niet iets is waar je blij van wordt. Het is niet aangenaam. Als dat het wel zou zijn, zou het geen kastijding betekenen. Het onaangename ervan moet ons juist leren onze wandel zodanig te veranderen dat verdere tucht niet nodig is. Daarom is de tucht bedoeld voor “*het ogenblik*”. Als de tucht het beoogde doel heeft bereikt, is er wel reden voor blijdschap. Dan geeft het iets, het levert iets op.

Door tucht word je “*geoefend*”, dat wil zeggen word je erin getraind om ermee om te gaan. Door oefening leer je iets beheersen. Als je zo de tuchtiging kunt aanvaarden, er zo mee weet om te gaan, zul je daardoor een innigere gemeenschap met God krijgen. Het gevolg is dat je meer van de vrede zult genieten en meer gerechtigheid in je leven zult laten zien.

De “*vredezame vrucht van gerechtigheid*” zal straks in het vreedelijk voor Israël werkelijkheid zijn, nadat het volk door de oefeningen van de grote verdrukking heen is gegaan. Die vrucht wil God nu al door Zijn opvoeding in jouw leven bewerken (*Jh 15:2,8*).

Lees nog eens Hebreeën 12:5-11.

Verwerking: Welke tucht herken jij in je leven als het handelen van de Vader met jou met het doel dat je aan Zijn heiligheid deel krijgt?

Jagen naar vrede en heiliging | verzen 12-21

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

*12 Daarom, richt op uw slappe handen en uw verlamde knieën
13 en maakt rechte paden voor uw voeten, opdat het kreupele niet
ontwricht maar veeleer gezond wordt. 14 Jaagt naar vrede met
allen en naar de heiliging zonder welke niemand de Heer zal zien,
15 terwijl u erop toeziet dat niet aan iemand de genade van God
ontbreekt; dat er geen wortel van bitterheid opschiet en onrust
veroorzaakt, en velen daardoor verontreinigd worden; 16 dat niet
iemand een hoereerder is of een ongodelijke zoals Ezau, die voor
één gerecht zijn eerstgeboorterecht verkocht, 17 want u weet dat
hij ook daarna, toen hij de zegen wilde erven, verworpen werd,
want hij vond geen plaats voor berouw, hoewel hij die met tranen
zocht. 18 Want u bent niet genaderd tot [de] tastbare <berg>
en [het] brandende vuur, tot donkerheid, duisternis, onweer, 19
bazuingeschal en een geluid van woorden waarvan zij die ze ge-
hoord hadden, smeekten dat [het] woord niet tot hen zou worden
gericht 20 (want zij konden niet verdragen wat geboden werd:
'Zelfs als een dier de berg aanraakt, zal het worden gestenigd'; 21
en zo vreselijk was het gezicht, dat Mozes zei: 'Ik ben vol vrees
en ik beef zeer'), ...*

V12. Het woord “daarom” waarmee dit gedeelte begint, geeft de verbinding met het voorgaande aan. Daarmee zegt de schrijver dat je moed kunt vatten omdat de tucht tot jouw nut is en een prachtig doel dient. Je handen, knieën en voeten kunnen weer sterk worden om de geloofsweg te vervolgen naar het prachtige einddoel (*Js* 35:3). Mochten je handen slap neerhangen, ontmoedigd door zoveel tegenspraak en tegenstand, dan weet je nu dat God de oefeningen van je geloof gebruikt om je handen weer aan het werk te zetten voor Hem.

Door lichamelijke oefening krijg je sterkere spieren. Door geestelijke oefening krijg je meer geestelijke weerstand. In plaats van verlamde knieën krijg je er sterke knieën door. Sterke knieën kun je buigen om te bidden en kun je oprichten om te lopen.

V13. Als je verlamde knieën hebt, kunnen je voeten geen “rechte paden” maken. Je voeten zullen niet stevig neergezet kunnen worden in een rechte koers naar het doel. Het is voor je eigen wandel nodig dat je recht en met vaste stap op het doel afgaat (*Sp 4:26*).

Maar jouw vaste wandel is ook nodig voor anderen die kreupel zijn. Wie kreupel is, kan niet standvastig wandelen. Zo iemand struikelt eerder. Als je dan ook nog eens wat hulpeloos heen en weer slingert, kun je het kreupele geen houvast bieden. Integendeel, jouw wankelmoedigheid heeft tot gevolg dat het kreupele helemaal ontwricht en krachteloos wordt. Maar als je een recht pad volgt, ben je daarin tot een ondersteunende hulp voor hen die het alleen niet redden. Als er goede voorbeelden zijn, die een rechte koers volgen, zullen de kreupelen niet nog verder achterop raken, maar met nieuwe moed verdergaan.

Er is niet alleen sprake van kracht, maar ook van genezing. Alleen in het pad dat God voor ons heeft, worden kracht en (geestelijke) gezondheid gevonden. We moeten daar wandelen waar Hij bij ons kan zijn.

V14. In de geestelijke wedloop hebben we elkaar nodig. Enerzijds moet je persoonlijk lopen alsof jij de enige bent die de prijs kunt winnen (*1Ko 9:24*). Anderzijds loop je samen met anderen die naar diezelfde prijs jagen. Dat zijn niet je concurrenten die je vóór moet blijven, maar de medestrijders met wie je samen de eindstreep wilt halen. Wat je inzet betreft, moet je lopen alsof je alleen bent, wat het doel betreft moet je beseffen dat je met anderen daarheen onderweg bent. Je bent van hen afhankelijk en zij van jou. We hebben elkaar nodig. We moeten oog hebben voor elkaar en voor het hele gezelschap van christenen met wie we onderweg zijn.

Als je daar oog voor hebt, zie je dat niet iedereen in hetzelfde tempo loopt en ook dat niet iedereen dezelfde koers volgt. Als we dat vergeten, is het gevaar groot dat er verwijdering komt, dat wil zeggen dat er onderling geestelijke afstand ontstaat. Dat gevaar kan worden bezworen door te jagen “naar de vrede met allen” (*Ps 34:15b*). De hardlopers zullen iets afremmen om de achterblijvers

aan te moedigen en zo nodig te ondersteunen. Zo wordt het geheel bij elkaar gehouden.

Je kunt dus je verbondenheid met je medegelovigen laten zien door te jagen naar vrede met hen. Maar er is nog iets waarnaar je moet jagen en dat is naar *“heiliging”*. Bij jagen naar vrede ben je gericht op anderen, bij jagen naar heiliging ben je gericht op God. Het een gaat om je verhouding tot anderen, het ander om je verhouding tot God. Heiliging is actief. Het betekent dat je je helemaal aan God toewijdt en je dus afzondert van alles wat in strijd is met God. Als je dingen in je leven laat bestaan die in strijd zijn met Gods heiligheid, staan ze jouw heiliging in de weg. Heiligheid ziet op de natuur van God (*vers 10*), heiliging is de toewijding tot de dienst aan God op een wijze die bij Hem past.

V15. De omgang met elkaar komt in nog iets anders tot uiting en wel in het op elkaar toezien *“dat niet aan iemand de genade van God ontbreekt”*. ‘Toezien’ heeft iets van de herder in zich, het heeft te maken met opzieners die ‘toezicht’ houden (*1Pt 5:2*). Het bewustzijn van de genade van God is onontbeerlijk om de weg van het geloof te blijven gaan. Als iemand daar los van raakt, als die genade hem niet meer voor de aandacht staat, gebeurt het omgekeerde van het jagen. Zo iemand zal afhaken, de wedloop opgeven en niet verder optrekken met het christelijk gezelschap. ‘Ontbreken’ heeft de betekenis van achterblijven (*Hb 4:1*), achterop raken, de aansluiting missen om uiteindelijk bij de aankomst van het peloton te ontbreken.

Het gaat er dus om dat je om je heen kijkt om te zien of iedereen nog wel meekomt door in verbinding te blijven met de genade van God. Wie van de Hebreeën zo onder de indruk raakt van de tegenstand dat hij daardoor de genade van God uit het oog verliest, zal achterop raken. Hij loopt dan grote kans terug te vallen in het Jodendom. Als jij of iemand anders de verbinding met de genade van God mist, is de kans groot dat je terugkeert naar de wereld. Door met elkaar over die genade te spreken en elkaar erop te wijzen bemoedigen we elkaar dat de genade van God in de grootste nood het meest aanwezig is.

Als iemand losraakt van de genade van God, daar geen oog meer voor heeft, omdat hij zich een speelbal voelt van de moeiten en die alleen ziet, zal er een wortel van bitterheid ontstaan (*Dt 29:18b*). Een wortel heeft de eigenschap te groeien. Als deze wortel niet radicaal wordt weggenomen door weer oog te krijgen voor de genade van God, zal die een verderfelijke invloed uitoefenen. Uit zo'n wortel komen onrust en verontreiniging voort die steeds verder om zich heen grijpen. Velen zullen erdoor worden aangetast. Verder voert een wortel van bitterheid niet alleen van God weg, maar voert ook immorele praktijken naar binnen.

V16. De volgende stap in dit proces is dan ook hoererij. Lichamelijke hoererij is een ongeoorloofde en verwerpelijke seksuele verbinding van een man en een vrouw buiten het huwelijk. Daarover komt Gods oordeel (*Hb 13:4*). In geestelijk opzicht is hoererij de omgang van de gelovige met de wereld op een manier die God buitenspel zet (*Jk 4:4*).

Dat op hoererij de "ongoddelijke ... Ezau" volgt, is niet verwonderlijk. Het ongoddelijke van Ezau bestaat hieruit dat hij de zegeningen van God voor de toekomst minachtte en de voorkeur gaf aan een kortstondige vleselijke genieting. De toekomst interesseerde hem niet. Hij wilde hier en nu genieten. Daarvoor gaf hij zijn eerstgeboorterecht en de daarbij behorende voorrechten prijs. Het voorbeeld van Ezau moet een afschrikwekkende uitwerking hebben op de lezers van de brief.

V17. De schrijver brengt de lezers in herinnering hoe het met Ezau is afgelopen. Dit voorbeeld zegt: Wie *nu* de zegen voor de toekomst verwerpt ten gunste van een onmiddellijk genot, zal *later* tevergeefs naar de zegen zoeken, hoeveel tranen er ook aan te pas komen. De Hebreeën worden erdoor gewaarschuwd om niet af te vallen van de levende God. Wie afvalt van de levende God, zal eenmaal inzien welke zegeningen hij heeft opgegeven en zal onder tranen alles weer goed willen maken. Maar dan zal het voor eeuwig te laat zijn.

Ezau had geen berouw. Hij zocht ook geen berouw, maar de zegen. Ieder die met berouw over zijn zonden tot God gaat, zal ze-

ker vergeving ontvangen. Ezau huilde echter niet omdat hij er berouw van had dat hij zijn geboorterecht verkocht had, maar omdat hij de bijbehorende zegeningen kwijt was. Hij huilde niet omdat hij een zondaar was, maar omdat hij een verliezer was. Zulke tranen zullen er in de hel zijn.

V18-20. Na dit ernstige woord over de gevolgen van het losraken van de genade van God gaat de schrijver weer bemoedigen. Om zijn bemoediging te illustreren gebruikt hij het beeld van twee bergen. Een berg is een symbool van macht. De ene berg, Sinai, staat voor de macht van de wet en stelt het oude verbond voor. De andere berg, Sion, staat voor de macht van de genade en stelt het nieuwe verbond voor.

Zij zijn niet genaderd tot de berg Sinai, zoals destijds Israël (*Dt 4:11*). Aan die berg waren verschrikking, angstaanjagende weersverschijnselen en doodsdreiging verbonden. Het ongelovige Israël, waar de Hebreeën uit zijn weggetrokken, is daar in de geest gebleven en verblijft daar nog steeds. Maar de Hebreeën hoeven niet bang te zijn voor de woorden van God. Zij mogen onbevreesd naderen om met God te spreken. Onder het nieuwe verbond is er geen angst om een bodem te betreden waardoor ze zullen sterven.

V21. Onder het oude verbond kwam zelfs Mozes van het tafereel onder de indruk en raakte vol vrees en beven. De vrees van zowel Mozes als het volk werd ingegeven door het feit dat een rechtvaardig God, Die Zijn heilige eisen aan het volk bekendmaakte, met toorn en oordeel tot het volk zou komen indien het die eisen vertrad. Dit is ook inderdaad gebeurd, toen het volk het gouden kalf maakte en vereerde.

Lees nog eens Hebreeën 12:12-21.

Verwerking: Hoe kun jij jagen naar en toezien op de genoemde dingen?

Genaderd tot betere dingen | verzen 22-29

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

..., 22 maar u bent genaderd tot [de] berg Sion; en tot [de] stad van [de] levende God, [het] hemelse Jeruzalem; en tot tienduizenden van engelen, 23 [de] algemene vergadering; en tot [de] gemeente van [de] eerstgeborenen, die in [de] hemelen staan opgeschreven, en tot God, [de] Rechter van allen; en tot [de] geesten van [de] tot volmaaktheid gekomen rechtvaardigen; 24 en tot Jezus, [de] Middelaar van een nieuw verbond; en tot [het] bloed van [de] besprenkeling, dat beter spreekt dan Abel. 25 Kijkt u uit dat u Hem Die spreekt, niet afwijst. Want als zij niet ontkomen zijn, die Hem afwezen Die op aarde Goddelijke aanwijzingen gaf, hoeveel te minder wij, als wij ons afwenden van Hem Die van [de] hemelen [spreekt]. 26 Toen deed Zijn stem de aarde wankelen; maar nu heeft Hij beloofd en gezegd: 'Nog eenmaal zal Ik niet alleen de aarde doen beven maar ook de hemel'. 27 Dit 'nog eenmaal' nu duidt <de> verandering van de wankelbare – als gemaakte – dingen aan, opdat de dingen blijven die niet wankelbaar zijn. 28 Laten wij dus, daar wij een onwankelbaar koninkrijk ontvangen, [de] genade vasthouden, en laten wij daardoor God dienen op een [Hem] welbehaaglijke [wijze] met eerbied en ontzag. 29 Immers, onze God is een verterend vuur.

V22. Het woord "maar" geeft aan dat wat nu volgt een contrast vormt met het voorgaande. Aan de Hebreeën is voorgehouden dat ze niet zijn genaderd tot de berg Sinai met de daarbij behorende verschrikkingen. Nu wordt hun getoond waartoe ze wél genaderd zijn. Dit 'naderen' geeft een sfeer aan waarin we binnengaan. Terwijl de sfeer bij de Sinai gekenmerkt wordt door vrees en beven, is de sfeer bij de "berg Sion" er een van genade en vrede, van uitnodigende liefde, waarbij elke vrees afwezig is (1Jh 4:18). Wie eenmaal in die sfeer is binnengegaan en de betekenis ervan heeft ervaren, komt geen moment meer in de verleiding om terug te keren naar het Jodendom, het oude bestel, dat van de dreigende Sinai.

In het vrederijk is de letterlijke berg Sion de plaats van Gods rust en de zetel van de koninklijke macht van de Messias. Maar de Hebreeën zijn nu al tot die berg genaderd. Dat betekent dat het hier niet gaat om de aardse berg, maar dat het gaat om waar deze berg het symbool van is, namelijk van de genade en de hemel. De berg Sion vertegenwoordigt het nieuwe verbond met alle aspecten ervan: het nieuwe koningschap, het nieuwe priesterschap, de nieuwe eredienst, de nieuwe woonplaats, de nieuwe rustplaats.

Het nieuwe priesterschap is verbonden met Zadok (*2Sm 8:17; Ez 40:46*), een priester uit de lijn van Eleazar, de derde zoon van Aäron. Dit wijst op het priesterschap van de opgestane Christus. Het getal drie wijst op de derde dag, de dag van de opstanding. Het nieuwe koningschap is ook verbonden met Christus, de grote Zoon van David, de koning naar Gods hart (*Ps 132:11-14*). Christus is de ware Koning-Priester (*Zc 6:13*). Hij is het ware centrum van alle zegen, zowel in het vrederijk straks als nu al in de geest voor allen die op weg zijn naar die heerlijke toestand.

De schrijver stelt na de berg Sion nog meer indrukwekkende zaken voor te midden waarvan de gelovige Hebreeën zijn gekomen. Maar er moet wel geloof zijn om ze te zien. Als het geloof ze ziet, zullen ze een grote bemoediging betekenen voor de weg die nog moet worden afgelegd. Hij houdt de Hebreeën voor dat ze ook genaderd zijn tot, dus gebracht zijn binnen de sfeer van, “[de] stad van [de] levende God”, dat is “[het] hemelse Jeruzalem”. Ze hebben het aardse Jeruzalem de rug toegekeerd, maar zijn in het geloof in het hemelse Jeruzalem binnengegaan.

Abraham en andere oudtestamentische gelovigen hadden die stad van verre gezien en het had hen bemoedigd (*Hb 11:10,16*). Het voorrecht van de Hebreeën gaat daar bovenuit, want zij zijn er al toe genaderd. Zij kennen de sfeer ervan en genieten het voorrecht van de tegenwoordigheid van de levende God. Die stad is het centrum van de regering over de aarde die nu nog niet openlijk wordt uitgeoefend, maar straks werkelijkheid zal zijn. In die stad heeft de dood geen ingang, wat wel in het aardse Jeruzalem en ook in het vrederijk het geval zal zijn.

De Hebreeën zijn nog lichamelijk op aarde. Maar als ze in de geest de stad naderen, ontdekken ze dat er in het hemelse Jeruzalem bewoners zijn. Daar bevinden zich in de eerste plaats “*tienduizenden van engelen, [de] algemene vergadering*”. Als je voorstelt dat je van buiten naar binnen komt, zie je eerst de engelen. Zij vormen de buitenste kring van bewoners van de stad, als het ware om die te beschermen. Dat past ook bij de taak die ze hebben ten opzichte van de gelovigen op aarde aan wie zij ten dienste zijn gegeven (*Hb 1:14*).

V23. De nadere omschrijving, “*de algemene vergadering*”, heeft de betekenis van een feestelijke vergadering. Bij de wetgeving bij de Sinai speelden de engelen ook een rol (*Hd 7:53*). Door hun bemiddeling is de wet gegeven. Zoals je gezien hebt, ging daarvan niet direct iets feestelijks uit (*verzen 18-21*). Maar in de sfeer van genade verheugen engelen zich (*vgl. Lk 2:13-14*).

Na de buitenste kring wordt onze blik getrokken naar een binnenste kring. We zien te midden van de schare engelen het volk van God, hier genoemd “*[de] gemeente van de eerstgeborenen, die in [de] hemelen staan opgeschreven*”. Zij die geen plaats hebben op aarde, zijn daar thuis. Op aarde zijn hun namen niet in tel. Ze zijn geschrapt uit wereldlijke en kerkelijke registers, maar dat deert hen niet. Veel belangrijker is dat hun namen staan opgeschreven in de hemel. Dat betekent dat ze onuitwisbaar zijn en dat ze bekend zijn bij God, dat ze door Hem gekend zijn (*Lk 10:20; Ep 4:3; Op 3:5; 21:27*).

Het woord “*gemeente*” komt in deze brief alleen hier voor. Het heeft de zin van familie van God. De nadere omschrijving “*eerstgeborenen*” wijst op hun zoonschap en erfgenaamschap. Dit houdt verband met het feit dat zij broeders van Christus genoemd worden (*Hb 2:11*). Als eerstgeborenen hebben de Hebreeën recht op de eeuwige erfenis, ze zijn mede-erfgenamen van Christus, dé Eerstgeborene (*Hb 1:6*).

Vervolgens zien we daar “*God, [de] Rechter van allen*”. Alle hemelbewoners zijn daar op grond van het recht van God. Ze hebben op aarde veel onrecht geleden, maar ze hebben erop vertrouwd

dat de Rechter van de hele aarde recht zal doen (*Gn 18:25*). Ook de Heer Jezus heeft alles “overgegeven aan Hem Die rechtvaardig oordeelt” (*1Pt 2:23*). Zij die honger en dorsten naar de gerechtigheid, zullen verzadigd worden, omdat God Rechter is (*Mt 5:6*).

De “geesten van [de] tot volmaaktheid gekomen rechtvaardigen” zijn de eersten die dat ervaren. Dit zijn de ontslapen, oudtestamentische gelovigen die nu een geestelijk bestaan kennen en straks, in de opstanding, tot de volmaaktheid zullen komen. Zij hebben de loop van het geloof beëindigd en wachten nog slechts op de heerlijkheid. Maar ze hebben nu al hun rustplaats en deel in de hemel.

V24. Dan zien we “Jezus, [de] Middelaar van een nieuw verbond”. Dit nieuwe verbond zal worden opgericht met Israël, maar de geestelijke zegeningen van het nieuwe verbond worden nu al genoten door allen die tot Gods volk behoren. Wat zou het toekomstige aardrijk, zowel in de hemel als op de aarde, waard zijn zonder Hem? Hij is Middelaar tussen de heilige God en de zondige mens.

Hij heeft de weg gebaad voor de uitvoering van het nieuwe verbond en wel door Zijn bloed. Daardoor is vergeving het deel van ieder die tot het nieuwe verbond behoort en is ook de zegen van het vreedrijk gegarandeerd. Het eerste bloed dat vergoten werd, is het bloed van de rechtvaardige Abel (*Mt 23:35*). Dat bloed kon echter niet dienen tot een herstel van de verloren gegane zegeningen. Integendeel, er ging een roep van wraak van uit (*Gn 4:10*).

Het bloed van Christus daarentegen is bloed dat een betere taal spreekt, de taal van vergeving, omdat het offerbloed is. Het is prachtig dat de beschrijving van alle heerlijke dingen waartoe de gelovigen onder het nieuwe verbond zijn genaderd, besluit met wat de basis ervan vormt: het bloed van Christus. Daarmee is tevens de eeuwig duur van het nieuwe verbond vastgelegd.

V25. Na deze heerlijkheden, die in verband staan met het nieuwe bestel, te hebben voorgesteld volgen nu weer enkele concluderende vermaningen. God heeft gesproken (*Hb 1:1*) en spreekt nog steeds, evenals het bloed. Wat een dwaasheid zou het zijn die God af te wijzen. Het was al een dwaasheid om God af te wijzen toen

Hij op aarde sprak. Hij heeft Zijn aanwijzingen gegeven in de wet en hun de weg ten leven en tot de zegen voorgesteld. Maar de mens heeft niet willen luisteren.

Sinds de Heilige Geest is gekomen, spreekt God uit de hemel. Hem afwijzen wil zeggen de genade afwijzen. Dit verweet Stéfanus het ongelovige volk, waarop het volk in grote woede ontstak en hem stenigde (*Hd 7:51-59*). Hiermee wezen zij Gods laatste aanbod van genade af en bezegelden zij hun eigen verwerping.

V26. Gods spreken door het geven van de wet waarmee het oude verbond werd ingeluid, ging gepaard met een wankelende aarde (*Ex 19:18*). Ook de vestiging van het nieuwe verbond zal gepaard gaan met een wankelende aarde, maar daarbij zal ook het wankelen van de hemel worden gevoegd. Zo is het aangekondigd door God aan het eind van het Oude Testament (*Hg 2:7*). De introductie van het vreedrijk zal worden voorafgegaan door vreselijke aardbevingen tijdens de grote verdrukking (*Op 6:12*), en bij de wederkomst van Christus zullen er tekenen aan de hemel zijn (*Mt 24:29*).

V27. Dat zal uitmonden in een *“verandering van de wankelbare”*, gemaakte, tijdelijke *“dingen”*. Het oude wordt verwijderd en er komt iets nieuws voor in de plaats, dat onwankelbaar is. Het Jodendom behoort tot het oude bestel en zal dus verdwijnen. De gemeente behoort bij het nieuwe bestel en blijft. Zo blijft alles wat God heeft gezegd (*1Pt 1:25*), evenals ieder blijft die Zijn Woord heeft aangenomen (*1Jh 2:17*).

V28. Het onwankelbare koninkrijk dat de Zoon zal oprichten, zal Hij uit Gods hand ontvangen (*Dn 7:13; Ps 2:8*) en wij ontvangen het van Hem en met Hem (*Lk 12:32; 22:29*). Dit koninkrijk blijft tot in eeuwigheid (*Op 22:5*) en wij krijgen het uit pure genade.

Die genade moeten we vasthouden, want anders glijden we af. Tegelijk geeft genade een duidelijk motief om God te dienen. Het is daarvoor de juiste gezindheid. Daarin vindt Hij Zijn welbehagen. De gelovige zal Hem dienen *“met eerbied en ontzag”*, want Hij

is een ontzagwekkend en heilig God. Dit is niet bedoeld om je angst in te boezemen, maar je met het juiste respect te vervullen.

V29. Mensen die dit respect missen, moeten zich goed realiseren dat God *“een verterend vuur”* is. Het vuur verteert alles wat niet in overeenstemming met God is. Voor ieder die dreigt af te haken en terug te keren naar een vormendienst, is dit een ernstig woord.

Lees nog eens Hebreeën 12:22-29.

Verwerking: Ga nog eens na waartoe je allemaal genaderd bent, dat is waar je bij hoort, en dank de Heer voor dat gezelschap en die onveranderlijke waarheden.

Hebreeën 13

Liefde en vertrouwen | verzen 1-6

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Laat de broederliefde blijven. 2 Vergeet de gastrijheid niet, want daardoor hebben sommigen onwetend engelen gehuisvest. 3 Denkt aan de gevangenen alsof u medegevangenen was; aan hen die mishandeld worden alsof u ook zelf in [het] lichaam [mishandeld] was. 4 Laat het huwelijk bij allen in ere zijn en het huwelijksleven onbezoedeld, want hoereerders en overspelers zal God oordelen. 5 Laat uw wandel zonder geldzucht zijn en weest tevreden met wat u hebt; want Hijzelf heeft gezegd: 'Ik zal u geenszins begeven en u geenszins verlaten', 6 zodat wij vrijmoedig mogen zeggen: '[De] Heer is mij een Helper <en> ik zal niet vrezen; wat zal een mens mij doen?'

Inleiding. Dit slothoofdstuk bevat een aantal vermaningen voor het christelijk leven. Ze passen in de sfeer van de hele brief, want die gaat immers over de weg van de christen op aarde. Als een rode draad loopt door dit hoofdstuk de draad van de liefde. Het begint al direct met de broederliefde, waarna liefde tot vreemdelingen, tot gevangenen en in het huwelijk volgen.

Hoewel het woord 'liefde' daarna niet meer wordt genoemd, proef je dat het ook in het volgende gedeelte over de liefde gaat, zoals de liefde tot de Heer Jezus en tot God, tot hen die God als voorgangers te midden van de gelovigen heeft gesteld en tot alle heiligen. Als je dan bedenkt dat het in *hoofdstuk 11* gaat over geloof, in *hoofdstuk 12* over hoop en in dit hoofdstuk over liefde, ontdek je in deze slothoofdstukken toch wel grote rijkdommen voor het leven van de christen.

V1. In vers 28 van het vorige hoofdstuk is je blik gericht op een tot in eeuwigheid 'onwankelbaar koninkrijk'. Daar mag je naar uitzien. Maar er is nog iets wat onwankelbaar blijft tot in eeuwigheid en dat is "*de broederliefde*". Daarmee begint de schrijver hier zijn vermaningen. Dat hij daartoe aanspoort, zal nodig zijn omdat de broederliefde aan het verdwijnen is.

Het gezelschap van gelovigen aan wie hij schrijft, leeft voortdurend onder druk. Ieder voelt die druk persoonlijk. Dat kan ten slotte zo belastend zijn, dat iemand het gevoel krijgt dat hij er alleen voor staat. Hij voelt geen verbondenheid meer met zijn medegelovigen. Juist dan is het belangrijk de broeders niet van onwil te beschuldigen om te helpen. Misschien hebben zij het net zo moeilijk als hij. Dan klinkt de oproep de broeders en zusters lief te hebben. Als ze hem niet kunnen geven wat hij graag zou willen, dan kan hij hun misschien geven wat zij nodig hebben.

V2. Een volgende vorm van liefde is "*de gastvrijheid*". 'Gastvrijheid' is letterlijk 'liefde tot vreemdelingen'. Bij broederliefde is de liefde meer naar binnen gericht, de liefde tot vreemdelingen is liefde naar buiten gericht, zowel tot gelovigen als tot ongelovigen. Ook die aansporing is nodig, omdat in een tijd van verdrukking of nood de neiging aanwezig is om je terug te trekken. Je hebt genoeg aan jezelf. Wat zul je je dan ook nog eens de zorgen van anderen en nog wel van vreemde mensen aantrekken? Dus onttrek je je er maar aan. Maar dat is niet goed.

Heb jij je wel eens een vreemdeling gevoeld, hulpeloos en op zoek naar iemand die zich om jou bekommerde? In elk geval heeft God in Christus Zich om jou bekommerd. Alleen daardoor al ben je wel verplicht om aan vreemdelingen (en dat zijn niet alleen asielzoekers) liefde te bewijzen. Je kunt dat doen door hun een maaltijd, een bed of een andere vorm van hulp aan te bieden.

Door zo te handelen is het mogelijk dat je zelfs engelen onderdak biedt. Dat hebben Abraham (*Gn 18:1-8*) en zelfs Lot (*Gn 19:1-3*) ervaren. En wat te denken van de Emmaüsgangers? Nu is de Heer Jezus natuurlijk geen engel, maar Hij was voor hen toch eerst een vreemdeling, bij Wie ze aandrongen dat Hij bij hen in huis zou

komen. Zonder het te weten namen ze de Heer Jezus in huis (*Lk 24:29-31*). En zegt de Heer Jezus niet dat je Hém hebt ontvangen als je iemand ontvangt die bij Hem hoort (*Mt 25:35,40*)? Gastvrijheid is een houding, een gezindheid, die vaker vrouwen siert dan mannen.

Het mag er ook niet toe doen wie we ontvangen. In de wereld wil men vaak alleen mensen ontvangen van wie men beter wordt. Het kan aanzien verlenen als we een persoon van aanzien of een invloedrijk iemand in ons huis ontvangen. Maar onze liefde moet uitgaan naar mensen die we niet kennen en die hulp nodig hebben. Dat geldt heel algemeen, en zeker ook voor hen die voor de Naam van de Heer Jezus zijn uitgegaan (*3Jh :5-8*). We kunnen het ook toepassen op vreemden die in de gemeente komen. Hoe ontvangen we hen? Spreken we hen aan of kijken we hen wazig aan? Willen we dat zij zich aanvaard en thuis voelen of voelen wij ons ongemakkelijk?

V3. Weer een andere vorm van liefde is die voor de gevangenen. Het gaat wel om hen die voor de Naam van de Heer Jezus gevangenzitten. Je zou je liefde voor hen kunnen tonen door hen te bezoeken. Zo is Onesiforus op zoek gegaan naar Paulus in de gevangenis in Rome. Hij heeft zich ervoor ingespannen Paulus te vinden (*2Tm 1:16; vgl. Fp 1:7*). Zo'n mogelijkheid is niet voor iedereen weggelegd. Wat alle gelovigen wel kunnen doen, is wat hier staat: aan hen denken. Dat wil niet zeggen dat je zo af en toe eens voor hen bidt, maar dat je probeert je in hun situatie in te leven. Paulus vraagt ook aan de Kolossers om aan zijn gevangenschap te denken (*Ko 4:18*).

Met het denken aan hen die mishandeld worden gaat het nog een stap verder. Dan denk je niet alleen aan omstandigheden, maar aan pijn lijden. Je echt in de situatie en de pijn van een ander inleven, is vaak moeilijk. Daar moet je je op toeleggen, je ervoor inspannen. Het gaat erom dat je in praktijk brengt wat voor het lichaam waar is, namelijk dat als één lid lijdt, alle leden mee lijden (*1Ko 12:26*). Nu leven we in een tijd van individualisering, waarbij ieder voor zichzelf leeft. Zo behoort het onder gelovigen niet te zijn. Hoe is het met jouw vertrouwen in je broeders en zusters?

Sta jij toe dat ze jou leren kennen, stel jij je open voor anderen vanuit de verbondenheid die je met hen hebt?

Misschien is dat niet zozeer jouw probleem, maar ligt het probleem meer in de veelheid aan activiteiten. Hierdoor kom je er niet aan toe je echt te verdiepen in wat een ander doormaakt. Of je kunt niet aan anderen denken, omdat je vindt dat je toch ook je ontspanning nodig hebt. Toch is de opdracht om aan anderen te denken. Er zijn regelmatig verslagen van gelovigen die gevangen zijn en/of mishandeld worden. Neem er kennis van, probeer je een beeld te vormen van wat zij meemaken en ga ervoor bidden.

Een toepassing die ik nog wil maken, is met het oog op hen die gevangenzitten in een bepaald patroon van denken. Hierdoor komen ze niet tot de ware vrijheid in Christus. Als je zulke mensen tegenkomt, probeer dan naast hen te gaan staan, hen te begrijpen, om ze te helpen en er samen uit te komen.

V4. Na de broederliefde en het gastvrije huis wijst de schrijver op het belang van het huwelijk. Hij wil dat het huwelijk "*bij allen*" en in alle dingen "*in ere*" is. Er kan natuurlijk geen broederliefde zijn en ook geen gastvrij huis als het huwelijksleven een aanfluiting is. Dat het huwelijk in ere is, wil zeggen dat er trouw is aan de instelling en de praktijk ervan.

De schrijver spitst dit toe op de seksuele omgang. Het huwelijk moet in ere zijn zowel bij de getrouwen als bij de ongetrouwen. Voor de getrouwen betekent het dat het bed (anders gezegd: de seksuele omgang) alleen gedeeld wordt met de man of vrouw met wie iemand getrouwd is. Voor de ongetrouwen betekent het dat er geen seksuele omgang is. Seksuele omgang vóór het huwelijk is hoererij, seksuele omgang door getrouwen buiten hun huwelijk is overspel. Beide zijn een gruwel voor God.

In de wereld is het huwelijk gedegradeerd tot een vorm van samenwonen. De opdracht is aan jou om het huwelijk in zijn oorspronkelijke bedoeling vast te houden en inhoud te geven. Je mag Gods standaard niet aanpassen aan die van de wereld. Daarvoor moet je in je denken en in je hart er steeds de juiste plaats aan

geven. Als je de neiging voelt opkomen het er niet meer zo nauw mee te nemen, moet je dat veroordelen. Laat je er steeds weer aan herinneren dat je hierin rein blijft en herinner anderen er steeds aan. Vasthouden aan deze instelling van God brengt zegen, het loslaten ervan brengt de vloek. Hoererij en overspel beginnen vaak stiekem, verborgen voor anderen. Maar God ziet het en niemand die dit bedrijft, ontloopt Zijn oordeel.

V5. Dan volgt een waarschuwing je te wachten voor een vorm van liefde die niet uit God is en dat is de “geldzucht” of liefde tot het geld. Hebzucht in seksueel opzicht gaat vaak samen met hebzucht in financieel opzicht (*Ef 5:3; Ko 3:5*). De geldzucht is een wortel van alle kwaad (*1Tm 6:10*).

Geldzucht is aanwezig als je meer wilt hebben dan de Heer je geeft. Dat is bijvoorbeeld het geval als je meedoet aan stakingen, omdat je meer loon wilt. De opdracht is dat je “tevrede” bent met wat je hebt. Maar is het niet vaak zo dat je de Heer Jezus wilt bezitten, samen met een aantal aardse zekerheden, zoals een bepaald banksaldo en een goed betaalde baan? Maar echt alleen op de Heer vertrouwen? Toch word je daartoe van harte door de schrijver uitgenodigd. Hij herinnert je daarvoor aan de toezegging van de Heer dat Hij je niet begeeft en niet verlaat.

V6. Nu wordt die toezegging pas werkelijkheid als jij zegt: ‘De Heer is mij een Helper.’ God zegt iets aan de ene kant en jij mag zeggen, proclameren, dat de Heer jouw Helper is. Durf je dat hardop te zeggen tegen de mensen om je heen? Je hoeft niet naar mooie woorden te zoeken. Je mag, net als hier, vrijmoedig getuigenis afleggen met woorden die uit het Woord komen, woorden die God je in de mond legt. Als de aanvallen op je afkomen, mag je zeggen wat in Gods Woord staat.

Toch durf je dat vaak niet, omdat je bang bent op je vrijmoedige belijdenis te worden afgerekend. Maar het blijft waar. Als mensen zeggen: ‘Waar is die God, waarom laat Hij het toe in je leven?’ dan mag je toch dat vrijmoedig blijven zeggen: *“De Heer is mij een Helper en ik zal niet vrezen; wat zal een mens mij doen?”*

Lees nog eens Hebreeën 13:1-6.

Verwerking: Welke vormen van liefde (positief en negatief) komen in dit gedeelte voor? Wat hebben ze jou te zeggen?

Uitgaan tot Hem | verzen 7-13

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

7 Houdt uw voorgangers in herinnering die het Woord van God tot u gesproken hebben, en volgt, terwijl u het einde van hun wandel beschouwt, hun geloof na. 8 Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en tot in eeuwigheid. 9 Laat u niet meeslepen door allerlei en vreemde leringen; want het is goed dat het hart gesterkt wordt door genade, niet door spijzen, waarvan zij die daarin wandelden, geen nut hadden. 10 Wij hebben een altaar waarvan zij die de tabernakel dienen, geen recht hebben te eten; 11 want van de dieren waarvan het bloed voor [de] zonde door de hogepriester in het heiligdom gedragen wordt, daarvan worden de lichamen buiten de legerplaats verbrand. 12 Daarom heeft ook Jezus, opdat Hij door Zijn eigen bloed het volk zou heiligen, buiten de poort geleden. 13 Laten wij daarom tot Hem uitgaan buiten de legerplaats, terwijl wij Zijn smaad dragen.

V7. Na de vermaningen over de houding van de Hebreeën tot hen die hen omgeven en over het tevreden zijn met wat ze hebben, worden ze herinnerd aan bemoedigende voorbeelden. Ze hebben in *hoofdstuk 11* al een hele rij voorbeelden voor zich gekregen. Dat zijn gelovigen uit een ver verleden. Nu wijst de schrijver op voorgangers die ook niet meer levend onder hen zijn, maar die ze wel als levend onder hen hebben gekend. Het zijn mannen die Gods Woord tot hen hebben gesproken.

Ze kunnen zich deze gelovigen herinneren als mensen die zelf hebben waargemaakt wat ze zeiden en die zijn gestorven in het geloof waarin ze leefden. De schrijver zegt zijn lezers dat ze goed moeten kijken naar de afloop van hun wandel. Zij hebben tot het einde toe volgehouden. Nu moeten de Hebreeën hun geloof navolgen. In hun geloof stond de Heer Jezus centraal.

Voor jou is het ook van groot belang dat je het geloof navolgt van mensen die jou hebben gediend met Gods Woord. Je kunt daarbij denken aan uitleg van de Bijbel door gelovigen die nu bij de Heer

zijn. Door hun commentaren te lezen ben je geestelijk gegroeid. Volg hun geloof maar na. Het is niet de bedoeling dat je hen moet napraten of imiteren. Je bent geen kopie. Wat je moet navolgen, is wat er in hen was, wat hen dreef.

V8. De voorgangers die Gods Woord tot je hebben gesproken, mogen er dan niet meer zijn, maar Wie er nog wel is, is *"Jezus Christus"*. Hij was er gisteren. Ik schrijf 'was', maar er staat dat Hij gisteren en heden Dezelfde 'is'. Hij is ook morgen Dezelfde en tot in alle eeuwigheid (*Hb 1:10-12; Ps 102:28*). Bij 'gisteren' kun je denken aan vroeger, aan de dagen van het Oude Testament, maar ook aan de dagen dat Hij op aarde was. Zoals Hij Zich 'gisteren' voor Zijn volk inzette, zo doet Hij dat nu ook en zo zal Hij dat altijd doen.

Als je bij Hem bent, zul je niet een Christus tegenkomen Die ineens anders handelt. Wij veranderen, onze gedachten veranderen, maar Hij verandert niet. Aan Hem als de Onveranderlijke heb je behoefte in een maatschappij waarin altijd alles verandert.

V9. Veranderingen geven vaak onrust. Wat is het dan goed om te midden van al die veranderingen een bron van rust te hebben in Iemand Die altijd volmaakt stabiel is. Christus is de Rots Die, on-aangedaan door allerlei wind van leer, volmaakt standvastig blijft. Als je hart niet meer genoeg heeft aan Christus, zul je het openstellen voor *"allerlei en vreemde leringen"*. Je wordt erdoor meegesleept met als gevolg dat je steeds losser van de Rots komt. Ten slotte zul je elke binding met Christus verliezen en dus zonder enig houvast een prooi worden van dwalingen. Het einde zal vreselijk zijn.

Vreemde leringen zijn leringen die vreemd zijn aan het nieuwe dat in Christus gekomen is. Ze zijn er in een grote verscheidenheid. Het zijn dwalingen of overleveringen die aantrekkelijk zijn voor het vlees (*Mk 7:3-8*), waaraan de mens eer kan behalen. In zulke leringen is Christus wel goed, maar niet voldoende. Christus alleen is wat te beperkt, te benauwd. Het leven is toch ruimer met zoveel interessante dingen.

Als deze redenering vat op je krijgt, laat je je wegslepen van de vastigheid die je in Christus hebt. Je gaat openstaan voor nieuwe

vormen van geloofsbeleving met hoofdzakelijk of alleen maar emotie. Wat je echter nodig hebt, is dat je *“hart gesterkt wordt door genade”*. Als dat diep tot je doordringt, is dat een grote bevrijding van elke eigen inspanning. Als je meent dat het gaat om het beleven op zich, de kick, de uiting, zal je hart daar niet door gesterkt worden. Je bent dan uit op de bevrediging van je godsdienstige gevoelens. Het is ook niet gemakkelijk om alleen van genade afhankelijk te zijn.

Genade betekent dat er niets van jou wordt verwacht, maar dat jij alles van God verwacht. Is je dat wat te mager, te gemakkelijk of te nietszeggend, dan zoek je je heil in *“spijzen”*. ‘Spijzen’ staat voor wat teniet gaat (1Ko 6:13), wat slechts een tijdelijke en geen blijvende waarde heeft. Hier gaat het om wandelen in spijzen en is het dus een verwijzing naar de Joodse, tastbare, tijdelijke eredienst. Deze eredienst heeft geen enkel nut gebracht. Dat is duidelijk in de brief naar voren gekomen. Het heeft de mens niet tot God gebracht, maar de verwijdering met Hem alleen maar des te sterker aangetoond.

V10. Als ik *vers 10* goed begrijp, kun je het zo lezen: Wij, christenen, hebben een plaats van eredienst waar we tot God mogen naderen om met Hem gemeenschap te hebben, terwijl zij die nog op Joodse wijze menen God te moeten dienen daar helemaal buiten staan. Het gaat hier om het ‘eten van het altaar’. ‘Eten’ is een symbool voor het hebben van gemeenschap. Het ‘altaar’ is een beeld van Christus. Zij die aan de oudtestamentische eredienst vasthouden, hebben geen deel aan Christus en dus ook geen recht op het ‘eten van het altaar’.

V11. In *vers 11* wordt de reden daarvoor gegeven. De schrijver wijst op een ritueel dat deze Hebreeën goed kennen. Toen ze nog bij het ongelovige volk hoorden, waren ze volledig bij dit ritueel betrokken. Het voltrok zich elk jaar op de grote Verzoendag voor hun ogen (Lv 16:27). Nu zijn ze door deze brief echter al zo door de schrijver onderwezen over de werkelijkheid van het offer van Christus, dat ze wel begrijpen dat hij ook nu over Christus spreekt.

Wat op de grote Verzoendag met het bloed en het lichaam van de offerdieren gebeurde, laat zien wat er met Christus gebeurde. In de eerste plaats werd het bloed tot uitdelging van de zonden in het heiligdom gebracht. Christus is Zelf met Zijn bloed in het heiligdom gegaan (*Hb 9:12*). Als gevolg daarvan is de toegang tot het heiligdom ook voor de Hebreeën en de christenen en jou nu geopend en mogen zij en jij vrij naar binnen gaan (*Hb 10:19*). Er gebeurde ook iets met “*de lichamen*” van de offerdieren. Die werden “*buiten de legerplaats verbrand*”.

V12. De verklaring daarvan geeft de schrijver in *vers 12*. Het verbranden van de lichamen van de dieren buiten de legerplaats wijst op wat met de Heer Jezus gebeurde buiten de poort, dat is de poort van Jeruzalem.

Het kan best een schok voor de lezers zijn geweest dit te zien. Zij zullen zich hebben gerealiseerd dat wat de schrijver laat zien, van Jeruzalem een moordenaarsstad maakt. Ze konden nog zo moeilijk van de stad loskomen, die had nog zo’n grote plaats in hun denken. Nu begrijpen ze dat die stad haar Koning had buiten geworpen en gedood. Dat betekent dat die stad voor God heeft afgedaan en dat dit ook zo voor hen moet zijn.

Tegelijk is die plaats, “*buiten de poort*”, de plaats waar Christus “*door Zijn eigen bloed*” het volk heeft geheiligd. Die plaats heeft dus een dubbele betekenis. Hij laat zien wat mensen (en dan vooral godsdienstige mensen) met de Heer Jezus hebben gedaan én dat daar Gods raad met betrekking tot Zijn volk is vervuld (*vgl. Hd 2:23*).

V13. En evenals het storten van het bloed van Jezus tot gevolg heeft dat de weg voor Zijn volk tot in het heiligdom is geopend (*Hb 10:19*), zo heeft het bloed van Jezus dat Hij buiten de poort heeft gestort ook gevolgen voor Zijn volk. Die gevolgen klinken in de oproep: “*Laten wij daarom tot Hem uitgaan buiten de legerplaats.*” Je laat echte waardering voor het werk van de Heer Jezus zien als je enerzijds het heiligdom ingaat om daar tot God te naderen én als je anderzijds op aarde de plaats van smaad inneemt.

Buiten de legerplaats (of buiten de poort) gaan wil zeggen buiten een georganiseerd systeem van godsdienst gaan. De legerplaats was vroeger de plaats waar God woonde en Hij alles in wetten en voorschriften had geregeld. Maar toen Christus daar kwam, werd Hij uitgeworpen. Wie nu bij Hem wil horen, kan niet zijn in een godsdienstig systeem dat is ingericht naar het oudtestamentische model. Heel sterk is dat in de rooms-katholieke kerk aanwezig.

De oproep houdt ook een waarschuwing in om niets toe te laten in de christelijke eredienst wat door uiterlijke rituelen de schijn krijgt van een betere wijze om tot God te naderen. Er is een wezenlijk verschil tussen de christelijke eredienst en de manier waarop God in het Oude Testament volgens Zijn voorschriften werd gediend. Dat verschil wordt veroorzaakt door het feit dat de Heer Jezus nu in de hemel is en de Heilige Geest op aarde in de gemeente woont. De christelijke eredienst wordt sinds de Heilige Geest op aarde woont niet gekenmerkt door een aardse plaats en aardse middelen van eerbetoon, maar door een aanbidden van God in geest en in waarheid (*Jh 4:21-24*).

De uiterlijke franje, die ook in het protestantisme nog is blijven hangen, heeft geen recht van bestaan. De realiteit is echter dat er steeds meer elementen van de Joodse godsdienst in de christelijke eredienst terugkeren. Vandaar dat de oproep om uit te gaan buiten de legerplaats ook weer sterker moet klinken. Het dragen van de smaad van Christus hangt samen met het weggaan uit de naar oudtestamentisch model georganiseerde kerkelijke systemen.

Voor de grote kerkelijke systemen, die het gezicht van de christenheid vormen, tel je niet mee als je niet met hen meedoet. Maar is er een betere plaats op aarde dan bij de Heer Jezus, ook al is het een plaats van smaad? Asaf zegt het zo: *“Wie heb ik [behalve U] in de hemel? Naast U vind ik nergens vreugde in op de aarde”* (*Ps 73:25*). Als je in de hemel bij de Heer Jezus wilt zijn, kan het niet anders of je wilt ook op aarde bij Hem zijn.

Lees nog eens Hebreeën 13:7-13.

Verwerking: Ben jij tot Hem uitgegaan buiten de legerplaats?

Vermaningen, zegenwensen en groeten | verzen 14-25

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

14 Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige. 15 Laten wij <dan> door Hem voortdurend een lof-offer brengen aan God, dat is [de] vrucht van [de] lippen die Zijn Naam belijden. 16 En vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet, want in zulke offers heeft God een welbehagen. 17 Weest aan uw voorgangers gehoorzaam en weest hun onderdanig, want zij waken over uw zielen als degenen die rekenschap zullen afleggen, opdat zij dit met vreugde en niet zuchtend doen, want dat is voor u niet nuttig. 18 Bidt voor ons, want wij zijn ervan overtuigd dat wij een goed geweten hebben, daar wij in alles goed willen wandelen. 19 En des te overvloediger vermaan ik u dit te doen, opdat ik u des te spoediger wordt teruggegeven. 20 De God nu van de vrede, Die uit [de] doden heeft teruggebracht de grote Herder van de schapen, onze Heer Jezus, door [het] bloed van [het] eeuwig verbond, 21 moge u volmaken in al [het] goede tot het doen van Zijn wil, terwijl Hij in ons doet wat voor Hem welbehaaglijk is door Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid tot in <alle> eeuwigheid. Amen. 22 Maar ik vermaan u, broeders, verdraagt het woord van vermaning; immers, met weinig [woorden] heb ik u geschreven. 23 Weet dat onze broeder Timotheüs losgelaten is; als hij spoedig komt, zal ik met hem u zien. 24 Groet al uw voorgangers en alle heiligen. U groeten die van Italië. 25 De genade zij met u allen. <Amen.>

V14. De schrijver onderbouwt de oproep om tot Christus uit te gaan door nog eens te wijzen op het doel van hun pelgrimsreis. De Hebreeën hoeven het niet als een verlies te zien dat ze het aardse Jeruzalem en de hele godsdienst die daar wordt gepleegd, de rug hebben toegekeerd. Het heeft allemaal afgedaan vanwege de verwerping van de Heer Jezus. Elk verlangen ernaar is misplaatst. Jeruzalem is geen blijvende stad. De stad zal spoedig met de grond gelijkgemaakt worden (*Lk 21:20*). De tempel zal hetzelfde lot ondergaan (*Mt 24:1-2*).

Ze moeten niet terugkijken, maar vooruitkijken (*Hb 11:15-16*). Ze zijn op zoek naar de toekomstige stad. Daar moet hun onverdeelde verlangen naar blijven uitgaan, al lijkt de stad nog zo ver weg en al wordt de weg nog zo moeilijk. Als ze zich laten afleiden door wat ze achter zich hebben gelaten, zullen ze de weg kwijtraken.

V15. Als de schrijver hun oog weer op het juiste doel heeft gericht, geeft hij hun een prachtige aansporing. Denken ze dat hun ongelovige volksgenoten beter af zijn met een offerdienst met letterlijke offerdieren? Dan moet die gedachte gecorrigeerd worden. Het is namelijk hun grote voorrecht om niet slechts af en toe bij speciale gelegenheden God offers te brengen, maar zij mogen dat "voortdurend" doen. En het gaat al helemaal niet om tastbare offers, maar zij mogen "looffers" brengen, dat is "[de] vrucht van [de] lippen". Dat gaat veel dieper, dat komt uit het hart, en gaat naar het hart van God.

De reden ligt in Christus en Zijn werk. Door Hem mag ook jij God loven en prijzen. Dat gebeurt niet met uiterlijk vertoon, maar door het uitspreken van wat jij in de Heer Jezus hebt gevonden. God ziet je graag komen om Hem iets te vertellen over Zijn Zoon. Hij vindt het fijn als je Zijn Naam belijdt voor de mensen in de wereld, maar het is een bijzondere vreugde voor Zijn hart als je een voortdurende lofprijzing op je lippen hebt die voor Hem is bedoeld.

V16. God vindt het ook fijn als je aan anderen denkt. Behalve geestelijke offers, wil Hij ook dat je materiële offers brengt. De geestelijke offers mag je aan Hem brengen, de materiële offers aan anderen. "Weldadigheid" is het verlenen van een weldaad aan iemand, een goede daad. Dat zit niet alleen in het geven van goederen, maar kan ook een gebaar of een woord zijn. "Mededeelzaamheid" heeft de betekenis van delen van je bezit met anderen die het nodig hebben.

Het gaat dus om goed doen in algemene zin en het alles met elkaar delen. Je ziet dat prachtig bij de eerste christenen (*Hd 2:44; 4:34*). Ik vrees dat die gezindheid weinig meer wordt gevonden,

maar God heeft er nog steeds een welbehagen in. Aards bezit krijgt zo een rijke betekenis en een diepe voldoening. Als je bereid bent tot deze offers en ze brengt, zul je daar zelf door verkwikt worden (*Sp 11:25b*). God is de gevende God. Is het geen voorrecht Hem daarin te volgen?

V17. In geven kun je dus *God* volgen. Op aarde zijn er *mensen* die je moet volgen, dat wil zeggen aan wie je gehoorzaam moet zijn. Dat zijn je voorgangers. Zie je dat het meervoud is? Het gaat dus niet om een dominee, een theologisch geschoold iemand of iemand die zichzelf als leider opwerpt. Het gaat om rijpe, geestelijke gelovigen die door God geleerd, gevormd en gegeven zijn aan Zijn gemeente. Hun moet je gehoorzaam zijn waar zij je aan de hand van Gods Woord voorhouden hoe dingen moeten gebeuren. Dan zullen ze hun werk niet “*zuchtend*”, maar “*met vreugde*” doen. Je moet hun onderdanig zijn. Dat mag dan niet meer van deze tijd zijn, maar het is voluit bijbels en brengt zegen.

Veel christelijke gezinnen weerspiegelen de tijdgeest. Kinderen gehoorzamen niet meer en van onderdanigheid is geen sprake. In plaats van te gehoorzamen gaan kinderen met de ouders onderhandelen. Dat levert het kind misschien het begeerde resultaat op, maar het is een enorm verlies voor de ouders. Ook zal in de toekomst vaak blijken dat een dergelijke omgang met elkaar een radicale bekering van het kind in de weg staat. Daartegenover houdt de oproep tot gehoorzaamheid en onderdanigheid ook geen opdracht in tot het uitoefenen van kadaverdiscipline.

Dank God voor broeders die voorgangers zijn. Dat zal het gemakkelijker maken naar hen te luisteren. Als je niet naar hen luistert, is dat “*niet nuttig*” voor je, maar zal het tot schade van jezelf zijn.

V18. Bid maar voor de voorgangers die je kent. Ze hebben je voorbede nodig. Als voorgangers om voorbede vragen, kunnen ze dat alleen doen als ze “*een goed geweten hebben*”. Als ze geen goed geweten hebben, staan ze niet recht voor God en kunnen ze ook geen hulp voor anderen zijn. Dan moeten ze eerst de last van hun geweten wegdoen. Wat de schrijver betreft, is dit bij hem niet aan de orde.

V19. Hij verlangt ernaar de gelovigen aan wie hij schrijft te ontmoeten. Ook kent hij de kracht van voorbede, want hij spoort hen aan tot overvloedige voorbede om des te spoediger weer bij hen te zijn.

V20. De schrijver komt tot zijn afronding. Hij richt je blik op “*de God ... van de vrede*”. Wat een prachtige, rustgevende uitdrukking: de God van de vrede. Hij bezit volmaakte vrede en verleent die aan ieder die Hem vertrouwt. Er is niets wat Hem in verwarring brengt. Zijn vrede kan jouw vrede zijn, Hij wil jou die geven (*Fp 4:7; Jh 14:27*). Door het werk van de Heer Jezus kan Hij Zijn vrede geven aan allen die in Zijn Zoon geloven. Die vrede is eeuwig. Het is ook de vrede die in het vrederijk over de hele aarde aanwezig zal zijn. Naar dit vrederijk is in de hele brief vooruitgekeken.

Hier aan het einde van de brief lees je nog een keer over de basis van dat rijk. Die basis is dat God de Heer Jezus “*uit [de] doden heeft teruggebracht*”. Daardoor kon er een nieuw verbond komen dat ook eeuwig is. Het kan niet falen, omdat het gegrond is op het bloed van Christus, dat eeuwig zijn waarde houdt.

Is het niet mooi om van de Heer Jezus te lezen dat Hij “*de grote Herder van de schapen*” is? Als ‘de grote Herder’ is Hij uit de doden opgewekt en leidt Hij Zijn kudde door de wereld, op weg naar die andere wereld, waar Hij al is. Het is Zijn kudde geworden omdat Hij voor die kudde “*de goede Herder*” is geweest Die Zijn leven voor de schapen die daartoe behoren, heeft afgelegd (*Jh 10:11*). En als Hij komt om het vrederijk op te richten, zal Hij dat doen als de “*overste Herder*” (*1Pt 5:4*).

Merk op dat de schrijver over de Heer Jezus spreekt als “*onze Heer Jezus*”. Daarin proef je zijn genegenheid voor Hem, een genegenheid die hij door het woord ‘onze’ ook bij de lezers veronderstelt.

V21. De wens van de schrijver is dat de God van de vrede de gelovigen zal “*volmaken in al [het] goede tot het doen van Zijn wil*”. Met minder neemt hij geen genoegen omdat God niet minder toekomt. Je bent op aarde om het goede te doen en het zo te doen, dat er niets aan ontbreekt. Dat zal het geval zijn als je bezig bent

Gods wil uit te voeren. Gods wil is dat jij op aarde tot Zijn eer bent. Hij wil jou bij Zich hebben in de heerlijkheid. Op weg daarheen wil Hij dat je als schaap van Zijn kudde bij de kudde en bij de Herder blijft.

In het licht van de brief heeft Zijn wil te maken met het in praktijk brengen wat je geworden bent, namelijk een zoon en een priester. Hij wil dat je je als zoon gedraagt en dat je Hem als priester eert.

Ik kan me voorstellen dat je je afvraagt hoe je dat moet doen. Dat lukt toch niet? Dat gevoel heb ik ook. God kent die vraag. Hij heeft er ook een antwoord op. Dat antwoord bestaat uit de toezegging van Zijn hulp. *“Hij doet in ons wat voor Hem welbehaaglijk is”* (vgl. *Ep* 2:12-13)! Je hoeft je dus alleen maar open te stellen voor Hem en je hart met Zijn Woord te vullen. Dan raakt het vol van Christus en werkt Hij in jouw leven uit wat voor God welbehaaglijk is. Als zo alles van jezelf naar de achtergrond is verdwenen en God en Christus groot voor je staan, kun je niet anders dan het uitjubelen: *“Hem zij de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid. Amen.”*

V22. In het licht van die uitroep is de opmerking van de schrijver te plaatsen dat hij maar *“met weinig woorden”* had geschreven. Hoewel de brief toch aardig lang is, heeft hij daarin onderwerpen behandeld die onuitputtelijk zijn. Hij heeft al zijn onderwerpen slechts kunnen aanstippen (vgl. *Hb* 11:32). Alleen het noodzakelijke is aan de orde geweest, wat nodig is voor de Hebreeën en ook voor ons. We mogen er steeds meer in ontdekken.

Het geheel van wat hij heeft geschreven, heeft de vorm van een vermaning. Hij vermaant hen of moedigt hen aan dat te verdragen. Het verdragen van vermaning is belangrijk als je geestelijk wilt groeien. Het betekent niet dat je vermaning vriendelijk aanhoort en er vervolgens niets mee doet, maar dat je de vermaning ter harte neemt.

V23. De schrijver heeft nog nieuws over Timotheüs. Hij weet dat zij belangstelling voor hem hebben en dat zij zich zullen verheugen als hij samen met hem komt. Mooi is dat, om je broeders en

zusters te informeren over andere gelovigen omdat je weet dat zij belangstelling voor hen hebben.

V24. De verbondenheid van de schrijver met het gezelschap aan wie hij schrijft, komt ook tot uiting in de groeten die hij laat doen. Hij vraagt zijn lezers hun "*voorgangers en alle heiligen*" te groeten. De verbondenheid van de gelovigen kent geen landsgrenzen, maar is internationaal.

Vanuit Italië groeten de gelovigen via de schrijver hun medegelovigen in Israël. De verbinding is er door de Heer Jezus, door Hem zijn alle gelovigen een eenheid, een familie.

V25. De schrijver neemt afscheid met de wens dat de genade met hen allen zal zijn. Alleen door de genade is het mogelijk om de weg van het geloof tot het einde te gaan.

Lees nog eens Hebreeën 13:14-25.

Verwerking: Wat is de wil van God voor jouw leven? Hoe kun je die wil leren kennen?

Rotsvast-serie

Deze *'verklaring speciaal voor jou'* van de *brief aan de Hebreëen* is het negende deel van de Rotsvast-serie. Deze serie heeft tot doel hen die jong zijn in het geloof te helpen bij het lezen en leren begrijpen van Gods Woord. De serie omvat een verklaring van de nieuwtestamentische bijbelboeken vanaf de *brief aan de Romeinen* tot en met de *Openbaring* en bestaat uit de volgende delen:

De brief aan de Romeinen

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 1)
ISBN 978-90-8088-677-3 (Paperback), 214 pag.

De eerste brief aan de Korinthiërs

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 2)
ISBN 978-90-79718-16-0 (Paperback), 315 pag.

De tweede brief aan de Korinthiërs

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 3)
ISBN 978-90-79718-17-7 (Paperback), 191 pag.

De brief aan de Galaten

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 4)
ISBN 978-90-79718-18-4 (Paperback), 107 pag.

De brief aan de Efeziërs

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 5)
ISBN 978-90-79718-19-1 (Paperback), 203 pag.

De brieven aan de Filippiërs en de Kolossers

een verklaring van Paulus' brieven speciaal voor jou (Rotsvast 6)
ISBN 978-90-8088-674-2 (Paperback), 220 pag.

De brieven aan de Thessalonikers

een verklaring van Paulus' brieven speciaal voor jou (Rotsvast 7)
ISBN 978-90-8088-679-7 (Paperback), 169 pag.

De brieven aan Timotheüs, Titus en Filémon

een verklaring van Paulus' brieven speciaal voor jou (Rotsvast 8)
ISBN 978-90-7971-803-0 (Paperback), 300 pag.

De brief aan de Hebreëën

een verklaring van deze brief speciaal voor jou (Rotsvast 9)
ISBN 978-90-79718-05-4 (Paperback), 253 pag.

De brieven van Jakobus en Petrus

een verklaring van deze brieven speciaal voor jou (Rotsvast 10)
ISBN 978-90-79718-07-8 (Paperback), 270 pag.

De brieven van Johannes en Judas

een verklaring van deze brieven speciaal voor jou (Rotsvast 11)
ISBN 978-90-79718-08-5 (Paperback), 174 pag.

De Openbaring

een verklaring van dit bijbelboek speciaal voor jou (Rotsvast 12)
ISBN 978-90-79718-00-9 (Paperback), 324 pag.

Andere publicaties

Op de website www.oudesporen.nl staan onder 'Publicaties Ger de Koning' naast de hiervoor genoemde 'Rotsvast-serie' meer commentaren:

- De serie 'Toegelicht en toegepast', een commentaarreeks van de bijbelboeken van het Oude Testament.
- De 'Zie-serie', een commentaarreeks van de vier Evangeliën en Handelingen.
- Publicaties over diverse onderwerpen.

Alle commentaren en publicaties zijn vrij te downloaden als PDF bestand en als e-book. Als er een ISBN wordt vermeld, kunt u het boek ook als paperback bestellen. Dat kan door op het betreffende ISBN te klikken. U komt dan op de site van de uitgever. Deze boeken zijn uit voorraad en direct leverbaar. Bestellen kan ook via e-mail: info@uitgeverijdaniel.nl, of via de christelijke boekhandel.

Van diverse commentaren en publicaties zijn op de bovengenoemde website onder 'Other languages' vertalingen in meerdere talen beschikbaar en vrij te downloaden.

